Alexandru Brăduț Șerban

SINGURĂTATEA VERTICALELOR

JURNALUL UNEI VIEȚI FRÎNTE

INSCRIPȚIE LA CARTEA UNUI TÎNĂR SOLITAR-SOLIDAR

Pe Alexandru Brăduț Șerban (Cuxi) l-am cunoscut cînd avea vreo 11 ani, ca pe mai tînărul vlăstar al unei vechi și ramificate familii clujene. Bunica lui dinspre tată fusese, dacă stau bine să mă gîndesc, prima mea profesoară. Nici nu împlinisem cinci ani, că mama s-a și grăbit să profite de vecinătatea familiei Șerban, ca să mă ducă de mînuță la distinsa doamnă Marioara pentru primele lecții de franceză (cum sîngele apă nu se face, eram destinat să încep studiul limbilor străine cu una neolatină, înrudită cu a noastră). Astfel că, de mic copil, am fost oarecum martor — chiar dacă foarte discret — la creșterea acestei frumoase stirpe de Transilvania. Cei trei fii ai doamnei Șerban descindeau, pe linie maternă, dintr-un văr primar al tatălui lui Blaga. Acel bunic, pe numele său Iosif Blaga, ținuse în anul 1916, ca director al Liceului Șaguna din Brașov, un înflăcărat discurs festiv la intrarea trupelor române în urbea din centrul viitoarei țări întregite („România dodoloață", cum e evocată mai tîrziu în Hronicul și cîntecul vârstelor, *de fostul elev „șagunist" Lucian Blaga). Pentru atitudinea lui patriotică, Iosif Blaga se va număra printre puținii civili distinși cu Ordinul Mihai Viteazul. Dar, cum balanța războiului nu înclinase încă de partea dreptății, spre a fi protejat contra posibilelor represalii austro-ungare (în eventualitatea ocupării integrale a teritoriului românesc de către armatele puterilor centrale), temerarul intelectual va fi trimis de guvernul României în Suedia și Norvegia, ca atașat de presă. Aici, viitoarea mea profesoară de franceză urmează timp de doi ani cursurile facultăților de filologie din Uppsala și Oslo. În cele două călătorii pe care am avut șansa să le întreprind prin Scandinavia (1968 și 1984), mi-am amintit cu duioșie de atît de tandra doamnă Șerban; coincidența făcea ca orașul studenției sale, Uppsala, să fie cel mai nordic punct de pe glob pe care l-am atins eu însumi. Conferința de pace de la Paris, metropola unde tatăl ei fusese mutat cu serviciul, îi va ocaziona domnișoarei Marioara Blaga atît obținerea licenței în litere, la Sorbona, cît și întîlnirea cu cel ce avea să-i devină soț — consilierul economic Mihai Șerban. Ulte-*

rior, acesta din urmă devine, pentru mulți ani, rectorul Institutului Agronomic din Cluj. Dintre numeroșii lor nepoți, Moțu (actualmente un apreciat automatician) îmi va fi cel mai apropiat, ca vîrstă și ca temperament.

Deși, din lipsă de spațiu, am redus-o la cea mai schematică prezentare, istoria acestor cîtorva generații lasă să se întrevadă o înflorescență de evenimente și caractere, emblematică pentru ținuta intelectualității transilvănene de-a lungul contorsionatului nostru secol. Iar Brăduț-Cuxi s-a dovedit, foarte curînd, un demn continuator al tradițiilor familiale, pe alte coordonate istorice. Urmărindu-i maturizarea (atît cît îmi permitea programul meu în eternă criză de timp), mi se părea că el întruchipează o multitudine de însușiri exemplare, așa cum s-ar cere pentru formarea unui tînăr ideal adecvat la, dar și lucid distanțat de epoca zborurilor cosmice.

În entuziasmul, altruismul și stenicele lui elanuri, acest tînăr părea să ignore reversul terifiant al vieții. În realitate, ca alpinist de vocație, cum se va vedea și din paginile prezentei cărți, era perfect conștient că piscurile spre care aspira cu toată făptura aveau întotdeauna și un versant umbrit, rece, insidios-amenințător, asemenea unei premoniții. Dar, dintr-un puternic instinct vital, își însușise rapid strategiile pentru combaterea răului: îl anihila prin exaltarea calităților solare ale omului, afirmîndu-le activ și cît se poate de concret. Fiindu-și, în primul rînd, sieși exemplu, putea acționa pozitiv și asupra celorlalți.

Jurnalul ținut de Alexandru Brăduț în perioada echinoxului de primăvară al vieții sale mărturisește, înainte de toate, această teribilă luptă cu el însuși, lupta pentru autodefinirea sa ca individualitate și pentru clarificarea raporturilor dintre sine și lume. Nici nu se putea un simbol mai potrivit pentru o astfel de bătălie decît alpinismul. Întreg sensul unei existențe sublimîndu-se într-o pasiune atotdevorantă! Noi, cei temători de fiecare dată cînd ni se ia pămîntul de sub picioare, ne-am întrebat adesea care sînt, la urma urmei, rosturile alpinismului? Cine sînt supermenii dispuși să-și riște la fiecare centimetru de stîncă urcat viața, într-o încleștare — îmbrățișare gravă și gratuită cu muntele? Aparent, nimeni nu-i obligă s-o facă. Însă rîndurile scrise de tînărul alpinist clujean ne dezvăluie atracția imperioasă, ultimativă exercitată de înălțimi asupra sa și — e de presupus — asupra tuturor confraților de vocație. Rînduri edificatoare despre motivațiile enigmatice ale acestor fapte de curaj în stare pură. Foarte curînd, protagonistul jurnalului își va formula clar asemenea întrebări, cărora, de fapt, le răspundea prin propriile-i acțiuni: „În fond, ce caută omul prin hornurile pereților? Poate senzația de a pluti la marginea lumii, departe de lumea sa, deși aproape... Poate o lume nouă, nebănuită... Poate un sentiment de prietenie indestructibilă, cu cel cu care își leagă viața și destinul în aceeași coardă".

Nu-l întîlneam prea frecvent. O jenantă izolare în care ne complacem ne împiedică, adesea, să fim conștienți de realizările celor aflați în apropierea noastră. Cîteodată îl mai vedeam alergînd seara prin cartierul Andrei Mureșanu — acea zonă atît de frumoasă a Clujului, încît ar trebui declarată rezervație arhitectonică. Cum începuse moda „joggingului, nu realizam amploarea și seriozitatea antrenamentului pe care-l făcea zilnic. Paginile din jurnal reușesc performanța de a transcrie fidel complexe detalii ale efortului fizic, legate de aventura cățăratului pe munți, ca și nuanțele emoționale ce îl însoțesc. Alexandru Brăduț, surîzătorul cunoscut tuturor sub numele de Cuxi, merge în întîmpinarea muntelui ca înspre un destin asumat. Iar noi sîntem luați ca martori. Paginile lui, scrise au bout du souffle, au un ritm trepidant, mențin încordată atenția cititorului, ca într-o „urmărire" cinematografică bine filmată. Pe parcursul peripețiilor — nicidecum regizate, ca-n filme — trăim cu acuitate ampla gamă de senzații ce însoțesc actul spontan, irepetabil al ascensiunii, ne familiarizăm cu termenii de specialitate, cu peisajele străbătute, cu oamenii întîlniți. „Printre picături" distingem fulgurante raporturi interumane, marile-mici dezamăgiri ale tînărului încrezător confruntat cu realitățile naturii... omenești, însemnele timpului notate sincer. Cum Singurătatea verticalelor este și documentul formării unei personalități, se resimte — în subtext — un crescendo, o împlinire, în pofida anumitor inerente inegalități și ezitări stilistice (să nu uităm că avem de-a face cu un începător într-ale scrisului).

Multilateralitatea acestui alpinist tînăr reiese îndeosebi din pasajele referitoare la „hoinăreala" lui europeană. Multe opinii personale referitoare la orașe, monumente, muzee vizitate. Predilecție pentru artele plastice și — bineînțeles — pentru sculptură, cea mai apropiată de formele naturii, printre care alpinistul se simte la el acasă. Aceeași dezinvoltură cu care abordează munții își vădește efectele benefice și în... campania lui Alexandru Brăduț de „cucerire" a Europei. Nici un fel de complexe „provinciale". Un imens apetit cultural, în vădit contrast cu blazarea consumatorilor occidentali. Simpatice tușe ironice. Bonomie și totală sinceritate.

Într-un Cuvînt înainte la paginile unui tînăr sortit morții timpurii (e vorba despre Daniel T. Suciu, accidentat mortal, la 21 de ani, pe strada Andrei Mureșanu, la cîțiva metri de casa familiei Șerban, în iunie 1981), filozoful Constantin Noica scria: „Ce se poate replica unui Occident care, spiritualicește, pare dispus a se sinucide? Să lăsăm, poate, nu fără nedumerire, Occidentul să regrete dinozaurii dispăruți și speciile de salamandre în curs de dispariție; să-l ajutăm, pe cît putem, să îndrepte în natură dezastrele pe care el singur le-a adus; și să arătăm simplu că există aici, în Răsărit, desigur și în toate țările vecine nouă, un tineret

care crede în alte valori decît cele elementare ale naturii" (Copilul între noi, *Editura Cartea Românească, 1983).*

La 22 de ani, Alexandru Brăduț Șerban, avid de cunoaștere, întreprinzător și generos, convertise solitudinea cuceritorului de verticale într-o formă de solidarizare cu binele și frumosul. Și nici „Întîmplarea oarbă și cîteodată sălbatic de crudă", de la care pornește textul lui Noica, nu poate stinge urma luminoasă lăsată de trecerea unei asemenea ființe prin sufletele noastre.

Virgil MIHAIU

Cluj, 7 martie 1989

GÎNDURI LA UN AN DE ALPINISM

Am început acum un an. Pe atunci eram proaspătul student din anul I, căutînd și descoperind dedesubturile vieții noi, ale vieții de student. Începusem prin a merge la întrunirile studenților, la serate, la ședințe de speologie, de jazz și de alpinism. Trebuie încercate toate, ca să-ți alegi ceea ce o să-ți placă mai mult!

Pînă la urmă, întîlnindu-l pe Vali, îl întreb amănunte despre alpinism și iată-mă, duminică 12 octombrie 1980, în drum spre Cheile Turzii. Sînt pentru prima dată în Cheile Turzii, urmez un alpinist și sînt derutat. Pun mîna pe stîncă, ca și cînd pentru prima dată aș pune-o, ca și cînd n-aș mai fi fost la munte, ca și cînd...

Traversăm Cheile, ajungem la „Școala Turdeană", acolo găsim doi alpiniști bărboși, care fumează. Au pantaloni „knicker-bocker", niște veste croite din chingi și din corzi, iar de jur-împrejur stau materialele pentru cățărat. Vali îi cunoaște: Marius Bob și Cristi. Îi roagă să facă puțină inițiere cu mine; mi se dă o vestă, sînt legat în coardă, se mai leagă și unul din ei și pornește în sus, filat de mine. Nu am prea înțeles explicațiile lui Vali despre rostul filatului, iar dacă omul ar fi căzut, putea să ajungă pînă jos, indiferent dacă eu l-aș fi filat sau nu.

Dar iată-l sus! Acum îmi vine mie rîndul. Îi dau drumul cam grosolan în sus, mi se pare banal; nu prea folosesc mîinile și mă întreb ce rost are coarda în treaba asta, pînă acum n-am avut niciodată coardă și totuși a mers... Dar n-am timp pentru prea multe gînduri, coarda se întinde repede și preocuparea mea este să nu o las să se întindă. Alerg deci în sus, fără să cumpănesc prea mult sau să simt vreo plăcere. Sus e regrupare, mi se explică. Trebuie să ne legăm, să nu zburăm jos. Urmează coborîrea în rapel. Primul meu rapel. E destul de palpitant, mi se pare mai interesant decît urcatul. Da, la asta e nevoie de coardă, fără ajutorul ei nu s-ar putea coborî pe acolo! Totuși nu mi-a reușit prea bine, coarda m-a cam ars la mîini, n-am prins mișcarea decît pe ultimii metri. Lasă... data viitoare.

Trec trei săptămîni pînă la un nou contact cu stînca. O săptămînă s-a încheiat cu invitația la o petrecere ce a ținut pînă dimineața (între

timp intrasem în practică, eram și răsfățat de dragoste); săptămîna următoare — Peștera Vîntului. Acum pornesc din nou la Cheile Turzii (2 noiembrie 1980), cu Emil Platon, cu Duți; ne simțim bine pe drum împreună. În Chei e tare frig: o primă zi de toamnă cu îngheț. Cînd trecem pîrîul, la „Școala Turdeană", e gheață și toți alunecăm, care mai de care mai spectaculos. Începătorii sînt împărțiți în două categorii, unii foarte începători, alții mai avansați. Prin șiretlic, eu intru la cei avansați și sînt trecut la manșă în Scoruș: să învățăm folosirea scărițelor.

A fost un contact dur. Din cauza frigului, îmi cam înghețau mîinile pe carabinieră, n-am prins de la început tehnica și, la un moment dat, era să-mi dau drumul din mîini; m-am ținut însă pînă la urmă. Nu știam să-mi menajez mîinile, prin aducerea centrului de greutate sub mine, dar m-am descurcat. A fost greu, dar a trecut. Ca răsplată, Hans e gata să mă conducă într-un traseu. Mergem în „Gábor Feri" (gradul 3 B), cu Hans cap de coardă și cu Horia Cordiș. Primul meu traseu, sînt secund unu ! Nu am fost însă deosebit de încîntat, probabil din cauza vîntului și a frigului căci, la opririle îndelungate în regrupări, cam înțepeneam. Am simțit totuși o satisfacție. La coborîre am făcut și un rapel, ceea ce a completat plăcerea, mai ales că în acea perioadă, sub influența antrenamentelor de speo-sport, eram mai fascinat de coborîre decît de urcare. Dar aceasta nu a mai durat mult, doar pînă duminica următoare, la Vadu Crișului.

9 noiembrie 1980 — Vadu Crișului. Deși sîmbătă seara venisem tîrziu acasă, m-am trezit totuși la timp, pentru ca, mergînd pe jos, să prind trenul de trei și jumătate. Era încă întuneric cînd am ajuns împreună cu Mitruț și Picu — proaspete cunoștințe — la cabana de la Vad. Acolo, toți dormeau încă. Picu, împreună cu un tînăr pornesc să facă o seminocturnă în coardă; mă duc cu ei să-i văd.

Revenind la cabană, aflu unde e camera clujenilor și intru. Înăuntru, claie peste grămadă: Vali, Tibi și Angela, Neluțu și alții. Mirel e primul care sare în picioare, se dezbracă și se duce să se spele. (Are un corp frumos). Ceilalți sînt mai leneși, toți cei flămînzi mișcă după o vreme și încep să mănînce. Sînt nerăbdător.

E alpiniadă la Vadu Crișului. Primele echipe programate pornesc curînd. Tibi cu Mendel pleacă spre traseu, Angela îi însoțește. Alții se pregătesc. Mă duc și eu la trasee, împreună cu Mitruț și discutăm despre alpinism. Sînt numai ochi și urechi.

În sfîrșit, sosește Vali și încep să-l pisez că și eu vreau să particip. El îmi cere să am răbdare... că după ce se termină concursul... Pînă la urmă se înduplecă și, în febra excitării, mă leg în coardă cu Neluțu Rațiu. Intrăm în „Crucea de mijloc" — 4 A, două sau trei lungimi de coardă.

Filez, se urcă, filez, se urcă, se oprește, se leagă, filează, mă urc. Mă urc... e fantastic, mă urc, m-am urcat. Este o bucurie, nici nu știu ce să zic, sînt zăpăcit. E destul să depărtez puțin picioarele și să mă uit printre ele în jos, ca să văd o sumedenie de capete mici, doar atît. Sînt în prima regrupare, în scărițe. Vali dictează de jos, eu sînt fermecat, hipnotizat. Este extraordinar ! O nouă lungime, într-un loc îmi tremură picioarele, depășesc faza, sînt sus. Sîntem sus. E fantastic, acuma știu: voi face alpinism, voi fi un alpinist. Viața mea... alpinism.

Îl admir pe Neluțu, admir totul. Coborîm și mai facem un traseu: „Ferenczi" — 4 B. Încerc, pentru prima dată, o traversare cu autofilare. Regruparea este într-o grotă; în jos — perete vertical, în sus — parcă începe cu o surplombă. Neluțu o ia în sus, eu rămîn singur acolo. Parcă și Vali a plecat, nu mai am pe nimeni lîngă mine cînd pornesc din nou. Sînt cu picioarele în scărițe, iar scărițele atîrnă în gol. Se mișcă aiurea. Îmi tremură un pic mușchii, simt neplăcut instabilitatea, îmi forțez mîinile, am trecut.

La cabană i-am făcut „cinste" lui Neluțu, am băut împreună cîte o bere și m-am simțit un altul.

În toamna aceea n-am lipsit nici o duminică din Cheile Turzii.

16 noiembrie — cu Hans, Neluțu, Tibi și Angela — la surplomba mică din dreapta.

23 noiembrie — Traseul „Sanșil" — varianta cu surplombă — 4 A, cu Neluțu și Willmann (secund). După ce ne-am întors din traseu, m-am mutat la „Școala Turdeană", ca să exersez puțin rolul capului de coardă, punerea asigurărilor. Mă fila tot un începător, cei mari nu ne-au văzut. Cînd au observat și m-au întrebat ce fac, am scos-o cumva la capăt.

30 noiembrie — din nou la surplomba mică din dreapta. De data asta a venit și Ionuț Onițiu. Am făcut manșa fără scărițe.

Cu prima zi de decembrie a venit și zăpada. A nins cîteva zile în șir, așa că duminică toți au plecat la schi, iar eu am stat acasă. Mi-au lipsit Cheile atît de mult, încît m-am dus la Ionuț cu coarda și am făcut vreo două rapeluri, la el, în casa scărilor. Și dacă tot n-am învățat mare lucru, m-am hotărît ca duminica următoare să merg în Chei. Cu cine? Cu Duți.

Am procurat materiale de pe unde am putut, de la Hans o coardă și de la Mihai Popovici vreo 13 carabiniere, plus o vestă și cască, o buclă și iată-mă cu Duți într-o dimineață cețoasă în drum spre „Sanșil". Este 14 decembrie, zăpadă destulă, așternută peste tot, frig. Am în picioare ghetele vechi, cu care am umblat de mai multe ori vara, pe Făgăraș și Retezat; n-au nici urmă de profil.

Sînt cap de coardă, pentru prima dată. E iarnă, pentru prima dată. Prima lungime, cea cu surplomba, decurge fără greutăți prea mari. Ajung în regrupare, vine și Duți din urmă, continui. A doua lungime

merge de asemenea. Pe alocuri, pasaje mai grele, din cauza zăpezii. Cînd se termină coarda nu găsesc nici un piton și regrupez în jurul unui țanc de pe creastă. Sosește și Duți. Mai merge o lungime scurtă, pînă la o nouă regrupare, cea de sub ultima porțiune de perete, la care trebuie coborît un pas.

Sîntem amîndoi alături și nu știm cum să continuăm. Înainte e zăpadă, nu se poate urca, nu sînt prize. La stînga — un copăcel; deasupra lui pare accesibilă o reîntoarcere la pitoane. Traversarea pînă la copac e dificilă. Duți propune o retragere. Mîinile și picioarele ne cam înghețaseră, totuși nu ne lăsăm. Înțepenesc într-o fisură ultima carabinieră dintr-un lanț, pe care îl prelungesc cu bucla și, solicitînd în opoziție, mă las spre stînga, către copac. Cu picioarele pe prize înghețate, mi-e imposibil să ajung la copac. Aruncînd însă o buclă din coardă peste acesta și prinzînd-o pe dedesubt, s-ar putea... Așa și fac, adun buclă, arunc, mă străduiesc s-o pescuiesc de partea cealaltă, nu reușesc. Mă las și mai mult spre stînga, sînt aproape, dar rămîne totuși imposibil. Pînă la urmă, văzînd că nu e altă soluție, mă arunc eu și... o prind. Pun, asigurare la copac, sînt victorios, trec mai departe, în sus. Urc, urc, dificultatea crește. Pitoanele, Dumnezeu știe unde se află, or fi îngropate în zăpadă. La un moment dat descopăr unul, nu intră însă carabiniera de duraluminiu. Sînt gata să renunț la asigurare cînd îmi vine ideea să folosesc carabiniera, mai subțire, de la scăriță. Continui în sus. Zăpadă tot mai multă, mîini înghețate, mă aflu într-o nouă dilemă: să aleg între două variante, amîndouă par destul de greu accesibile. Îmi croiesc drum... caut o priză, curăț, obosesc, cad. Am picat vreo șapte metri. Nu-i nimic, Duți m-a ținut excelent, nu m-am lovit, am și pornit înapoi în sus, am ajuns la locul de dinainte, trec, mai trec de un piton.

Duți anunță terminarea corzii. Fiindcă mai sus nu văd pitoane pe aproape și chiar sub mine este unul, mă hotărăsc să-l folosesc pe acela pentru regrupare, fără a mă întoarce însă la el, ca să nu pierd terenul cîștigat. O regrupare ciudată, cu asigurarea sub mine. Dacă Duți ar fi căzut, m-ar fi smuls și pe mine. Slavă cerului, n-a căzut, vine sus, se leagă, îmi dă materialul, continui. Acum sînt aproape sus, situația s-a clarificat. Mai trebuie să ajung la un piton, sînt încă doi-trei metri pînă la el. De acolo voi fi practic sus, mai urmează doar creasta, care nu va ridica probleme. Da, trebuie să ajung la pitonul acela, asta a rămas! Dar abia îmi mai simt degetele, deși am mănușile pe mîini. S-ar putea să fi și obosit, cu toate că nu m-am gîndit la asta. E aspru, tare aspru. Picioarele, înghețate și ele, alunecă pe niște semiprize. Trebuie să mă țin mult în mîini, și ele înghețate. Într-o mînă stau agățat, cu cealaltă curăț zăpada, caut. Picioarele servesc mai mult de echilibru. Ce altă șansă rămîne dacă nu găsesc curînd o priză mai bună, pentru a trece pasajul acesta și a ajunge la piton?... Da, pitonul, la el trebuie să ajung! Mă

obsedează! Încerc să mă tîrăsc spre el, întind mîna... l-am prins? nu! Mîna este întinsă tot în sus. Mai am puțin, puțin de tot... Acum nimic nu mă mai desparte de scăriță pe care mi-o oferă Duți. M-au lăsat puterile, am căzut. Nu mai pot. Sînt cu ceva sub el și nu mai am puterea să apuc și să mă trag în scăriță. Stau atîrnat în coardă, inert, paralizat.

Într-un tîrziu mă trag, în fine, lîngă Duți. Simt asprimea înfrîngerii. Gerul pișcă. Nu ne rămîne decît să ne retragem. Da, vom face rapel. În timp ce instalăm rapelul, Duți îmi mărturisește că nu a mai făcut niciodată rapel. O mănușă alunecă pe perete în jos, se oprește într-o tufă. S-o ia naiba!

Duți pornește cel dintîi, în primul său rapel. I-am explicat, urmăresc cu neliniște cum coboară. A ajuns la regruparea de la piciorul ultimului perete, se asigură, e în siguranță momentan. Cobor și eu, recuperăm coarda (a fost deci un prim rapel de 20 de metri). O montăm iarăși, o arunc peste creastă și de data asta plec eu primul. Ajung pînă la următorul loc de regrupare, în creastă. Vine și Duți, mai are vreo cinci metri, dar scapă mîna de pe coardă, mîna de care depinde viața! N-am apucat să sesizez gravitatea momentului și să mă îngălbenesc. Duți a prins coarda la loc — între timp s-a ținut cu cealaltă mînă —, apoi a continuat coborîrea. Acum însă nu mai venea coarda. A trebuit să mă urc o bucată pe ea, ca să o descurc. Dumnezeu știe ce-am riscat atunci, dar, aranjînd din nou coarda peste țancuri, de data asta s-a eliberat. De aici n-am mai avut incidente. A urmat rapel după rapel, cu coarda băgată în cîte două pitoane, eu primul, Duți al doilea, pînă la bază.

Și iată-ne la bază. Iată-ne întregi. Învinși, dar victorioși. Am reușit... să ne retragem... Ne îmbrățișăm, sîntem fericiți, mai presus de toate sîntem prieteni. Nu mai simțim frigul, nu mai simțim degerăturile, ci doar căldura sufletească. Pericolul și greul ne-au unit! MUNTELE NE-A UNIT!

RETEZAT

10—15 FEBRUARIE 1981

S-a încheiat un semestru, a fost ziua mea, cu zeci de invitaţi, a venit vacanţa, Crăciunul. Se prevedea o sesiunea grea, aşa că în vacanţă am fost doar la Vlădeasă pentru trei zile: la schi şi la revelion, cu Adina şi cu Zimbru. O dată cu sesiunea încep şi antrenamentele în Parcul Babeş; particip la ele. Trece şi sesiunea cu bine şi fuga în Retezat!

Retezatul este un capitol nou şi e mai aproape de alpinism, e mai aproape de Himalaya. De accea, cu mult timp înainte, începusem pregătirile, aranjarea cazării, strunirea prietenilor, ca în vacanţa de după sesiune să mergem acolo. Coincidenţa face ca atunci să aibă loc şi cupa judeţului Timiş la alpinism. Aşa că pornim într-o marţi dimineaţa. Adina, Oltea, încă o fată, Thomas, Zimbru, Liţă şi cu mine, tare încărcaţi cu tot felul de merinde, eu mai am în plus şi schiuri, un piolet lung, colţari, o coardă. Ce mai, ca un adevărat alpinist!

Sînt fericit la contactul cu zăpada şi, cu toate că bagajul e covîrşitor, o iau sprinten în sus, spre soare şi zăpadă. Mi-am şi pus ochelarii de protecţie împotriva ultravioletelor. E frumos, e tare frumos, zăpadă curată, zăpadă adîncă, zăpadă..., e minunată!

După-masă ajungem la Pietrile, ne instalăm în cabană, dar mie nu mi-a fost destul. Îmi vine să mănînc munţii. Vreau să încerc pioletul, deşi nu prea ştiu încă nimic despre aplicaţiile lui. Adina vine cu mine, ne urcăm pînă în Muchia Stînişoarei, deasupra cabanei. Zăpada e imensă, ne afundăm pînă la brîu, înaintarea e cam grea. Încercînd să folosesc pioletul ca sprijin, constat că se înfige şi el în zăpadă. Mai spre creastă e mai tare, înaintarea e mai uşoară. Ajungem în preajma asfinţitului, întreaga panoramă ce ni se deschide e scăldată în roşu. E extraordinar, iată: Galeşul, Valea Rea, Valea Pietrile, Valea Stînişoarei, Retezatul; ce peisaj! Sînt din nou fericit, nu mă mai satur. Ne întoarcem la cabană pe întuneric.

A doua zi de dimineaţă mi-am tras jambierele şi colţarii încă din cabană, n-a lipsit mult să şi dorm noaptea cu ei, o luăm în sus, spre Genţiana. E ceaţă, dar le povestesc prietenilor mei, care nu au încotro

şi mă cred, că la Genţiana, care nu e departe, se poate schia foarte bine. Aşa că am luat schiurile, dar şi pioletul.

După o transpirare bună, ajungem la Genţiana tocmai cînd Neluţu cu Iancu, Boby şi Dorulu, care dormiseră acolo, se pregăteau s-o ia în sus, spre vîrfuri. Îmi las imediat schiurile şi pornesc cu ei. Ai mei au rămas pe la refugiu.

Nişte urme firave de bocanc ne arată calea, în ceaţă dibuim Bordu Tomii. Neluţu demonstrează neîncetat şi neobosit diverse tehnici şi metode de alpinism; Dorulu, spiritual, face completările de rigoare: „Aici, e, ce să zic? gheaţă, sau, ce să zic? piatră"; Iancu nu prea spune nimic; Boby se întoarce din cauza frigului. Se mai crapă norii, vedem peisajul munţilor şi ne urcăm pînă la doi paşi de Peleaga. În creastă, vîntul e mai puternic, zăpada mult mai tare; colţarii mă ajută. Pe cînd traversăm zona Colţilor Pelegii, zonă destul de abruptă şi expusă, se aude ceva de genul unei avalanşe, un ropot. Dorulu, îngrijorat, propune să ne întoarcem, iar pînă la urmă ne şi întoarcem.

De la Genţiana, în jos, cobor pe schiuri printre brazi, ajung la Pietrile, unde mai schiez un pic cu Zimbru. Seara bem bere, ne simţim excelent, jucăm mim.

Astăzi trebuie să soseacă Tibi cu restul lumii. Îl aştept la Pietrile, schiez între timp. Sînt nişte hopuri extraordinare pe pîrtia de aici; un singur schior evoluează frumos, îl botezasem „Monitorul", de fapt îl cheamă Radoslav. I-am cam făcut concurenţă pe pîrtie; s-a supărat însă pe noi şi ne-a certat pentru că urcam nu tocmai pe margine, cu schiurile în spate. În sfîrşit, îi văd pe ai noştri apărînd. Imediat cobor la ei. Mihai, Fane îşi trag sufletul. Tibi e morocănos, îl caută pe cabanier, nu se poate vorbi cu el. Mirel stă cam retras. Pînă la urmă îl prind pe Tibi şi ne înţelegem ca spre seară să apar şi eu la Genţiana. Nu mă prea entuziasmează ideea s-o las pe Adina singură, dar mîine începe alpiniada, mă voi căţăra, e ceva deosebit...

Mai schiem pînă după-masă, apoi intrăm şi mîncăm bine, bem cîte o bere. Se întunecase de mult cînd îmi iau rămas bun şi o pornesc singur, cu schiuri şi rucsac în spate, spre Genţiana. Am şi lanternă, dar n-am mîna liberă în care s-o ţin. Mă simt cam stingher de unul singur prin pădure. Din cauza grabei am transpirat bine, datorită berii sînt încă ameţit. Transpir cam rece, nu mă simt în largul meu. Ninge. Deşi ştiu că nu se poate întîmpla nimic, sînt neliniştit. În fine, se văd luminile, intru. Înăuntru e cam întuneric, plin de haine care se usucă în fel şi chip, nimeni nu mă bagă în seamă. Unii s-au culcat, alţii tocmai se pregătesc. În bucătărie s-au instalat cîţiva şi stau de vorbă. Dorulu şi Hans sînt printre ei. Despre ziua de mîine nu se ştie nimic, pare să nu preocupe pe nimeni, nu-i interesează. Aflu, totuşi, că Tibi şi Neluţu

sînt la Pietrile, la şedinţă, şi abia cînd se întorc ei vom cunoaşte programul. Din lipsă de activitate îmi caut un loc de dormit, fără prea mult succes. Pînă la urmă găsesc unul lîngă Coriş. Pe prici e cald...

În sfîrşit, sosesc. E numai Tibi. Vom merge mîine în raliu. Trezirea la şase. Atît. Cu cine? Cu Fane, Mirel, Hans, Silex, Boby, Iancu. Tibi e nervos. Noapte bună. Ce noapte... m-am gîndit mult asupra zilei ce va veni... RALIU, sună îmbietor. Voi merge în raliu, poate voi cîştiga, în orice caz voi face fapte de vitejie, remarcabile.

Deşteptarea s-a dat discret. Urmează mişcare febrilă, echipare — totul în beznă şi tăcere. Nu ştiu cît de gros să mă îmbrac, ce să iau, ce să nu iau. Nimeni nu-mi spune. E balamuc destul de mare, au început să se audă şi înjurături, unii mănîncă, alţii îşi leagă şireturile la bocanci.

„Cei pentru raliu să se adune afară!"

Ne strîngem cam greu, pornim grăbiţi în jos, spre Pietrile. S-a făcut ziuă deja, e tîrziu cînd ajungem, alte echipe au plecat de mult. Plecăm şi noi după ei, pe poteca adînc săpată în zăpadă proaspăt aşternută. Mergem încet, în ritmul lui Boby. Sînt prea nerăbdător pentru acest ritm, vreau mai repede. În fine, ajungem la gol alpin, continuăm să ţinem Valea Stînişoarei, vedem echipele fruntaşe. Nu sînt departe, au început urcuşul spre Vîrful Retezat. Ne angajăm şi noi în pieptiş. Ceaţa de dimineaţă a dispărut, soarele ne loveşte din plin, se reflectă peste tot, e cald şi ritmul e lent. S-a făcut o coadă imensă, formată din echipe care urmează cu răbdare ritmul celor din faţă, al celor ce deschid poteca. Ce plictiseală e un raliu, gîndesc. Puişor se dezbracă, face plajă, e liniştit şi mulţumit, nu se agită ca mine să mai depăşească doi oameni din coada asta fără sfîrşit. Pe măsură ce urcăm, se face tot mai rece, ritmul se precipită, vîrful e aproape, ne aruncăm să-l atingem, tragem tare pe ultima sută de metri, ne depăşim... Sîntem sus, Fane îmi zîmbeşte, savurăm ciocolată cu zăpadă, semnăm fişele.

O luăm la vale, unii au şi pornit deja, fugim să-i ajungem; da, fugim. Îi ajungem. Fane e acum primul, el face pîrtia. Îl urmez pas cu pas, agitînd pioletul. În apropiere e şi Mirel, noi imprimăm acum ritmul. Conducem cu schimbul. Unde e nevoie, Fane mă lasă pe mine în faţă să tai trepte, căci eu am piolet — el n-are. Vîrf — şa — vîrf — şa se succed, iar noi conducem. Gerul e tăios, dar nu-l simţim. Nu ne oprim din fugă decît pe la amiază, cînd atingem portiţa Bucurii. Ne aşezăm să mîncăm. Celelalte echipe, care ajung, fac la fel. Acum „peisajul" s-a schimbat, nu mai sînt toţi împreună, s-au răspîndit pe toată creasta, cît e de lungă. Stăm puţin şi îmbucăm repede, gerul e nemilos. Soare cu dinţi.

Am pornit din nou, din nou alături de Fane; Fane e un camarad plăcut, n-o să-l uit; Mirel şi Silex merg şi ei bine. Deschidem drumul spre Peleaga, călcăm pe vîrf. Îi aşteptăm pe timişoreni ca să ne bucurăm împreună de peisaj. E grandios, se vede roată totul, iar aici, pe vîrf, e numai gheaţă, ca pe munţii înalţi. Vîrful Peleaga, puternic vîrf! Coborîm de pe el într-un iureş de zăpadă, care în telemark, care direct pe fund, în strigăte de veselie.

Sîntem în şa, mai avem un vîrf de urcat, Păpuşa. Acum însă toţi sîntem mai obosiţi, tragerea de inimă a cam dispărut şi mă pomenesc eu primul. Eu conduc raliul! Dar e extraordinar! Asta îmi dă forţă şi fug înainte, sînt entuziasmat. Ajung primul pe vîrf, vîrful meu, Păpuşa. Eu stabilesc locul potrivit pentru creionul colorat şi fişa de concurs; acum vin şi ceilalţi. Pontăm fişa, pornim la vale. Gata, vine întoarcerea. Nu fără emoţii, într-un loc, cînd ajungem în Valea Rea; este destul de abrupt, pericol de avalanşă. Nu se întîmplă însă nimic şi eu continui să bat poteca. Nu vreau să mai las pe nimeni în faţă. Mai avem de urcat Şaua Pietricele, de acolo nu mai e decît o coborîre. Soarele ne încălzeşte în şa. E devreme, stăm puţin, că mai avem timp. Fane şi cu mine ne strîngem mîinile, mi-l simt foarte prieten.

Cu picioarele obosite, continuăm să coborîm, nu mai avem mult pînă la Bordu Tomii. Acolo e un arbitru. Mă grăbesc să fiu primul care predă, fişa pontată lui... lui Radoslav. El ne aştepta; parcă s-a înnegrit nitel, o luasem înaintea alor lui. Ce să-i fac? Fără griji, coborîm la Genţiana, mîndri (eu cel puţin), unde gust ceva în grabă, apoi cobor mai departe la Pietrile, urmînd ca a doua zi de dimineata, la şase fix, să fiu înapoi. Tibi a fost de acord. „Am cîştigat raliul", asta mi-a fremătat în gînd tot drumul de coborîre pînă la Pietrile, drum ce l-am făcut mai mult „pe două roţi", în fugă nebună. Asta le-am şi spus celor de jos, intrînd în cabană, şi am mai adăugat: „daţi-mi mîncare"! Eram fericit, fericit. Am mîncat pe săturate, le-am povestit, mi-a spus Zimbru cum au urcat ei între timp pînă pe Retezat, cu Thomas şi Adina, ne simţim excelent; ce vacanţă!

A doua zi din nou la muncă. Deşteptătorul a sunat destul de devreme, mă grăbesc totuşi, iar de data asta urc sprinten şi uşor pînă la Genţiana. Am venit la timp, încă nu e nimeni gata de plecare. Astăzi mergem fără Fane, el se întoarce acasă, doar Mirel, Karl, Hans, Iancu, Willmann şi cu Cioară. Urmează să facem creasta Stînişoarei, Vîrful Bucura II, Judele şi Slăveiul.

O luăm din loc, urcăm o bucată pe vale, şi prea devreme încercăm o ieşire la dreapta, spre creastă. După un lung chin renunţăm, e prea abrupt. Ne întoarcem şi continuăm în sus pe vale. E foarte frig, cam —25°C. Mirel şi Silex rămîne în urmă, ce Dumnezeu aşteaptă? Îi strig, într-un tîrziu soseşte Mirel în viteză, spunînd că lui Karl i-au îngheţat mîinile şi se întoarce, iar el, el a obosit acuma, venind în fugă. Zice că şi-a ieşit din ritm şi nu mai poate continua, abandonează. Rămînem deci mai puţini, iar drumul de-abia l-am început. Soarele ne

dă însă curaj, urcăm pînă în căldare şi acum o luăm din nou la dreapta, în sus, de data asta pare să fie bine. Nu e foarte abrupt, merge însă greu fiindcă nu avem potecă. Bat pîrtia. Pe alocuri, se înfundă mult facem cu schimbul. Hans e plin de forţă. Ajungem, în fine, transpiraţi, pe creastă. De aici s-ar părea că nu mai avem probleme, drumul e totuşi cam accidentat, ne oprim la baza abruptului Bucurii. Doi bucureşteni, o fată şi un băiat, ni s-au ataşat. Mîncăm dulciuri, eu îmi pun colţarii. Ceea ce urmează în faţa mea este un perete de gheaţă, mă reped asupra lui, atac, nu mă las, asaltez din nou şi din nou şi numai nu urlu de bucurie cînd ies sus, în raza soarelui. Vin şi ceilalţi, eu agit pioletul pe vîrf; ce frumos a fost! Tocmai sînt în trecere Neluţu cu Bebe şi Horia Pantea. Participă la un raliu, ne salutăm. E bine. Noi continuăm spre Judele, coborîm întîi un versant apoi luăm poteca, gata făcută de unii, care nu sînt mult în faţa noastră; s-au angajat deja în urcuşul Judelui. E tot un perete abrupt, dar de data asta este în soare şi zăpada e cam moale, urmele sînt adînci. Îmi miroase a pericol de avalanşă, de aceea vreau să mă grăbesc, ca să ne vedem scăpaţi. Hans se ţine aproape, ceilalţi nu se prea zoresc, vor să lăsăm echipa din faţă să bată în continuare poteca. În vîrf ajungem cam toţi deodată. Ei sînt timişoreni, sînt şi cu fete. Noi prînzim pe Judele, ne e foame, nu glumă! Borcanul de miere al lui Willmann dispare repede. Mai urcăm şi Slăveiul, privim împrejur ce minunat se vede panorama, după care, la iniţiativa mea, încercăm o coborîre între Judele şi Slăvei, direct în jos. Am ajuns, acum mai avem de urcat pînă în Portiţa Bucurii, nu mai e mult, dar sîntem obosiţi. Urcăm pe urmele uriaşe, pe care alţii au coborît, fac cu greu paşii-gigant, Hans se chinuie şi el, transpirăm — atingem creasta. Acolo stăm puţin de vorbă cu un arbitru, după care — direct spre casă: Genţiana.

De data asta am ajuns parcă mai repede la Pietrile. Mîine e ultima zi, e proba de schi, nu mai trebuie să mă scol aşa devreme. După aceea plecăm acasă. O rog pe Adina să-mi facă bagajul. Cînd urc dimineaţa cu ultimii întîrziaţi, la Genţiana, doar Angela e acolo. Mă zoreşte să-mi iau schiurile şi să mă duc repede, că întîrziasem. Pornesc în cămaşă şi numai într-o fugă spre stratul de sub Bucura, depăşind în drum pe toţi. După aşa o urcare în forţă, curge apa pe mine în timp ce-mi leg schiurile. Totuşi simt că e tare frig. Iau startul în viteză şi am senzaţia că o să îngheţ pînă jos, mă grăbesc însă mai tare ca să scurtez din chin. Am trecut de Bordu Tomii, soarele ăsta are dinţi serioşi, mă strecor printre înepeni ca o săgeată, acum nu mai e mult pînă la Genţiana, la sosire. Ocolesc o tufă, depăşesc vreo doi schiori, mă dezechilibrez şi trag o căzătură în zăpada pufoasă. Fir-ar să fie, mă ridic fără să mă scutur şi fără să-mi mai îndrept băţul îndoit şi sosesc la refugiu ca un om de zăpadă.

Băieţii erau cu rucsacurile pregătite, gata de plecare. Aşa că i-am salutat şi eu din mers şi am coborît mai departe, în goană, la Pietrile. Ai mei plecaseră deja. Îmi strîng lucrurile în raniţă şi dă-i drumul după ei. Îi ajung la Cîrnic, după ce de două ori am trecut prin emoţiile unei căderi zdravene. Mai departe pe jos, cu autobuzul, cu trenul şi tot aşa pînă acasă.

Aceasta a fost Retezatul, februarie, 1981.

BUCEGI—PADINA

21—28 FEBRUARIE 1981

La următoarea şedinţă de club, după Retezat, nu a contat pentru mine ce s-a vorbit şi ce probleme s-au ridicat. Nu m-a interesat, am fost absent, cu gîndul numai la Retezat, la raliu, la Fane. Mi-am dat seama că pe munte sînt oameni şi oamenii aceştia care sînt împreună pot fi PRIETENI.

Se discută despre Padina, se fac pregătiri. Sînt din nou printre ei. Vom pleca la Padina, se împarte echipamentul, se împart sarcinile.

Din nou la munte!

Sărim din tren la Sinaia şi, după un dejun rapid, asaltăm staţia telecabinei. Sînt după o noapte nedormită, dar după o noapte de apropiere: am vorbit cu Mirel, l-am cunoscut pe Mirel, sîntem prieteni. Ne-am deschis sufletul unul altuia o noapte întreagă. Acum urcăm cu cabina prin ceaţă şi amîndoi ne luăm în gînd angajamentul să ne purtăm bine, să ne facem ucenicia şi să fim primiţi. Căci presimţisem un nor negru, care venea din Retezat, un avertisment...

Pe ninsoare şi vînt luăm schiurile în picioare şi coborîm de la cota 2 000 spre Padina. Cu timpul mai apare şi soarele, iar pînă la urmă răzbeşte seninul şi ni se arată Valea Ialomiţei în toată splendoarea ei. Ajungem la Padina. Aici ne aşteaptă Willmann, care a aranjat deja cazarea. Ne instalăm — Mirel şi cu mine luăm acelaşi pat. Mîncăm bine şi pornim în recunoaştere. Tibi explică. El e şeful, toţi roim în jurul lui; Tibi fuge, fugim toţi, Tibi stă, stăm toţi.

Urcăm spre Peştera şi ceva mai sus. Seara cinăm împreună, ne simţim bine, domneşte prietenia. Dormim.

A doua zi facem antrenamente la Turnul Seciului. Tibi a instalat o manşă pe unul din trasee şi fiecare, pe rînd, se urcă. E frig, căutăm tot felul de metode să ne încălzim. Bebe se caţără ca un păianjen. Mie căţărarea mi-a mers bine, nu m-am bîlbîit.

La cabană ne aşteaptă Vali şi Ghighi. Am sosit, entuziasmul e mare. Mîine începe concursul prin escalade. Se fac echipele, sînt încordat; voi fi ales şi eu în echipa de escaladă sau rămîn rezervă? Rămîn rezervă.

Ce să fac? Mi-e un fel de ciudă pe Mirel, pe Levi şi pe Mihai că ei au fost aleşi, mi se pare că eu nu sînt mai prejos decît ei, că şi eu aş face faţă, dar nu îndrăznesc să spun nimic — e mai bine aşa.

Dimineaţa sînt spectator la escalada lui Bebe. El merge cap, într-un traseu înzăpezit. Are probleme destule, e cel mai greu traseu al zilei. Toţi cei care s-au adunat jos îl îmbărbătează, dau sfaturi, explică, strigă: nu aşa, aşa!, pe acolo, pe dincolo!, sus!, pitonul! etc. Îi ţin pumnii, îl admir, mă pomenesc că şi eu încep să strig sfaturi. În ziua asta numele lui Bebe a vuit în lung şi-n lat pe Turnul Seciului.

Ne adunăm seara la masă în dormitor. E vreme bună, se păstrează bună, se pare că mîine va fi raliul. Da, raliul! Trebuie stabilit cine din fiecare echipă va sta în bivuac. Eu sar să mă ofer, am sac de dormit din puf de pinguin, eu aş putea. Sînt admis, slavă Domnului, cu Mihai şi Levente. Mirel a rămas rezervă, ştiu că e trist, locul pe care îl rîvnea l-am cîştigat eu. Mă simt puţin vinovat, dar ce să fac?

De cu seară îmi fac pregătirile pentru raliu, mă gîndesc ce să iau cu mine, am deja ceva experienţă. E o noapte plină de gînduri, gînduri şi miraje...

Dimineaţa sîntem la start. Se pleacă în grup, deocamdată pe drum forestier. Noi sîntem în a doua jumătate a şirului, nu prea avem loc pe traseu, ne călcăm unul pe altul pe coadă, înaintăm cu greu. Curînd cotim la dreapta, de aici nu mai e potecă, cei din faţă se chinuie din greu să deschidă pîrtia, cei din spate se plictisesc. Se stă mult pe loc, din nou încerc decepţia. Dar să nu mă adîncesc în deziluzie, căci în scurt timp începe goana, goana nebună în sus. S-a depăşit zona de pădure, zăpada e acum mai tare şi echipele se îndreaptă spre primul vîrf. Se accelerează, Neluţu face un sprint şi depăşeşte, atac şi eu şi mă iau după el. Într-un ritm năvalnic o ţinem în sus, pînă în vîrf. Doar Mirel, Hans şi, mai în spate, Willmann sînt pe aproape. Am ajuns în vîrf tocmai cînd se pun biletele, pe care trebuie să le ridicăm. Imediat o luăm în fugă la vale, mai departe, mai departe. O echipă, cel mult două, sînt în faţa noastră. De dragul concursului menţinem ritmul acesta, deşi restul echipei e departe. Facem un raliu împreună, Mirel şi cu mine. Sîntem la mică distanţă de plutonul fruntaş, cu un efort i-am putea ajunge (Neluţu cu Hans sînt mai în faţă), după noi nu mai vine nimeni curînd. Mergem aşa şi ne simţim bine. Vîntul ne biciuie tare, nu ne lasă să ne oprim. Într-un tîrziu stăm totuşi, nu are sens să mergem în doi pînă la capăt, mai trebuie să vină un coechipier. Mai ales că merindele sînt la noi, ceilalţi nu au nimic. Sîntem echipă, ce Dumnezeu? Stăm pînă apare Silex şi Levi. Pe Silex îl lăsăm să-l aştepte pe Popovici, noi pornim mai departe, ca să ajungem la timp la bivuac.

Lungă e creasta asta, mult mai este pînă la Omu, nu se mai termină! Ne întîlnim cu Bebe. Stă jos, profilat pe un peisaj de Piatra Craiului în alb şi-şi lecuieşte un picior, are băşici. Îl depăşim. Mirel oboseşte,

ece prin momente grele, cred că foamea este de vină. Îşi pune toţi imulii la lucru şi, cînd ajungem aproape de Omu, ne oprim să mîn-ím. Cealaltă echipă universitară tocmai se întoarce de pe vîrf, sînt şi sfîrşiţi, le dăm cîte ceva să înghită. Acum mergem şi noi mai bine, rcăm pe vîrf, admirăm, ne bucurăm.

Nu pierdem însă vremea, continuăm. Mai e încă destul. Coborîm ı următoarea şa, acolo îi ajungem din urmă pe Neluţu şi pe ceilalţi. n timp mergem noi înainte, dar ne oprim să-l aşteptăm pe Levi, care u mai apare. Renunţăm în cele din urmă şi-l cooptăm pe Willmann rept coechipier. Trecem astfel şi pe la punctul de control de pe ultiul vîrf. De acum nu mai avem decît de coborît pînă la locul de ivuac, care se vede deja. Simt că mă dor picioarele, de data asta eu ınt sleit. Şi, colac peste pupăză, mi se rupe rucsacul. Sînt obligat să-l ort în mîini, în poziţii grele şi coborîrea nu e uşoară, e chiar foarte bositoare. Mirel mă ajută. Ne apropiem, ajungem în sfîrşit. E devreıe, abia e ora 3. Ai noştri — ceilalţi — au ajuns mai repede, deja sapă ɔcul de cort. Nu ne-au ţinut şi nouă un loc lîngă ei, totuşi îl înghe-uim şi pe al nostru. Sînt toţi tăcuţi şi morocănoşi, bucuria noastră, a ıi Mirel şi a mea, se izbeşte de un zid pe care nu-l înţeleg. Nu ne dau ici un sfat, ce mai, nu discutăm nimic. Orice îi întrebi, rezultatul e că e enervează şi-ţi spun să taci. Ca şi cînd s-ar fi întîmplat vreo catastrofă. ışa că, derutaţi, ne apucăm şi noi să săpăm. Nu e uşor! Sîntem sleiţi, rice lopătare ne obligă la odihnă. Încercăm să săpăm cu casca, cu pioetul; nu merge. Încet, foarte încet se face groapa. Nu ştim cît de adîncă rebuie să fie. Merge anevoie, dar o facem pînă la urmă. Între timp otărîm să rămînem noi cu Levi în bivuac, iar pe Mihai să-l trimitem ɔs, oricum el ocupă un volum prea mare şi n-o să încăpem. Dar cînd oseşte Mihai tot planul cade, el hotărăşte să rămînă, aşa că-mi iau ămas bun de la Mirel. Ridicăm cortul pe pioleţi, bete nu avem pentru l. Stă! Emilian Cristea îmi promite să-mi facă o poză şi să o trimită ărinţilor, să vadă cu ce mă ocup. Ne pregătim de culcare, căci soarele coborît şi e frig. Avem loc destul înăuntru, Mihai îşi face de lucru u primusul, s-a şi apucat să topească zăpadă pentru ceai. Bem un ceai. Iai tîrziu, Tibi, ca Scufiţa Roşie, ne aduce mîncare. Vine şi pe la noi i ne plasează ceva. Ne bucurăm cu toţii, ne aruncăm, devorăm.

... A fost o noapte lungă. Mie nu mi-a fost prea frig, aş fi dormit ıacă nu se agita Mihai atîta. A vrut să-şi facă din nou ceai şi aşa mai eparte. Dimineaţa a fost mai trist: o aşteptam cu nerăbdare ca să o ıutem lua din loc, dar e frig aşa devreme. Bocancii mei au fost în acul de dormit şi totuşi mi-au îngheţat picioarele cînd am ieşit din ort, dar nu ştiu cum s-au simţit Mihai şi Levi care îşi lăsaseră bocanıii afară. În tabără toţi se pregătesc febril de plecare, de parcă ar fi ontracronometru. Corturile dispar, echipele coboară în fugă, un eschi-

mos n-ar înţelege de ce atîta grabă. Şi prietenii noştri de alături se grăbesc. N-au timp nici să discute cu noi, nici să ne aştepte. Strîngem şi noi, dar Mihai nu e omul care să se grăbească. Nişte mînere de la beţele de schi ale lui Neluţu rămîn îngropate în zăpadă; sapă cu furie după ele. E foarte irascibil, se răsteşte cînd îl întreb cum a tras de bete.

Sîntem şi noi aproape gata, cînd ai noştri pleacă deja în jos. Nu ne-au aşteptat. Nu-i nimic, la 5—10 minute după ei pornim şi noi. Observ că o singură echipă nu se grăbeşte, nici măcar nu s-a trezit, nu dau semne de viaţă: timişorenii. În cortul lor „Salewa" dorm duşi, la căldură.

Înghеţaţi, ajungem şi noi la Padina, Vali ne aşteaptă şi ne felicită, ne dăm mîinile cu Mirel, cu Neluţu, cu Tibi. Sînt mulţumit, sînt fericit şi gata să fug cu Mirel la cătărare. Am şapte inimi care bat în mine!

Aşa că am pornit la Turnu Seciului şi ne-am cătărat. Era concursul fetelor şi „Moşu" Cristea tare avea chef să se cațere. Astfel ne-a luat pe noi, pe Mirel şi pe mine, în coardă. Am făcut un traseu cu Emilian Cristea. Cătărare istorică, ce escaladă! Traseul Comănescu, urmat de un rapel de 40 m; nu-l voi uita. Am mai făcut după aceea o cătărare cu Mirel, ca secund: traseul din Muchia Estică — 4 A, sub o droaie de indicaţii ale lui Vali.

Ziua următoare a fost din nou o zi de cătărare, din nou am fost rezervă. După ce au terminat concursul, am mai făcut totuşi un traseu, Muchia Vestică, secund lui Bebe. A fost soare şi destul de cald. Sus, pe turn, era Tibi care aştepta secunzii. Rupţi de foame, ne-am aruncat, în cabană, asupra mîncării. Deşi alimentele erau pe sfîrşite, moralul a rămas ridicat, deoarece mîine urma schiul. Ne-am mai antrenat noi după-mesele pentru treaba asta, presimţeam însă că n-o să fie grozav. Şi am avut dreptate. Traseul a fost lung, cu porţi direcţionale, barem de timp 8 minute; doar eu l-am realizat din echipa mea. Mirel a muncit, dar degeaba. Lui Levi i-a sărit schiul, a reuşit, să şi-l pună la loc, cu ajutorul unui chibrit dat de un arbitru... a depăşit şi el timpul. Cealaltă echipă, în schimb, a mers bine, Willmann a scos al doilea timp absolut.

Şi aşa ne prinde ultima seară a alpiniadei... Trebuie să strîngem totul, mîine dimineaţă vom ridica ancora. Vali e grăbit să prindem în Buşteni un anumit tren pe la amiază, deci va trebui să urcăm în viteză pînă la Babele, de unde să luăm telecabina în jos.

Pregătiri oarecum triste, salutări de rămas bun timişorenilor şi altor echipe, făcutul bagajelor, somn agitat, trezire, echipare, mic dejun, „închidere festivă" formală, scurtă şi o luăm după Vali, în sus, spre Babele, cu schiurile şi tot restul legat pe rucsac. Ceaţă şi vînt, mai ales vîntul ne suflă împotrivă. Urcuşul e tare, pe alocuri expus, Vali trage puternic, se vede că e grăbit. Ne-am distanţat foarte mult, unii nici nu

se văd, sînt mult în urmă. Ajungem, în fine, sus, nervozitatea e în creştere, la cabină Mihai cu Willmann rămîn pe dinafară, Vali se jură că-i lasă acolo... Sosim la timp la gară, mai tragem chiar şi o raită prin Buşteni, Mirel şi cu mine, înainte de a lua trenul spre Cluj.

Cad pe gînduri în timp ce încep să dezleg lucrurile de pe rucsac, acasă. Retezat—Bucegi. Au fost două săptămîni extraordinare. Raliuri. Raliul din Retezat e legat de Fane. Raliul din Bucegi, de Mirel. Ce prieteni buni poţi să-ţi faci într-un raliu ! Da, muntele apropie oamenii, îi face buni şi-i uneşte. Mai scot două-trei haine din rucsac. Da, muntele e sfînt, toţi cei ce iubesc muntele sînt prieteni, trebuie să fie. Mai scot o haină. Din rucsac iese la iveală, gros şi noduros, un buştean de brad. Mi l-au încărcat ca amintire de la Padina.

Zîmbesc, cu gîndul la prietenii mei !

TURNUL ASCUŢIT

21 MARTIE 1981

Primăvara e bine instalată în Cluj. S-a dus zăpada, a trecut iarna. Mă gîndesc cu emoţie la ziua de mîine şi somnul nu vrea să vină. Neliniştea mă roade, nu am deplină încredere în mine. Să fac încercarea sau mai bine... Deşi ştiu sigur că o s-o fac, îndoiala mă frămîntă şi nu-mi lasă răgaz de odihnă.

E vorba de Turnul Ascuţit. De cînd am urcat prima dată Sanşilul, mă tenta privelişlea lui, dincolo de apă. Am şi văzut de două ori echipe urcîndu-l, aşa că ştiu cam pe unde duce traseul. Dar va fi primul meu traseu de gradul cinci şi îl voi face cap de coardă. O să reuşesc? Îmi tot vine în gînd sfatul lui Hans: „Vezi că între gradele 4 şi 5 e diferenţă cît de la pămînt la cer, nu-i ca între 3 şi 4". Că poţi să te descurci pînă la penultima lungime de coardă şi în ultima să te lase puterile şi să eşuezi. Că şi el, odată, dacă nu era cineva în apropiere să-i explice unde să se prindă cu degetul într-o adîncitură, n-ar fi ştiut cum să treacă un pasaj.

Aşa că sînt în cumpănă. De partea cealaltă, îndemnul traseelor recente: am fost şi duminicile trecute în Chei, am făcut o manşă la Scoruş, ba chiar am făcut şi un traseu în cap de coardă, Creasta Frumoasă (4 A). Am fost atunci cu Mirel şi cu Zimbru şi, cu toate că Mirel ar fi trebuit să meargă cap, ca în Padina, m-am înfipt puţin şi am găsit eu intrarea în traseu, destul de incomodă. I-am spus atunci că dacă tot sînt acolo sus, ce-ar fi să merg eu cap, iar în următorul traseu va merge el (ne gîndeam la Zburătorul, pe care nu l-am urcat). Astfel, am făcut deja cap de coardă, fusesem de fapt şi în decembrie, fără să termin traseul, de data aceea. Săptămîna trecută am mai urcat un traseu, de data asta secund, Bebe a mers cap cap cu mine şi cu Zimbru, în Hornul Marac. M-am descurcat bine, aşa că de ce n-aş reuşi şi pe Turnul Ascuţit?

Pornesc deci, cu Zimbru, într-o zi de sîmbătă, 21 martie 1981, ca să nu avem prea multă concurenţă. E o zi splendidă. În timp ce urcăm platoul, îndoiala ne roade încă. Spun totuşi că nu avem ce păţi, vremea e bună şi ziua e lungă, am ajuns devreme. Vom lua mîncare cu noi. Iar dacă nu reuşim, ne întoarcem şi gata !

Coborîm spre baza traseului. Am găsit destul de uşor intrarea. Iată pitoanele, cum o iau în sus, la dreapta şi după aceea ceva mai la stînga. Mai sus nu se mai văd, dar... dar nu e aşa de înfiorător, o să reuşim.

Mi-am schimbat ghetele, îmi iau vesta. Fac nodurile la corzi. M-am hotărît să mă cațăr în cămaşă, rucsacul îi rămîne lui Zimbru.

Primul piton... carabinieră, coarda roşie, ţac. Al doilea piton, carabinieră, coarda verde, ţac. Mi-a venit sufletul la loc, sînt calm, stăpîn pe situaţie. Ajung cu bine la prima regrupare, mă asigur, filez. Vine şi Zimbru. Nu e loc prea comod, stăm în scăriţă pînă cînd el îmi predă toate carabinierele. A doua lungime de coardă. Dificultăţile nu sînt prea mari. Totuşi, sîntem în umbră şi stînca e cam rece. Tocmai am ajuns la un loc confortabil, cu două pitoane, şi vreau să regrupez, cînd îmi strigă cineva că nu acolo este regruparea, ci mai sus, că n-o să-mi ajungă corzile în următoarea lungime dacă regrupez aici. Îl recunosc pe Picu. Nu-mi este prea simpatic; şi dacă te ajută el, o face cu un fel de scîrbă, încît te lecuieşti să mai recurgi altă dată la sprijinul său. Dar îl ascult şi nu regrupez, o iau mai departe, punînd însă nişte asigurări cam dese şi cam aiurea, care încep să frece corzile şi să mă tragă în jos. Începe să fie urît. Pasajul nu e tocmai lejer şi corzile îmi fac probleme serioase. Acum văd locul unde trebuie făcută regruparea, nu e foarte departe, dar mi se termină carabinierele, culmea! Deşi aveam vreo 24, sau chiar 26, mă trezesc că mai sînt 2—3. Sînt nevoit să regrupez. Un loc cam riscant, nu-mi oferă o siguranţă mulţumitoare, dar n-am încotro. M-am aşezat în scăriţe, am asigurat, i-am gîndit un loc şi lui Zimbru, cînd va veni, şi îl filez. A sosit, se leagă. Stăm cam nesigur în peretele ăsta. Pitoanele nu par grozave. Nu-mi dau liniştea deplinei siguranţe. De curînd citisem despre tăria şocurilor în căzături, afirmîndu-se că şocul cel mai mare se produce atunci cînd cazi după 5 m de cățărare liberă, de la o regrupare. Astfel, coarda amortizează, pe o lungime doar de 5 m, o cădere de 10 m şi şocul devine maxim, deci cel mai mare pericol de smulgere a pitoanelor şi de aterizare fatală este la plecarea din regrupare. De aceea sînt foarte atent, căci traseul e dificil. După puţini metri, drum pe care nici nu ştiu dacă a fost vreun piton, ajung la un pasaj foarte greu. Trebuie să trec, fără să întrevăd prize de picioare, un fel de lespede ieşită în afară. Nu îndrăznesc să trec la „liber", nu ştiu ce să mă fac. E riscant, emoţia nu mă lasă. Îmi vine o idee salvatoare: pun o buclă (de fapt singura buclă ce o aveam la mine) în jurul lespedei şi scăriţa în ea. Mă urc cu prudenţă pe scăriţă, atent să nu iasă bucla. Mai sus e un piton, îl apuc cu greu. M-au cam încercat sudorile, picioarele îmi tremură. Încerc în zadar să mă calmez, spunîndu-mi că pericolul a trecut. Continui aşa, acum drumul ce a mai rămas pînă la regrupare e uşor, am ajuns. E tocmai în creasta ascuţită, se vede frumos în jos, dar calmul încă nu mi-a revenit, deşi de mult îl filez pe Zimbru şi am

avut timp să mă odihnesc. Stau jos, cu faţa spre vale, coarda pe spate. Simt o smucitură aşa de neaşteptată, încît scap un strigăt. Zimbru a rămas în coardă. Privesc în jos, încă la timp ca să văd o lespede cum se duce în gol şi se prăvăleşte cu ropot pe grohotiş. Foarte repede dispare povara de pe spate; Zimbru vine. E şi el cam speriat, se apucase cu amîndouă mîinile de un bolovan şi acesta, deodată, s-a desprins.

Stăm şi mîncăm, încercăm să ne regăsim calmul. Îmi spun că trebuie să fim cam la jumătatea traseului, mă autoliniştesc că aceasta a fost partea grea, că de-acum va fi bine. Îmi mai tremură un pic picioarele cînd reiau cățăratul, dar mă liniştesc de tot după cîţiva paşi. Traseul e lejer acum, gust din plin frumuseţea lui. Creasta e cu adevărat ca o lamă de cuţit, e spectaculoasă, pe ici, pe colo friabilă.

După încă vreo două lungimi de coardă ajungem la tabla aceea, care se vede şi de jos. Habar n-am ce scrie pe ea, nu m-am uitat, deşi am asigurat în pitoanele de care e legată. Cred că nu am avut ochi decît pentru peisaj. E colosal. Soarele dă nişte culori fantastice. Creasta pierde din înclinare, obstacolele se îmblînzesc, apare crucea! Sîntem aproape sus, nu mai e mult. Însufleţiţi, căutăm în continuare drumul cel mai sigur, cu asigurări pe după copaci şi pe după ţancuri. În vîrf ne dăm mîna. Am reuşit o treabă frumoasă. Sîntem mîndri, sîntem „grozavi", după cum zicea Zimbru, dacă vom reuşi să facem „Ascuţitul". Am reuşit, bravo!

Am izbutit astfel să fac saltul. Un salt mare. De la secund în trasee de patru, la cap în trasee de cinci. E un progres bun. Se poate deci; trebuie să mă ocup mai departe cu sîrg, că e bine. Duminica n-am mai mers în Chei, fusesem doar sîmbătă. Fără să vreau i-am jucat astfel o festă nepermisă lui Bebe, care ştia că o să vin cu materialele şi a aşteptat de sîmbătă seara în cabana din Chei, ca să ne cățărăm a doua zi. Venise degeaba; îmi pare rău, Bebe... Lasă, altă dată.

PERETELE COLȚULUI CRĂPAT (CIPCHEȘ)

16 APRILIE 1981

A trecut aproape o lună, timp în care primăvara s-a consolidat continuu. De vreo cinci zile vremea e excelentă, e atît de frumoasă, că-mi vine să mă urc pe pereți... Da, pe Peretele Cipcheș m-aș urca ! Mai ales că în ultima duminică am aflat amănunte noi despre traseu. Am și văzut cam unde e baza. A fost o zi bună ultima duminică: în echipă cu Iancu am făcut cinci trasee, toate în cap de coardă. S-a considerat că sînt mai experimentat decît Iancu, doctorul Dinu Mititeanu a hotărît. Primul traseu pe care l-am făcut a fost Sanșilul și am ieșit din traseu cam o dată cu Fane și Neluțu, care urcaseră varianta cu surplombă. În timp ce strîngem corzile, discutăm; îi întreb unde se duc? În Cipcheș. Îmi exprim și eu dorința; Fane îmi spune să o las mai moale, deoarece e traseu de cinci și are unele traversări tari. O las eu mai moale, dar în gînd am înregistrat: iată un traseu unde trebuie mers. Trebuie să mă informez mai îndeaproape de peretele ăsta, e bine să cunosc cît mai multe amănunte. Și totodată întrebările să nu bată la ochi.

Cu cine aș putea merge? Cu Zimbru. Și cînd? Într-o joi, de exemplu joia următoare. Îi invit și pe Ovidiu cu Sid, ca să nu fim singuri, e mai bine să fie cineva care să poată da alarma în caz că...

Dar nu sîntem deloc pesimiști, cînd dimineața devreme o pornim la drum, cu soarele în față. Zimbru a cam întîrziat, ca de obicei, dar mi-a trecut supărarea. Am încredere în mine, nu mai simt ezitarea pe care am avut-o pentru „Ascuțitul". Totul va merge bine. De-abia acum trei zile am făcut cinci trasee cap de coardă, și încă fără să folosesc scărițele, în trasee ca Sanșil, Gabor Feri, Scoruș, Creasta Frumoasă. Deci, antrenament am. E drept că în ultima lună nu m-am cățărat prea mult, pentru că într-una din duminici am fost cu Adina la festivalul de jazz din Sibiu, iar în următoarea la Bușteni, la alpiniada bucureștenilor organizată în Coștila, prilej cu care nu m-am cățărat deloc, deși am cărat coardă, vestă etc. (În prima zi am făcut Valea Albă, pe zăpadă și cu piolet, pînă la crucea de pe Caraiman, iar a doua zi o plimbare cu Bebe pînă la Țancul Mic; am făcut poze și ne-am întors acasă.)

Ajungem deci comod, cu mașina, în Chei. Ovidiu și Sid ne însoțesc pînă la baza traseului. Facem pentru încălzire „Suspendatul" (4A); sus ne așteaptă cei doi. Stăm un pic și mîncăm ceva cu ei, e cald și plăcut. Încercarea abia de acuma vine. Nu ne grăbim. Mă gîndesc să-mi las puloverul, mă răzgîndesc totuși: n-o să mor de cald.

Gata, plecăm. Ajungem la bază, găsim repede intrarea, ne legăm. Pornesc, la început cam crispat, prin verdeața asta multă. Pînă la primul piton mi se pare riscant, mai departe merge însă. Ajung curînd la prima traversare, primul obstacol. Mă urc prea sus și mi se pare de netrecut. Chiar este de netrecut pe unde încerc, dar mai jos se poate. Nu fără emoții, trec. Traseul nu e ușor. Încă puține pasaje ceva mai grele și ajung la prima regrupare. Filez, de data asta pun carabinieră. Am învățat între timp ce trebuie să fac. Zimbru vine mai ușor decît mă așteptam. S-a legat, eu plec mai departe. Noroc că traseul e bine pitonat, nu prea am probleme. Trec vreo două puncte mai dificile și ajung în regruparea a doua. Încă trei lungimi de coardă, nu mai e mult. Pornesc în a treia, Zimbru filează. Dar ce se întîmplă? Coarda nu mai vine. Zimbru îmi strigă să mă presc undeva pentru că s-au încurcat corzile. Mă opresc, aștept. Zimbru tot trage de ele, dar fără vreun rezultat. Încep să-mi pierd răbdarea; nici nu bag de seamă că s-a cam dus soarele și parcă suflă vîntul. Plec, în sfîrșit, mai departe. Da, suflă vîntul, dar e suportabil. Abia în regrupare însă, cînd filez, simt că e cam rece. Pînă vine Zimbru, aproape înghețat; căci în această poziție vîntul mă suflă din plin. Mai sînt două lungimi. O iau cu greu din loc. După vreo zece metri ajung la o placă, a dracului placă, fără prize. Ce să mă fac? Stau în scăriță și nu găsesc ceva de echilibru, pentru a putea ajunge la pitonul următor. Pînă la urmă găsesc o adîncitură, în care mă prind cît pot mai bine, întind mîna cu scărița, țac ! am reușit. Transpirația îmi udă cămașa pe spate. Puțin mai sus, cînd trec cu efort de o surplombă, vîntul puternic mă usucă pe loc, ca un foehn.

Zimbru strigă de jos că se termină coarda. Regrupez într-un loc cam expus, vîntul mă biciuie din toate părțile. De-ar veni mai repede Zimbru! A sosit, în sfîrșit, se leagă sub mine în scărițe și-mi dă materialul. Sînt gata de plecare, dar pasajul ce mă așteaptă e deosebit de dificil. Mă gîndesc din nou la eventualitatea unei căderi din apropierea regrupării și la șocul ce rezultă. E periculos, deci. N-am siguranța necesară și nu văd cum aș putea ajunge fără risc la următorul piton, cînd Zimbru observă spre stînga traseul. Da, la stînga sînt pitoane, nici nu le văzusem, se pare că sînt două variante. Hai, deci, prin stînga ! Fac o traversare destul de dificilă ca să mă angajez spre noile pitoane. Acuma sînt pe ele, merge. Curînd dispar într-o fisură care o ia spre dreapta. Cu Zimbru nu mai e chip să comunic. Continui să urc. La un moment dat sînt două fisuri paralele, care se ridică oblic spre dreapta. O aleg pe cea din stînga, situată mai sus,

și o escaladez liber, nefiind pitoane pe ea. Cînd ajung spre capătul ei, văd că de fapt pe cea din dreapta trebuia să o iau. Acolo e un piton. Trebuie să trec de fisura din dreapta. E un moment greu, fiindcă ultima asigurare nu e tocmai aproape. Corzile freacă destul de tare, dar cel mai mult mă deranjează vîntul, suflă ca în Făgăraș. Încep traversarea, am prize de mîini, dar picioarele mi se duc într-un loc necontrolat de ochi. Sînt obligat să bîjbîi și să am încredere. A fost un moment dificil, transpir din nou. Dar iată că sînt în vîrf... de necrezut. Mai am de mers pe o brînă de iarbă, pe lîngă peretele boltit, vreo cinci metri. Dar ce cinci metri sînt ăștia ! Corzile vin din ce în ce mai greu, iar pe brîna îngustă am senzația că vîntul mă suflă jos. Cu un echilibru precar, reușesc să depășesc zona expusă. Ajung la un piton, mă leg în el. Dar cum să-i explic acum Zimbrului că am regrupat? Încep să trag de corzi sperînd că o să se pornească. Și, într-adevăr, se pornește. Coarda începe să se adune la picioarele mele. Tremur la gîndul că pe brîna asta finală s-ar putea să alunec și să fiu smuls cu unicul piton cu tot. Aș zbura precis pînă jos, în rîu. Dar nu numai din cauza asta tremur, vîntul m-a înghețat și mă felicit că am rămas cu puloverul pe mine. Vine și Zimbru, sîntem sus, sîntem în siguranță. Aici sus, da, dar mai trebuie să și coborîm. Știu că e vorba de două rapeluri, unul singur nu ajunge. Dar unde ar putea fi pitoanele de rapel? Ne-am asigurat momentan de niște tancuri și pornesc în recunoaștere. Creasta e foarte îngustă și jur-împrejur coboară prăpăstiile, iar vîntul te îndeamnă la un refugiu. Deci, cît mai repede jos, dar atenție, să nu se întîmple vreo nenorocire ! Nu te hazarda „bătrîne", fii calm ! Găsesc în sfîrșit vreo două pitoane, astea trebuie să fie. Dezlegăm corzile și le pregătim de rapel. Iar s-au încurcat corzile, fir-ar să fie ! E totul un ghiveci, amestecat de vînt. Cu mîinile înghețate și fără spor îmi vine să le dau dracului. În sfîrșit, se mai descurcă. Trec coarda prin piton, capătul e suflat în sus. Nu e chip să arunc în jos corzile, vîntul le aduce înapoi.

În sfîrșit, totul e pregătit. Cobor eu primul, știind că va trebui să găsesc mai jos încă niște pitoane. Corzile nu ajung dintr-o bucată pînă jos, asta am aflat-o cu o zi înainte de la Horia Pantea. Doamne ferește să ajungi la capătul corzii ca să constați că trebuie să te urci înapoi !

Coborîm mai jos, scap de vînt. Găsesc și două pitoane aproape, în peretele vertical. Mă așez în scărițe. Există și o mică platformă, dar o las pentru Zimbru. Vine și el, se asigură. Tragem de coarda roșie. Nu vine ! Tragem din nou, iarăși nimic. O încercăm pe cea verde, fără rezultat. Ah, coșmarul nu se termină, pornesc din nou în sus să văd ce s-a întîmplat. Fac o pompierească pe coardă, dau jos un bolovan, care trece pe lîngă Zimbru, ajung sus. Da, trăsesem de capătul greșit și nodul se înțepenise în piton. Aranjez coarda din nou, cobor. De data asta vine, slavă ceru-

Traseul Școala Turdeană, ABC-ul alpinismului din Cheile Turzii. (Foto: *C. Mititeanu*)

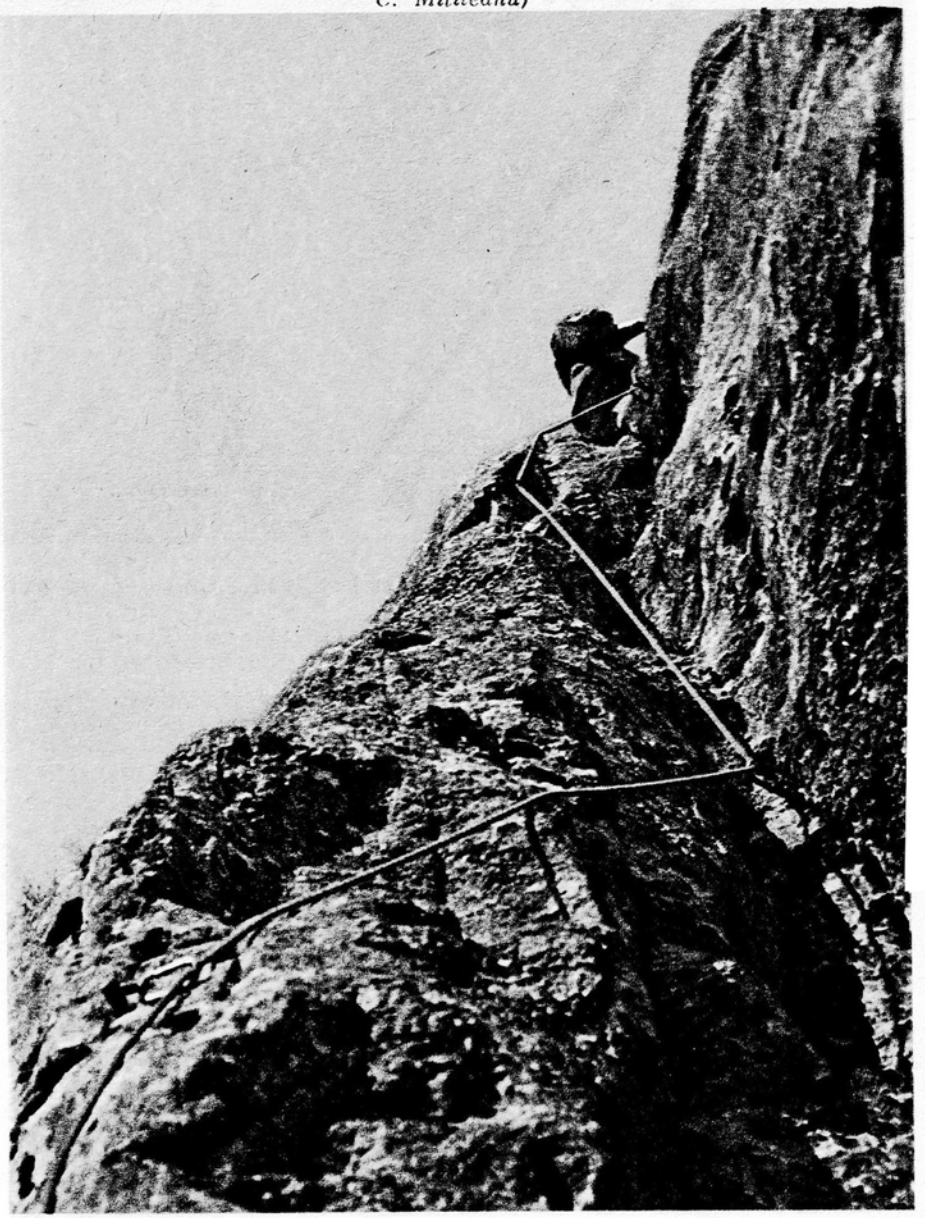

Călin Călin în escaladă. (Foto: *O. Bortoș*)

Bucuria de a fi aici mă dezleagă de restul lumii. (Foto: *A. Pozdîrcă*)

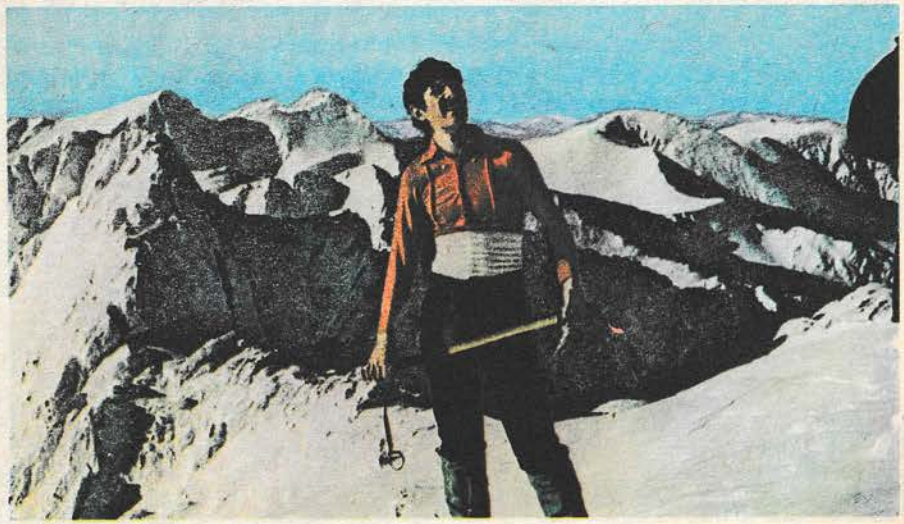

lui ! Mai montăm un rapel și-i dăm drumul. Am ajuns jos, sînt în siguranță. Dar Zimbru, de ce nu mai vine? Mă străfulgeră un gînd de groază: ce mă fac dacă o să vină Zimbru brusc, adică direct și repede, în jos? Ce le-aș spune părinților? Doamne, ce îngrozitor ar fi, mi-e și groază să mă gîndesc. Dar sosește în cele din urmă. Vine încet, ajunge cu bine. Ne îmbrățișăm, sîntem fericiți. Îmi aduc aminte de astă iarnă cînd m-am îmbrățișat la fel cu Duți.

A fost tare, un examen tare, dar l-am trecut cu succes. Bravo Zimbrule, acum chiar că sîntem „grozavi".

NERA

29 APRILIE—3 MAI 1981

Trei zile mai tîrziu intrăm în practică. O lună. Gata, pot sufla un pic a ușurare, deocamdată s-a terminat cu cursurile. Mă apuc totuși harnic să trec în revistă cursul de mecanică, pentru că nu vreau să am surprize la vară. Să fiu harnic acum, căci săptămîna viitoare e 1 Mai și mergem pe Nera.

De mult se vorbește despre asta la Club. Va fi campionat de cățărare (etapă) — ceva nou pentru mine. Va fi cățărare contracronometru, deja am emoții la ideea asta. Și ce bine că sînt în practică, în felul acesta pot pleca din timp. Mai ales că am și un oaspete de peste hotare, Uwe, venit special pentru o scurtă vacanță, înainte de a se duce să-și facă stagiul militar.

Plec cu Zimbru într-o miercuri dimineața (29 aprilie), dintr-un Cluj congelat și murat. Vremea, în continuă înrăutățire, de la Peretele Colțului Crăpat încoace, ne dă griji serioase. Duminica trecută nu s-a putut ieși deloc la cățărare. Ne gîndim, totuși, că în sud va fi mai cald, așa că avem cu noi și întreg materialul de cățărat.

Deși am pornit la drum de la patru dimineața, de-abia la miezul nopții ajungem, în sfîrșit, la destinație: cantonul Damian, situat pe malul Nerei, la vreo patru ore de mers din Sasca Montană. Drumul, făcut în întregime în beznă, prin diferite bălți, a trecut într-un loc peste Nera, pe un pod suspendat, strîmb, lung și fragil, asemenea podurilor ce traversează vadurile repezi coborîte din ghețarii himalaieni. Și dedesubt, un „fluviu". E imensă Nera asta, mă îngrozește gîndul unei prăbușiri, cu rucsacul în spate, în torentul nemilos. Mă bucur în sinea mea că a fost noapte și nu am putut vedea cu adevărat situația. Mai încolo am regretat că e noapte. Drumul trece printre stînci, pereți puternici se prăvălesc de sus asupra noastră, apa se intuiește gemînd undeva mai în vale, neagră. Iată că trecem prin niște tuneluri — fantastică lucrătură făcută în calcar. Ai zice că e o peșteră. Traversăm mai multe tuneluri din astea, pînă ajungem la un loc mai larg. Ce frumos a fost ! Acum e drum forestier, drum care ne duce pînă la Damian.

Pe la ora 12, cînd ajungem, e clar că nu găsim pe nimeni. Îmi închipuiam că o să fie plin de corturi cu alpiniști, dar nu e nimic. Găsim, în fine, o șură, ce pare părăsită, și ne urcăm să dormim. Atunci constatăm că podul este plin. Aici dormeau deci „frații". Am fi auzit și de jos sforăitul, dacă nu am fi fost așa de rupți de oboseală. Trebuie să călcăm cu băgare de seamă, nu din motive de zgomot și de deranj, ci fiindcă e plin de găuri în podul acesta și riscăm să ajungem printre caii de jos. Fără să mai mîncăm, ne culcăm pe fîn.

A doua zi, ploaie. Înainte de a scoate nasul afară și a ne orienta, mîncăm bine. Mai sînt și alți alpiniști pe aici, iau legătura cu ei, mă informez despre trasee. Pe unii îi cunosc. Mă cam intimidează alura lor, mă simt „palid" pe lîngă ei. În sfîrșit, coborîm din podul șurii. Nici nu e chiar așa de ud. E o vegetație bogată, iarbă verde, mare. E frumos, ce mai ! Luăm corzile și pornim la cățărat. După explicațiile primite, găsim niște trasee. Alegem unul dintre ele, cu destul de multă vegetație. Dar aici așa e peste tot, vegetația inundă tot ce nu e stîncă compactă; deci, n-avem încotro. M-am gîndit să instalez o manșă pentru început. Zimbru mă filează, Uwe face poze.

E bine, dar merge foarte greu. Stînca e umedă, se simte imediat că e mult mai „tare" decît pe uscat. Mă mai apuc uneori de arbuști sau de iarbă. Transpir. Nu ușor, ajung la regrupare, acolo instalez coarda și cobor în rapel.

După ce ne plictisim antrenîndu-ne, întrucît se uscase între timp, facem un traseu. Alți băieți ne-au îndrumat, spunîndu-ne că ceva mai sus găsim intrarea în Pinten (4B) — traseu frumos. Frumos, dar greu !

A fost remarcabil, trei lungimi de coardă sănătoase, ultima dificilă, într-un diedru vertical, cu ieșire pe o platformă. Sus, ne strîngem mîinile. Ne uităm roată — peisaj încîntător ! Se vede bine cum Nera face un meandru uriaș. Pe malul celălalt s-a format astfel o peninsulă lungă, care e destul de îngustă la bază. Nera e mare. Două canoe coboară în viteză pe ea. Iar peste tot unde nu e stîncă e pădure, pădure cu mult liliac în ea. Și liliacul e în floare. Sîntem încîntați, coborîm fericiți.

La Damian s-au ridicat corturi noi. Sînt ai noștri, care au venit în timp ce noi ne cățăram. Într-un cort doarme Angela. O trezesc ca să-mi spună unde sînt băieții și aflu că au luat-o în sus, la plimbare pe Nera. Mergem și noi, tot vrem să vedem cum arată. Este o vale încîntătoare, pădurea e aproape luxuriantă. Ne-am întîlnit și cu băieții. Le fac cunoștință cu Uwe, ne întrebăm de sănătate, după care ne continuăm drumurile. Ei se întorc, noi mergem mai departe. Ajungem într-un loc unde poteca coboară sub apă. Trebuie să ne descălțăm. Eu încerc o traversare pe perete, îl rog pe Zimbru, care e cu picioarele în apă, să mă asiste să nu cad în rîu. Cad totuși și ne amuzăm. Mai departe drumul e săpat în peretele de stîncă, are acoperiș. Mergem pînă la cascada unui rîuleț, afluent.

E splendid, ne întoarcem încîntaţi. Ce frumoasă e Nera asta, ce rîu năvalnic!

Seara, la foc, după cină, ne întîlnim cu timişorenii. Ce oameni plăcuţi sînt: Nicu, Cici, Helmut. Sîntem prieteni buni, aranjez prin ei un loc de dormit lui Zimbru, ca să încap mai comod cu Uwe, căci cortul meu e numai de două locuri. Pînă seara tîrziu stăm lîngă foc. Toţi sînt tăcuţi, fiecare cu gîndurile lui. Focul abia mai mocneşte. Rînd pe rînd, se duc la culcare, eu tot mai rămîn. Sînt neliniştit că nu mai apare Adina şi grupul ei, doar astăzi trebuiau să sosească. Între timp au tot venit alţii şi corturile s-au înmulţit acoperind pajiştea — nici n-o să mai avem unde să jucăm fotbal cu Fane, cu Puişor şi cu restul lumii — dar ei nu mai sosesc. Într-un fel nu-i de mirare; şi nouă ne-au trebuit aproape 24 de ore pentru drum; dar eu mai sper. Mă uit mereu în calea lor, dar degeaba. De fapt, de ce mă tot agit? Nu vin? Păi, n-au decît să vină mîine. Ce ar fi să mă culc! Mîine e deschiderea. Da, să mă culc, asta fac.

A doua zi — vreme bună. Chiar în timpul şedinţei festive de deschidere, în timp ce sîntem aranjaţi în careu şi Radoslav îşi începe cuvîntarea, sosesc Mirel şi Horia Pantea. Ei vin direct în grupul nostru, ne bucurăm, ne strîngem mîinile. Se stabileşte programul de concurs, astăzi va fi cătărarea pe trasee, la alegere. Facem şi noi şedinţa noastră. Tibi întreabă cine vrea să se cataăre. Ies în faţă împreună cu încă vreo patru. Mirel a refuzat pentru că nu a dormit şi e obosit. Horia Cordiş încă nu e major. Zimbru nu e legitimat. Se face o singură echipă: Tilo Wachsmann, Willmann şi cu mine. Eu voi merge cap. Dar ce cinste pentru mine! Eu să fiu ales, e nemaipomenit! Nici nu-mi vine să cred, fără să vreau sînt măgulit, mă simt bine. Practic, am obţinut o confirmare, sînt mîndru de ea.

Traseul a fost destul de frumos, „Frontalul" (4 A) n-a fost greu, dar mai ales vremea a fost bună. Pe cînd mă aflu în a doua lungime, aud strigăte de jos: „Cuxi, Cuxi!" Da, e un glas de fată, dar mult prea puternic ca să fie Adina; e Liana Don. În sfîrşit, au venit. Le spun că voi coborî imediat; între timp continui în sus. Unde-i peretele mai vertical, se termină coarda. Sînt obligat să regrupez în scărîţe. Îmi vin şi secunzii. După noi mai sînt vreo două echipe, noi sîntem primii. Cu Tilo mă înţeleg bine. Am ajuns sus, admirăm priveliştea.

Jos mă aşteaptă Adina. Ne îmbrăţişăm. Alex e şi ea prezentă. Mergem pînă la tabăra noastră să depunem materialele; ei au tabăra în alt loc, dincolo de trasee, pe malul Nerei. Alex vrea în peşteri, Uwe e şi el cu noi. Nu ştim ce program să facem, mi se cam sparg toate în cap, ne tot învîrtim de la o tabără la alta, nervozitatea creşte. Aşa că nu facem nimic; fiecare ce crede. Zimbru cu Luţă şi cu Alex au trecut apa cu troliul, pe Adina e imposibil să o convingem. Pînă la urmă mă duc cu ea la plimbare, ceilalţi habar n-am ce au făcut.

...A doua zi dimineaţa. Azi mîncăm zdravăn, căci astăzi e proba de viteză. Trebuie să avem energie. Ne pregătim pentru confruntarea cu cronometrul. Traseul e pe malul celălalt, aşa că trecem apa. Se făcuse coadă la troliu, căci se tot desfăceau sîrmele din cablu şi din cînd în cînd trebuia să treacă Horea să le taie. Ne întrebăm dacă o să mai rămînă destule sîrmuliţe pînă ce trece şi ultimul. Tibi a fost agăţat de cablul de tracţiune şi băgat în apă pînă la gît. Noroc că nu s-a înecat, că nu ştie să înoate.

Iată, sîntem sub perete. Tocmai se caţără fetele de la Timişoara. Manşa nu e deloc uşoară. Mă întreb cu emoţie dacă o să pot urca. Sper.

A durat mult pînă au terminat fetele, acum ne vine nouă rîndul. Primul urcă Mircea Nicoară. Noi, între timp, ne pregătim, improvizăm hamuri. A mers bine Mircea, în vreo cinci minute. Urmează Fane. Noi filăm. E tare grăbit Fane ăsta, se caţără ca un turbat, se instalează în rapel, iute jos: 2'45". Excelent timp, cel mai bun pînă acum. Se apropie rîndul meu.

Fir-ar să fie, am emoţii ca odinioară la concursurile de schi, înainte de start. Fac anevoie mişcările de încălzire, mă îndrept spre start. Următorul concurent, eu. Mă leg. „Atenţie! fii gata, pleacă!" Mie mi-a spus? Da, mie. Hai, pleacă odată! Mă smulg în fine din blocarea care pusese stăpînire pe mine. Acum accelerez tot mai mult. Încerc să nu încurc traseul, ca să nu pierd vremea. Trec cu bine de pasajul cel greu, care de jos părea monstruos. Am trecut atît de repede, încît nici n-am apucat să mă gîndesc. Dar trag ăştia de mine, nu glumă. Ajung sus; rapelul, nu mai sta! Mă arunc în jos, dar, vai, mă arde la gît. Degeaba mi-am luat anume un hanorac, coarda mi se freacă de gît. Strîng din dinţi, ajung jos: 3'25". Sînt lac de sudoare, îmi trag sufletul în timp ce mă întorc la ai noştri. Tibi mă bate prietenește pe umăr: „E bine!"

Dar văd că, după Fane, timpul e cel mai bun. L-am bătut eu pe Neluţu? Pe Horia? Sînt uimit, dar ce să zic, sînt şi fericit. Mă cuprinde un fel de exaltare, îmi vine să ţopăi. Ne întoarcem la corturi, unde mîncăm ca nişte lupi. Tuturor ne vine poftă de traseu. E o după-masă frumoasă, avem timp. Eu merg cu Mirel!

Intrăm în „Grănicerilor" (4 B), traseul în care am făcut manşă cu Zimbru în prima zi. Mirel porneşte cap prima lungime, apoi mă lasă pe mine. Zice că nu se simte destul de antrenat. A doua lungime merge în traversare la dreapta. Ce frumos traseu! Dar deodată mi se desprinde o piatră de sub picior. Alunec. Rămîn în mîini. M-au trecut căldurile, noroc că m-am ţinut tare şi nu m-am lăsat. În continuare, traversare la stînga. Un „S" uriaş, asta a fost a doua lungime. A treia, cea mai tare, încerc să o escaladez în continuare, fără scărîţe. Nu reuşesc decît cu ele. Ajung transpirat sus.

Ce bine mă simt cu Mirel ! În lumina amurgului, în peisajul acesta de basm, ne simţim fericiţi. Clipe frumoase, amintiri de neşters. Mîine o să plecăm acasă şi nu ne vine să ne mai desprindem de aici.

A venit şi ultima zi. Plouă uşor. Toţi sînt grăbiţi, nu ştiu cum să plece mai repede. Chiar şi Adina cu ai săi au plecat în zori, ca să ajungă pînă seara acasă.

Mirel şi cu mine nu ne grăbim. Strîngem bagajul şi plecăm împreună, fără grabă, pe Nera în jos. Ce frumoasă e natura ! Mirel adună din cînd în cînd pietre, eu văd acum, în sfîrşit, cum arată această parte din Cheile Nerei. Trecem şi de podul suspendat, acum se face şi vreme bună.

Pînă la Timişoara călătorim cu Cici. El ne plimbă puţin şi stăm cu el la o plăcintă. E tare drăguţ, ne despărţim cu părere de rău.

Timişoara — Oradea, Oradea — Cluj, le-am făcut pe noapte. Dar timpul trece în mod plăcut dacă ai un prieten pe aproape.

În zori sîntem din nou acasă.

SUURIME, VIGH TIBI, TRASEUL PORUMBEILOR

Sîntem la sfîrşitul lui mai, a fost o lună bogată, nu am înregistrat nici o absenţă duminicile din Cheile Turzii. De fiecare dată a fost vreme bună, chiar prea cald uneori. Într-una din duminici m-am căţărat cu Mirel: am făcut mai multe trasee de 3—4, în cap schimbat, a mers bine, ne-am simţit excelent. Spre sfîrşitul zilei am avut ocazia să-i fac lui Vali o demonstraţie a ceea ce învăţasem pînă acuma: am urcat în cap de coardă Colţul Estic, destul de repede şi frumos, ca să mă laude a doua zi unchiului meu că sînt un căţărător bun. Asta m-a îmbărbătat foarte mult, a făcut să-mi crească încrederea în forţele mele şi în capacitatea de a mă descurca, fapt pentru care duminica următoare mi-am legat-o în amintire de Bebe şi de Peretele Colţului Crăpat. Ne adunasem ca de obicei la mesele din faţa cabanei şi dejunam. Cînd am pornit în Chei, Bebe şi cu mine ne-am apropiat automat. Ne mai căţărasem împreună şi altă dată. Îi propun lui Bebe un traseu de gradul 5, îi sticlesc ochii. Nu a mai făcut niciodată un „cinci", deşi e mult mai vechi decît mine. Cînd îi spun că eu am mai urcat o dată Cipcheş-ul, nu-i vine să mă creadă. După ce îi povestesc sumar cum a fost şi-i descriu traseul, îmi zîmbeşte cu ciudă şi-mi spune:

— Măi Cuxi, tu taci, da' faci.

Îmi dau seama că mi-a spus-o cu simpatie, aşa că nu pot să nu mă bucur. Şi hotărîrea creşte în noi: Cipcheş-ul. Doctorul Dinu Mititeanu ne dă voie, aşa că mergem. Pentru mine a fost o plăcere, am făcut o demonstraţie de atletism, fără scăriţe. Bebe n-a vrut să se aventureze, e temperat. A fost o duminică de apropiere: s-a stabilit egalitatea între noi, necesară unei legături de prietenie; am făcut peste tot cap schimbat.

Duminica următoare am simţit o dată în plus ce important este să te caţări cu un prieten, ce diferenţă mare este atunci cînd nimic nu te apropie de celălalt. Am mers cu Nelu Rusu, un băiat de treabă, cu care însă nu am nimic comun. Nu mi-e prieten. Şi căţărarea nu mi-a plăcut, deşi am făcut, printre altele, un traseu foarte frumos: Metalul (4 B). Dar cînd lipseşte plăcerea şi te caţări ca din datorie...

Următorul sfîrșit de săptămînă se anunța trist. Trebuie să mă duc la serbarea Adinei, la care am tot promis că mă voi duce, deci nu aveam prea mult timp de stat în Chei. Bebe, cu care trebuia să merg împreună, atunci cînd am fost cu Nelu Rusu, își rupsese cu o zi înainte meniscul, era acum gata operat în spital și mă duceam zilnic să-l văd. Vorbind cu doctorul Dinu la telefon despre soarta lui Bebe, el îmi spune că s-ar duce de sîmbătă în Chei, numai să aibă cu cine. Astfel, am găsit modul de a schimba o duminică ce se anunța tristă cu una ce se anunța promițătoare. I-am răspuns lui Dinu că aș veni cu drag. Cred că amîndoi ne-am bucurat de la început de echipa pe care o vom face împreună. Eu, în orice caz, eram surescitat, era prima dată că mă cățăram cu Mititeanu și el mi-a dat speranța unor trasee tari.

Adinei i-am explicat că plec de sîmbătă ca să pot ajunge duminică la timp la serbare și iată-ne pe amîndoi în IMS-ul lui Molnár, în drum spre Chei. M-am grăbit tare de la școală ca să ajung la timp, am mîncat în fugă și tot în fugă am mers la întîlnire. Acum stau în mașină și curge apa de pe mine. De altfel e tare cald, toți sîntem transpirați. E și Moravec cu noi, el nu are coechipier.

Am ajuns la timp în Chei ca să facem un traseu serios. Vom face Suurimeul (5 A). Mititeanu e tare grăbit să ajungem la traseu, sare din mașină, pregătește iute materialele, nu stă deloc. Și eu sînt la fel de nerăbdător; ca temperament și relație cu muntele, cred că mă situez cel mai aproape de Mititeanu. Năzuințele noastre sînt identice.

Năduşim iarăşi pînă ajungem sus, prin moară, cu materialele în spate. La început am vorbit, acum gîfîim fiecare pentru sine. E cald. Noroc că peretele nostru se află în umbră. În tufișul de la bază încep să filez corzile, apoi îmi schimb ghetele. Dinu Mititeanu se leagă și pornește el primul ,cu rucsacul în spate. Face eforturi mari, prima lungime de coardă e grea; pînă la urmă renunță la rucsac și-l agață într-un piton. Urmează să-l iau eu cînd ajung acolo. Într-un tîrziu se aude semnalul de regrupare. Mă pregătesc să zvîcnesc, vreau să fac impresie bună, să arăt ce pot. Dar abia după primii doi metri îmi dau seama că nu e grabă pe aici. E un traseu cu adevărat dificil. Mă chinui un pic în zona unde Dinu a lăsat rucsacul, dar ajung, în sfîrșit, la regrupare. Ce va fi acum? Mă leg? Dinu îmi spune să merg mai departe. Mă supun docil, bucurîndu-mă în sinea mea pentru încrederea acordată. Deci Mititeanu mă lasă cap de coardă, în traseu de gradul cinci! Lungimea asta de fapt e mai ușoară. Doar probleme de orientare, căci e plin de tot felul de plante. Într-un loc o iau prea repede la stînga și sînt pe punctul de a intra pe o variantă greșită cînd mă răzgîndesc, totuși, și mă întorc; ultima asigurare era cam jos. După ce am ocolit prin dreapta și abia apoi la stînga, ajungem la platforma de regrupare, pe care înainte voiserm să mă urc direct, și îmi dau seama ce hotărîre înțeleaptă am luat. Vine și

Dinu, o ia înainte și dispare destul de curînd într-o traversare la stînga. Acum cățărarea merge bine, amîndoi sîntem în plin elan. Traseul e frumos. Următoarea regrupare e sub tavan. Cel mai mare tavan al Cheilor este în fața mea. Mărișor. O fi greu de escaladat? Dinu merge primul Picioarele lui balansează prin aer. Un piton, două pitoane, dispar capul, umerii, mijlocul, picioarele... a trecut. Acum îmi vine mie rîndul. Sub te miri ce influență, fac pe temerarul și încerc să urc fără scărițe. Un piton, două pitoane... Mă țin zdravăn, dar nu mai pot urca un centimetru măcar. O scăriță rămăsese de la Dinu în buza surplombei. N-am încotro și o apuc, căci ale mele erau adunate și în poziția aceea n-aș fi putut să mi le desfășor. Trec, în sfîrșit, prima surplombă mare din viața mea.

Mai departe urmez eu în față: dificultăți moderate spre mari, nicăieri relaxant. După vreo 30 m, ajung într-un loc bun de regrupare, dar, fiindcă nu găsesc decît un piton, continui în sus. Curînd mi se termină coarda în plin perete; Dinu îmi strigă. Fac o regrupare chinuită și cu greu filez coarda pînă apare Dinu. Îmi arată locul unde trebuia să regrupez (cel presupus de mine) și-mi arată și pitoanele, pe care eu nu le văzusem. El se regrupează acolo în timp ce mie îmi revine și ultima lungime de coardă, o lungime fără prea multe pitoane. Sus, la Steluță, ne strîngem cu încîntare mîinile.

Soarele nu era nici pe departe de a apune, așa că am coborît într-o plimbare pe la un izvor, pe care îl știa Dinu, ca să ne „adăpăm" după turul de forță făcut. Spre seară ne-am dus la căsuța Salvamont, ca să mîncăm și să dormim.

Se anunță o seară tare plăcută: un cer senin și plin de stele, să-l tot privești; un foc mititel, atîțat din cînd în cînd de Moravec; o sticlă de vin dînd ture în jurul focului...

A doua zi de dimineață nu știam cum să facem să ne trezim mai în zori, ca să fim fără întîrziere pe stînci. În orice caz, în primele lungimi de coardă din Vigh Tibi, mie mi-a fost rece la mîini, nu pot să spun că mi-au înghețat, căci vara e imposibil. Eram deja sus la traversare atunci cînd au apărut, la trecerea peste rîu, Tibi și băieții, care veniseră abia de dimineață din Cluj. Ne strigăm unii pe alții cu bucurie. Tocmai îmi venea mie rîndul la traversarea de sus, iar băieții au stat să mă urmărească cum trec. M-am cam bîlbîit, mi-au cam tremurat picioarele, dar speram că pînă jos nu se vede. Următoarele lungimi de coardă au fost plăcute, de fapt aproape tot traseul a fost lejer.

Coborîm prin Hilicd, ca să mergem neîntîrziat să mai facem un traseu: Peretele Porumbeilor. Aici, Dinu mă lasă să merg eu primul. E o mare onoare pentru mine, mă bucur nespus că mă socotește ca pe un egal. Și asta după abia două trasee făcute împreună. Se vede că i-am cîștigat încrederea, dar am și muncit pentru asta.

Laora aceea soarele ne lovea drept în creştet. Apa, pe care o transformasem în limonadă, o băusem de mult, aşa că lucram amîndoi pe uscat. Carabinierele frigeau la mînă şi, din păcate, trebuia să le apucăm, căci escalada e mai mult artificială. Un piton era foarte greu de ajuns. Cînd m-am întors cît am putut, carabiniera a ajuns pe muchia găurii, dar nu voia să intre înăuntru. Iar soarele bătea exact din aceeaşi direcţie, drept în ochii mei. Cu mîinile pline de sudoare, încît lunecau pe carabinieră, am trecut. Sleiţi, ne dăm mîinile pe vîrf. Mai avem destulă vlagă să ni le strîngem tare. Urmează un nou rapel prin Hiliod, după care direct la rîu şi în rîu. Ne îmbăiem bine în apa răcoroasă. Atunci îmi aduc aminte de serbare (mă gîndisem şi aseară la ea şi nu ştiam cum să-i spun lui Dinu că eu voi pleca astăzi mai repede). E oricum prea tîrziu, tot nu mai ajung. Mă încearcă un fel de jenă că nu mă ţin de cuvînt, dar pe de altă parte sînt bucuros că n-am plecat. Dinu e un prieten foarte bun, să faci orice ca să poţi sta cît mai mult în compania lui. În timp ce noi ne scăldăm, Tibi şi cu Neluţu o iniţiază pe Mirela în Şanşil. Nu ne prea putem uita la ei, fiind chiar pe direcţia soarelui.

Ieşim din Chei, Dinu îmi tot povesteşte de Salvamont şi-mi promite să mă coopteze şi pe mine, că sînt schior bun şi mă caţăr bine. Sînt fericit. Urmează să mă prezinte lui Grig Bodea, şeful Salvamontului.

La întoarcere, în maşină, sînt în delir. Parcă toţi sînt mai calzi cu mine. La coborîre, Tibi mă invită la o îngheţată şi sînt gata chiar să merg cu el, cînd îmi dau seama că ar fi o grosolănie: adică, după ce că am întîrziat, să mă mai duc şi la îngheţată? Nu se poate. Cu sinceră părere de rău îi spun lui Tibi că am o întîlnire. Cred că nu s-a prea aşteptat să-l refuz, cînd el mi-a făcut o cinste atît de mare, dar m-am căznit să-i explic că nu aveam încotro.

— Poate altă dată, mi-a răspuns.

Iar eu m-am grăbit spre casă, să-mi iau bicicleta şi să mă duc ruşinat, ruşinat că mi-am făcut de cap, să-mi cer iertare de la Adina. Nu ştiam cum să încep cînd, spre surprinderea mea, în loc să mă certe sau să fie supărată, mi-a sărit de gît şi s-a bucurat că am venit. Ca şi cînd ar fi aşa o minune! Uneori sînt de neînţeles şi fetele astea... M-am simţit, totuşi, uşurat că am trecut atît de bine peste o situaţie ce putea să fie neplăcută.

BICAZ

IULIE 1981

Pe măsură ce se aşază tot mai puternic vara, se apropie şi sesiunea. Aşa că luna iunie mi-am dedicat-o studiului, plănuindu-mi însă plecarea la etapa de vară a alpiniadei, care va începe în 8 iulie la Bicaz. Sesiunea se încheia abia în 12 iulie şi, ca să pot pleca, ar fi trebuit să dau examenul de fizică mai repede. Singura zi în care puteam să-l susţin era o dată cu examenul de analiză matematică. E greu să dai două examene în aceeaşi zi, dar ce nu sacrifică îndrăgostitul de munte ca să poată pleca? M-am hotărît deci să mă prezint deodată la amîndouă, ca în 7 iulie, imediat după ultimul examen, să sar în tren şi să mă duc în Cheile Bicazului.

Astfel, în luna iunie nu m-am prea căţărat, am fost o singură dată în Cheile Turzii, atunci cînd a venit o echipă să ne filmeze, şi am făcut un singur traseu, ce-i drept, cel mai lung: Vigh Tibi, în echipă cu Mircea Nicoară. La antrenamente am fost însă şi în timpul sesiunii, iar pe măsură ce se apropia etapa de vară, participa şi Mititeanu mai des. Mi-a propus să mergem împreună, cu o săptămînă mai repede, la Bicaz, el avînd concediu. Cînd i-am spus că eu am sesiune, mi-a răspuns cu regret:

— Pierzi ocazia de a face un şesar.

Mi-a venit în clipa aceea să dau dracului toată sesiunea şi să mă duc cu Dinu, dar glasul dorinţei şi nerăbdării a fost contracarat de glasul înţelepciunii: întîi să-ţi iei examenele, pentru şesari mai este vreme, la vară, la anul...

Astfel, cu durere, am aşteptat să treacă examen după examen, umblînd între timp la antrenamente.

Mirel n-a putut să vină la Bicaz din cauza practicii. Ne-am frămîntat mult şi la şedinţe, dar nu s-a putut face nimic; cînd a terminat sesiunea a plecat în practică şi dus a fost. Eu, între timp, luam note din ce în ce mai mari. Mai rămînea un singur şi ultim examen greu, mecanica, cu Tudose.

Planul meu era stabilit pe minut: în 7 iulie, dimineaţa, intru primul la examen, iar pe la ora 11 voi fi în tren, pe direcţia Gheorgheni.

La ultima ședință se fac pregătiri. Se caută oamenii, se alege materialul, se stabilește plecarea. Bebe e și el la ședință, dar nu poate veni în Bicaz din cauza meniscului. Mirel nu, Bebe nu ! Voi fi singur în Bicaz? Nu ! Bebe îmi face cunoștință cu un băiat: Călin Călin. Acesta e deci Călin Călin? Îmi mai povestise Zimbru despre el, la Liceul „Nicolae Bălcescu" avea renume de mare alpinist. Acum tocmai sosise din armată. O făcuse, ca și mine, la Ploiești. Venea și el în Bicaz. Ne dăm întîlnire direct la gară, în 7 iulie, la ora 11. Îmi amintesc și acum primul contact cu Călin, cînd ne-am dat mîinile. La început, m-am simțit intimidat, cunoscîndu-i doar renumele, nu și pe el. A fost însă rezervat și la locul lui, simpatic. Mi-a plăcut.

A doua zi l-am întîlnit întîmplător pe stradă, mergeam cu bicicleta la bunica mea, unde învățam. El se ducea să-și repare papucii de cățărat. Se pregătea deci pentru Bicaz, luase în serios treaba. Am fost încîntat.

Călin a fost omul cu care m-am împrietenit în timpul cel mai scurt, un adevărat record. Am sosit atunci în grabă la întîlnirea din gară. Ne înțelesesem dinainte că eu aduc cort, deci are și el unde dormi, urma să-și aducă doar sac de dormit. Eu eram în culmea fericirii, luasem zece la profesorul Tudose, un succes remarcabil. Puteam acum, cu inima ușoară, să plec și să mă bucur. Și, culmea, cînd am schimbat trenul la Dej, întîlnesc o droaie de geologi. Schimbau locul de practică, mergînd spre Gheorgheni. Și deodată îl văd pe Mirel între ei. Ne-am strîns cu multă căldură mîinile, ne-am simțit amîndoi fericiți că ne revedem, cînd nici măcar nu mai speram. Ne-am povestit cu însuflețire unul altuia întîmplările de pînă atunci. Eu fiind proaspătul fotograf, cu aparatul de gît, ne-am făcut o poză, împreună cu niște fete, într-o haltă. Fericirea întîlnirii n-a apucat să se decanteze cînd ne-am și despărțit. Noi am coborît din tren la Gheorgheni într-o după-masă tîrzie. Fiindcă autobuz nu aveam curînd, ne-am dus prin oraș, unde am mîncat niște colaci excelenți.

Pe întuneric, autobuzul ne debarcă la Lacu Roșu. Ne întîlnim cu niște alpiniști de la care aflăm despre clujeni că sînt jos, la cabana Cheile Bicazului. Pornim deci în jos, povestind. Picura ușor, dar asta nu ne deranja deloc. L-am găsit pe Dinu Mititeanu care stătea în cameră cu Popovici. Mai erau și Silex cu Willmann în cort. Ne punem și noi cortul, la lumina lanternelor, cam în marginea drumului, dar nu prea era de ales. După o cină în fugă ne tragem înăuntru. Călin, comod, pe saltеaua pneumatică, eu pe jos. În noaptea aceea am povestit foarte mult, ne-am și amuzat bine. Dar discuția se învîrtea numai în jurul fetelor.

A doua zi s-a arătat cam întunecată. Ai noștri erau pentru prima dată separați. O parte, Tibi cu Neluțu și Hans, era la Lacu Roșu; Mirela era cu ei. Noi — ceilalți — eram jos la Chei. Dinu era cu noi, dar urma să plece în ziua următoare. Așa că, fiind dispersați în asemenea hal, Călin și cu mine am mîncat singuri, chiar în fața cortului. Poftă

am avut destulă. Mai ales că de cîte ori treceau pe drum fete drăguțe, ne urau „poftă bună" iar noi eram numai zîmbete. Ne-am simțit deci bine la dejun. I-am întîlnit și pe timișoreni, erau cu cortul lor „Salewa", mai la margine. Ne-am salutat cu căldură, am făcut ceva planuri legate de august și de Piatra Craiului.

Mai tîrziu ne-am adunat toți clujenii să stabilim cum facem echipele pentru ziua respectivă. După-masă, la ora cinci, va avea loc deschiderea etapei, deci trebuie să fim cu toții înapoi. Dinu Mititeanu cu Mihai, Popovici, Willmann cu mine mergem spre Piatra Altarului să facem Creasta Vînătorilor de Munte (5 A). Dinu dorea acest traseu ca să mai facă și el ceva nou. El merge primul cu Mihai, eu rămîn după ei, cu Willmann. Mă simt ca în ascensiunea unui munte înalt, a Matterhornului. Escalada, întîi ușoară și prin pădure, trece de la iarbă la stîncă și sfîrșește cu hornuri și fisuri surplombante, tari. Ultima lungime e cea mai grea, Dinu trebuie să bată un piton ca să poată trece. E o escaladă într-adevăr grea; un horn îngust, cu chei de mînă, mă solicită cam tare.

Sînt prima dată cu aparatul foto în traseu. De acum îl voi avea foarte des cu mine. Am deja ochiul format nu numai pentru stîncă și prize, ci și pentru fotografie. Îl fotografiez pe Willmann, valea cu Cheile și pereții impunători; îmi place această nouă preocupare. În vîrf, Dinu ne explică privelișteа. Se vede foarte frumos de aici, întreg peisajul cu zonele de cățărare diverse. Coborîm în rapel și nu trebuie să ne grăbim, căci mai avem timp destul pînă la cinci.

Deschiderea are loc fără prea mult ceremonial. Se anunță programul, mîine va fi baremul de calificare contracronometru. După deschidere, stau de vorbă cu unii-alții, vechi cunoștințe. Călin nu-i prea cunoaște, fac prezentările.

Pentru a doua zi am emoții. Vreau să mă pregătesc sufletește, să fac față. Călin cred că nu se simte prea măgulit, deoarece azi dimineață, cînd s-au format echipele, el a fost tratat cam așa: „Hm, Călin vine din armată, nu s-a mai cățărat de mult, nu-i antrenat". Așa că este oarecum dat deoparte. Noi doi însă ne înțelegem perfect, Călin îmi tot povestește despre ceea ce a fost la club înainte de venirea mea, îmi spune despre Döme și Tavi.

În ziua următoare sîntem cu toții de dimineață la manșă. Echipa „U".1., de-ai noștri, o să fie a doua, noi a patra. Sîntem, ambele echipe, fără rezerve, deci trebuie ca toți să-și realizeze baremul pentru ca echipa respectivă să poată participa.

Manșa nu arată prea înfiorător. Începe banal și se continuă cu un horn, care surplombează mai sus. Trebuie făcută o traversare la stînga, pentru ocolirea zonei surplombate și ieșirea pe o muchie, care te „duce" pînă sus. Se stabilește baremul la 8 minute.

Dintre ai noştri, primul merge Neluţu. Iute şi fără probleme, ajunge sus, timpul 2'45" îl situează pînă acum pe locul I. Băieţii noştri stau la filat. Urcă şi Hans. Willmann însă nu reuşeşte. Sînt descalificaţi, ca echipă — Neluţu înjură, sînt nervoşi. E o tăcere apăsătoare.

Noi, cei care am mai rămas, ne încălzim, vrem să facem măcar noi o treabă mai bună. Ne vine rîndul. Mă leg în coardă şi-mi curăţ tălpile. Îmi imaginez un itinerar, deoarece începutul poate fi abordat în mai multe feluri. Îmi dă startul. Deşi eram pregătit, rămîn pe loc ţintuit, surprins. Nu găsesc pentru început un drum, aşa că pornesc cu întîrziere. Dar iată că am şi ajuns la horn. Intru fără oprire cu un picior înăuntru, blocînd în pîrghie cu genunchiul şi împingînd cu celălalt picior pe peretele opus. Din vreo trei mişcări sînt deja în traversare, trec rapid pe muchie şi, trăgîndu-mi cu greu sufletul, ajung sus în goană. Cînd revin jos, abia respirînd, aflu o veste bună: timp realizat, 2'04". Cel mai bun timp dintre ai noştri, cel mai bun timp de pînă acum.

Sînt tare încîntat de isprava făcută, mă bucur, dar bag de seamă că sînt singurul. Tibi cu Neluţu tac, filează. Urmează Mihai Popovici, care trece la timp. Silex însă lunecă tocmai pe partea de sus şi rămîne în coardă. Are dreptul să mai încerce încă o dată, la sfîrşit.

Între timp începe să plouă. Peretele luceşte de ud ce e, prizele se umplu de noroi, e tot mai greu de urcat, mai ales că acum, după ce au terminat băieţii, vin fetele la rînd. Noi stăm în ploaie, aşteptînd sfîrşitul ca să-l filăm pe Karl cînd urcă a doua oară; ceilalţi, dintre ai noştri, au plecat de mult. Au plecat cam toţi băieţii, aşa că Mihai Popovici şi cu mine filăm fetele. Facem repetiţii generale asupra modului cum să-l tragem pe Karl, la unele fete ne opintim, şi ele trec, la altele ne odihnim, şi ele nu trec. Cînd vine la rînd Karl, trece rapid. Taina Duţescu i-a dat hamul ei. Călin a stat şi el în ploaie tot acest timp şi acum coborîm împreună. Ceea ce-mi spune mă copleşeşte: că am urcat excelent, mai tehnic decît toţi dinaintea mea, care nu au intrat aşa direct în bavareză şi în horn, că sînt extraordinar, că el n-a mai văzut aşa ceva, la mai puţin de un an de alpinism să fiu aşa tehnic, că şi Buţi G. văzîndu-mă a întrebat:

— Cine-i băiatul ăsta de la „U". Cluj? Mişcă bine...

Călin nu se mai opreşte:

— Cînd e ceva de recunoscut, atunci eu recunosc, este tehnic, te-ai căţărat cel mai bine.

Şi cam atunci au început să-mi vină tot felul de idei noi în cap. Practic, Călin mi-a deschis ochii, m-a făcut conştient de valoarea mea şi de poziţia pe care ar trebui să o ocup în Club. De altfel astea s-au şi confirmat, raporturile se cam schimbaseră din iarnă încoace. De unde la Padina am fost rezervă şi nu m-am căţărat, mîine voi fi eu cap de coardă, Sînt mîndru.

Astfel, după ce mănînc ceva cu Călin, fiindcă nu mai plouă şi mai este vreme destulă, ne ducem jos în Chei să facem manşe în trasee tari şi să fotografiem. Între timp îmi povesteşte, iar şi iar, de situaţia din Club, de idolii sai, Tavi şi Döme, care sînt mult mai buni decît Tibi.

Cu această confidenţă am strîns şi mai mult prietenia cu Călin. Am făcut manşe în Surplomba de la Gîtul Iadului şi în „Armata", trasee de 6. Deviza noastră: „nici o zi fără legare în coardă", ne-a plăcut la amîndoi. Pe înserate ne-am întors în tihnă.

A doua zi, ploaia revărsată nu a permis escaladarea traseelor, aşa că toată dimineaţa am vegetat. Întrucît la amiază s-a rărit mult ploaia, ne-am dus şi noi să ne căţărăm. A fost extrem de greu, calcarul ud este roca cea mai dificilă de escaladat. După vreo 20 metri în Finala '64, mi-a fost destul. Fiecare a făcut o manşă, după care ne-am întors, ca seara să ne ducem la Lacu Roşu.

Ne-am întîlnit cu toţii ca să discutăm programul zilei următoare. Dacă va ploua, se va ţine închiderea şi vom pleca acasă. Călin şi cu mine vom rămîne oricum, căci o carabinieră a lui Vali trebuia căutată în Creasta Vînătorilor de Munte.

De dimineaţă, vreme proastă. Se stabileşte la 10 închiderea. La ora 10 soarele strălucea pe un cer senin şi curat, în timp ce băieţii se grăbeau, care mai de care, să plece acasă. Ne luăm rămas bun de la timişoreni, stabilind o întîlnire în Piatra Craiului, şi ne instalăm în locul lui Mihai, în căsuţă. Şi noi eram nerăbdători să plece ceilalţi odată, să putem merge să ne căţărăm.

Pămîntul musteşte încă de apă cînd urcăm primele pante mai înclinate şi înierbate ale Pietrei Altarului. Iarba ne udă la picioare, care de altfel cam alunecă pe pămîntul noroios. Primele lungimi de coardă sînt tare anevoioase. Facem cap schimbat. Cînd ajungem la stînci, situaţia nu se schimbă. Călin face cu mari eforturi o lungime; cînd îmi vine mie rîndul rămîn de două ori în coardă. De două ori în aceeaşi lungime! Mă hotărăsc să fiu mai precaut, să nu mă mai hazardez. Dar în următoarea lungime greşesc traseul, o iau prea sus pe o faţă înierbată şi înnoroită. Cum să cobor? Bat un piton şi trec coarda prin el. În sfîrşit, sîntem din nou pe traseu şi merge bine. Stînca pare să se fi uscat sau aici, fiind surplombantă, nici nu s-a prea udat. Din ultima regrupare vedem mai sus carabiniera uitată de Willmann în prima zi. Bucuros că am regăsit-o, fac cu ultima lungime. De data asta trec mai uşor, nu mă mai chinui deloc, ba chiar îmi face o plăcere nebună. Vreau să mă căţăr! Îmi place. Pe vîrf facem din nou poze, ne strîngem mîinile.

Putem fi liniştiţi, este devreme şi ştim pe unde este coborîrea. Facem rapel şi observăm că este totuşi cam alunecos peste tot. Cu mare grijă coborîm brîna care ne scoate din plin perete. Brîna asta, la început puţin înclinată, devine din ce în ce mai abruptă şi se termină cu o săritoare. În

stînga, perete, în dreapta, prăpastie. Se văd doar vîrfurile brazilor care își au rădăcinile mai departe, jos. Eu merg înainte, ținîndu-mă prevăzător cu o mînă de perete, cu cealaltă pe jos. Deodată se rupe priza din perete. Cad pe fund și o iau la vale, tot mai repede. Mă apropii vertiginos de săritoare. Îmi dau seama că în prăpastie n-o să zbor, dar nici de oprit nu mă pot opri. Chiar la timp însă reușesc să mă prind de niște muchii. Mă încleștez cu toată forța... mă opresc ! Uf, chiar la timp ! Călin este înmărmurit. Și eu am tras o spaimă, blestem priza care s-a rupt.

Seara ne ducem la „Raza Soarelui", să ne relaxăm. Îi întîlnim pe băieții din Gheorgheni, Otto și colegii lui. Stăm cu ei la masă și povestim. După aventura de astăzi, a cam intrat groaza în noi, nu știm dacă să mai facem mîine Fisura Neagră (5B) sau mai bine poate ar fi să... Băieții ne redau încrederea în noi:

— Fisura Neagră? Aia, pe jos, o facem într-o oră și jumătate, cu bicicleta într-o oră.

— Fisura Neagră? Păi acolo poți merge în formație, cu steguleție.

Așa că mîine mergem pe Fisura Neagră. Trebuie să ne pregătim din seara asta; așa că ne apucăm să depitonăm copacul din fața cabanei. Avem doar nevoie de pitoane. Ne-am chinuit mult cu pitoanele acelea, pînă la urmă am scos vreo trei, cu mari eforturi.

Dar iată că ne trezim pe o vreme minunată. Mîncăm în grabă și coborîm în Chei. Diverși turiști se uită la noi cu uimire, niște copii, care veniseră cu școala tocmai din Bărăgan, ne acompaniază pînă la baza traseului și ne roagă să ne fotografiem alături de ei. Vor o amintire cu alpiniști. Apoi se așază toți în iarbă și așteaptă spectacolul, în timp ce noi ne legăm în coardă și pregătim materialul pentru asalt.

Cu atîția spectatori tineri, mă simt timorat cînd mă apropii de stîncă. Noroiul de la bază încă nu s-a uscat în urma zilelor cu ploaie, așa că primii pași alunecă tare. Am emoții să nu dezamăgesc asistența. În sfîrșit, se face mai curat și ajung destul de curînd la regrupare. Călin sosește din urmă și o ia înainte. Diverși gură-cască se opresc în trecere și se uită la noi. Le fac cu mîna, că tot n-am ce face în timp ce filez. Călin merge foarte prudent, nu riscă deloc și bine face.

Îmi vine mie rîndul, în escaladă frumoasă, prin hornuri și fisuri, trec de Călin și fac încă o lungime de coardă. Din această nouă regrupare se vede minunat în jos. Fac poze. Aștept să treacă mașini colorate pe drum, ca să iasă diapozitive mai interesante. Dincolo de vale, se înalță impunătoarea Santinelă de la Gîtul Iadului, cu surplombele ei în trepte. Călin urcă și el, stăm puțin să admirăm valea, apoi continuă el escalada. Ne-am intrat amîndoi în ritm și merge de minune. Îmi place, cînd sînt secund, să încerc să trec la liber toate pasajele, să mă folosesc cît mai puțin de pitoane.

Călin regrupează pe o brînă și mă filează. Ajung destul de repede și mă angajez direct în ultima lungime. A fost cea mai frumoasă: o bavareză de toată splendoarea se întinde pe aproape întregul parcurs al lungimii. Placă solidă, prize de picioare bune. Intru cu curaj în ea și o escaladez la liber, deși pe alocuri sînt pene de lemn în care se poate agăța scărița. Mai greu e cînd trebuie să pun asigurările, fiind silit să rămîn într-o mînă. Pasajul culminant mă aduce aproape la capătul puterilor. Punînd însă piciorul cît mai aproape de fisură și rezemîndu-mă și cu șoldul ca să mă ajut, trec. Ultimii metri pînă în creastă au fost o jucărie. Mă leg de un brad și-l filez pe Călin. Ne strîngem mîinile încîntați, excitați. Soarele ne zîmbește. Încă niște poze în amintirea victoriei și coborîm. Am mai avut emoții și aici, din cauza noroiului, dar ajungem cu bine jos.

Este chiar amiaza, stomacurile încep să dea alarma. Înainte de a mînca, mă duc, totuși, să fac un duș la cascadă, singur, deoarece Călin nu are chef. Parcă i s-a tăiat din elan, s-a hotărît să plece acasă. A fost destul, deocamdată, pentru el. Așa că mîine vom părăsi Bicazul, îl vom părăsi pe vreme bună, cînd am mai fi putut face atîtea alte trasee frumoase, șesari. Dar nu, Călin e hotărît: pentru el a ajuns atît și nimic mai mult. El nu sare peste cal. Are dreptate, e înțelept.

Totuși plecăm cu o umbră de nostalgie spre Lacu Roșu și de acolo spre Gheorgheni. Apoi ne despărțim, eu mă duc la Tîrgu-Mureș să-l vizitez pe Bebe, el pleacă acasă. Cam asta a fost Bicazul '81: am plecat eu cu el, m-am întors un alt eu, plămădit de el; el, un prieten.

Mi-au trebuit două zile să-i povestesc lui Bebe, de-a fir a păr, cum și ce a fost la Bicaz. Sînt fericit, ne facem planuri pentru toamnă, să ieșim împreună la munte. Muntele are viață, el trăiește nu numai prin floră și faună, ci trăiește și prin stîncă și piatră, viața minerală. Iar dacă ești mai aproape de stîncă și o pipăi cu degetele și o mîngîi cu palmele și o îmbrățișezi cu brațele și o săruți cu buzele, atunci muntele trăiește și prin tine.

DIEDRUL SURPLOMBANT, RÎMEȚI

IULIE 1981

N-am venit bine de la Bicaz acasă, că am și început să urzesc planuri noi. Era vorba de mult să mergem în Bucegi; Adina a mobilizat deja o „trupă" întreagă pentru asta. Ceva gen Cheile Nerei. Eu am vorbit cu Călin, cu care mă întîlneam în parcul Babeș la antrenamente. Călin voia și el să meargă, așa că totul promitea să fie ca pe roate.

Ședința de joi dărîmă însă toate planurile: trebuie să plecăm în Cheile Rîmeților, la campionatul de cățărare. Adică de trebuit nu trebuie, dar cine vrea să ia parte la finală e obligat să aibă participări cel puțin la două etape. Cum noi am fost și în Cheile Nerei, dacă am mai merge și acum...

Trebuie să dau un răspuns: da sau nu. Neluțu și Horia sînt hotărîți, Tilo se arată și el dispus. Eu? M-aș duce, desigur, dar nu pot să spun acuma „da", cînd cu Adina făcusem alte planuri. Trebuie întîi să tatonez terenul, să văd dacă e dispusă să schimbe direcția... iar dacă nu, sînt nevoit să spun „nu".

E ploaie cînd ne urcăm în tren, o dimineață umedă și noroioasă. Sîntem numai noi doi, cam tăcuți. Ne uităm doar pe fereastră, unde ni se arată un peisaj deloc frumos. Ne bucurăm că sîntem înăuntru. Nu prea știu ce i-aș putea spune, sper totuși ca entuziasmul să nu întîrzie prea mult. Sîntem doar împreună, asta ne doream. Ea „a chiulit" de la armată ca să poată veni.

Coborîm în Teiuș ca să luăm autobuzul de Rîmeți. Cînd ajungem e uscat, doar apa, prea mare și tulbure, ce curge pe sub podul suspendat, trădează că plouase. De la mănăstire, unde ne-a lăsat autobuzul, mai e o bucată pînă la cabană. Trecem pe sub pereți falnici, pereți învecinați cu dealuri, pe alocuri împădurite, dar mai mult împoienite de un verde curat.

Cabana... Nici un semn nu arată că aici va avea loc o competiție de alpinism. A, ba da, iată-l pe Floricioiu. Mă duc să vorbesc cu el, îl întreb despre program și despre un loc de cort. E tare amabil și ne ajută cît poate să găsim un loc potrivit. Găsim pînă la urmă un loc frumos pe malul rîului, tocmai sub peretele cel mai impunător. Un perete triunghiular-trapezoidal, cu un diedru cu fisură pe linia sa mediană: Diedrul Surplombant, acesta trebuie să fie. Știam de la Călin, dar și de la Dinu, că e un traseu înfiorător, că e mai greu decît un șesar, așa că mă uit cu respect în sus spre el. Arată într-adevăr groaznic. Mai tîrziu am aflat porecla lui: Matterhornul României.

Ne instalăm deci cortul, ne instalăm și noi înăuntru, e excelent, buna dispoziție a revenit. Pentru că tot nu avem ce face pînă seara, ne ducem să ne plimbăm în Chei. Drumul pînă acolo e mai lung, natura e aici mult mai sălbatică, predomină stînca și pădurea. Curînd începe să plouă, așa că ne întoarcem „acasă". Cînd ajungem acolo observăm un cîine care tocmai pleca cu coada între picioare. Ah, ticălosul, a furat din merinde! Sînt cuprins de o ciudă violentă, mai ales că am citit că și alții au pățit-o tot aici în Rîmeți. Oare să fi fost același cîine? În sfîrșit, tot nu mai e nimic de făcut așa că ne culcăm.

A doua zi dimineața ne trezește glasul lui Neluțu, plin de entuziasm că ne-a descoperit cortul. A sosit cu Horia, aseară, pe întuneric, au dormit la maici și acum povestesc, rîzînd cu gura pînă la urechi, cum a fost. După ce și-au instalat și ei cortul, fiindcă numai mîine începe concursul, ne ducem să ne cățărăm. Cu greu am reușit să aflăm cam ce trasee sînt în zonă și ne decidem pentru Traseul Prieteniei (5A). Neluțu cap, Horia și cu mine secunzi.

Prima lungime, destul de tare, urcă un horn. A doua, tot cam tare, o ia ceva mai la dreapta, pe perete. Într-a treia, Neluțu are probleme de orientare. Noi doi stăm și-l filăm. În clipa cînd îi strigăm că s-a terminat coarda, Neluțu anunță triumfător găsirea unui piton. Curînd, începe și Horia să urce. Mă apucă plictisul să rămîn singur și mă uit la Horia cum se cațără, gata să dispară din raza mea vizuală, cînd deodată parcă stă... Ba nu, vine în jos! Da, Horia coboară, la început cu o tendință de frînare, apoi tot mai repede, în zbor razant cu peretele. Într-o clipă mă fulgeră un gînd sinistru: dacă nu se mai oprește? Dar nu, nu e cazul. Acum balansează ușor, în sus și-n jos și lateral, inert. Gîfîie. E aproape în dreptul meu, doar ceva mai la dreapta. De sus se aude strigătul înăbușit a lui Neluțu:

— Horia, apucă-te de ceva că mă omori!

Îi spun să balanseze puțin spre mine, să-l pot lega în regrupare. Horia mișcă greu, cred că e șocat sau speriat. Îl leg, în sfîrșit, și-i strig lui Neluțu că totul e în ordine. Horia se odihnește, glumim un pic pe seama necazului. Îmi propune să urc eu înainte, ca el să-și poată trage sufletul. Ajung repede pînă la Neluțu și-l văd legat într-un singur piton. Îmi tot explică cum s-a întîmplat: el a crezut că Horia vrea „slab" — strigase o dată "slab", dar ceva mai înainte de cădere; că Horia e de vină, el smucind de coardă, în asemenea cazuri, și astfel, cînd a simțit smucitura, a lăsat slab, apoi n-a mai putut frîna. Coarda l-a ars, i s-a încurcat de picior și l-a dat complet peste cap, ce mai...

În sfîrșit, sîntem cu toții împreună, Horia nu pare să se fi lovit în mod deosebit. Dar acum nu mai găsim drumul în continuare. De pe brîna pe care sîntem, ar fi mai multe posibilități, dar după cîteva căutări deșarte hotărîm să ne retragem.

Mai batem un piton în locul acela și instalăm rapelul. Fiindcă eu am mai făcut retrageri, cobor primul. Dar, pornind, nu mai recunosc deloc traseul și cu greu regăsesc regruparea anterioară. Pînă la urmă ajungem jos, fără alte incidente.

Pe drum spre cort, Horia șchiopătează tot mai tare. I s-a umflat o gleznă, de-abia merge. Își dă seama că nu va mai putea participa, dar nu face tragedie din asta. În schimb și-a găsit, pentru sprijin, un par zdravăn și ne amuzăm bine pe seama lui.

Pînă la masa de seară vine și Tilo. Sîntem deci toți împreună și mîncăm cu poftă. Trecătorii ne urează:

— Poftă bună!

— Mulțumim și la masă nu vorbim! e replica lui Neluțu.

A doua zi vine și Boby. Deci ne înmulțim. Cînd o vedem sosind, strigăm cu entuziasm:

— Boby! A venit Boby! Avem mîncare!

Astăzi e numai prezentarea traseelor și concursul pentru juniori și fete. După ce privim vreo oră, suficient ca să ne dăm seama că sînt al dracului de aspre manșele astea, ne ducem să căutăm un loc de cățărat. Mergem direct la Diedrul Surplombant și ne aruncăm în iarbă cu burta-n sus. Doi tipi tocmai pornesc în traseu. Îi urmărim cum urcă. Nu pare foarte dificil. Stăm în cumpănă: ce să facem? Să încercăm și noi sau mai bine căutăm altceva. Dar ce altceva? Nu mai există nimic, totul este închis din cauza concursurilor. Pînă stăm și ne gîndim, cei doi sînt deja în a doua lungime. Ce-ar fi să ne ducem după materiale și apoi mai vedem noi, propun eu. Ne ducem. Cînd revenim, ceilalți doi au depășit diedrul, nu se mai văd de la bază. Neluțu se enervează:

— Dacă ăia au putut, putem și noi, de ce să ne temem atîta? Mergem o lungime de coardă și, dacă nu ne place, ne întoarcem.

Zis și făcut, ne legăm în coardă. Pînă la baza peretelui propriu-zis, acolo unde începe diedrul, mai sînt un fel de săritori înierbate. Neluțu încearcă fără succes să abordeze printr-o parte, eu reușesc totuși, prin altă parte și regrupez la baza diedrului, ca să-l filez pe Neluțu. El vine și continuă prima lungime serioasă, cap. Merge destul de frumos, mai stă din cînd în cînd. La o traversare mai sus, se oprește cam mult. În sfîrșit, atinge regruparea și mă filează la rîndul său. Fără să întîmpin prea mari dificultăți, ajung și eu la regrupare. Observ, totuși, că nu a fost o lungime plăcută pentru capul de coardă, ba, acolo, la traversare, a fost chiar foarte expus.

Neluțu nu-i tocmai în apele lui, spune că dacă eu vreau continuăm, că și așa e rîndul meu, dar că lui nu i-a plăcut deloc, că el oricum nu merge cap mai departe, că e un traseu aspru și multe altele. Cu vorbele lui parcă intră și-n mine un fel de neîncredere și, ca să mă conving că totuși pot urca, o iau înainte. Neluțu mă filează.

Ajung la un pasaj surplombat, nu lung, zăresc pitonul și văd cum să ajung la el. Mă urc deci. Acum, vreo 2—3 metri sînt mai lejeri, apoi vine din nou surplombă. Peretele din dreapta diedrului e aproximativ plan, cu diverse mici asperități, care însă nu pot fi folosite ca prize, căci peretele e înclinat spre mine, fiind deci surplombant. Peretele din stînga e numai surplombe, care urcă în trepte.

Curînd îmi dau seama că e o escaladă foarte grea. De la un piton la altul mă lupt cu greu. Noroc că mi-am luat de la început toate scărițele cu mine, adică vreo 4—5, încît acum le pot lăsa pe parcurs. E extraordinar de surplombant peretele, de la mine coarda coboară în gol. Stau într-un piton, suspendat deasupra golului, și nu știu cum să înaintez. În peretele din stînga, galben la culoare, ar fi prize. Dar nu văd următorul piton. Cu piciorul în ultima treaptă a scăriței, dat pe spate și ținîndu-mă cu mîinile de stîncă, nu mă pot hotărî s-o iau în sus. Să părăsesc scărița? Dar mai sus nu știu ce mă așteaptă. Unde o fi următorul piton? Simt că obosesc, deci trebuie să iau o hotărîre. Caut niște prize mai sigure și pornesc încet, în sus. Mare parte din greutatea corpului o suportă mîinile, deoarece sînt întors mult pe spate, din cauza peretelui. Așa că înaintarea e extrem de grea: să te lași cu totul într-o mînă, în timp ce cealaltă caută mai sus! Iar picioarele nici nu mi le văd, nu știu cît de solid mă pot lăsa în ele. În timp ce mîna dreaptă caută în zadar o priză, simt cum mi se umple de sudoare mîna stîngă și alunecă încet-încet de pe priză. Înțeleg că în curînd voi cădea dacă mai stau așa, deci trebuie repede să găsesc o soluție, trebuie repede să ies din situația asta. Să încerc în sus? Dar dacă nu găsesc nimic, voi cădea. Sau să încerc să mă întorc la scărițe? A doua alternativă pare să comporte un risc mai mic, deși, în general, și mai ales într-o surplombă, e mai greu să te întorci decît să urci. Totuși, situația mea e dramatică, trebuie repede să mă întorc, am transpirat complet. Cu multă voință, reușesc să fac cele cîteva mișcări inverse și să mă încleștez cu putere de scăriță. Intru cu un picior prin ea și mă las legănat în gol, deasupra abisului. De jos, Horia și cu Tilo privesc, nu mă pot ajuta cu nimic. Mă simt sfîrșit, mă întreb unde voi mai găsi forța de a trece peste pasaj? Într-un tîrziu, revin din nou cu groază, caut o altă soluție, cercetez. M-am urcat iarăși în ultima treaptă și deodată văd o bară găurită implîntată în stîncă. Nu foarte sus, o pot ajunge. Asta e soluția, pun o nouă scăriță în ea și trec, lăsîndu-o pe cealaltă acolo. Următorul piton este mai ușor de atins, eu sînt însă răpus. La fiecare piton stau și răsuflu,

cămaşa este complet udă pe mine. Ajung, în sfîrşit, fără nici o scăriţă, la regrupare, mă leg zdravăn în trei pitoane. A fost cea mai grea lungime de coardă din viaţa mea, am fost cel mai aproape de limita mea, poate chiar la limită.

Am răsuflat uşurat, în timp ce-l filez pe Neluţu. Ştiu că am reuşit o treabă extraordinară, că numai o voinţă şi o putere de fier m-au ajutat să reuşesc, că psihicul şi tăria de caracter sînt mai importante decît tăria fizică. Mă bucur că Neluţu va face următoarea lungime, că lui îi vine rîndul, pentru că eu, aşa „demolat" cum sînt, nu ştiu cum aş mai reuşî. Dar oricum greul a trecut, asta a fost cea mai tare lungime, ceva mai dificil nici nu este de imaginat.

Neluţu vine şi trece mai departe, depăşeşte curînd diedrul şi dispare, în timp ce eu încerc să-mi restabilesc calmul. Lungimea următoare într-adevăr e mai moale, iar cea în continuare e şi mai moale. Totuşi, friabilitatea stîncii ne macină nervii. Atît eu cît şi Neluţu desprindem, cu huruit mare, lespezi înspăimîntătoare. Cînd sînt în ultima lungime, se dislocă cu mine un pietroi imens. Cu mare greutate reuşesc să-l opresc şi să-l pun parţial la loc. Mă prind apoi de un copac, care se rupe sub mîna mea, făcîndu-mă să mă clatin: era putrezit.

Dar, în sfîrşit, coşmarul se termină, ating creasta. Vîntul mă mai răcoreşte un pic, îmi redă calmul, în timp ce-l filez pe Neluţu. Sîntem amîndoi pe vîrf, răsuflăm uşuraţi. Ce traseu de coşmar a fost! Dar încă nu sîntem în siguranţă, mai avem de parcurs o creastă îngustă, friabilă şi destul de lungă. Apoi, mai tîrziu, nu ştim pe unde o să coborîm. Noroc că Horia şi Tilo ne-au ieşit în întîmpinare şi ne arată calea. Cînd ajungem în cele din urmă la cort sîntem frînţi. Bine că avem încă mîncare să ne săturăm.

A doua zi e concursul. Sorţii m-au scos pe mine primul concurent, aşa că mă scol dis-de-dimineaţă, ca să fiu la timp la start. E o vreme frumoasă, e călduţ deja. Peretele este însă în umbră şi aici, pe grohotişul de sub stînci, încă nu s-a încălzit, încît tremur uşor în aşteptarea startului. Parcă nici mişcări de încălzire nu-mi vine să fac. În sfîrşit, pregătirile de amenajare şi organizare s-au sfîrşit şi primii concurenţi sînt chemaţi la manşe. Eu voi face manşa din stînga, după care, conform regulamentului, se schimbă ordinea şi voi trece la manşa din dreapta, fără pauză între ele.

Horia mă însoţeşte, ca un antrenor, îmi face şi un pic de masaj în timp ce mă leg. Totul este pregătit, se dă startul. Pornesc în sus fără grabă, ştiind că de fapt greul este manşa cealaltă şi deci nu are nici un rost să mă grăbesc acum, mai bine îmi menajez forţele. Pasaje prea dificile nu sînt, cînd ajung pe la jumătate îl văd pe colegul din dreapta rămas în coardă; e descalificat. Deci nu voi avea timp să mă odihnesc cînd ajung jos, va trebui să intru direct în ucigătoarea manşă din dreapta.

Ajuns sus, lac de sudoare, stau puţin să-mi trag sufletul şi să mi se relaxeze un pic muşchii mîinilor, înainte de a-mi da drumul în rapel. Fără prea multă grabă îmi iau mănuşa şi aterizez în cercul făcut de organizatori, la bază.

Horia mă masează, dar nu mi se dă nici un răgaz. Mă duc la a doua manşă, mă leg. Sînt deja obosit cînd pornesc din nou în sus. Mîinile îmi sînt umflate şi pe punctul de a tremura, picioarele la fel. E foarte aspră manşa asta, cu greu ajung la pasajul-cheie, care, de fapt, se află la nu mai mult de 10—15 m de bază. Încerc să mă odihnesc într-o poziţie grea: picioarele trebuie să le desfac foarte mult, ca să se aşeze pe nişte prize, cît de cît, iar mîinile mi le-am băgat într-o mică fisură oblică, gen bavareză, care continuă spre stînga sus. Peretele e surplombat, orice poziţie e obositoare, practic e greu chiar să te menţii aici, dramatic să înaintezi. Văzînd că nu mă pot relaxa, încerc o înaintare. Ca să pot apuca o priză ce se află destul de sus, trebuie să mă salt şi, ţinîndu-mă cu o singură mînă în bavareza îngustă, să încerc repede să agăţ, cu mîna cealaltă, priza de sus. În tot acest timp, picioarele nu mă pot ajuta decît ca opoziţie, în prize de frecare. Îmi cam dau seama că numai aşa pot trece, dar intervalul în care iau o mînă şi o fixez în priza următoare mă îngrozeşte, nu mai am suficiente resurse să rezist. Încerc, totuşi, fac balansul, caut repede şi apuc ceva, un fel de semipriză, insuficientă pentru a mă ajuta să trec. După încă vreo două sforţări sînt învins. Învins, da, sînt nevoit să mă dau bătut: pe aici nu pot trece.

Sînt lăsat jos, la fel ca alţii şi alţii, ieri şi azi. Nici Neluţu n-a fost mai norocos, a abandonat şi el, dar a avut un timp mai bun pe manşa stîngă.

După ce i-am admirat o vreme pe cei buni, ca să vedem cum trebuie trecut, coborîm la cort. E o zi fierbinte, ne hotărîm să facem baie în Chei. Eu merg cu Adina mai repede, străbatem Cheile în întregime şi, de atîta frumuseţe, dau repede uitării insuccesul de dimineaţă. În amonte de Chei sînt nişte poieni splendide, ne aşezăm să facem plajă. Atîta linişte şi pace emană natura, încît îţi vine să nu o mai părăseşti niciodată. Sîntem fericiţi.

Înăuntru, între pereţii de stîncă, e mai răcoare. Înotăm din loc în loc, ne stropim. De altfel, destul de multă lume a mers la scăldat. Cînd ne întoarcem la corturi, vedem că tocmai acolo a fost ştrandul cel mare. Băieţii şi-au ales acest loc să bareze apa, aşa că s-a făcut un lac destul de adînc. Oricum, acum e seară şi sîntem mai degrabă preocupaţi să mîncăm decît să facem din nou baie.

Proviziile se apropie de sfîrşit. În fond, am putea pleca acasă, că de descalificat tot ne-am descalificat, dar Floricioiu ne anunţă că peste două zile, adică după ce se termină cupa Dinamo, urmează tot aici finala campionatului de căţărare, la care Neluţu şi cu mine, avînd două participări anterioare, avem dreptul să luăm parte.

Cei de la Club nu ne spuseseră nimic despre finală, probabil n-au ştiut. Neluţu vrea să rămînem, eu sînt din nou în cumpănă. Pînă una alta, mîine va fi închiderea şi vom mai vedea.

În dimineaţa următoare, fiind vreme bună, ne-am dus din nou la baie. După-masă, cînd ne întoarcem, ne întîlnim cu Puişor, care a venit cu bicicleta din Aiud să ne vadă. Sîntem entuziasmaţi de venirea lui, mergem împreună din nou la manşa aceea afurisită şi încercăm să o facem acum. Pînă am urcat eu să instalez corzile, de jos, de la cabană, se aud urale şi aplauze: e festivitatea de închidere. Ne uităm de aici de sus la ceremonie, în timp ce ne căznim unul după altul să urcăm manşa. Neluţu nu vrea să se dea bătut, nici după ce s-a înnoptat, tot mai crede că o poate urca, eu sînt mai realist, n-am insistat prea mult.

Ne întoarcem pe întuneric, ameţiţi de oboseală; fetele ne aşteaptă cu surprize: au fost ele la închidere şi au primit premii: o diplomă şi un prosop alb-roşu, pe care scrie Dinamo Braşov. Sîntem foarte mîndri de trofeu, îl tot agităm, agăţat într-o cracă înaltă, să arătăm tuturor ce capabili sîntem.

E ultima seară, mîine vom pleca, pe căldură şi pe soare, acasă. Neluţu mai rămîne, hotărît să participe şi la finală. Eu, oricum, nu mai pot sta — mi se găuriseră papucii de căţărare şi, apoi, dacă vreau să merg în august în Piatra Craiului, mai trebuie să ajut şi pe acasă.

A doua zi ne luăm rămas bun.

PIATRA CRAIULUI

AUGUST 1981

Proaspăt întors acasă de la Rîmeţi, m-am apucat imediat de vopsit grilajele ce urma să le punem la ferestrele de la parter. Trebuia să mă achit şi de datoriile faţă de casă, dacă voiam să plec iarăşi. Căci următoarea excursie o gîndeam la Piatra Craiului. Dinu Mititeanu dorea să meargă şi el, tot la început de august, cu familia sa. Urma să fie un fel de tabără de vară, cu toţi cei de la Cluj, aşa cum auzisem că a fost şi anul trecut şi în alţi ani.

Plecarea trebuia să fie în 2 sau 3 august, eu însă eram liber mai repede şi anume puteam porni în seara de 31 iulie, pentru că în dimineaţa aceleiaşi zile ai mei plecau în concediu. Adina se ducea şi ea la mare, aşa că îmi mai lipsea doar un prieten de drum.

Joi, 30 iulie, la şedinţă, se discută. Se discută însă pe şoptite; cînd îl întreb pe Tibi cîte ceva despre program sau plecare, îmi răspunde în doi peri. Eu le spun tuturor că pot pleca de mîine. Atunci apare Iancu, care e şi el gata de ducă. Zis şi făcut, stabilim că el va aduce cortul, iar eu materialele lui Vali şi ne întîlnim la gară a doua zi.

Toată ziua de vineri am împachetat, pentru trenul de seară. Mi-am luat cu mine o cantitate impresionantă de gem şi alte provizii, care să reziste cît de cît căldurii. A fost şi Adina să mă ajute, m-a însoţit puţin, ne-am luat rămas bun la colţ de stradă.

Şi iată, începe aventura cu Iancu, aventură ce va dura 18 zile, cu multe trasee de toate gradele de dificultate, în toate situaţiile meteo posibile.

Pe o căldură toridă, cu rucsacuri grele în spate, doi băieţi se tîrăsc cu greu prin praful şi pietricelele de pe linia dreaptă şi lungă de vreo 5 km a drumului, ce iese din Zărneşti şi şerpuieşte apoi vreo 12 km pînă la cabana Plaiul Foii. Acolo vor ei să ajungă, dar raniţele i-au şi răpus deja. Au pierdut la doar cîteva secunde autobuzul şi acum se îndîrjesc să meargă pe jos. Un fel de tractor-excavator îi ajunge din urmă şi îi ia pe cei doi, care de-abia mai sînt de recunoscut sub valul de transpiraţie: Iancu

și Cuxi. Apoi, la niște fineţe, un alt tractor mai rapid îi preia și... iată-i la Plaiul Foii.

Căutăm un loc de cort, nu prea găsim unul pe plac, dar instalăm urgent cortul. Apoi mîncăm și duc cu grijă sacul de provizii la pădure, agăţîndu-l într-un copac: prevedere contra căldurii și a cîinilor, la umbră și la înălţime.

Putem deci să luăm materialele în spinare și să facem o primă incursiune pe munte: intenţia mea a fost să ajungem la Cabana Ascunsă dar, căutînd, prea la stînga, afurisitul acela de drum „ascuns", am nimerit în marcajul spre Diana. Fără să ne mai codim, o luăm la deal, la început prin poieni, apoi prin pădure, pe pîrîu în sus, pînă la izvorul lui. Aici facem o pauză, e tare cald și ne e sete. Rucsacul îl ducem cu schimbul, acum îmi vine mie rîndul. Curînd ajungem la locul fostului refugiu și înţeleg că, fără să vreau, am nimerit locul cel mai bun de cățărare: Turnurile Dianei. Albul desăvîrșit al stîncii mă fascinează, face un contrast uimitor cu albastrul puternic al cerului, în soarele de amiază. Dezorientaţi cum sîntem, la vederea atîtor trasee nu știm pe care să apucăm Dar Iancu vede o carabinieră uitată în unul din pereţi, la vreo 40 m de la bază. Traseul nostru e deci hotărît, doar n-o să lăsăm carabiniera acolo pe stîncă ! Fac eu cap, ne hotărîm să luăm tot materialul cu noi, încît, dacă vrem, să putem urca întreg traseul și să ieșim sus.

Începutul e mecanic, ajung la o traversare spre stînga, destul de întinsă, încît cu greu îmi recuperez scărița, recurgînd la echilibristică. Vine apoi un horn, care nu e tocmai ușor, ba îmi scoate chiar broboane de sudoare. Hotărît lucru, nu sînt azi în apele mele, poate din cauza nopţii petrecute în picioare în trenul ultraaglomerat, poate din cauza căldurii. În sfîrșit, ating regruparea și privesc carabiniera găsită. N-a prea meritat efortul, e o carabinieră făcută manual și încă destul de prost. Poate îi va trebui lui Iancu, doar el a descoperit-o. Iancu are probleme la urcuș, nu reușește nicicum să-și recupereze scărița la traversare și o lasă în perete, deci vom fi obligaţi să coborîm. E poate mai bine așa, obosiţi cum sîntem, nu e cazul să facem un traseu întreg, mai ales că setea ne chinuie.

După ce coborîm și număr prevăzător carabinierele lui Vali, iese cu una în minus. Ei drace, unde o fi? Atunci văd că am lăsat-o în regrupare, în locul celei găsite. Ghinion, trebuie să mă întorc după ea. Constat însă că a doua oară a mers mult mai ușor, am făcut cățărarea aproape în viteză.

Pentru că e încă devreme, mai urcăm pe Padina Popii să admirăm pereţii și să fac poze. Apoi coborîm direct pe grohotișul de sub stînci. Ne grăbim spre izvor, rupţi de sete, apoi spre cort, rupţi de foame. Nici somnul nu trebuie să-l aștepţăm prea mult, după o noapte nedormită vine repede. Mai ales că mîine trebuie să ne sculăm devreme, ne dădusem întîlnire, pe la 8, cu doi cunoscuţi din R.D.G. la Diana. Vrem să facem împreună Fisura Cenușie. Ei știu intrarea, au hartă.

Dimineaţa însă Iancu nu e ușor de trezit. Nici mie nu-mi prea vine să sar din culcuș, dar mă tîrăsc, totuși, afară. Aici e totul încă ud, soarele n-a apucat să se ridice și să încălzească. Încă buimac, mă duc spre pădure după sacul cu mîncare, în timp ce Iancu face și el ochi. Cu tot efortul și toată graba, nu reușim să ajungem la timp la întîlnire. Deși practic am alergat, în sus spre Diana, întîrzierea noastră a fost de aproape o oră. Nemţii însă ne-au așteptat răbdători și acum, după scuzele de rigoare, ne îndreptăm spre traseu. Iată, conform hărţii lor, acesta trebuie să fie, în stînga, Hornul Festivalului.

În timp ce ne pregătim de atac, ei îmi spun că ar prefera să meargă secunzi, așa că mă pomenesc deodată cu trei secunzi. După cîteva instrucţiuni date lui Iancu, pornesc în sus. De la mine coboară trei corzi, așa ceva nu mi s-a întîmplat. Merg cu atenţie, avînd în vedere că sînt nou-venit în Piatra Craiului, nu cunosc genul traseelor. După vreo două pasaje mai dificile, unul din ele cu pană de lemn, mă îndrept spre o fisură largă, gen horn, care e însemnată cu IV + pe schiţă.

Curios să văd ce înseamnă în Piatra Craiului IV +, mă angajez și ... constat că e greu, e chiar foarte greu. Sînt pus în situaţia ca, pentru a ajunge la un piton, să mă forţez aproape de limită, într-o singură mînă pe o priză precară, în timp ce cu picioarele nu pot face șpraiţ. Cu greu reușesc să trec de pasaj, întrebîndu-mă cum vor fi pasajele de V + sau de VI +, dacă cel de IV + mi-a stors vlaga. După vreo cîteva traversări ajung la regrupare. Mă instalez confortabil și încep să-l filez pe unul din noii noștri parteneri. Acesta, după ce urcă pînă la pana de lemn, declară că i-a fost destul, că e prea greu pentru ei și că se întorc. Rămînem deci în doi și-l filez pe Iancu, care, cu ajutorul unei coarde fixe și cu preţul unor eforturi mari, ajunge la mine. Ne continuăm escalada pe o porţiune mult mai lejeră, înierbată și înjnepenită, încît acum problema mare este găsitul pitoanelor și orientarea. După ce, lungime de vreo 10 m, nu găsesc nici un piton, bat eu unul solid, apoi regrupez pe o brînă comodă, într-un loc de unde nu mai știu încotro s-o iau. Conform schiţei ar fi la stînga, peste un soi de horn mai mic, dar nu se vede nici un piton. Este însă escaladabil. La dreapta ar fi mult mai ușor, dar schiţa spune că la stînga, așa că mă supun. După ce vine și Iancu, o iau deci cu grijă la stînga și, după o vreme, găsesc un piton. Mai continui cu o traversare la stînga și, suind pe o brînă oblică, ajung la baza unui perete abrupt și aspru. După căutări, găsesc în sfîrșit un piton pentru regrupare, în schimb n-am idee pe unde continuă traseul. Chiar deasupra pitonului urcă un diedru cam deschis și spălat, fără fisură pe el și fără pitoane vizibile. Mai la stînga, o fisură, și încă mai la stînga, o altă fisură. Care să fie cea bună? Pentru că tot nu reușesc să mă decid, îl filez întîi pe Iancu, apoi ne consultăm. Încerc să bat un piton pe diedru, cu intenţia de a-l escalada; nu ţine. Mă uit

din nou și din nou pe cele două fisuri în sus, poate descopăr un piton care să indice drumul; nimic. Fisura cea mai din stînga e largă de vreo 20 cm și adîncă, cu pereții paraleli. Din loc în loc e înțepenit cîte un pietroi între acești pereți. Ce-ar fi să încerc să agăț bucle pe după aceste pietre și să mă urc cu ajutorul scărițelor? Fac vreo două manevre de astea. M-am și săltat vreo patru metri, văd că metoda nu e rea, întrevăd posibilitatea escaladării și ieșirii în creastă. Dar voi putea oare ieși? Sînt ca la premieră, de fapt chiar este întîia mea premieră. Mai folosesc un bolovan drept agățător de scăriță și mijloc de asigurare și mai salt un pic în sus. Acum am prins curaj, peretele nu mai e atît de vertical, pot să-mi permit să ajung la un loc mai domol, prin cățărare liberă. De aici mai e un horn, pe care îl trec ușor, apoi încă două-trei săritori și ajung sus. Ah, ce bine mă simt, abia aștept să vină și Iancu ca să-mi împart bucuria cu el ! Ce extraordinar este să faci o premieră, să mergi tu primul pe acolo pe unde nu a mai fost nimeni, pe acolo pe unde nu știi dinainte dacă vei răzbi sau...

Îmbătat de bucurie, mai fac cu Iancu încă un traseu în aceeași după-amiază, Fisura Nordică, care, deși de gradul 5, nu ne ridică nici pe jumătate atîtea probleme ca Fisura Cenușie. (Abia mai tîrziu am aflat că traseul, pe care noi l-am crezut Fisura Cenușie, era de fapt Ciubotica Ursului, gr. 5A, traseu mult mai greu decît Fisura Cenușie; am avut ocazia să mă conving în aceeași toamnă.)

Seara, cînd coborîm la Plaiul Foii, trec pe la nemții mei să văd ce au mai făcut. Le povestesc că a fost greu, că și noi de-abia am reușit, iar apoi facem planuri pentru mîine. Pentru că ei doresc doar să se plimbe, le propun să vină cu noi la Cabana Ascunsă, unde noi ne vom cățăra.

Nu fără greutate, găsesc a doua zi drumul spre „ Ascunsa“ și mergem cu toții prin pădure, pe la izvorul Orlovski și mai departe, în sus, prin hornul din stînga. La refugiu îi întîlnim pe Mihai Popovici cu Willmann și Sorin Pop, care tocmai se pregătesc să coboare, ca să se mute la Șpirla. Mihai îmi explică aproximativ de unde se apucă Creasta Frumoasă, traseu pe care dorim să-l facem.

Coborîm deci scara de fier spre Padina lui Călineț — Iancu și cu mine. Doi-trei tineri vor și ei să urce prin Călineț, dar nu pe traseu, ci pe firul văii. După un pic de căutare, zărim pitoanele. În timp ce ne pregătim materialele la bază, unul dintre tineri mă întreabă cu mirare dacă noi nu folosim bucle, căci la mine nu vede nici una. Îi răspund că folosim cînd avem, iar el, generos, îmi împrumută cîteva. În această creastă am învățat cît de mare ajutor poate aduce bucla, ce indispensabilă poate deveni la un moment dat. În orice caz nouă ne-a fost de folos.

Creasta — la început cu aspecte de perete vertical —, după vreo trei lungimi de coardă, devine o creastă obișnuită, înclinată și îngustă. Este însă tare lungă și nici de mers simultan, fără asigurare, nu e chiar indicat. Așa că lungime după lungime se succed plictisitor și sub un soare

puternic. Peisajul este însă încîntător: spre stînga, sălbatica Creastă a Prieteniei, cu turnurile ei impozante, în dreapta, Padina lui Călineț și întreaga citadelă de stîncă a Călinețului. Tocmai mă îndrept spre o mică strungă din creastă, unde va trebui să regrupez, căci se cam termină coarda, cînd din vale mă aud strigat. Îi recunosc pe Tibi, cu Neluțu, Horia și încă vreo cîțiva, greu de identificat. Au sosit azi dimineață și coincidența face că au ales tocmai Padina lui Călineț pentru plimbare. Le răspund cu entuziasm la strigăte, mă bucur de întîlnire, de fapt mă bucur că sînt văzut „la lucru“. Însă, în timp ce vine Iancu, caut fără să găsesc continuarea traseului. Din adîncitura în care sînt, creasta continuă vertical, nu mult, dar imposibil de trecut. E o porțiune de vreo cinci metri. Dar iată, văd pitoanele traversînd spre dreapta, mă liniștesc. Pînă sosește Iancu mai dialoghez cu băieții; e și Mirela printre ei. Apoi îi dau drumul, mă angajez în traversare spre dreapta și, la nici șase metri de regrupare, mă opresc...

Sînt în plin perete, sub o surplombă nu prea mare. Dacă îmi aplec capul văd jos, printre picioarele mele care pendulează în scărițe, pînă în fundul Padinei; zăresc pe Tibi și pe ceilalți, foarte mici, uitîndu-se la mine. De la pitonul în care stau nu mai este o continuare. Deasupra mea o placă perfect netedă, imposibil de trecut, mai la dreapta, mult mai la dreapta, ar fi o fisură, dar nu poate să meargă pe acolo traseul, s-ar vedea măcar un piton. Stau așa în scăriță și nu găsesc o soluție de a trece mai departe. Cei de jos mă întreabă dacă avem echipament de bivuac. Iăr eu sînt ca legat. Ah, dacă ar fi ei în locul meu, le-ar trece pofta de rîs !

Oare chiar va trebui să ne retragem din creasta asta lungă? Dar în ce vom monta rapeluri, deoarece nu sînt pitoane deloc pe unele lungimi? Privesc din nou în sus, mă străduiesc să urc încă o treaptă la scăriță, cînd văd, puțin mai sus, stînca pătată cu rugină. Sub fiecare piton de pînă acum exista cîte o pată similară, deci unde este pată de rugină trebuie să fie și piton. Caut din nou, îmi dau capul mult pe spate, văd pata clar pe stînca albă, dar pitonul lipsește. Ei drăcie ! Mai sus se vede un piton, deci traseul este pe aici, doar că un piton vital lipsește. La următorul nu pot ajunge nici cu scara pompierilor. Ce-i de făcut? Am înțepenit aici în scăriță tot căutînd o soluție: cei de jos asistă nerăbdători să vadă ce voi face.

Mă hotărăsc să mai cercetez fisura din dreapta, cea care mi s-a părut escaladabilă. Mă las deci cu fundul în ultima treaptă a scăriței (noroc că are patru trepte) și mă întind spre dreapta, ajung cu mîinile la fisură și mă trag spre ea. Da, merge, dacă aș putea bate vreo două pitoane. Încerc să înfig unul, la a doua tentativă îmi place cum sună, îl bat pînă la capăt și pun scărița în el. Îl avertizez pe Iancu să fie atent la filat și mă urc în scară. Ține. Mai urc vreo două trepte, găsesc prize de mînă, sînt tentat să trec prin cățărare liberă, dar poate mai sus mă așteaptă surprize de neînvins și atunci ce mă fac? Prevăzător, cu un picior în ultima treaptă de la

scăriță, mai scot un piton și găsesc un loc potrivit pentru el. Îl bat deci și trec mai departe. Am depășit în felul acesta placa cea netedă prin dreapta, iar acum sînt deasupra ei și este destul să întind mîna spre stînga ca să ajung pitonul traseului. Sînt deci din nou în siguranță, sînt iarăși pe traseul original. Acum am răgazul să-mi șterg cu mîna transpirația de pe frunte și să răsuflu ușurat. O mare satisfacție mă cuprinde, am reușit să depășesc un pasaj dificil, am reușit să găsesc unica și cea mai bună soluție a unei probleme deloc ușoară, sînt deci capabil. Le-am făcut cu ocazia asta și o demonstrație celor de jos de felul cum trebuie să se descurce un alpinist în perete. Sînt mîndru. În continuare traseul nu a mai avut dificultăți, în afară de lungime. Am mers mult concomitent, uneori regrupam pe după țancuri, folosind buclele, pînă cînd în sfîrșit, uzi de transpirație, am ajuns sus.

Seara, la cort, eram așa de mîndru de mine, încît așteptam măcar o vorbă de laudă din partea lui Tibi sau a celorlalți. Bineînțeles nu a venit nimic. A trebuit, totuși, să ne mutăm cortul ca să fim lîngă ai noștri, să formăm o tabără, la fel cum aveau și timișorenii una. Căci Radoslav cu ai săi se strînseseră cu corturile în jurul unui foc drăgălaș, pe același platou, deasupra cabanei Plaiul Foii. La văpaia focului sîntem deci împreună cu timișorenii, băieți simpatici și calzi....

În ziua următoare, spre Diana, o luăm și pe Mirela cu noi, deși vremea nu se arată a fi grozavă. Ajunși sub Turnurile Dianei, din nou nu știm ce traseu să alegem. Am vrea ceva ușor, căci Mirela e cu noi. Cineva ne spune că traseul nenotat din fața noastră, Muchia Hornului Ascuns, ar fi de gradul 4 și deci nu prea dificil. Ne hotărîm pentru el.

Pornesc eu, fără grabă dar sigur pe mine, pe stînca gălbuie dar solidă. La început ușor, traseul crește brusc în dificultate și mă trezesc deodată în perete surplombat, cu prize precare și traversări grele. Într-un loc trec cu bine numai datorită faptului că mi-am agățat scărița într-un țanc; dacă nu aș fi avut portița asta de scăpare nu știu, zău, cum aș fi trecut, căci psihic nu mă simțeam tocmai în apele mele pentru un efort extrem. Eram sufletește pregătit pentru dificultăți moderate, nu pentru bravade.

Mirela a trecut mult mai greu, cum era și de așteptat. Totuși este remarcabil faptul că nu s-a dat bătută, nu a rămas în coardă. O voință extraordinară a ajutat-o să depășească dificultățile. Dar, deși a doua lungime de coardă era deja mai ușoară, ploaia ce începuse, cînd eram pe la jumătate, m-a făcut să mă grăbesc pentru a ieși din Hornul Ascuns pe uscat, ca să pot folosi ramonajul și șpraițul în condiții de siguranță. Cu puține asigurări și în grabă, dar ud leoarcă, am ajuns la capătul lungimii, deasupra muchiei. Apa mi se prelingea pe spate. Îmi spun că dacă eu, capul de coardă, am ajuns în siguranță, atunci echipa nu mai are probleme, va ieși cu bine din traseu. Dar pînă sus mai este — și

cu Mirela nu știu cum o să fie. Nu-mi pierd însă nici calmul, nici răbdarea și în curînd sîntem cu toții împreună, gata să continuăm. Ieșim astfel cu bine în creastă și coborîm cu atenție prin noroiul ce s-a format. La rapeluri Mirela se cam codește din cauza lunecușului, dar pînă la urmă o convingem să coboare, asigurată bineînțeles.

Uzi cum sîntem, hotărîm ca a doua zi să ne odihnim, mai ales că vremea nici nu e bună pentru altceva. Asta a fost ziua cea mai proastă din Piatra Craiului: o indispoziție totală, deși începusem dimineața mîncînd zmeură. Poate chiar asta a fost cauza, în orice caz m-am simțit teribil de rău toată ziua, deși nu puteam să acuz cutare sau cutare durere. M-am plimbat cu Mirela pînă la Rudărița, chiar și pînă acolo cu mare greutate.

În dimineața următoare sînt complet refăcut, ca și cînd aș ști că mă așteaptă eforturi mari, pe care trebuie să le înving. Ne-am sculat, Iancu și cu mine, devreme și hotărîți. Noi mîncasem deja și eram gata de plecare, în timp ce ceilalți abia se trezeau, așa că îi comunic lui Tibi ținta noastră: Floarea de colț (5 A).

Din nou drumul spre Diana, din nou prin pădure, din nou la izvor, din nou prin soare. Totuși, cînd ajungem la baza peretelui și pregătim corzile, traseul nostru e încă în umbră, pe un versant ferit de soare. A fost un traseu frumos, lung și destul de dificil, dar fără probleme deosebite. Cînd eram la jumătate, într-o regrupare, înfierbîntat de plăcerea cățărării, apar ai noștri și intră pe un traseu vecin. Încerc o scurtă tentativă de dialogare cu ei, dar renunț. E păcat de efort și stric plăcerea traseului. Astfel, urcăm singuri în creasta Padinei Popii și ne hotărîm să ieșim în sus, nu tot în jos pe la Vîlcelul trecătorii forțate, ca pînă acum.

Ajungem deci la Curmătura Izvorului, de unde căutăm Găvanul cu apă. Și cu cine ne întîlnim? Cu Dinu, încărcat și el cu ploști, coborînd cei cîțiva zeci de metri spre apă. Ne bucurăm nespus de revedere, ne povestim isprăvile, în timp ce facem plinul cu apă. Domnul Dinu e cu familia, tocmai au venit din creasta principală și se îndreaptă spre Cabana Ascunsă, prin Brîul cu Flori, pe la scara de lemn. Ne hotărîm să-i însoțim, ca să mai cunoaștem și drumuri noi prin masiv. Vremea excelentă ne oferă peisaje spectaculoase, pe care le și fotografiez, din loc în loc.

Pe parcurs tot discut cu Dinu despre Lespezile Lirei (5 B). Îmi promisese el la Cluj că „te duc în piatră într-un traseu cum n-ai mai văzut" și acum era o ocazie bună. El ar vrea, zice că se poate, mai ales dacă ar mai veni o echipă, că nu-i așa dificil, numai de diedrul din a doua lungime îi e puțin frică, așa neantrenat cum este, dar dacă îi dă răgaz familia, mergem. Pe măsură ce ne continuăm drumul, dorința e tot mai arzătoare și hotărîrea crește în noi. Dinu va dormi la „Ascunsa", eu vin

dimineața devreme și o facem ! Curînd sîntem la Brîul Ciorînga Mare, Dinu ne face o prezentare a peisajului, apoi apare Canionul și... peretele Lirei. Nu m-a impresionat prea mult, e totuși mare, mare și frumos. Itinerarul traseului se vede clar.

Cînd coborîm de la „Ascunsa", las rucsacul cu materialele la Dinu, ca să nu-l mai port degeaba pînă la cortul nostru. Dinu îmi cere să vorbesc cu Tibi că ar fi bine să mai vină o echipă în Liră, pentru că în caz de nevoie, ne-am ajuta mai ușor. Ajunși la corturi constatăm că ei nu au venit, nu știm unde ar putea fi. În timp ce Iancu se ocupă de foc și de mîncare, eu aduc apa, iar la sosirea băieților nu prea reușesc să leg o discuție cu ei. Transmit lui Tibi propunerea lui Dinu; acesta mormăie doar un răspuns, care nu poate fi decît dezaprobator. Nu pricep de ce.

Zorii zilei următoare m-au prins în poieni, în drum spre „Cabana Ascunsă". Singur, doar cu o ploscă de apă, goneam tare, în sus. Azi e o zi mare, azi o să fac un traseu remarcabil, dacă nu intervine ceva: vremea sau cine știe ce. Sînt tot o apă cînd, sus, lîngă refugiu, Dinu îmi oferă o ceașcă de cacao fierbinte și o pufoaică, căci e răcoare încă. Îmi prind bine și una și alta, și de fapt mult timp nu zăbovim, ne îndreptăm spre traseu. E încă devreme, dar noi sîntem grăbiți.

La bază nici nu apuc să mă leg, că Dinu o și ia din loc, escaladînd hornul din stînga. Dispare repede, mai merge o bucată, apoi mă filează pe mine. Prin jnepeni și iarbă, a doua lungime mă duce la baza diedrului. Deci așa arată de aproape diedrul, de care îi era teamă lui Dinu: fisură bună de luat la bavareză, pe ici — pe colo perete aproape vertical, terminîndu-se surplombant după 40 m. Sosește și Dinu, îmi propune să merg eu înainte prin diedru. Așa că pornesc prevăzător. Curînd mă cuprinde așa o plăcere de cățărare, încît numai că nu nechez de bucurie.

Este o bavareză de toată frumusețea. Mai sus, unde fisura se lărgește, fac chei de picior, așa-zisul picior de lemn. În extaz, îi strig lui Dinu, cînd ajung în regrupare.

— Am știut că o să-ți placă, îmi răspunde, în timp ce pornește și el în sus.

Următoarea lungime o face Dinu. E acolo o traversare Dülfer, merge însă rapid și fără probleme. Ne apropiem vertiginos prin cățărare liberă, frumoasă, de liră, fisura aceea curbă, care e chiar sus, întinzîndu-se pe ultimii 60 m ai traseului. Este o brînă înierbată la baza lirei, loc în care Dinu regrupează. Mie îmi vine deci și escalada lirei. E una din cele mai tari lungimi, cel puțin mie mi s-a părut cea mai grea. Intru cu curaj cu jumătate de corp în fisură, blochez cu tot ce pot, folosesc prize inverse, șpraițuri largi și alte procedee. Ultimul obstacol e o surplombă ce se trece prin scăriță.

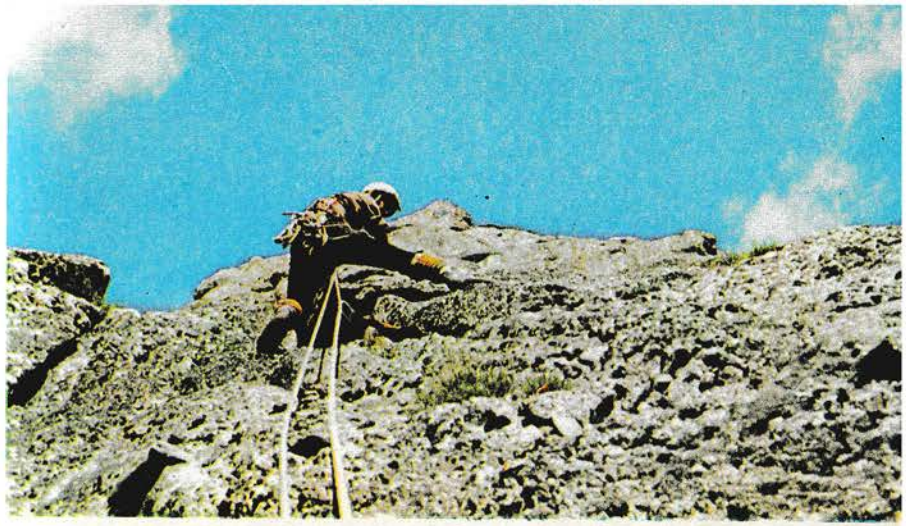

Bucegi — Traseul Scorpion. „A doua lungime... începe să fie serioasă". (Foto: *C. Mititeanu*)

„Prin iarba umedă lucesc... albe și catifelate". (Foto: *C. Mititeanu*)

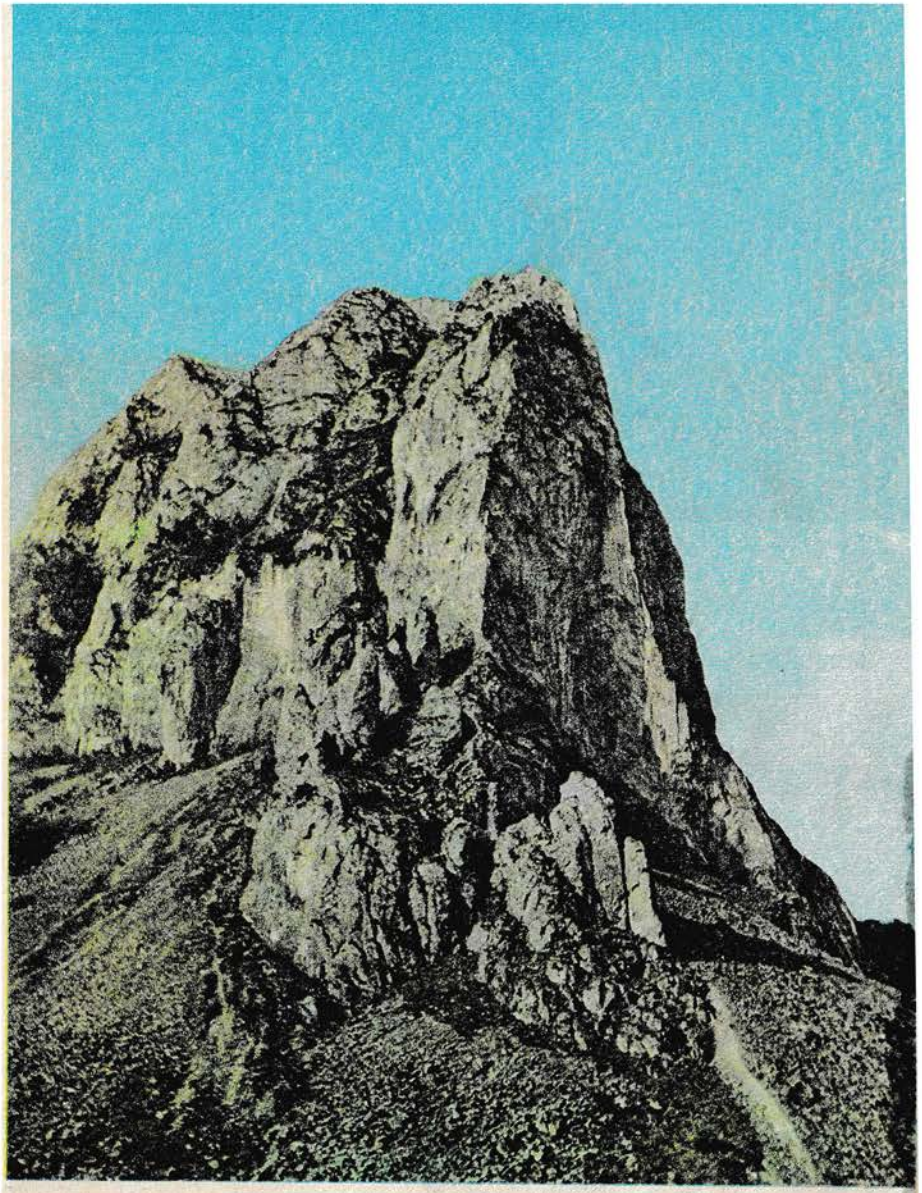

Cheile Rîmeţului — Diedrul Surplombei. „Ce traseu de coşmar...". (Foto: *O. Bortoş*)

Cuxi în Cheile Turzii. (Foto: *Corina Şerban*)

...și echipamentul se odihnește. (Foto: *O. Bortoș*)

Popas înaintea urcării pe primul treimiar — Elveția. (Foto: *Corina Șerban*)

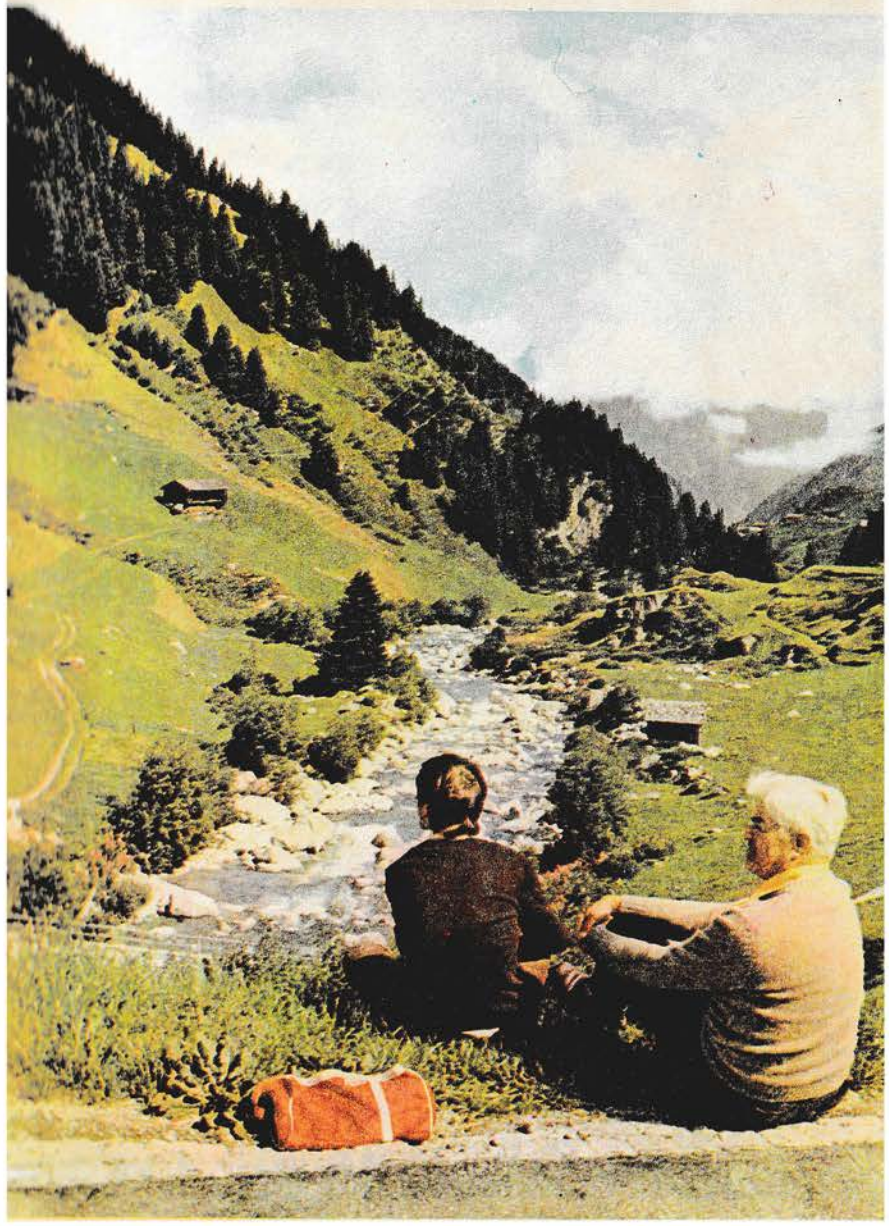

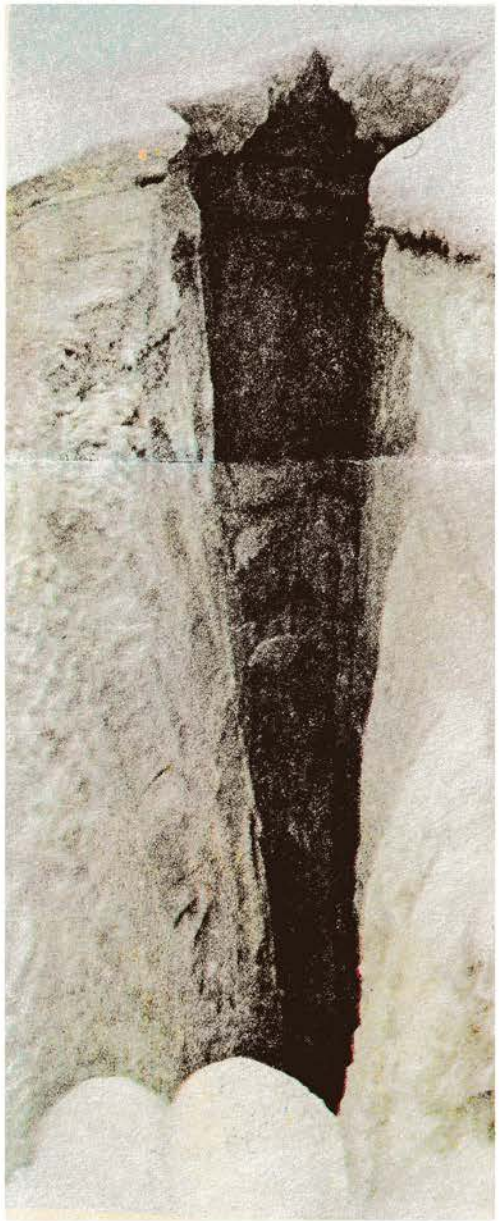

Crevasă deschisă spre adîncuri, pe Piz Cristallina. (Foto: *autorul)*

Singurul „choechipier" pe Piz Cristallina (3 128 m) — Elveția. (Foto: *autorul)*

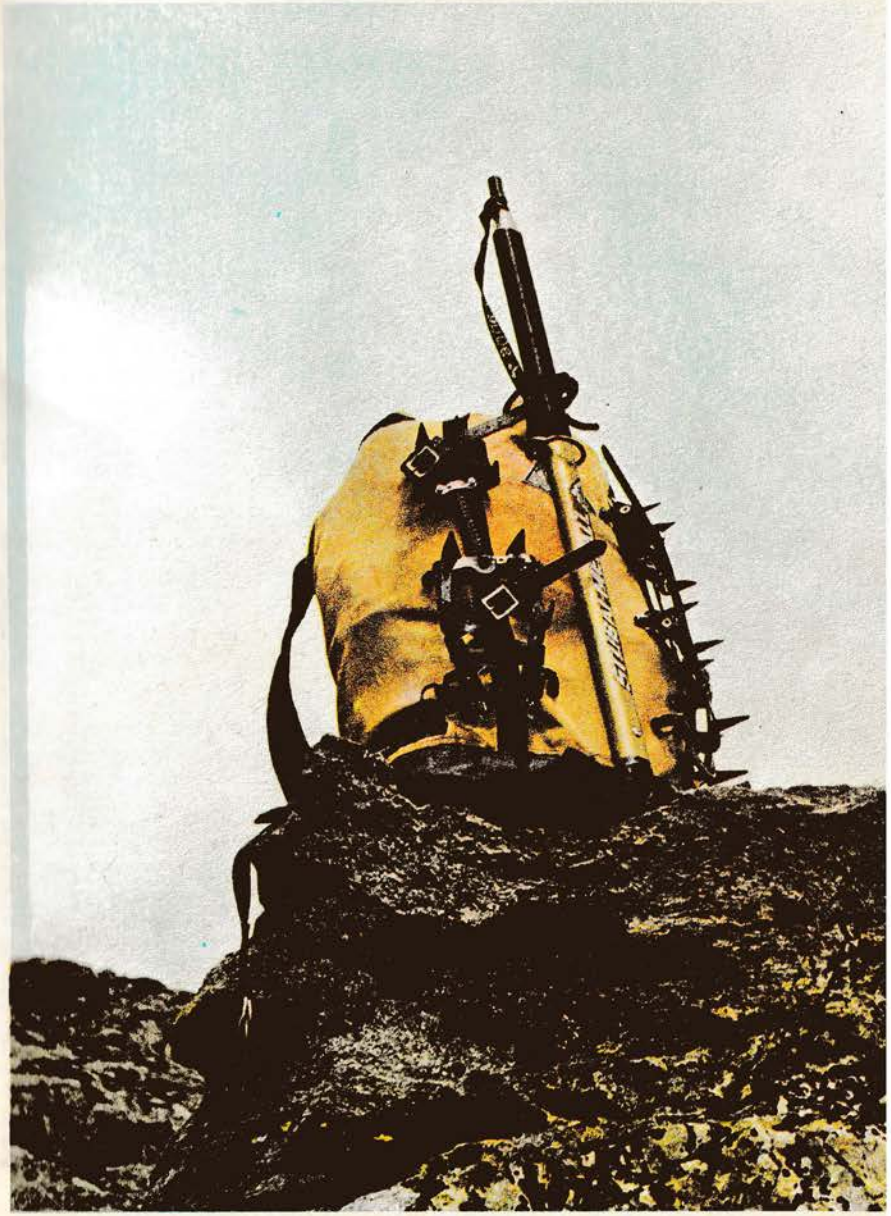

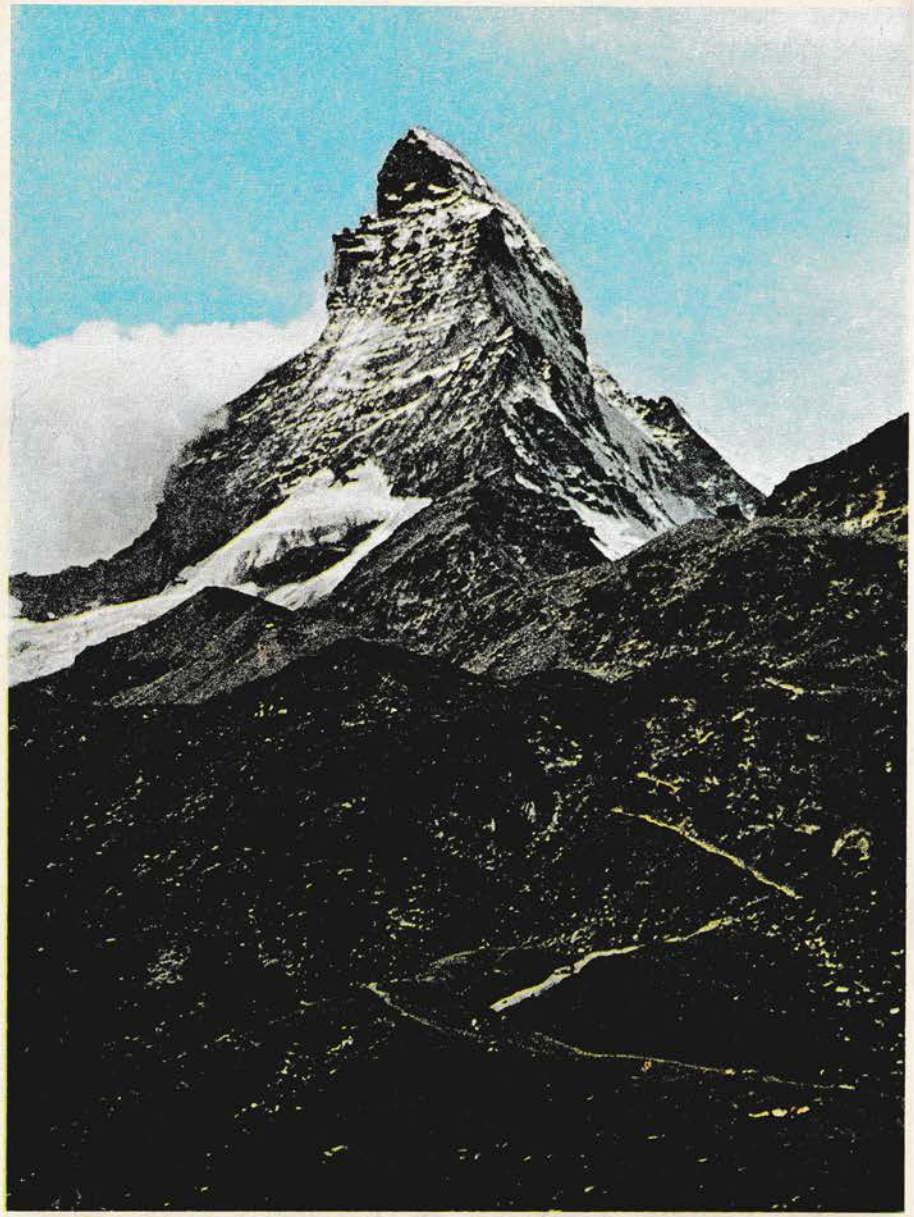

Matterhorn (4 477 m) — Obeliscul Alpilor. (Foto: *autorul)*

Sînt sus şi sînt entuziasmat. Ah, Floricioiu, cel care a deschis acest traseu, e un tip extraordinar! Traseul său întruneşte superlativul. Cînd ajunge şi Dinu, ne uităm la ceas: două ore şi ceva, pentru opt lungimi de coardă!

A fost excelent, datorită vitezei am reuşit să ajung repede la corturi, ca să fac o baie în rîu, cînd soarele era încă sus. Cei de pe maluri, care mă vedeau în apă, nu puteau pricepe de ce mă bucur atît de mult, dar apa era minunată. Curat şi bine dispus, m-am apucat de gătit.

A doua zi de dimineaţă colegii noştri sînt foarte matinali. Nu înţeleg de ce, pînă cînd văd că îşi strîng cortul. Deci vor pleca. Eu sînt mulţumit că pot conta pe cîţiva prieteni, materiale am, deci sînt independent.

Înainte de plecarea lor, Iancu şi cu mine, cu corzile în spate, sîntem gata să pornim din nou spre Diana şi ne luăm rămas bun.

Deabia le-am întors spatele că am şi uitat de ei şi ne-am lăsat furaţi de splendoarea peisajului. E o zi minunată, stîncile albe se reliefează pe cerul albastru. Ţinta de azi e traseul 23 August (5 B), traseu cotat ca dificil în zona Dianei. La Diana, lîngă locul fostului refugiu, îşi au cortul timişorenii: Nicu Achim şi Marius Ianoşel. Au venit ei de mai multe zile, dar abia cînd ne întoarcem din traseu, care a fost aproape la fel de frumos ca „Lespezile", îi întîlnim la cortul lor. Ne bucurăm de revedere, îl prezint pe Iancu şi facem planuri. Toţi am vrea să ne căţărăm şi în Padina Închisă, loc mai puţin frecventat deoarece e mai greu accesibil. Ne hotărîm ca a doua zi să mergem împreună în Padina Închisă şi să facem cel puţin un traseu, gîndindu-ne la Traseul Izvorului. Aşa că iarăşi lăsăm rucsacul cu materiale, urmînd să urcăm uşor pînă la ei şi de acolo să pornim în necunoscut.

Seara am stat la foc cu restul de timişoreni, care aveau corturile lîngă noi la Plaiul Foii. A fost o seară plăcută. Iancu a făcut mămăligă şi le-a dat la toţi. Alţii au contribuit cu brînză, aşa că a fost şi mai bună cina.

Dimineaţa următoare am urcat lejer pînă la Diana, unde am ajuns prea repede, prietenii noştri de abia se treziseră. Asistăm la dejun şi apoi o luăm în jos spre Padina Închisă. După cîteva căutări o găsim şi ne angajăm pe ea în sus. E de o sălbăticie rară, toţi rămînem extaziaţi. Pentru un moment mă gîndesc la Yosemite Valley, cam aşa trebuie să fie. Versanţii ce coboară pînă în fundul plat al văii sînt foarte abrupţi, brazii abia îşi găsesc loc pentru rădăcinile lor, de aceea sînt rari. Mai sus versanţii devin adevăraţi pereţi falnici. Traseul nostru porneşte dintr-o adîncitură a peretelui, un fel de portal de peşteră. Vedem doar primii zece metri, în întregime surplombanţi, continuarea fiind mascată de această surplombă; nu e în raza noastră vizuală. În fundul adînciturii, căci nu-i putem spune peşteră, găsim două bălţi cu apă, din care

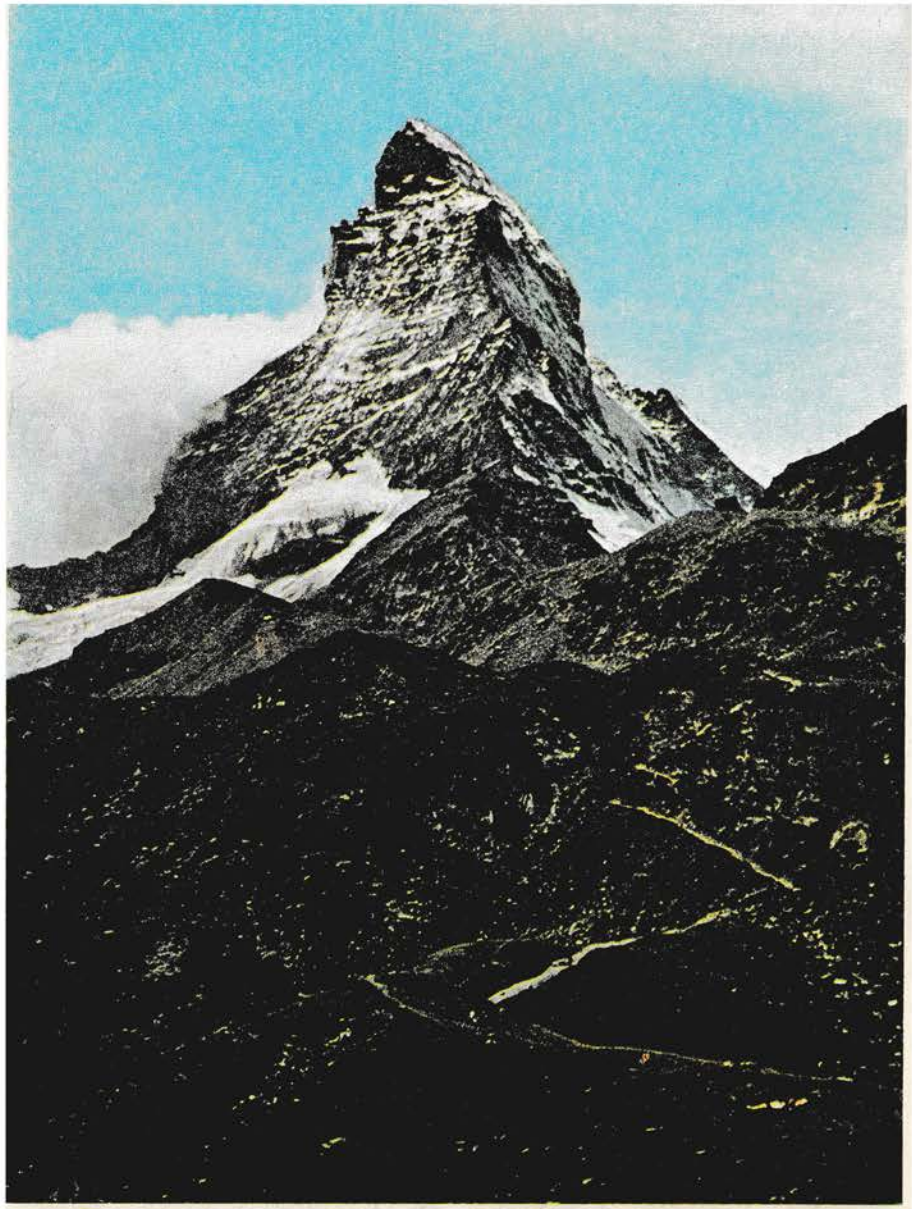

Matterhorn (4 477 m) — Obeliscul Alpilor. (Foto: *autorul)*

Sînt sus şi sînt entuziasmat. Ah, Floricioiu, cel care a deschis acest traseu, e un tip extraordinar! Traseul său întruneşte superlativul. Cînd ajunge şi Dinu, ne uităm la ceas: două ore şi ceva, pentru opt lungimi de coardă!

A fost excelent, datorită vitezei am reuşit să ajung repede la corturi, ca să fac o baie în rîu, cînd soarele era încă sus. Cei de pe maluri, care mă vedeau în apă, nu puteau pricepe de ce mă bucur atît de mult, dar apa era minunată. Curat şi bine dispus, m-am apucat de gătit.

A doua zi de dimineaţă colegii noştri sînt foarte matinali. Nu înţeleg de ce, pînă cînd văd că îşi strîng cortul. Deci vor pleca. Eu sînt mulţumit că pot conta pe cîţiva prieteni, materiale am, deci sînt independent.

Înainte de plecarea lor, Iancu şi cu mine, cu corzile în spate, sîntem gata să pornim din nou spre Diana şi ne luăm rămas bun.

Deabia le-am întors spatele că am şi uitat de ei şi ne-am lăsat furaţi de splendoarea peisajului. E o zi minunată, stîncile albe se reliefează pe cerul albastru. Ţinta de azi e traseul 23 August (5 B), traseu cotat ca dificil în zona Dianei. La Diana, lîngă locul fostului refugiu, îşi au cortul timişorenii: Nicu Achim şi Marius Ianoşel. Au venit ei de mai multe zile, dar abia cînd ne întoarcem din traseu, care a fost aproape la fel de frumos ca „Lespezile", îi întîlnim la cortul lor. Ne bucurăm de revedere, îl prezint pe Iancu şi facem planuri. Toţi am vrea să ne căţărăm şi în Padina Închisă, loc mai puţin frecventat deoarece e mai greu accesibil. Ne hotărîm ca a doua zi să mergem împreună în Padina Închisă şi să facem cel puţin un traseu, gîndindu-ne la Traseul Izvorului. Aşa că iarăşi lăsăm rucsacul cu materiale, urmînd să urcăm uşor pînă la ei şi de acolo să pornim în necunoscut.

Seara am stat la foc cu restul de timişoreni, care aveau corturile lîngă noi la Plaiul Foii. A fost o seară plăcută. Iancu a făcut mămăligă şi le-a dat la toţi. Alţii au contribuit cu brînză, aşa că a fost şi mai bună cina.

Dimineaţa următoare am urcat lejer pînă la Diana, unde am ajuns prea repede, prietenii noştri de abia se treziseră. Asistăm la dejun şi apoi o luăm în jos spre Padina Închisă. După cîteva căutări o găsim şi ne angajăm pe ea în sus. E de o sălbăticie rară, toţi rămînem extaziaţi. Pentru un moment mă gîndesc la Yosemite Valley, cam aşa trebuie să fie. Versanţii ce coboară pînă în fundul plat al văii sînt foarte abrupţi, brazii abia îşi găsesc loc pentru rădăcinile lor, de aceea sînt rari. Mai sus versanţii devin adevăraţi pereţi falnici. Traseul nostru porneşte dintr-o adîncitură a peretelui, un fel de portal de peşteră. Vedem doar primii zece metri, în întregime surplombanţi, continuarea fiind mascată de această surplombă; nu e în raza noastră vizuală. În fundul adînciturii, căci nu-i putem spune peşteră, găsim două bălţi cu apă, din care

sorbim cu nesaţ, înainte de a porni escalada. Fac nişte poze, în timp ce Marius a şi pornit în prima lungime, la coardă cu Nicu. Noi vom merge ultimii, îi lăsăm pe timişoreni în faţă. Traseul e lung. Imediat după ce am depăşit partea surplombantă, ne angajăm într-un horn, pe care mergem vreo trei lungimi de coardă, făcînd diverse tipuri de ramonaj: mai strîns, mai larg. Acum orizontul se lărgeşte, sîntem deja destul de sus faţă de fundul padinei, pe o brînă, în vîrful unui ţanc. Dincolo, pe versantul opus, se vede Brîul Caprelor cu traseul turistic. Diverşi turişti, care ne văd, ne întreabă cum ne-am urcat acolo unde sîntem.

— Nici noi nu ştim cum, le răspunde Marius.

Traseul continuă prin escaladarea unui perete foarte înclinat, escaladă dură, pe alocuri grea, urmată de o creastă, apoi iarăşi o bucată de perete şi o traversare. Aici timişorenii au cam greşit traseul, nimerind în final în Traseul Surplombelor (6 A); noi ţinem mai la stînga. Îl lăsăm pe Iancu să facă ultima lungime de coardă, de altfel lipsită de pitoane, şi iată-ne sus. Aici nu există o muchie propriu-zisă, sînt mai multe muchii mici, care despart diverse adînciturі, toate înfundate în jnepeni sănătoşi. E un chin să-ţi croieşti drum printre ei, la vale. Creasta pe care noi o coborîm e tare lungă, iar jnepenii, deşi sînt frumoşi, ne obligă la eforturi mari. Din păcate, nici unul dintre noi nu cunoaşte un drum de retragere, aşa încît căutăm acuma unul. Trecem pe sub pereţi frumoşi, care la bază se curbează spre interior, dînd naştere la refugii bune. Pe alocuri, formează aproape peşteri, care ne-ar putea adăposti bine de ploaia ce începuse să cadă exact cînd noi terminam traseul, iar acum se dezlănţuie. Din loc în loc, căutăm un drum de întoarcere în „Padină" dar e mult mai abrupt, devine evident că numai cu rapeluri o să putem coborî din creasta asta. În sfîrşit, găsim un loc cu copaci, care e pe placul tuturor, şi facem vreo 3—4 rapeluri pînă jos. Coborîm prin locuri desigur neumblate, căci e mult prea înclinat ca să poţi ajunge aici, fie de jos, fie de sus. Prin iarba udă lucesc o mulţime de „floarea reginei", exemplare mari de tot, albe şi catifelate. Cînd ajungem jos, Nicu se duce după rucsacuri, în timp ce noi strîngem corzile. Ne despărţim apoi, căci noi doi ne hotărîm să coborîm direct spre Bîrsa şi apoi pe apă în sus, pînă la „Plai". Ne dăm o nouă întîlnire peste trei zile la Coştila şi plecăm, îndoiţi de foame, prin pădure la vale. Drumul de întoarcere a fost foarte lung, încît abia pe înserate, morţi de oboseală, am ajuns la cort. Ne înţelegem deci ca a doua zi să facem zi de odihnă. Adică fără căţărare. Ne fixăm program, cu fetele de la Timişoara, să mergem pe la Şpirla; la Poiana Închisă şi la Marele Grohotiş. Pînă la urmă, dimineaţa, numai una din ele a venit cu noi, ne-am urcat pe la Padina Lăncii şi pînă am ajuns în „Poiană" ne-a şi prins o ploaie zdravănă, încît am coborît în pas alergător pe „Grohotiş" în jos. La Şpirla am stat un timp în sacii de dormit ai lui Mihai Popovici, să mai treacă ploaia, apoi am coborît definitiv din Piatra Craiului. Căci, după zece zile de plimbare fără răgaz, astăzi strîngem cortul, împachetăm raniţele şi la ora 10 alergăm la autobuzul supraaglomerat, care ne duce la Braşov. Capitolul Piatra Craiului s-a încheiat, nu fără un pic de nostalgie, dar nici cu prea multă, căci în gîndurile noastre vîjîie un nume nou: Bucegiul.

BUCEGI

AUGUST 1981

E aproape de amiază şi noi trudim din greu, cu rucsacurile pline în spate, spre Coştila. Nu e mult pînă la refugiu, dar e foarte istovitor. În Braşov, o zi întreagă am folosit-o pentru refacerea proviziilor, care de fapt se terminaseră în cele zece zile petrecute în „Crai". La urmă, adică ieri seară, buna noastră gazdă, familia Crişan la care am şi dormit, ne-a completat cumpărăturile (zarzavaturi, căci numai asta am găsit în tot oraşul) cu cîrnaţi, brînză, făină de mălai şi altele. Deci avem saci grei, dar nu ne plîngem, ştiind că peste cîteva zile mîncarea va fi pe sfîrşite şi va trebui din nou s-o raţionalizăm. Am prefera chiar să fie şi mai grea încărcătura, căci în curînd sîntem la Coştila.

La refugiu sînt cîţiva turişti, mai sînt şi vreo două corturi instalate, dar găsim şi noi loc pentru al nostru. Cerul se mai înnorează, dar, după ce ne instalăm şi mîncăm, sîntem amîndoi gata să facem cunoştinţă cu conglomeratul.

Ne ducem deci spre Fisura Răsucită (4 B), din Ţancul Mic, destul de aproape de refugiu. Într-adevăr, primul contact cu conglomeratul te paralizează într-un fel, ţi se pare ciudat, foarte ciudat. În a doua lungime de coardă eram deja în apele mele, aproape acomodat, ezitam însă să fac încercări prea îndrăzneţe. Totuşi, pînă am ajuns sus, pot să spun că eram gata „acomodat" pentru conglomerat. În acelaşi traseu am putut vedea cum se comportă roca asta nouă şi „pe ud", căci ploaia nu ne-a iertat pe toată retragerea, pînă la refugiu. Mirosul de corzi şi haine muiate se răspîndeşte peste tot, în timp ce pensionarii refugiului priveau afară prin uşa deschisă. Înspre seară, ploaia s-a mai oprit, aşa că ne-am putut duce la culcare şi am tras un somn sănătos pînă a doua zi, Iancu pe saltea, eu pe jos, ca pînă acuma.

Vremea urîtă de dimineaţă nu ne îndemna deloc să ne grăbim. E o ceaţă umedă, ce nu prevesteşte în nici un caz vreme bună. Zăbovim mîncînd şi nu ştim ce să facem, să încercăm un traseu? Pînă la urmă ne angajăm în Fisura Însorită (5 A), dar ce bine ar fi să iasă un pic soarele ! Soarele nu se arată, dar nici nu plouă şi escalada e frumoasă. Reuşesc, ca secund, să fac o lungime de coardă fără să ating pitoanele, o lungime grea.

Cum ajungem pe vîrful Ţancului Mic ne grăbim, pentru că ploaia ameninţă din nou. De data asta ajungem uscaţi la refugiu, dar imediat ce sosim începe să plouă. Vremea asta urîtă parcă ne taie elanul, ne face inactivi, ne paralizează. Pentru ziua următoare am vrea să facem o căţărare mai serioasă, în unul din pereţii cei mari, căci acum acomodarea ne-am făcut-o, nu mai avem ce aştepta. Dar oare vremea ne va permite?

Nici ziua asta nu promite prea mult. Parcă nu e chiar aşa de întunecat ca ieri, poate vom avea un răgaz de vreme bună. Ne hotărîm să facem o incursiune pînă sub Peretele Vulturilor şi, dacă se va putea, vom face Fisura Policandrului.

Pe potecă în sus, orice atingere cu vegetaţia e umedă. Frunzele de toate felurile şi iarba sînt pline de apă, poteca este alunecoasă din cauza noroiului. Ne udăm destul de tare pînă ajungem la baza peretelui. Fără multă căutare găsim şi primul piton.

Peretele îmi aduce aminte de un amfiteatru, aşa concav şi triunghiular cum este. Sus, spre vîrf, el este dominat de imensa surplombă. Surplomba Mult Dorită, ce apare ca un balcon, în vîrful turnului singuratic al unui castel din poveşti. Are un nume potrivit, căci văzînd-o aşa, parcă te hipnotizează şi te cheamă... O doresc.

Deocamdată traseul nostru ne conduce pe o primă lungime înierbată, pînă la baza unui horn. Aici traseele „Policandrului" şi Fluturele de Piatră se despart. Noi o ţinem la stînga; o iau în sus pe pasajele destul de tari, folosind adesea scărîţele. După încă o lungime, ajung într-o brînă largă, Brîna Policandrului, de unde următoarea lungime este aspră. Merge însă fără probleme şi, pe măsură ce urcăm, panorama e tot mai încîntătoare. Se vede destul de aproape surplomba cea imensă, în stînga. Deşi vremea nu e din cele mai bune, e o escaladă frumoasă, din cînd în cînd căţărarea liberă, la care trebuie să-ţi pui la contribuţie toată tehnica.

Sus, în vîrf, ne strîngem mîinile, dar din nou trebuie să ne grăbim, din cauza ploii ce ameninţă. Printr-o orientare nebănuit de bună, găsesc exact drumul cu variantele ce ocolesc rapelurile, încît ajungem destul de repede jos. Eu însă şchiopătez, căci am căzut zdravăn şi mi-am sucit niţel glezna. Şi genunchii sînt destul de juliţi, încît mai spre seară încep să-mi simt toate oasele. S-ar putea ca mîine vremea să se îndrepte, întrucît seara cerul e perfect senin, iar luna îl luminează frumos. Mîine deci am putea să facem Fisura Mult Dorită, primul şesar, mult-doritul-prim-şesar. Dar, cînd mă culc, îmi dau seama că am dureri mari în picioare, dureri ce o să-mi facă somnul cam chinuit. De aceea mă şi culc în refugiu, ca să am o bază mai moale, salteaua de burete.

Am dormit prost în noaptea aceea, întorcîndu-mă de pe o parte pe alta, fără să-mi găsesc odihna. Cînd durerea se agrava, muşchii mi se încordau involuntar — în loc să se relaxeze —, sporind chinul. Nu am găsit în nici un chip o poziţie comodă, pînă ce s-a făcut dimineaţă. Văzînd

că e lumină şi că tot nu pot să dorm, am sărit din prici în picioare. Au !... Era să mă prăvălesc, căci pe unul din ele nu puteam să mă reazem deloc. La cea mai uşoară atingere cu podeaua, cîrcei chinuitori mi se urcau în gambă. Şchiopătînd, ies pînă în pragul uşii şi contemplu peisajul. Soarele, pe punctul de a răsări, aduce multă pace şi calm Văii Prahovei, care începe să se trezească din somn. Da, vremea bună a venit. Iar eu, eu sînt „în pioneze". Abia mai pot mişca, îmi trebuie toată voinţa ca să pot lăsa piciorul jos şi să mă sprijin puţin, puţin de tot în el. Ah, glezna asta, dacă nu mi-o încălzesc niţel, dacă nu o învăţ din nou să umble, s-a zis cu primul şesar, va rămîne mai departe o fata morgana ! Hotărăsc că trebuie să mă mişc un pic, înainte de a se trezi lumea... să mă duc pînă la izvor, că şi aşa ne trebuie apă, iar dacă nici după aceea nu va merge, mă dau bătut.

Cu chinuri cumplite, cobor din bolovan în bolovan, uneori cîte un pas mai mare îmi smulge gemete, cîte o alunecare îmi scoate icniri. Coborîrea pînă la apă îmi cere o jumătate de ceas, întoarcerea însă pe jumătate. Observ că la deal merge mai uşor, dar nu este numai atîta, glezna nu mă mai doare. Cînd ajung la refugiu, doar că nu ţopăi de bucurie: am reuşit, m-am vindecat. Acum putem merge în Fisura Mult Dorită.

Îl trezesc pe Iancu şi după un dejun sumar, pîine cu unt, gem şi apă, pornim în sus spre Amfiteatrul Policandrului. După multe zile mohorîte, vremea frumoasă ţi se pare şi mai frumoasă, şti mai bine să te bucuri de ea. Aşa că Iancu şi cu mine ne bucurăm din plin în timp ce, lungime după lungime, ne apropiem mai mult de imensa surplombă. Căci lungime după lungime, imensa surplombă e tot mai mare şi mai mare, pînă cînd aproape ne înghite sub ea. Acum vine momentul emoţionant: escaladarea ei. Iancu mă filează atent în regruparea care e chiar sub surplombă, în timp ce eu înaintez. Două-trei prize mai fine, apoi trebuie să mă dau pe spate să pot vedea şi prinde pitoanele. Curînd vîslesc cu picioarele în gol. Îl văd pe Iancu sub mine, îmi face cîteva fotografii. Nu-mi vine să cred că stau suspendat în aer, mă distrează poziţia. Buştenii ăştia, care sînt puşi drept pitoane, mă uimesc. Surplomba se continuă cu o fisură gen horn, în care mă angajez blocînd cu tot corpul, apoi vine o surplombă mai mică şi... gata coarda.

...Plini de bucurie ne dăm mîna în vîrful peretelui, la ieşirea din traseu. Am reuşit, primul şesar ! Şi nici nu a fost aşa greu. Bucuria ne învăluie pe amîndoi, surplomba asta e de neuitat.

Coborîrea, m-am gîndit să o facem pe poteca ce trece prin Brîna Aeriană şi coboară în zona de graniţă, între Peretele Vulturilor şi Peretele Văii Albe. Vom putea astfel să facem o investigaţie şi o recunoaştere a obiectivului de a doua zi. Căci nu ne-am săturat, vrem să urcăm şi Peretele Văii Albe; da, a doua zi vrem să escaladăm Fisura Albastră.

E multă îndrăzneală din partea noastră, dar sînt sigur că o să reuşesc. În refugiu se vorbeşte mereu şi mereu de Fisura Albastră, unii spun că e banală, alţii consideră că e grea. Eu vreau să văd singur cum e.

Coborînd de la Brîna Aeriană în jos, tot sper că o să se vadă măcar puţin din Peretele Văii Albe, pentru că, deşi în aprilie am urcat pînă în Platou, prin Valea Albă, nu-mi aduc aminte să fi văzut peretele, nici chiar de departe. Iar acuma sîntem aproape de el, sîntem pe muchia abruptă dintre doi pereţi, pe linia despărţitoare a lor. Deodată apare un promontoriu ca un turn, desprins din muchie mai în dreapta. Dacă am merge la el şi ne-am întoarce privirea spre dreapta, poate că am vedea peretele, peretele nostru de mîine. E bine să-ţi cunoşti din timp adversarul. Merg decis spre promontoriu, mă urc pe acesta, întorc capul şi... şi... rămîn uluit. Spectacolul ce îl am în faţă nu l-am mai văzut niciodată, în asemenea proporţii ! E înfiorător, e groaznic, e gigantic, e grandios ! O verticală infinită, ce ţîşneşte de undeva de prea jos ca să apară ochiului şi dispare sus, mult mai sus, în ceaţă. Blocuri uriaşe de culoare roşcată, lespezi crăpate într-o dezordine lunară sînt înfipte haotic în masa aceasta de perete fără sfîrşit. Ceaţa, ce învăluie partea superioară, se subţiază treptat şi deodată apare clar capătul de sus. Peretele sfîrşeşte brusc într-o creastă dreaptă. Prima senzaţie pe care o încerc cînd văd atîta imensitate este groaza. A doua, fascinaţia. A treia, dorinţa de a-l urca. Văd o echipă, trei omuleţi, jenant de mici în comparaţie cu peretele, pierduţi în pustiul de rocă, rătăcind în căutarea unui drum în sus, prin acest labirint răsturnat cu 90°. Mai au încă mult, de-abia au trecut de jumătate, nu văd cum ar putea ieşi pînă seara de acolo. Sînt în traseul Speranţei, 6 B. Le fac cîteva poze, îi cunosc, sînt timişoreni.

După ce îi mai privim cum se mişcă, pornim în jos descumpăniţi. Acum se vede şi Peretele Vulturilor, pe stînga, cu marea surplombă care ne pare banală, după peretele ce abia l-am privit. Dacă va fi vreme bună, mîine vom face Fisura Albastră. E duminică, desigur că n-o să fim singuri, aşa că, dacă vom avea necazuri, o să avem de la cine primi ajutor. Mergem deci la cort, unde mai mîncăm ceva din rămăşiţele de merinde şi ne pregătim de culcare.

...Este dimineaţă, m-am sculat din somn şi scot capul prin uşa cortului. Ploaia cade grea şi mi se prelinge pe păr, e o vreme mizerabilă. Fir-ar să fie, s-a dus Fisura Albastră, mă culc la loc. Cînd mă trezesc din nou, soarele străluceşte sus, sus, pe cer curat. E prea tîrziu să mai mergem spre traseu, m-am trezit prea tîrziu... cam aşa visasem toată noaptea şi mă trezeam din cînd în cînd ca să mă asigur că, totuşi, încă nu e pierdută cursa. Un coşmar mai absurd nici că s-a pomenit.

Cînd ies cu adevărat din cort, soarele nici nu răsărise încă. Îl zoresc cît pot şi pe Iancu, mîncăm fiecare două felii de pîine cu unt şi cu gem, luăm cu noi, pe lîngă materiale, vreo două ciocolate şi plosca cu apă şi sîntem primii care pornim pe poteca spre Circurile Văii Albe. Dacă o să intrăm primii în traseu, este obligatoriu să şi ieşim cu bine. Vremea e excelentă, aşa că am toate motivele să fiu liniştit, dar emoţia nu-mi dă pace. Cum vor fi cele 20 de lungimi? Va fi greu oare? Vom putea?

Cînd ajungeam în „Circuri" şi ne apare în faţă „Fisura" în toată splendoarea ei, temerile îmi mai dispar. Acum măcar ştiu ce mă aşteaptă. E foarte lungă fisura asta şi unde se termină, în sus, e acoperită, ca de un dop, printr-un tavan, care şi de aici, de jos, pare să aibă mari proporţii.

Nu pierdem însă vremea şi urcăm pînă la bază. Aici, în timp ce facem pregătirile, mai vin trei flăcăi, care vor şi ei să urce. Noi doi pornim primii pe feţele înierbate şi hornurile preliminare, cam zoriţi de cei trei, care ameninţă să ne ajungă din moment în moment. Ei urcă în paralel şi nu se prea asigură nici în regrupări.

La marele traverseu am primele emoţii. Din două variante posibile se pare că am ales-o pe cea mai grea şi îmi trebuie mult timp pînă să găsesc o soluţie de trecere, cît de cît fără risc prea mare. Mai sus reuşim să ne distanţăm de cei din urma noastră şi ne trezim singuri la intrarea în fisură. Întregul perete, puternic concav, ca interiorul unui butoi, îşi adună pe firul acestei fisuri toate apele, aşa că picură ca sub un duş. Fisura are dimensiuni de horn, pe majoritatea lungimii ei. Într-un asemenea horn, cu pereţii uzi, sînt nevoit să regrupez şi simt că înţepenesc de frig pînă soseşte şi Iancu. Ştiu că următoarea lungime e cea mai grea, ştiu că vine pasajul numit „La Tendor", punctul-cheie al traseului, de dificultate 6 B, şi, totuşi, ceea ce-mi doresc e să vină cît mai repede Iancu, să mă pot smulge de aici şi să trec odată în sus, să mă dezmorţesc de frig. Astfel, pe „La Tendor" am trecut în grabă, fără să am timpul de a mă concentra prea mult, să judec dacă este într-adevăr foarte dificil sau nu. Pe cînd ajung pe mica brînă de la „Bivuacul II", unde este şi o grotă destul de mare, sînt tot ud, pentru că a trebuit să ramonez pe un perete cu apă. Vîntul mă face să îngheţ de-a binelea şi tremur ca varga pînă ce-l filez pe Iancu. Am timp acum să observ că vremea s-a mai stricat, s-a lăsat aceeaşi ceaţă stupidă, care şi ieri a acoperit în parte muntele. Din acest loc am putut alege o variantă mai uşoară, de fapt varianta originală a lui Emilian Cristea. Un timp mă gîndesc că, dată fiind vremea nu prea bună, ar trebui să ieşim pe aici, dar îmi dau seama că de fapt cauza acestei porniri este frigul care m-a cuprins. Astfel, cînd vine Iancu, fără să mai discut, o iau mai departe drept în sus, pe Fisura Albastră directă. Această nouă lungime de coardă m-a reîncălzit şi mi-a redat încrederea absolută. Mă simt din nou în largul meu, mă caţăr cu plăcere. Atingem şi „Bivuacul III", care se află pe o mică platformă, destul de aproape (la o lungime de coardă) de tavanul ce urmează şi care va fi un ultim obstacol dificil în calea spre creastă.

Roca este extraordinară, e un fel de gresie, modelată de vînt în valuri albăstrii-verzui. E ca pe altă planetă, misterioasă.

Cu următoarea lungime sîntem sub tavan. Pornesc escaladarea lui. Din nou sînt cu picioarele în aer, dar acum sub mine se deschide un hău de 400 de metri. E aşa de mult pînă jos, încît, cînd privesc, nici nu pot distinge bine marea stîncă de la baza traseului. Nu mi-e însă teamă deoarece mă ştiu în siguranţă.

Din următoarea regrupare se vede creasta. Nu mai e mult, doar ceaţa o mai maschează din cînd în cînd. Iancu stă mult în surplombă, răbdarea mea e cam pusă la încercare acum, cînd mai e puţin şi cînd aş vrea să alerg ca să sfîrşesc odată. În sfîrşit, vine. Printr-o ultimă lungime întortocheată, cu o traversare printr-un semitunel săpat în perete şi un horn final, ating creasta. Da, stau în picioare pe creastă şi sub mine se cască cea mai lungă verticală din munţii noştri... pe care tocmai am urcat-o ! Bucuria este de nedescris. De abia aştept să sosească şi Iancu ca să ne îmbrăţişăm: am făcut o treabă temerară. Un soare cald, ce învinge pînă la urmă norişorii, ne răsplăteşte cu un surîs luminos.

Dintr-un loc mai înalt al crestei ne desfătăm relaxaţi de priveliştea muntelui. Am urcat Fisura Albastră, am urcat deci cel mai mare perete şi asta după abia nouă luni de alpinism !

Ce să mai fac acum?

Un prim lucru ar fi să cobor la refugiu. Nu e tîrziu, doar opt ore a durat căţărarea, coborîm totuşi, căci foamea parcă îşi spune încetîncet cuvîntul. La intersecţia spre „Circuri" ne despărţim, Iancu se duce înapoi, la baza traseului, după rucsacul pe care îl lăsase acolo, eu mă întorc cu materialele agăţate pe mine, la refugiu, să pregătesc mîncarea.

Nu pot să-mi maschez sentimentul triumfului. Simt aşa o mîndrie, care nu mă lasă să mă port ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Iar la refugiu, surpriză: apare Dinu Mititeanu în întîmpinarea mea. Această întîlnire mă umple de bucurie, alerg spre el (de fapt nu am alergat concret, ci numai sufleteşte), îmi vine să-l îmbrăţişez (de fapt ne-am strîns doar bărbăteşte mîinile) şi-i spun vestea:

— Vin din Fisura Albastră ! !...

Atîta i-a trebuit să afle. „Fisura Albastră, da? Nu cred că o să fie prea încîntat Vali cînd o să afle ! Eşti tu căţărător bun, dar în Fisura Albastră nu se merge cu oricine. Dacă păţeai ceva? Ei, cu mine dacă mergeai era cu totul altă treabă! În orice caz Vali o să se supere pe tine cînd o să afle". Şi era şi el supărat pe mine. Aşa că mi-a tăiat urgent elanul, încît şi foamea am uitat-o.

În schimb, cînd a ajuns Iancu, pe el l-a felicitat şi i-a strîns mîna:

— Felicitări pentru Fisura Albastră, Iancule, iar atunci Iancu colac peste pupăză:

— Ei, pe Cuxi trebuie să-l felicitaţi ! Aşa că Dinu s-a abţinut de la alte comentarii.

Mă simt totuşi vinovat faţă de Dinu, ar fi trebuit să-l aştept pe el sînt sigur că ar fi venit în Fisura Albastră cu mine, deşi a susţinut că,

așa neantrenat cum e acum, nu s-ar fi încumetat. Totuși, hotărîm ca a doua zi să facem un traseu împreună, în peretele Coștilei.

De cînd stăm în Coștila se tot vorbește cu respect de cîteva trasee noi: Innominata, Scorpion, Poseidon, ale lui Viorel Nicolaescu, despre care se spune că e un alpinist foarte bun, că a făcut mai multe premiere de gradul 6 în Cheile Rîșnoavei și că traseele lui ar fi foarte aspre. Sînt toate neomologate, iar gradul de dificultate este stabilit de el. Dar acolo unde e scris 5 este sigur mai greu decît un șesar omologat. Lumea zice că, de exemplu, Innominata e escaladată într-un an de cel mult 3—4 echipe, restul cad cu toții și au și smuls cîteva pitoane. De Poseidon spuneau că are niște pasaje unde „mergi" efectiv la limita căderii.

Tocmai la unul din traseele astea s-a gîndit Dinu pentru a doua zi: Scorpionul (5 B). Eu nu sînt omul care să dea înapoi, mai ales că acum sînt și într-o formă bună, dar m-am gîndit la el. Dacă el zice să mergem, hai să mergem!

Astfel, soarele din dimineața următoare ne prinde în timp ce urcăm Vîlcelul Coștilei, în drum spre baza traseului. Am încurcat într-un loc drumul și am nimerit pe la niște săritori neplăcute, dar iată-ne, în sfîrșit, la baza traseului: scrie mare, cu roșu: SCORPION, 5 B.

Ne legăm în coardă, Mititeanu pornește primul, pe o lungime numai cu iarbă, eu vin din urmă, cu rucsacul. A doua lungime, care îmi revine **mie**, începe să fie serioasă. Numai cățărare fină, pe bolovani ieșiți **din** masa de conglomerat. Mă urc pur și simplu pe peretele vertical compact, neted, fără fisuri, fără hornuri, fără nimic și mă mir cum reușesc. Peretele cel neted ia sfîrșit într-o brînă cu jnepeni, unde regrupez.

Soarele mă încălzește plăcut în timp ce filez. La sosirea lui Dinu sînt gata să-i preiau rucsacul, ca să meargă mai departe cap, fără încărcătură suplimentară, dar el își face asigurare pe coardă și mă îndeamnă pe mine să merg în continuare. Nu se simte destul de antrenat pentru traseul acesta, pentru pasajele de finețe, unde îți trebuie putere mare în degete, unde trebuie să exploatezi la maximum aderența papucilor, acolo unde trebuie să te tragi în mîini sau, uneori, în mînă, apucîndu-te de mici proeminențe din masa de conglomerat. Lipsa de siguranță te umple de groaza unei căderi și atunci cățărarea devine un chin, un coșmar căruia nu știi cum să-i pui odată capăt, un coșmar obsedant și intens.

Așa că pornesc eu mai departe cap de coardă.

— Ține tot dreapta, îmi spune Dinu.

Curînd îmi apare în față un brîu surplombant ce traversează peretele. Ca și cînd aici s-ar fi îmbucat munții și, pentru că nu s-au potrivit bine, s-a format acest rost, o zonă surplombantă, care, drept în față, pe direcția traseului nostru, e mai mică, însă vreo zece metri mai la

dreapta atinge proporțiile cele mai mari. Linia pitoanelor merge în mod evident drept înainte, pe unde surplomba e mică, dar la dreapta, acolo unde e mai mare și formează o buză ca o streașină de acoperiș, tocmai deasupra acelei buze, văd un piton. Sub surplombă mai zăresc vreo două pitoane ca de regrupare, dar pe surplombă, de aici, efectiv nu se vede nimic altceva, doar deasupra buzei, acolo unde înclinația peretelui scade sub verticală, aproximativ la panta unui acoperiș de casă țărănească. Mă consult cu Dinu prin strigăte. El susține să mergem la dreapta, căci probabil pe acolo ar fi drumul nostru. Se vede evident că e mult mai greu pe acolo, unde surplomba își atinge un maxim. Așa că mă îndrept printr-o traversare spre pitoanele de regrupare, de sub surplombă. Între timp observ că pitoanele, ce continuau drept în sus, erau noi și de același tip ca pînă acum, adică ale lui Viorel Nicolaescu. Cînd mă apropii de regrupare, văd bine că alte pitoane nici nu sînt bătute în surplomba asta, e doar cel de deasupra, pe care nu-l vezi cînd ești chiar sub tavan. Există o fisură fină, ce traversează surplomba în sus, fisură în care s-ar putea bate niște pitoane potrivite, dar din păcate pitoanele care mi-au mai rămas din Piatra Craiului sînt cele mai nenorocite. Cam la așa o soluție de escaladare m-am tot gîndit pînă a ajuns și Dinu. E clar, la liber nu se poate urca, trebuie să încerc să bat niște pitoane. Dinu filează, eu urc cei vreo doi metri, pînă să pot ajunge tavanul și, dintr-o poziție nu prea favorabilă, bat un prim piton mic în conglomerat. A intrat frumos, dar, fiind bătut cam de jos în sus, nu-mi prea surîde să pun scărița și să stau în el. Așa că scot iute alt piton și încerc să-l bat ceva mai sus. Pînă la urmă cel mai potrivit loc s-a dovedit a fi doar cu o palmă deasupra. Acest al doilea piton a intrat mult mai temeinic. Asigurat în cel trainic și cu scărițele în celălalt, fac o primă tentativă de a atinge pitonul de deasupra buzei. Între timp, tot spînzurînd așa, întors pe spate sau bătînd pitoane, am cam obosit. La o nouă sforțare, mă pomenesc că pitonul meu inițial ieșise, iar eu aterizez; cel de al doilea m-a ținut însă, astfel că am căzut doar cît s-a întins coarda, și iată-mă gîfîind, alături de Dinu, în regrupare.

— Bine că a ieșit, spun eu, că și așa trebuia să mă odihnesc înainte de a încerca din nou.

Dinu îmi relatează că am fost cu mîna foarte aproape de pitonul din buză și că, dacă m-aș lungi un pic mai tare, l-aș putea ajunge.

Urc din nou acum, cu forțe proaspete, pun scărița în pitonul bătu, de mine, mă las mult pe spate, cu picioarele încerc să împing în spatet întind mîna, apuc buza surplombei și încet, încet îmi plimb mîna în sus: pitonul! inelul! Îl apuc cu putere, l-am ajuns! Dar ce mă fac acum? Mi-e imposibil să aduc și cealaltă mînă ca să agăț o scărită, căci cu a doua mînă mă țin de celălalt piton. Mi-o eliberez cu greu, iau scărița și nu știu cum aș putea-o agăța. Trebuie să trec printr-o poziție în care

mă țin doar într-o mînă de pitonul de deasupra buzei, de fapt încă nici nu-l văd. Forțîndu-mă, urc cu picioarele pînă la ultima treaptă a scăriței în care stau. Acum pot să-mi aduc la piton și mîna în care am cealaltă scăriță. Mai este și problema cum să eliberez pitonul din mîna cu care mă țin, pentru a face loc carabinierei. În poziția asta dificilă, dat pe spate, cu picioarele undeva dedesubt, pendulînd prin aer, nu e ușor deloc.

Răsuflu ușurat cînd reușesc să pun scărița în piton. Acum e gata, trec, în sfîrșit, de surplomba asta blestemată. Deasupra, pur și simplu pajiște, mi se pare că sînt „la păscut". Sînt jnepeni și flori și nu e deloc greu de urcat. Numai că nu știu pe unde o fi ducînd traseul. Pajiștea asta conduce, după aproape o lungime de coardă, din nou la abrupt stîncos. Sînt vreo două fisuri ce ar putea fi urcate, dar nicăieri nu văd pitoane. Vine și Dinu, caută și el, iar pînă la urmă ne întoarcem spre stînga, unde regăsim pitoanele noi, bătute de Viorel Nicolaescu.

Sîntem din nou pe drumul cel bun, dar nici pe departe nu a trecut greul. Urmează niște pasaje tari, după care o traversare spre stînga, într-un fel de semitunel săpat în perete, asemănător celui din Fisura Albastră. Încep doar pe jumătate înăuntru și sînt nevoit să fac apel la toată tehnica de cățărare ca să pot trece pasajele foarte dificile. Mă tîrăsc cu greu, căznindu-mă să mă înghesui cît mai mult înăuntru, ca nu cumva să zbor afară. După ce am trecut, îmi dau seama că, de fapt, mi-a plăcut foarte mult, a trebuit să fac „picior de lemn orizontal" adică tehnică de înțepenit piciorul într-o fisură orizontală. Regruparea este imediat la ieșirea din acest pasaj. Îi strig lui Dinu, acesta vine cu rucsacul în spate. El preferă să nu intre în fisură, încearcă o escaladă din afară, folosind pitoanele cu scăriță. Dar asta nu prea merge pentru că pitoanele sînt foarte rare, nu poate să urce din piton în piton. Mi se pare că metoda mea a fost mai bună. Într-adevăr, îl văd că s-a oprit, încleștat cu scărița într-un piton și nu mai găsește soluție în continuare. Deodată, ah, iese pitonul de care trăgea. O clipă a împietrit în aer, apoi îl văd cum o ia în jos. Strîng tare de corzi și acestea se blochează imediat, iar Dinu pendulează inert vreo cinci metri mai jos. Era în traversare, de aceea a căzut atît de mult. Noroc că nu s-a lovit, acuma se luptă să urce înapoi. Numai că pe unde vrea să vină peretele e de neescaladat. Din păcate nu are bucle subțiri, cu care ar putea face „prusice" și să urce ușor, încît, pînă la urmă e obligat să lege noduri pe cît e coardă și punînd scărița în ele să ajungă astfel sus. Eu fac o groază de manevre de coardă, dar asta nu e nimic pe lîngă efortul pe care-l face Dinu, care mai are și rucsacul în spate. În sfîrșit, sîntem alături, în regrupare. Peripețiile acestea au durat cam mult, ar trebui să ne mai și grăbim puțin. Înainte de a pleca mai departe, mă întorc cei cîțiva metri pînă la pasajul cu pricina (filat de Dinu), ca să recuperez o buclă și carabinierele, bat la loc și pitonul smuls, apoi escalada continuă. Lungi lungime, dificultățile sînt aproape de limita posibilului. De mult stau în fața unor pasaje complet dezarmat; după ce studiez proble îmi dau seama că pe aici nu pot trece. Iar atunci îmi vine ideea să f sesc un șpraiț larg sau diverse alte opoziții ciudate și astfel reușesc. Da, e un traseu în care trebuie să-ți folosești toate forțele, să pui toată tehnica în joc ca să-l cucerești. Totuși, nu m-am simțit în nici un loc la limita căderii. Mi-am dat seama că e greu, dar că am resurse. Mai neplăcută a fost urcarea în bavareză a unei plăci de conglomerate. Era atît de subțire, încît mi-a fost groază să fac opoziția cu toată greutatea, ca să nu se rupă coloana de rocă. Iar pitoanele erau toate bătute în aceeași placă, încît dacă s-ar fi rupt... Acolo am simțit că sînt ceva mai nervos. Am regrupat exact deasupra acestui pasaj. Următoarea lungime, deloc mai ușoară, începea direct cu un pasaj greu; acolo am avut probleme chiar de la pornire.

Fiecare lungime de coardă, și au fost vreo 12, a însemnat cîte o victorie. La capătul acestui traseu stăm amîndoi în iarbă, extenuați. Pe parcurs Dinu a fost generos și mi-a dat mie tot ce era de mîncat, căci eu eram capul și eu aveam nevoie de forță. Acum sîntem amîndoi storși, ca niște struguri din care s-a făcut must. Cu greu adunăm corzile. Dinu mă felicită pentru felul în care m-am cățărat, îmi spune că aș merita categoria a II-a, chiar I, numai că nu se poate sări peste două categorii deodată. Recunoaște și el că acest traseu e mai greu decît Fisura Albastră, că e unul din cele mai dificile pe care le-a făcut și că în condiția fizică de astăzi nu ar fi putut trece, în cap de coardă, multe din pasaje. Laudele astea îmi dau pe loc puteri, mă umplu de mîndrie. Îmi place foarte mult Dinu, îl simt ca pe un prieten bun.

Cînd e aproape să se întunece, ajungem înapoi la refugiu. Ca după o trudă grea, pe care am făcut-o împreună și care ne-a unit, ne întoarcem acum altfel decît am plecat, iar lumina de amurg ne aureolează prietenia. Iancu face la foc o mămăligă excelentă, pe care o mîncăm cu mare poftă...

Și cam așa a fost în vara aceea în Bucegi ! A doua zi ne-am despărțit, Dinu și familia lui au luat-o în sus, pe la Brîna Aeriană, Iancu și cu mine am mai făcut un traseu de adio la Țancul Mic — Traseul Hermann Buhl, după care eu mi-am strîns în grabă lucrurile, ca să mai prind la Predeal rapidul de Cluj. Mi-am luat adio de la Iancu, care mai rămîne vreo două zile să-și cumpere niște corzi, mi-am luat adio de la Coștila și în scurt timp eram singur, alergînd în jos pe potecă, prin pădure. S-a pornit și o ploaie destul de sănătoasă, asta ca să nu fiu chiar singur pe drumul de întoarcere. Și nu puteam să nu simt o părere de rău că părăsesc în fugă și pe ploaie muntele acesta, care mi-a oferit momente dragi și de neuitat.

Am plecat din Bucegi, am mai întors o pagină.

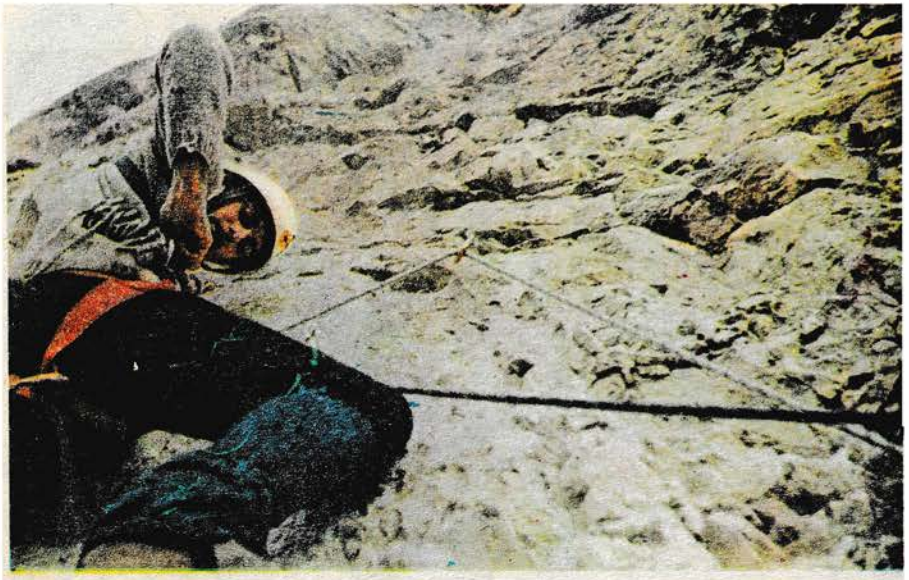

Călin Călin în escaladă. (Foto: *O. Bortoș)*

Bucuria de a fi aici mă dezleagă de restul lumii. (Foto: *A. Pozdîrcă)*

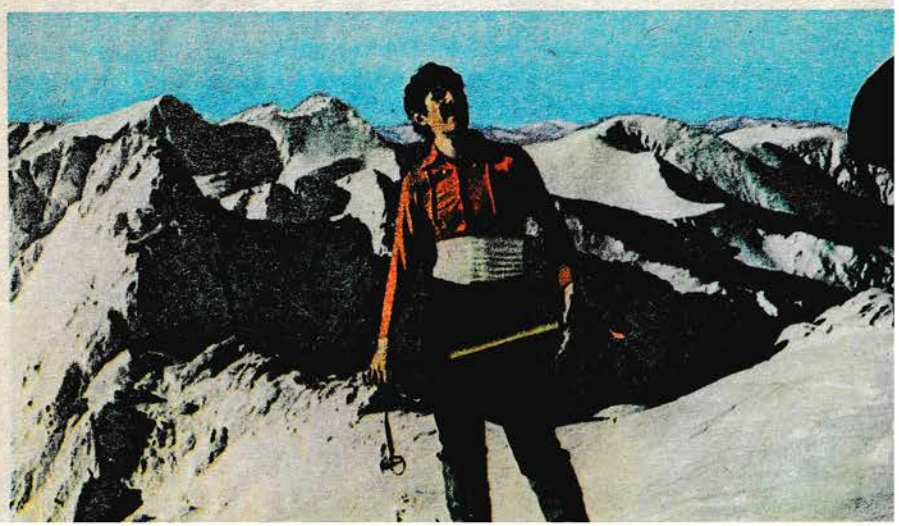

lui ! Mai montăm un rapel și-i dăm drumul. Am ajuns jos, sînt în siguranță. Dar Zimbru, de ce nu mai vine? Mă străfulgeră un gînd de groază: ce mă fac dacă o să vină Zimbru brusc, adică direct și repede, în jos? Ce le-aș spune părinților? Doamne, ce îngrozitor ar fi, mi-e și groază să mă gîndesc. Dar sosește în cele din urmă. Vine încet, ajunge cu bine. Ne îmbrățișăm, sîntem fericiți. Îmi aduc aminte de astă iarnă cînd m-am îmbrățișat la fel cu Duți.

A fost tare, un examen tare, dar l-am trecut cu succes. Bravo Zimbrule, acum chiar că sîntem „grozavi".

PIATRA CRAIULUI

SEPTEMBRIE 1981

O dimineaţă rece şi ploioasă, de început de toamnă, ne găseşte în Zărneşti. Stăm la marginea drumului spre Plaiul Foii, Adina şi cu mine, în aşteptarea unei ocazii. Tocmai am coborît din tren şi, după o noapte de călătorie, vremea asta nu ne înviorează deloc; sîntem aproape posomorîţi. Da, sînt posomorît, deşi abia ieri mi-am luat cu 10 examenul de fizică, deşi în curînd o să fiu din nou în Piatra Craiului, deşi acolo mă aşteaptă un prieten!

Un camion ne ia în remorca lui. Vîntul rece şi umed ne suflă tare, încît nu ştim cum să ne mai ghemuim. Parcă şi ţîrîie un fel de ploaie mocănească. În timp ce defilăm în jurul Pietrei, văd că muntele e complet în ceaţă. Adică nu chiar complet, numai partea de sus...

Mai sînt vreo două curbe şi apar dealurile din jurul Plaiului. De departe îl recunosc pe Bebe, lîngă un cort mare, în vîrful dealului. Ne facem cu mîna, moralul îmi creşte brusc.

Deci, bine-am venit la Plaiul Foii! Bebe duce rucsacul Adinei pînă la cort, unde ne aşteaptă Gina, prietena lui. Ea este plină de iniţiativă în ale bucătăritului, găteşte ciuperci, cartofi prăjiţi şi tot felul de alte bunătăţi. Aşa că moralul s-a ridicat şi mai mult.

După ce ne instalăm şi noi cortul, mîncăm micul dejun, pe fete le lăsăm la tabără, iar noi luăm rucsacurile în spate. Deşi vremea nu e deloc bună, ne gîndim să mergem spre Cabana Ascunsă, poate facem ceva. Pe drum stăm de vorbă despre tot felul de lucruri, dar mai ales despre meniul de la cină. Cînd ajungem la Izvorul Orlovski, vedem nişte tineri care îşi instalaseră o manşă pe peretele de acolo şi se căznesc, fără prea mult succes, să o urce.

Manşa arată bine, Bebe îmi povesteşte că acolo s-a ţinut acum cîţiva ani baremul contracronometru la alpiniada seniorilor. E o surplombă din care se intră direct într-o bavareză aspră, cu ajutorul unui piton greu de ajuns. Bavareza asta e destul de lungă, iar mai sus sînt numai prize fine. Băieţii care exersau rareori reuşeau să ajungă pînă sub surplombă, nici unul mai sus. Aşa că primii doi-trei metri erau puternic mînjiţi cu noroiul lor, dar de acolo în sus era curat ca lacrima.

Tinerii ne invită să încercăm şi noi, ceea ce ne face plăcere. Pornesc într-o primă tentativă, dar eşuez sub surplombă. Bebe în schimb trece şi urcă pînă cam la trei sferturi, ceea ce mă ambiţionează, iar la următoarea încercare ajung şi eu pînă sus. Nu e deloc urîtă manşa asta, dar solicită mult mîinile. Le mai arătăm de vreo două ori băieţilor cum trebuie urcat, apoi îi lăsăm să se căznească mai departe, în timp ce noi continuăm spre „Ascunsa". Ploaia care se înteţeşte ne întoarce însă din drum. La înapoiere mai strîngem şi ceva ciuperci, rîşcovi cum le zice Bebe, care sînt delicioşi.

Vremea ploioasă ne ţintuieşte în cort pentru restul după-amiezii. Noroc că e încăpător cortul lui Bebe, şi noroc că sînt fetele cu noi, avem cu cine glumi.

A doua zi mergem spre Diana: vremea, mai puţin mohorîtă, ne permite să facem un traseu frumos, adevărata Fisură Cenuşie (4 A), cea pe care am confundat-o în vară, pe cînd eram cu Iancu. Atunci am urcat Ciuboţica Ursului, crezînd că e Fisura Cenuşie. A fost o escaladă frumoasă, am făcut cu schimbul cap, nu am avut nici un fel de probleme.

La întoarcere ne-am dus pînă la locul de belvedere din Brîul Caprelor, ca să vedem Traseul Izvorului, traseu pe care îl făcusem cu Iancu şi cu timişorenii. Am mai încercat apoi într-un loc un fel de premieră cu trei-patru pitoane într-un diedru, dar ne-am căznit degeaba.

Spre seară, vremea din nou proastă ne-a ţintuit iarăşi în corturi. Ne gîndeam că a doua zi poate va fi mai bine, dar şi ziua următoare a venit la fel, fără nici o rază de speranţă. La zece însă autobuzul ne-a adus musafiri: Zimbru şi Roman, cu soră-sa şi încă vreo trei fete, iar Gina a plecat. Sîntem deci o populaţie mai numeroasă acum, alături de corturile noastre s-a lipit şi vechiul prieten Mihai S. din Galaţi, cu prietena lui.

După ce mîncăm, plecăm din nou la manşele de la Izvorul Orlovski, căci pe vremea asta umedă ce altceva s-ar putea face! Bebe şi cu mine facem manşa în mod demonstrativ, apoi le spunem (mai ales pentru Zimbru) că acesta e baremul de intrare în trasee de gradul 5. Bineînţeles, Zimbru nu reuşeşte să treacă surplomba. Roman se căzneşte şi el cu multă voinţă, dar în zadar. Ceva mai la stînga instalez încă o manşă, care are şi ea o bavareză frumoasă, dar mai uşoară. Aceasta este urcată cu succes de amîndoi, aşa că există acum mai multe posibilităţi de antrenament.

Căutînd şi încercînd o urcare printr-un alt loc, reuşesc cu mari eforturi să trec mai multe pasaje înlănţuite, la limita căderii, exploatînd la maximum aderenţa. Îl invit şi pe Bebe să încerce, acesta nu reuşeşte. Atunci, ca să fac pe deşteptul, îi spun:

— Hai să-ţi arăt încă o dată cum trebuie mers, şi culmea este că încerc din nou să urc, trec iar prin momente grele, la limita rezistenţei,

și mai reușesc încă o dată. Sînt uimit. Am reușit eu să mă cațăr acolo unde Bebe nu poate? L-am întrecut pe desăvîrșitul păianjen. Fără îndoială că doar antrenamentul și multele trasee făcute peste vară și-au spus cuvîntul.

Dimineața, pe vreme bună, urcăm spre Diana. Vreau ca, împreună cu Bebe, să fac azi un traseu mai „tare", pînă la urmă alegem „Alveolelor", 5 B. Zimbru și Roman or să încerce niște manșe, după care or să se plimbe, nu am ce să le fac.

Ajungem la bază, merg eu cap. Prima lungime de coardă nu mi se pare cu nimic deosebită. Bebe face a doua lungime și nu prea găsește pitoane. Din locul de unde am regrupat îmi strigă să mă uit dacă nu cumva a greșit traseul. Eu tot nu găsesc nimic, așa că mă duc pînă la el și preiau materialele. Sîntem ca într-un fel de vîlcel, tocmai deasupra e o săritoare. O trec cu ajutorul unui piton. Ajung pe o față înierbată, de unde aș putea continua escalada, pe o porțiune de perete de vreo 30 m. Dar e evident că traseul nu este pe aici, nu se vede nici un piton. Mă hotărăsc să urc, totuși. Poate că este o premieră, poate că nu a mai urcat nimeni pe aici. Dificultăți mari nu sînt, doar cam de gradul 4—4 B, dar trebuie să merg cu mare atenție, stînca fiind cam friabilă. Și nu am nici pitoane prea multe. Le bat cu economie, de fapt nici nu prea găsesc locuri unde să le înfig; cum bat într-o fisură, cum se lărgește fisura, iar pitonul îl pot scoate cu mîna. Nu au lipsit momentele de emoție pînă m-am văzut, în sfîrșit, sus; am dat din nou peste o față înierbată, un brad minunat îmi servește de regrupare. Acum pot să-l filez pe Bebe și să mă odihnesc. Îi strig să adune toate pitoanele de pe drum, căci sînt ale noastre. Cînd sosește îl întreb ce părere are despre „premiera" mea.

— Nu-i rău, se mulțumește să spună.

Dar mai departe nu-i chip de ieșit. Eu aș fi avut de propus un itinerar, dar Bebe, după ce-l încearcă, hotărăște să coborîm. Așa că rămîne totul baltă, facem rapel înapoi pe unde am venit și pînă la urmă ieșim în creastă, mult mai în dreapta, prin Traseul Trandafirul Negru. La Diana ne așteaptă toți: fetele și băieții urcaseră cu toții și stăteau acum la soare.

A cincea zi, din nou cu Bebe, am reușit să urc Lespezile Lirei, pînă la surplomba de sus, fără să ating pitoanele (cu excepția traversării în Dülfer, bineînțeles). Am avut din nou ocazia să constat că e unul din cele mai frumoase trasee pe care le-am făcut pînă acum. La întoarcere ne-am dus pînă la Degetul lui Călineț, ca să se cațăre și băieții, împreună cu Mirela, care tocmai sosise și ea.

Următoarea zi a fost ziua unei escalade lungi și frumoase, ce a durapînă la apusul soarelui, soare de data asta generos, care a strălucit toată ziua. Am pornit de la Plaiul Foii prin poieni, pe la baza păduri

lor, ocolind imensele contraforturi care coborau dinspre creste. Cînd am ajuns aproximativ în dreptul Padinei Închise, am luat-o în sus, prin pădure. Aici orientarea a fost grea, nu aveam nici un reper pe care să-l urmăm. După un suiș obositor, am dat în poteca marcată Zărnești—Diana, ceva mai sus de intrarea în Padina Închisă. Eram aproape toți: Adina cu Mirela, Zimbru cu Dan R. și încă un băiat din Sibiu, care a venit să se cațăre cu noi.

Soarele e destul de sus cînd pătrundem în Padina Închisă. Este un peisaj încîntător, padina este abruptă și la început destul de strîns încleștată între pereți. Ceva mai sus se lărgește puțin, dar pereții rămîn amîndoi verticali, abrupți și înalți, asemenea unor cetăți. Locul cel mai larg este în dreptul Traseului Izvorului, unde am mai fost cu Iancu în vară, numai că atunci am găsit apă în grotă, pe cînd acuma nu mai era nici un strop, secase.

Urcînd mai departe, pereții se adună din nou. Iarba de pînă acum lasă loc unui rîu de grohotiș pe care trebuie să-l urcăm pînă la izvorul lui; de fapt izvorul acesta este o cascadă, săritoare de sub Găvan. Aici se întîlnesc pereții, lăsînd un culoar precar, nu tocmai ușor accesibil. Sîntem chiar... chiar sub Orga Mare. Aici undeva trebuie să fie intrarea în Muchia Coloanelor din Orga Mare, traseu pe care vrem să-l escaladăm. Fetele vor urca spre Brîul Caprelor, întorcîndu-se prin Diana, în timp ce noi nu reușim să localizăm intrarea în traseu.

În sfîrșit, iată un piton, sus, destul de sus, apoi încă unul. Ne pregătim deci de asalt. Vom face „două corzi", eu cu Roman mergem primii. Echipat cu pitoane, urc cu sînge rece într-un traseu friabil. Pitoanele, cam rare, mă obligă să mai bat și eu cîteva. Cînd se termină coarda, nu reușesc să depășesc încă o zonă abruptă și expusă, care se sfîrșește, de altfel, doar un pic mai sus, la niște jnepeni. Dan trebuie să urce și el puțin, pînă reușesc să regrupez.

Dan este la primul său traseu, dar se descurcă minunat: vine. În urma lui însă se prăvălesc cu tunete surde bolovani. O lespede cade exact pe coarda sibianului, tăind-o în două bucăți. Așa că ceilalți doi se văd obligați să abandoneze.

Din regruparea în care sîntem acum, începe să se cristalizeze traseul nostru. Făcînd o traversare, ajungem la muchia propriu-zisă, pe care vom urca probabil pînă sus. Vremea e bună, soarele de septembrie ne încălzește plăcut, bătînd din spate. Lungime după lungime, pasaje ușoare, pasaje mai grele se succed. Dincolo, din Brîul Caprelor, fetele ne strigă un „pe curînd", apoi rămînem singuri cu escalada noastră. Ajungem pe un țanc de unde practic nu vom mai avea cine știe ce dificultăți pînă la vîrf. Este un țanc aerian și deosebit de friabil: totul mișcă, încît nu știu în ce să regrupez.

Ieşirea în creastă e echivalentă cu intrarea în marea de jnepeni. Sînt atît de deşi, încît soarele nici nu pătrunde dedesubt. Ne umplem de ace şi de răşină în timp ce strîngem corzile. Sîntem amîndoi încîntaţi, ne strîngem mîinile. Apoi începe înotul printre jnepeni, spre creasta principală. Mai sînt din cînd în cînd şi pasaje de stîncă, pe care le urcăm mai repede. Pe drum ne aplecăm adeseori să culegem un fel de afine roşii, foarte gustoase.

Atingem creasta principală exact cînd soarele apune şi stăm două minute să-l admirăm cum dispare în spatele Făgăraşilor. Fac vreo două-trei poze (care nu sînt reuşite din cauza folosirii unui timp de expunere prea lung).

Lumina a ţinut doar pînă am ajuns la Diana, coborîrea mai departe am făcut-o prin întunericul pădurii, monoton şi opac, întrerupt doar într-un singur loc de lumina fosforescentă, palidă a unei cioate putrezite. La ieşirea din pădure, în drumul cel mare, două lanterne ne aşteptau: Mirela şi Adina.

Dimineaţa a plecat şi Bebe, aşa că noi am rămas deodată mai puţini. Am făcut în acea zi cu Zimbru un traseu interesant: Hornul Răchitei. Un horn cu adevărat frumos, ce se întinde de-a lungul a vreo trei lungimi, continuînd cu o creastă din care am coborît în Vîlcelul cu Fereastră. La întoarcere, am făcut o baie bună în Bîrsa.

Ziua următoare a plecat şi Roman cu soră-sa, bolnavă, şi cu celelalte fete. Rămînem doar în patru; ne-am dus cu toţii la Diana să mai facem un traseu, înainte de plecarea programată pentru a doua zi. O ploaie rece de toamnă ne-a prins însă deja după a doua lungime de coardă, în Umerii Padinei Popii (5 A). Am făcut două rapeluri, uzi leoarcă, ca să ne retragem.

Ploaia nu a încetat deloc, nici în ultima zi, încît a trebuit să strîngem corturile sub bătaia ei şi să încărcăm totul ud în rucsacuri, ca să putem pleca.

Ne-am înghesuit cu toţii într-un autobuz care ne-a dus pînă la Rîşnov. N-aş putea spune că era frig, dar hainele astea ude, aşteptarea în staţia de autobuz, autobuzul care nu mai sosea..., pe scurt, nu prea aveam tragere de inimă pentru a merge în Cheile Crovului, unde avea loc finala alpiniadei. Mai ales că nici nu ştiam precis unde trebuia să mergem, iar pe vremea asta urîtă, cînd aveam deja totul ud şi nici o posibilitate de uscare, nu era prea ispititor.

CHEILE CROVULUI

SEPTEMBRIE 1981

...Pînă la urmă vine autobuzul. Mergem deci la Dealul Sasului. Minunea face că, pînă să ajungem acolo — Adina, Mirela şi cu mine (Zimbru plecase acasă) —, vremea se drege şi printre crăpături, tot mai mari, în nori, apare soarele.

Nu trebuie să căutăm prea mult ca să dăm de Mirel. Stă singur de pază la tabără, toţi ceilalţi sînt plecaţi, care încotro. Bucuria întîlnirii şi îndreptarea vremii mă stimulează, încît într-un avînt montez două corturi. Apoi pornim la plimbare prin împrejurimi, să căutăm o stîncă de antrenament. Ceea ce găsim este un bolovan destul de urît, aşezat pur şi simplu pe dealul gol. Ne plictisim repede, mai ales că suflă un vînt cam rece şi s-a înnorat din nou. Spre seară, ne întîlnim cu timişorenii. Apar şi ai noştri, Tibi, Neluţu şi Horia, dar nu prea găsim subiecte comune de discuţie.

Dimineaţa următoare e vreme bună. Din păcate e interzis să ne apropiem de Cheile Crovului, căci e zonă închisă pentru concurs, aşa că trebuie să căutăm în altă parte loc de antrenament. Ne hotărîm deci, împreună cu fetele, să coborîm în Cheile Dîmbovicioarei. De-a lungul drumului, Piatra Craiului îşi etalează creasta în faţa noastră. E foarte plăcut ochiului acest peisaj cu poieni şi păduri, avînd un fundal atît de maiestuos.

Ajungînd în vale, începem să urcăm pe drumul forestier, trecînd pe lîngă Peştera Dîmbovicioarei. Mai sus, valea e foarte pitorească şi îmi aminteşte de partea din amonte a Cheilor Rîmeţului. Pe alocuri, unde este mai larg, sînt case cu pajişti minunate, pîlcuri de pădure, ape curate. Şi mai sus, unde valea se strînge din nou, găsim nişte trasee de cîte două lungimi de coardă. Fac, cu Mirel, unul dintre ele, coborîm apoi cu greu de unde ne-am cocoţat. La întoarcere recoltăm rodul bogat al unui corcoduş ce ne stătea în drum.

Pentru mîine am emoţii, mîine vom merge, în sfîrşit, în Cheile Crovului, va fi manşa de barem contracronometru. Mirel şi cu mine sîntem în echipă cu Mihai Popovici, Neluţu e cu Horia şi cu Willmann.

Este o vreme excelentă a doua zi. În timp ce noi ne adunăm pentru coborîrea spre Chei, Adina și Mirela pornesc acasă; începe școala. Ne luăm deci rămas bun, ele ne urează succes.

Și iată-ne la intrarea în Chei. Pe un copac e bătută o tablă pe care scrie: „Loc de nădit urșii. Trecerea oprită, pericol de moarte". Ospitalier anunț, ce să zic! Înainte de a pătrunde cu toții pe vale în sus, Nenea Tănase ne dă cîteva explicații cu privire la geografia locului. Apoi ajungem la perete... Nu e prea lung, are vreo 50 m, dar e parcă mai degrabă surplombant, în orice caz este cel puțin vertical. Iar stînca este ca și creta, are o consistență ciudată, dacă o freci, palma îți rămîne albă. Deci aderența n-o să fie grozavă. Și, în plus, nici prizele nu sînt prea mari, așa că o să trebuiască să mergem mult în mîini.

Concursul începe, mulți abandonează. E mult mai greu decît în Bicaz, se vede că au pus această mașă ca să nu aibă prea multe echipe în finală.

Cînd le vine rîndul alor noștri, Neluțu reușește să urce pînă la jumătate, dar cade după ce trecuse un pasaj mai greu. Ceilalți nici nu mai încearcă, așa încît noi sîntem acum speranța pentru „U"-Cluj. Mai este o asociație înaintea noastră.

Mă încălzesc la mîini și la picioare, eu voi fi primul la start.

În sfîrșit, îmi vine rîndul: nu fără emoție, îmi trec carabiniera de la capătul corzii prin vestă...

— Atenție! Gata! Pleacă!

Plec! Nu am cine știe ce probleme, dar nici nu mă urc cu viteză prea mare. Dar urc continuu, nu stau nicăieri, îmi aleg cu dibăcie prizele și traiectoria, mă înscriu într-o bavareză, trec și surplomba finală și ajung gîfîind sus.

Cînd cobor, timișorenii mă felicită. E rîndul lui Mirel: la fel de sigur și fără ezitări urcă, și el, ajunge sus în timp util. Deci mai rămîne Mihai Popovici; va reuși și el să urce?

I se dă startul, urcă promițător pînă la jumătate, apoi își dă drumul, rămînînd în coardă. Deci sîntem și noi descalificați. Și asta cînd mai era așa de puțin, fir-ar să fie! În sinea mea mă bucur totuși că ne-am prezentat mai bine decît ceilalți, diferența valorică a fost evidentă.

Fiindcă pentru noi tot se terminase concursul, ne gîndim să facem o plimbare prin Crov în sus, să vedem marele perete, care e ceva mai în amonte. Urcăm astfel prin valea îngustă și împădurită, dar albia e seacă. Mai sus însă apa apare ca din senin, fenomen specific de carst.

După încă vreo două-trei meandre, ni se arată un turn înalt și în spatele lui e peretele. Acum se află în fața noastră, în toată măreția neștirbită, un perete impresionant, aproape covîrșitor. Nu, nu m-a impresionat așa de mult ca acela din Valea Albă, totuși are vreo 300 m și trebuie să fie aici niște trasee foarte frumoase. Doi arbitri se disting cu greu din dantelăria de calcar, pe la mijlocul abruptului, așa că avem și termen de comparație pentru înălțime.

Trecem mai departe și foarte curînd ajungem în Poiana Crovului, un loc deosebit de pitoresc. Aici valea devine mai largă, predomină păduri și poieni, stînca a lăsat loc pămîntului. Pîrîul este oprit de un baraj din bușteni, formînd un lac îmbietor. Așa că Mirel și cu mine ne dezbrăcăm și facem o baie, deși rece, plăcută.

Din poiană se vede și partea de est a stîncilor, cu niște hornuri impresionante. Mi-ar plăcea mult să pot sta aici cu cortul și în fiecare zi să fac cîte un traseu, în peretele acela mare... Da, la vară trebuie să mai vin în Cheile Crovului, măcar pentru o săptămînă.

Acum, deocamdată, ne hotărîm, Mirel și cu mine, ca în ziua următoare să facem un traseu acolo în Colțul Viperei, așa se cheamă turnul ce stă de santinelă în fața peretelui, apoi ne întoarcem. Neluțu a plecat în aceeași după-masă, Tibi și Horia vor să plece dimineața, Mihai cu Willmann vor să meargă la Șpirla, încît ne cam destrămăm grupul. Numai Mirel și cu mine n-am plecat; noi hotărîm să rămînem, da, să ne mai cățărăm.

A doua zi sîntem însă și noi în tren spre casă, împreună cu Horia și Tibi. Vremea ne-a jucat o festă urîtă: plouă.

PERETELE PORUMBEILOR

11 OCTOMBRIE 1981

Iar acum, acum sînt din nou în Cheile Turzii. Împreună cu Bebe străbat drumul întortocheat spre brîna de la baza Peretelui Porumbeilor. Eu merg primul, Bebe vine după mine. Nu e o zi prea veselă ziua aceasta de octombrie. Toamna a pătruns destul de adînc şi, deşi e încă uscat, e mai rece, iar soarele nu se mai arată. Şi şcoala începuse aproape de o lună, aşa încît în ultimul timp nu mi-am mai permis ieşiri decît duminicile. Au fost însă duminici frumoase, însorite, în care am mai făcut cîte un traseu de gradul 5—Cipcheşul, Suurimeul.

Duminica asta, însă, e înnorată. Parcă ar fi încărcată atmosfera, de presiune sau de curenţi.

...Bebe şi cu mine mergem spre Peretele Porumbeilor.

A fost o săptămînă de incertitudini. O săptămînă în care nu mi-am găsit locul. Deja de sîmbăta trecută prietenia cu Adina s-a întrerupt. A venit, aşa, o ruptură bruscă şi fără explicaţie, ca o nebuloasă. În fond, dacă stau să analizez, eu am fost în mare parte cauza, eu am determinat-o pe ea să aleagă despărţirea. Şi aşa a trecut o săptămînă goală-goluţă, o săptămînă în care, pur şi simplu, nu mai ştiam ce să fac, în care îmi lipsea ceva.

...Bebe şi cu mine ne apropiem de Peretele Porumbeilor.

În ultimul timp şi dezbinarea din cadrul clubului nostru parcă s-a accentuat. Mai ales după Cheile Crovului, după ce activitatea competiţională s-a terminat şi nu mai avea ce să ne lege pe unii de alţii, pur şi simplu ne-am îndepărtat.

...Bebe şi cu mine ajungem la Peretele Porumbeilor.

Îmi dau bine seama că pe măsură ce ne afundăm mai mult în toamnă intru în scădere de formă. Îmi dau seama că mă mişc mai greu, căţărarea îmi cere un efort mai mare, fac eforturi deosebite să mă menţin ca un arc, suplu şi elastic. În ultimele trasee în care am fost am încercat să merg în forţă, adică fără scărîţe sau alte mijloace de ajutor. Am fost însă greoi şi, cu toate că am reuşit, asta m-a costat de fiecare dată un efort care a spulberat senzaţia de căţărare spontană, căţărare de la sine. De cînd am început alpinismul, aceasta este o situaţie nouă pentru mine, declinul de formă, şi îi simt amăreala.

...Bebe a pornit în prima lungime de coardă în Peretele Porumbeilor.

— Sînt cu o aripă ruptă, îi spun lui Bebe.

Tălpile ghetelor mi s-au uzat din nou, pe alocuri nu a mai rămas nici un pic de microporos, doar două găuri. Deci nu voi mai putea conta pe o aderenţă bună.

...Bebe a regrupat după prima lungime în Peretele Porumbeilor.

Îmi vine mie rîndul. Nu pierd prea multă vreme în căutarea prizelor, mă prind de ce apuc, mă trag şi de pitoane. Cînd ajung la Bebe, el îmi predă materialul. Nu sînt prea multe carabiniere, o parte din ele le-am dat Zimbrului, să se poată căţăra şi el cu Dan Roman.

...Cuxi a pornit în a doua lungime din Peretele Porumbeilor.

Bebe îl urmăreşte cu privirea, îl vede cum urcă pasaj după pasaj. Din cînd în cînd, pune cîte o asigurare. A ajuns sub un fel de treaptă, da, parcă este un piton acolo, căci a pus scărîţa şi se ţine cu mîna de ea. Dar de asigurat nu asigură, de călcat în scărîţe nu calcă, de mişcat nu se mişcă. Oare ce face acolo? O fi avînd probleme?

Da, am probleme, e aici un pasaj mai dificil şi nu ştiu, să pun asigurare în pitonul acesta, care ar necesita şi o prelungire cu o buclă, sau să trec pasajul, căci dincolo de el se vede că este lejer şi aş putea asigura mai sus? Da, e doar o surplombă de trecut, apoi vine un fel de tăpşan ce conduce spre o brînă uşoară.

Las scărîţa şi mă angajez în pasaj. Cu picioarele pe nişte prize de aderenţă, chiar sub surplombă, mîinile undeva deasupra, sînt gata să fac hopul de trecere. Prizele de mînă nu sînt suficient de bune. Cu picioarele aş încerca un şpraiţ, ca apoi să mi le pot trage în sus, dar nu am unde. Să încerc să trec? Dar cum? Mai înaintez puţin cu mîinile.

...Bebe îl filează pe Cuxi din prima regrupare în Peretele Porumbeilor. Bebe are răbdare. Se vede că Cuxi are acolo ceva dificil în faţă, de aceea stă pe loc de atîta timp. Ca să nu se plictisească se mai uită roată spre peisaj... cînd deodată se aude strigat:

— Bebe, vezi că pic!

Ce s-a întîmplat? Stau înfipt în stîncă şi pentru mine nu mai există scăpare. Înainte, nu. Înapoi, nu. Da, cale de scăpare nu mai există, stau aici înfipt în stîncă şi ştiu că voi cădea. Mă ţin încă bine, dar ştiu că în curînd braţele o să înceapă să tremure, degetele o să înceapă să doară şi, şi...

— Bebe, cad!
Aş mai căuta poate o soluţie, dar dacă gura mea a spus că o să cad, mai poate exista o soluţie?

...Bebe stă în prima regrupare din Peretele Porumbeilor şi e încordat. Va cădea Cuxi cu adevărat? Cuxi care e numai vigoare, Cuxi care e numai voinţă, Cuxi care e numai cutezanţă?

Cu mîinile încleştate pe corzi Bebe aşteaptă... O să cadă într-adevăr? Bine, dar aşa ceva nu se poate, aşa ceva nu e cu putinţă!

Cu privirea aţintită în sus, Bebe îl urmăreşte pe Cuxi. Îl vede cum stă acolo sus, nemişcat, înfipt în stîncă. Dar rădăcinile? Rădăcinile lui să ţină? Deodată îl vede mărindu-se, dilatîndu-se. A scăpat prizele, luteşte în imponderabilitate. Ba nu pluteşte, se scufundă repede, cu capul în jos. O prăbuşire lungă, Cuxi e într-o prăbuşire lungă, Bebe trebuie să-l oprească. Trebuie neapărat să-l oprească. Dar îl poate opri? De ce nu se opreşte? Ah, în sfîrşit se opreşte, cu corpul orizontal, tîrnînd inert în coardă.

...Cuxi a căzut din Peretele Porumbeilor!

...Am murit într-o zi de toamnă, m-am veştejit şi m-am uscat şi am căzut de pe stîncă, la fel cum cade frunza din copac, cînd se usucă...

La primăvară sper că o să înmuguresc iarăşi.

SPRE ZĂPEZILE VEŞNICE ALE ALPILOR

AUGUST 1982

2 august. Iată-ne în drum pre Borş, cu soarele apunînd drept în faţă. Mergem exact spre globul de foc, de un portocaliu închis.

Încă nu s-a întunecat, e senin perfect, albastru sus, roz spre orizont. Sîntem la vamă. Stăm la coadă, sînt nişte cehi în faţa noastră, în total vreo 50 m de maşini.

S-a mai înnoptat, am mai înaintat puţin. Cred că mai durează o jumătate de oră, apoi ne vine rîndul nouă.

3 august. În plină noapte, ieri, am pătruns în Ungaria. Un contact izbitor. Tot ceea ce am putut vedea pe şoseaua ca-n palmă, care duce la Budapesta, au fost tablele fosforescente de avertizare, dungile albece mărginesc culoarul de fugă şi cam atît. E ca un tunel de aducţiune a apei, şosea mai ales dreaptă, cu intersecţii nestînjenitoare. Şosea mai ales fără gropi. Conducerea maşinii, o plăcere. Am condus tot drumul pînă la Budapesta şi chiar după aceea. Voiam să vedem Budapesta by night; am văzut-o.

O tablă modestă, apoi vreo 10 km de şosea; cînd suspendată, cînd coborîtă pe la subsol, trecînd dintr-un loc pe sub o construcţie ce-ţi lua ochii, dar tot timpul în linie dreaptă sau în curbe uşoare, ne-a scos exact pe podul de peste Dunăre, Erzsébethid. Budapesta: neagră şi impresionantă. Ne-am plimbat puţin pe malul fluviului, la miez de noapte, apoi altă şosea, tot suspendată, ne-a condus direct la o autostradă cu trei benzi, din care am ieşit spre Viena. Ne-am găsit un loc bun pentru camping, cotind pe un drum de cîmp, spre dreapta.

Am terminat cu dejunul, era s-o opăresc pe mama cu ceaiul. E deja foarte cald şi orăşenii sosesc la grădinile şi căsuţele lor de agrement. Dincolo de tufele dese, printre care apare un turn de biserică în renovare, se aude circulaţia înverşunată de pe şosea. E mult diferită faţă de azi-noapte, cînd rar ne încrucişam cu vreo altă pereche de faruri.

Spre amiază sîntem la graniţa Austriei, Nickelsdorf. Tocmai am trecut prin barierele acelea groase, vopsite în roşu-alb-verde, după un

traseu drept şi cam plictisitor. Imaginile fugitive din Györ au lăsat o impresie bună.

4 august. Sîntem într-o parcare, de unde se vede Linzul. Cerul — uşor cenuşiu; ne-a plouat jumătate din drumul de la Viena încoace. Despre Viena ce să spun? Ieri seară am pornit-o de unul singur cu metroul prin oraş, m-am învîrtit prin Prater, am văzut centrul. În Prater, destulă forfotă, în centru, în schimb, cam pustiu. M-am întors o bucată şi pe jos, e plin de baruri mici, unde poţi să bei ce doreşti şi să guşti cîte ceva, „hot dog" sau produse similare. Circulaţia de noapte — cam palidă.

După-amiază am trecut şi prin Linz, unde am umblat prin magazine. Destul de drăguţ centrul; am nimerit în prima prăvălie cu materiale de alpinism. Am văzut corzile „Edelweiss", făcute sul şi agăţate în cuie.

5 august. În drum spre München mă cam doare capul, poate de la berea şi şampania pe care le-am băut la Passau. A fost, de altfel, excelent acolo, amîndoi copiii gazdei erau prezenţi. Mihai are o Hondă 250, de 30 CP, cu care am dat o tură prin oraş şi pînă la o şosea în construcţie, lipsită deci de circulaţie. Am condus şi eu cu 120 km/h; apoi un pic de teren accidentat. M-am aprins destul de tare.

7 august. Sîntem în Biberach, am întrerupt scrisul din cauza bolii. Tot drumul, începînd de la Passau, m-am simţit rău. La München am suportat cu greu orice program. Mi s-a mai urcat moralul de două ori, o dată cînd am reuşit să cumpăr un splendid sac de dormit „EVEREST", din puf, la o treime din preţ, iar a doua oară cînd am stat la un pahar, cu americanca aceea drăguţă, de 19 ani, din New York. M-a invitat la un „drink", după ce am stat puţin împreună de poveşti la colţul străzii, lîngă un automat de făcut poze. Zicea că sînt primul român pe care îl cunoaşte.

Pînă seara, la Biberach, febra îmi crescuse la 39,2°, încît, după o aspirină, m-am culcat urgent. Ieri, ca pensionarul prin casă, n-am făcut nimic, iar astăzi plecăm spre Elveţia.

8 august. M-am trezit de vreo oră, dar vremea urîtă nu mă inspiră la nimic. Ce să fac? Deşi sîntem pe valea superioară a Rinului, la Surrein, aproape de Disentis, 1 115 m altitudine, nu se prea văd munţi înalţi. Ei există, cu vîrfuri la 3 200 m, dar sînt acoperiţi de nori, nu vor să mi se arate. Ce-i drept, nu plouă, dar nici nu e cea mai bună vreme pentru Matterhorn. Valea aici e frumoasă, gen Predeal, localitate cu o densitate mai mare într-un punct şi complet răsfirată în rest. Deasupra pădurilor, ce urcă pînă la nori, trebuie să se ascundă mici gheţari, conform hărţilor. Este, de la Disentis, o posibilitate de acces, dar e deja ora 9 şi ai mei nu se zoresc.

Azi-noapte am dormit în sacul nou; a fost plăcut, chiar prea cald, a trebuit să deschid fermoarul în timpul nopţii. Dimineaţa m-a trezit un întreg „Glockenspiel", căci toate animalele poartă aici clopote, vaci, oi, capre, cîini şi chiar mi-a trecut printre picioare o pisicuţă cu clopoţel la gît (ca să nu prindă păsări).

Pînă la urmă, i-am îndemnat pe părinţi, aşa încît, pe la 10, am pornit spre Disentis, de unde am plănuit o ascensiune pînă la gheţari; primul meu gheţar! Ne-am oprit la Pardatsch, m-am schimbat în grabă, mi-am luat rucsacul şi am pornit. La început, drumul forestier de vreo 5 km, pe ultima parte destul de abrupt, mi-a scos sufletul. M-am oprit, mi-am dat jos cămaşa care era udă leoarcă, am luat direct pe piele puloverul de la Adina, apoi am trecut drept în sus, pe versant.

M-am udat complet la picioare, din cauza ierbii înalte; a trebuit să urc destul de abrupt între două pîraie paralele. Iar urcuşul lung părea fără perspective de a se termina sau de a ajunge la vreo creastă. Cînd am mai pătruns şi în ceaţă, am scăzut mult ritmul, care nici aşa nu era prea sprinten. După ce am suit şi mi-am dat aproape duhul, deodată văd mai sus, prin neguri, nişte animale: oi, fir-ar să fie. Mă mai odihnesc să-mi fac planuri pe unde să cobor, căci prin ceaţa asta nu are nici un sens să continui. Avînd însă mult timp înainte, o iau spre dreapta şi uşor în sus, pe o potecă pentru oi, pe care sînt sigur că o voi regăsi şi la întoarcere, în lipsa de vizibilitate trebuind să nu exclud nici posibilitatea unei rătăciri. Cărarea mea o ia tot mai pieptiş iar după o jumătate de oră chiar şi ceaţa dispare, ba apare şi soarele. Peisajul încîntător, cu lacuri sclipitoare, îmi dă imboldul să urc mai departe. Iarba mare de jos se schimbă în muşchi şi în final e înlocuită prin petice mari de zăpadă, pe care le traversez ca să-mi marchez întoarcerea. Acum se vede şaua şi creasta, ca un brîu stîncos, abrupt doar pe ultimii 10—20 m, astfel că e accesibilă aproape de oriunde. Faptul că ajung în şa şi văd că sînt foarte aproape vîrfurile de peste 3 000 m mă face să accelerez şi să ajung, în sfîrşit. Dincolo, pe partea cealaltă a crestei, se întinde gheţarul. E atît de aproape de mine, e suficient să cobor cei 5—10 m de brîu stîncos şi să fac un salt ca să fiu pe gheţar; primul meu gheţar! Gheţarul ăsta seamănă cu nişte cîmpuri mari de zăpadă, ce coboară uşor în jos, Dumnezeu ştie pînă unde, şi pornesc chiar de sus-sus, de sub creastă. Fără să mai zăbovesc îmi schimb ghetele — care şi aşa erau ude — cu bocancii, îmi iau colţarii, ochelarii, pioletul, hanoracul, aparatul foto şi sînt gata. Gheaţa propriu-zisă e acoperită cu o zăpadă moale şi adîncă de 2—10 m. Unde zăpada lipseşte, gheaţa este foarte tare şi cu colţarii se merge comod. Pioletul nu se înfige decît 5 cm. În curînd am dat de prima crevasă; vreo 7 m adîncime. Mi-am spus că nu e de glumit cu gheţarii. Părerea asta mi-a întărit-o apoi cea de a doua

crevasă. Aceasta a fost atît de adîncă, încît nici nu i-am putut vedea fundul şi a trebuit s-o fotografiez din două tronsoane. Am mai mers pe gheţar, în sus, pînă în dreptul vîrfului unde am încercat o ieşire spre pisc. Între gheţar şi povîrnişul vîrfului este însă o nouă crevasă, care se poate traversa pe nişte poduri de zăpadă. Dificil e însă după ce ai trecut crevasa, căci urmează direct pante foarte abrupte spre vîrf. Dacă luneci de pe panta asta de gheaţă, te duci, bineînţeles, direct în crevasă. M-am urcat deci cu precauţie, căutînd locul cel mai lejer. Pentru prima dată mi-a fost absolut necesar pioletul: îi înfigeam ciocul în gheaţă cît mai sus, folosindu-l de priză, iar cu colţarii izbeam cît mai tare. Nu am tăiat nici un fel de trepte, deşi cred că ar fi fost util, deoarece de două ori mi-a alunecat cîte un colţar.

Şi iată-mă brusc pe primul meu treimiar — Piz Cristallina (3 128 m) —escaladat singur, de jos pînă sus. Păcat!

Nu puteam să mă bucur prea tare din cauza grijilor pe care le aveam pentru coborîre. Deci, n-am stat prea mult acolo sus, mi-am scos colţarii şi m-am întors pe creastă, foarte friabilă, pînă în şa. Apoi am coborît versantul monoton pînă jos unde am sosit cu bine.

9 august. Astăzi credeam că plecăm mai departe dar, la invitaţia gazdelor noastre, ne-am dus cu maşina lor în aval de Trun şi de acolo, în sus, la Griesels, staţiune montană la cca 1 300 m, aşezată înalt faţă de valea Rinului, pe o veche platformă glaciară, în versantul stîng al rîului. De la Griesels am mai urcat cu maşina pînă la o „Alp", denumire dată ansamblului pastoral, compus din păşune şi stînă. Este o stînă foarte modernă, în care vacile sînt mulse mecanic, iar laptele curge direct pe ţevi transparente din plastic, pînă în satul de jos, unde se prepară caşul. Imediat după trecerea laptelui, conductele se spală cu detergent, iar apoi curge apă de izvor pînă la proximul muls.

Am urcat în continuare, pe jos, pînă la un refugiu turistic, la 2 487 m. Refugiul m-a impresionat în mod plăcut. Era totul organizat pe autoservire, cazarea şi mîncarea. Înăuntru, o cameră destul de mare, cu vreo zece priciuri neetajate, cu paturile frumos aranjate, alternînd perne albastre şi roşii, iar în faţa acestora, cîte o pereche de saboţi cu feţe de piele. Într-o nişă a camerei era bucătăria, cu vesela necesară şi cu un bar, din care te puteai servi cu conserve, vin, bere, „Fanta" şi încă o băutură răcoritoare. Pe perete scria tariful pentru cazare, mîncare şi băuturi, iar alături era o lădiţă pentru bani. Era şi o trusă medicală cu acces liber, iar în spatele cabanei, învelite în folie, erau lemne de foc — şi ele cu tarif, fiind transportate cu elicopterul.

Ne-am întors cu bine, seara a venit şi fiul gazdelor, Daniel, cu motocicleta; am dat şi eu o tură. La cină am primit spagetti cu sos de roşii şi cu carne tocată.

10 august. Din Surrein, drumul ne-a dus peste Furka-Pass, unde n-am urcat prea uşor, pentru că motorul Skodei a „fiert" de mai multe ori. Pasul Furka a fost începutul vremii bune, dar şi începutul durerii mele de cap. Cînd ajungem la Gheţarul Ronului mă doare atît de tare, încît aproape nu am chef să mă caţăr pe nişte stînci ca să văd mai bine în sus. Gheţarul e fantastic, are şi o cădere de gheaţă, iar, mai jos, Ronul se aruncă cu putere în cascade la vale, şerpuind printre monoliţi de granit. E foarte interesant de vizitat, există şi un tunel săpat în gheţar, dar nu mă tentează să intru. Şi aici, afară, e destul de rece, iar capul mă chinuie, orice boare de vînt mă deranjează.

Mai departe cedez volanul tatii, eu mă aşez în spate. Ce rău e să ai migrene!

Ne apropiem de Zermatt. Soarele mi se pare de nesuportat — prea puternic. Mă dor ochii.

Dar iată, de la Visp, intrăm pe valea Matterului. Viaducte înalte, vale adîncă, munţi abruptţi se ridică de o parte şi de alta. Se prevesteşte un munte falnic: Matterhornul.

Eu însă nu mai pot. Într-o parcare, la umbră, înainte de a fi ajuns la vreun peisaj superalpin, ne oprim. Părinţii mănîncă, eu stau culcat sub pături, am luat nişte medicamente, mă odihnesc. Orice mişcare îmi dă dureri mari de cap. În sfîrşit, se termină masa, îmi spun că mi-e mai bine, pornim mai departe, aşteptînd cu emoţie la fiecare curbă să vedem Matterhornul. Şi la fiecare curbă apar noi versanţi, abrupţi, dar fără vîrfuri înzăpezite. Sînt şi pereţi de stîncă, valea e tot mai adîncă, tot prăpăstioasă. Apoi se mai lărgeşte un pic şi brusc apare colosul de gheaţă, o piramidă strălucitoare înaltă, foarte înaltă, dominînd versanţii fără zăpadă. Mut, o privesc şi nu-mi vine să cred ochilor. E extraordinar de sus, e extraordinar de abrupt... e escaladabil. Doar că nu e Matterhornul, e Weisshorn, aproximativ 4 500 m. Deci mai înalt decît Matterhornul, care are doar 4 478 m. Dar e încîntător, o bucurie pentru ochi, păcat însă că, întorcînd-mi capul ca să văd mai bine mă doare.

Mergem mai departe. Acum valea s-a mai deschis, se vede pînă departe, apar munţii albi ce stau pe graniţa cu Italia, cumpăna apelor. Deci aşa arată zăpezile veşnice. Gigantul din stînga trebuie să fie Monte Rosa, peste 4 600 m; obiectivul nostru, Matterhornul, nu cred că se vede.

În Täsch e obligatoriu să laşi maşina. În timp ce părinţii mă aşteaptă acolo, eu mă duc cu trenul electric pînă la Zermatt, nerăbdător să văd Matterhornul. De-abia mă ţin pe picioare şi, în fond, e păcat; acum am ajuns la ţintă, vremea e bună, iar eu sînt „în pioneze". Mă voi urca oare pe Matterhorn?

Zermatt, un orăşel-staţiune cu multă, multă lume, străzi înguste, magazine luxoase, restaurante, reclame. Pornesc pe străduţe în sus şi, atunci, apare, dintr-o dată, Matterhornul. Prea bine nu se vede, fiind contra luminii de apus. Sînt atît de aproape de ţintă, dar mă simt mai degrabă bolnav, căci capul îmi atîrnă greu, ba de o parte, ba de alta. Mă întorc la Täsch. Poate mîine va fi mai bine. Facem un camping pe malul rîului, împreună cu nişte bucureşteni simpatici; eu mă culc mai repede.

MATTERHORN

11—12 AUGUST 1982

...Dimineaţa mi-e într-adevăr mai bine, mă pot ţine pe picioare, capul nu mă mai doare, dacă nu îl scutur sau nu-l mişc. Deci, încep să pregătesc tot ce-mi trebuie, îmi fac rucsacul. Reiau călătoria cu trenul apoi, schimbînd trei telecabine, ajung pe Creasta Hörnli la vreo 2 400 m, loc de unde Matterhornul se vede minunat şi mare. Majoritatea turiştilor rămîn aici, la capătul funicularului şi la restaurant, doar cei cu pioleţi şi colţari pe rucsac pornesc mai departe, spre refugiul Hörnli, la 3 260 m altitudine. Iar cînd spun la plural „ajungem", mă refer la doi nemţi, de vreo 40 de ani, cu care m-am asociat. Încet-încet, deşi la început mă simţisem un intrus printre cei doi, îmi dau seama că, de fapt, sînt mult mai la mine acasă pe Matterhorn decît ei, cu toate că aceştia au umblat mai mult prin Alpi decît mine.

Obsedat de problema cazării, care la noi în munţi se pune mai acut, o iau înaintea celor doi spre cabana Hörnli, ca să ocup locuri de dormit. Graba a fost însă neîntemeiată, deoarece loc era destul. Era încă devreme după-amiază, aşa că am mîncat şi am băut (apă cumpărată cu 4 franci 1,5 litri), iar apoi m-am întins pe prici să mă odihnesc puţin, în timp ce noile mele cunoştinţe se învîrteau în jurul cabanei. Mai tîrziu am pornit şi eu în sus, să fac o recunoaştere a traseului, care o ia la dreapta şi urcă prin Peretele Nordic. Prea mult nu am înaintat căci trebuia traversată o parte din gheţar şi de urcat un fel de perete-cădere de gheaţă, ceea ce nu se putea face de unul singur. În schimb am găsit un loc unde picură apa... pe gratis ! Aşa că m-am întors după sticlă şi ploscă pentru a le umple.

Între timp — era deja pe înserate — un elicopter tot cerceta unul din versanţii Matterhornului, mereu de jos în sus, ca şi cînd ar fi căutat pe cineva. Nu l-am prea luat în serios decît atunci cînd mi-am dat seama că vine deasupra mea şi aterizează la doi paşi de mine. Cei dinăuntru, foarte activi, au demontat rapid o uşă, au montat o coardă fixă, iar unul din ei, gata înhămat, s-a legat de macaraua elicopterului, pregătit de intervenţie. Apoi şi-au luat din nou zborul spre acel versant al muntelui.

Am început să urmăresc atent, părea să fie o acțiune de salvare, lucru foarte interesant. Într-adevăr, elicopterul se apropie mult de un anumit punct, cineva coboară legat de macara, e însă cam departe ca să pot urmări toate mișcările. Apoi, foarte repede, se ridică și se îndepărtează de stînci, încît se văd acum profilate pe cer două siluete, atîrnînd de două corzi. Deci salvatorul și cu cel salvat. Unul din ei este tras la bord, și rămîne doar o siluetă legată de coarda fixă, dinainte pregătită. Dar ce diformă e silueta aceea, purtată parcă puțin în urma elicopterului, în zborul său spre vale !

Ce s-o fi întîmplat? Aflu curînd. O echipă s-a prăbușit azi-dimineață, din apropierea vîrfului. Dar locul unde l-a ridicat pe primul e aproape de baza piramidei. Să fi căzut atît de mult? Dumnezeule, de aceea era așa diformă silueta pe care o scotea elicopterul din munte. Al doilea este cules și el foarte curînd și dus spre vale în același mod. Tot diform, chiar mai diform parcă. Morți ! Morți pe Matterhorn ! Și acolo vreau să urc eu mîine. Cu cine? Cu niște necunoscuți, care m-ar putea trage chiar ei în prăpastie. Cînd o echipă moare, doar unul este vinovat, iar pentru greșeala lui plătesc amîndoi sau toți trei. Deci ai grijă cu cine te legi în coardă !

Sînt totuși hotărît să încerc. Mă simt acum bine, mă simt tare, iar cei tari reușesc. Ne culcăm devreme, hotărîți să ne trezim înainte de ora 4, căci cine se scoală de dimineață are o șansă în plus. Nu am avut vreo emoție deosebită, totuși n-am adormit imediat, iar de trezit m-am trezit mult mai repede, așa că în jurul orei 4 eram toți trei aproape gata de plecare. Afară, beznă. Noroc cu luna tîrzie care conturează, în mare, relieful. Echipă după echipă, toți cu lămpi frontale, se grăbesc spre vîrf.

Parcurgem și noi cu bine cele vreo 10 minute pînă la locul unde fusesem ieri și de unde începe escalada propriu-zisă a Crestei Hörnli cu pasaje între gradele 1 și 3. Pînă la baza stîncilor e gheață, încît cu greu ajungem să ne prindem de cîteva prize. Primul prag stîncos e dificil de atins, din cauza gheții și a întunericului. Aici se face un pic de înghesuială. Eu urc primul, dar cei doi coechipieri ai mei nu reușesc. Scot coarda și le-o arunc, ei însă s-au și hotărît să renunțe. Pe întuneric nu se pot descurca. Pînă strîng coarda la loc, pe lîngă mine trece echipă după echipă. Mă hotărăsc să o iau singur în sus, căci singur de tot și așa nu sînt, doar în fața mea și în spate se înșiră lămpile frontale care marchează traseul. Mă țin după o echipă de japonezi, ce pare să urce repede. Deși fără lumină, neputînd folosi lanterna de mînă, mă cațăr ușor. Echipa, după care mă ghidez, merge tare, depășește pe mulți alții, prin scurtări ale drumului obișnuit, rezultînd uneori pasaje de cățărare destul de expuse, pînă la gradul 4. Nu mă prea sperii și urc după ei, fără să crîcnesc, într-un ritm în care nu ai timp să te gîndești. Prea

Șocantă apariție peste străzile Zermattului. (Foto: *autorul*)

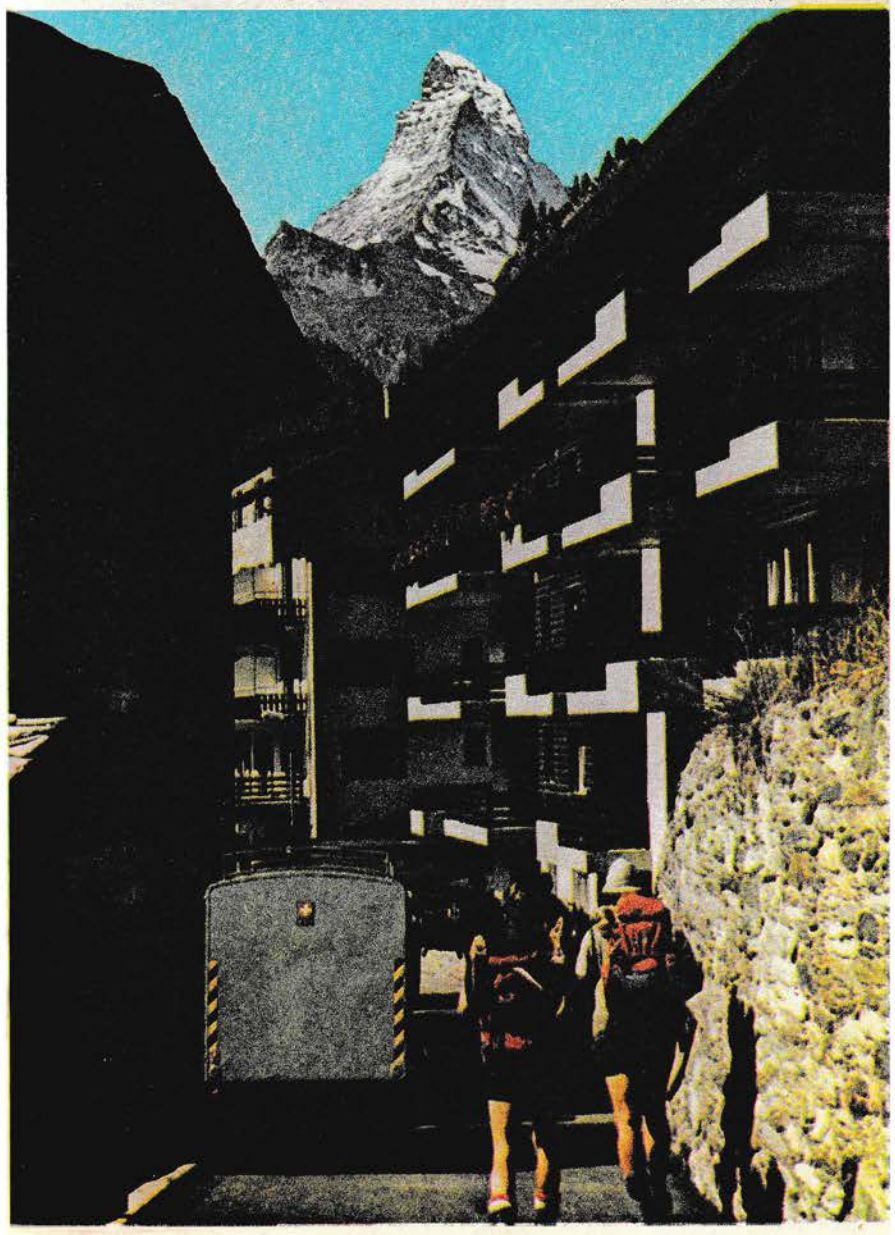

Pablo Picasso — „Guernica". Lucrare sugerată de bombardarea localității în timpul războiului civil din Spania (1936) — Madrid, Muzeul Prado.

Roma — Piața Sf. Petru. (Foto: *autorul)*

mult nu văd, din cauza întunericului, numai strict drumul și accesibilitatea lui. Stînca e destul de rece, dar acum m-am încălzit de-a binelea, transpir chiar.

Și escalada continuă în același ritm, depășesc multe echipe, acum începe să se lumineze puțin spre ziuă. Auzisem că pe la 4 000 m mai există un refugiu, „Solvay", și deodată îl văd deasupra capului. Deci am urcat deja considerabil. Mai este o porțiune abruptă, aproape verticală, pe care o trec cu mult sînge rece, apoi ajung în fața refugiului. Mult loc nu este în jur, dar nici nu-mi trebuie prea mult spațiu, mă opresc să mănînc niște biscuiți și să beau apă, mă simt cam sleit. Totodată aștept și răsăritul soarelui din spatele lui Monte Rosa, cu aparatul foto pregătit. Noroc că a răsărit curînd, așteptarea aceasta mă îngheață. Cu greu îmi reiau drumul. Pînă mă încălzesc din nou, să-mi intru în ritm, trece un timp. Urcușul este în continuare destul de abrupt, apoi ajung la o ruptură de pantă. Aici devine mai domol și începe să predomine zăpada înghețată. E ultima porțiune în drum spre vîrf. Acum toți ceilalți își iau colțarii și pioletul, așa că mă echipez și eu la fel. Totuși, înclinarea pantei nu e deloc neglijabilă, încît sînt nevoit să-mi pun întrebări de ordin tehnic. Oare, pentru gheață, am destulă experiență, încît să pot urca fără risc? Oare, nelegat, nu e prea periculos? O alunecare m-ar arunca spre zona abruptă și nu m-aș mai opri pînă jos, ca cei de ieri. În dreapta e prăpastie, peretele nordic. Nici la stînga crestei nu e prea îmbietor. Ce e de făcut? Pînă îmi leg colțarii, mă asigur cu „selbst"-ul, un fel de bară înfiptă aici, căci locul e periculos. În sfîrșit, sînt gata și pornesc din nou. Nu e ușor deloc, dar destul de sigur. Trebuie să fac adeseori pauze, fiind tare obositor.

Echipa de japonezi a rămas acum în urma mea. După aceasta îmi reglez ritmul de urcare; cînd se apropie prea mult, accelerez, cînd se îndepărtează, mă odihnesc. Așa merge un timp, pînă începe iarăși abruptul. Ce-i drept, sînt corzi fixe, în locuri mai grele, dar acum trebuie să mă cațăr cu colțarii în picioare. Pentru mîini începe să fie prea rece; ceilalți se urcă cu mănuși, eu însă prefer, pentru siguranța prizei, mîinile goale. Pasajele de stîncă și gheață alternează, cele de stîncă devin tot mai grele. Ajung la un pasaj surplombant, cam de gradul 4. Înaintez cu precauție, avînd „selbst"-ul mereu pus pe corzile fixe, acolo unde acestea există. Aici, la surplombă, este coardă fixă, slavă cerului, căci altfel nu știu cum aș putea trece cu colțarii în picioare. Trăgîndu-mă cu mîinile de coardă, cum făceau și ceilalți, îngreunat și de rucsacul din spate, reușesc cu un efort mare să trec pasajul. Sînt transpirat și gîfîi. Dar iată că o echipă se întoarce deja, victorioasă. Deci vîrful e pe aproape. Chiar și panta pare să se atenueze. Urmez un fel de tăpșan înclinat, apoi cîteva țancuri și, deodată, văd că am ajuns sus! E abia ora 8 și eu stau pe vîrf. Mai este o echipă care a ajuns înaintea mea, deci sînt

aproape printre primii sosiți. Într-o clipă mă simt fericit, aș vrea să împărtășesc cu cineva bucuria, dar nu am cu cine. Pînă la urmă le strig japonezilor „mei", care tocmai ajung pe vîrf, și agit pioletul. Sînt sus, în sfîrșit, sînt sus și e abia dimineață !

Dincolo, spre sud-vest, se văd Mont Blanc-ul și Grand Combin, coloși înghețați. Jur-împrejur e totul foarte jos, văzut ca din avion. Spre Italia pare și mai abrupt, chiar surplombant. Pereții cred că sînt foarte periculoși din cauza friabilității.

Prea mult nu pot sta liniștit pe vîrf, mă gîndesc la coborîre. Va trebui să fiu foarte atent. După ce mai fac cîteva poze, mă hotărăsc să cobor. O jumătate de oră a ajuns pe vîrf. Pornind la vale, mă întîlnesc mereu cu echipe care urcă. E un convoi întreg, fără de sfîrșit. Toți vor să ajungă pe vîrf. Între timp zăpada s-a mai înmuiat, încît cei ce urcă n-au mai luat colțari. Eu rămîn cu ei pentru că nu mă deranjează.

Nu am avut probleme deosebite la coborîre. Mi-am impus atît de multă atenție, încît nici măcar o dată nu am alunecat și n-am avut emoții nicăieri. Cu alte cuvinte, coborîre sigură. Pentru sporirea siguranței, am făcut trei rapeluri. De la Creasta Hörnli am urmat pe jos coborîrea nesfîrșită, pe poteca șerpuitoare. Cînd am ajuns la Zermatt era deja amiază și chiar și cea mai mică rampă de urcare o simțeam în picioare. Noroc că mergeam mai ales la vale.

Spre seară m-am întîlnit și cu părinții, iar după ce am băut pe nerăsuflate un litru de lapte bătut, m-am dus, în sfîrșit, la culcare.

Și zi de zi, după aceea, capul m-a jenat tot mai puțin, pînă a încetat complet să mă mai doară.

HOINĂRIND PRIN EUROPA

13 AUGUST—9 SEPTEMBRIE 1962

De la Zermatt spre Chamonix am reluat drumul pe valea Ronului, care nu mai are măreția alpină de amonte. Apoi, trecînd în Franța peste pasul Forclaz, ne-am apropiat din nou de vîrfuri înzăpezite și de ghețari, ce coboară pînă în preajma șoselei. Vremea s-a stricat însă brusc, astfel că la Chamonix n-am văzut mare lucru. Prin neguri întunecate se zăreau pereții înalți și vîrfurile dantelate, „Aiguille du Midi", dar Mont Blanc-ul era învăluit cu totul. Orașul era foarte aglomerat, abia puteam sufla de atîția turiști și alpiniști. Am vizitat și magazinul „Lachenal", dar n-am cumpărat nimic.

De la Chamonix la Grenoble, în circulația intensă a sfîrșitului de săptămînă, am trăit emoția de a nu mă putea opri în spatele mașinii, care frînase brusc în fața mea, „Skodei" noastre trebuindu-i un timp mai lung de rulare. La Grenoble am ajuns pe seară, n-am reușit să schimbăm bani, așa că ne-am continuat călătoria pînă la un loc bun de tabără. Către amiaza următoare am admirat arcul de triumf roman, cu basoreliefuri viguroase, păstrat în mijlocul unei giratii din Orange, apoi am văzut celebrul pod din Avignon, cîntat de cantoneta franceză, din care au rămas doar patru arce, pînă la mijlocul fluviului. Am vizitat castelul-fortăreață, reședință a papilor în secolul al XIV-lea, și catedrala romanică. Străzi înguste se înscriu între clădiri medievale, iar în piața castelului se desfășura, pentru contrast, o mică trupă de rock. Era atît de cald, încît singurul lucru ce ni-l doream era să ajungem la Mediterana, să ne putem răcori.

Ne-am mai oprit la Arles, care mi-a plăcut mai mult. Orașul de tip cetate, mare port la Ron, încă din antichitate, are o arenă de circ romană, așezată chiar în centru, pe vîrful unui mic deal. În apropiere există și un vechi teatru grec, în care se dau și astăzi reprezentații în aer liber. De fapt, înaintea romanilor fuseseră și grecii pe aici, ca întemeietori ai coloniei. Nu prea sînt însă urme ale ședерii lui Van Gogh în Arles, există doar o statuie care îl reprezintă.

Seara, am ajuns, în fine, pe litoral, după ce am nimerit pe un drum secundar, printre plantații diverse și prin zone joase din Camargue sau delta Ronului. Am văzut acolo și caii aceia sălbatici, care trăiesc prin mlaștini, și taurii negri, crescuți pentru coride. Ca prin minune, am găsit, între boschețiii vecini plajei, un loc de parcare și de pus cortul, fără plată; de fapt nici n-am mai ridicat cortul, am dormit doar așa, pe saltele, în aer liber. Înainte de culcare m-am dus, totuși, pînă la campingul alăturat, unde sînt niște baruri-restaurant, să văd cum se distrează lumea pe aici. N-am rămas deloc încîntat.

Dimineața am trecut pe lîngă un lac cu flamingi roz, care stăteau pe catalige ca berzele, apoi am continuat drumul pe coastă spre Spania. Într-un golf izolat, am mai făcut o baie, convingîndu-mă, din nou, că Mediterana e prea sărată, dar nu și prea caldă. Coasta, foarte frămîntată, are faleze înalte, stînci ce coboară din Pirinei, golfuri, iar drumul urca și cobora mereu, în curbe strînse și cu circulație mare. Seara am ieșit spre continent și am găsit un loc bun de dormit, între livezi delimitate cu trestii înalte, verzi, ce se închideau deasupra drumului, ca un tunel.

Am intrat de dimineață în Barcelona și am vizitat mai întîi Sagrada Familia a lui Gaudì. Am rămas adînc impresionat în fața acestei minuni a arhitecturii. Nu-ți vine să crezi că există aievea așa ceva, pînă nu vezi, pînă nu pipăi. Am urcat în unul din cele opt turnuri, pe niște scări interioare, în spirală, și m-am minunat de grandoarea lucrării. Un adevărat geniu, acest Gaudì", și e de necrezut cum a putut realiza o astfel de construcție, fără un proiect de ansamblu, prin schițe date pe parcurs, pînă în ziua unui accident fatal de tramvai, în anul 1926. În ultimii ani s-a reluat construcția catedralei, încercîndu-se terminarea ansamblului, în interiorul incintei de turnuri și fațade realizate de autor. În rest, m-am plimbat toată ziua prin oraș, în lung și-n lat. Am rămas dezamăgit de Muzeul de Artă Modernă; aproape numai pictori neoclasici barcelonezi și cataloni. Mi-a plăcut mai mult Muzeul Picasso, cu unele lucrări extraordinare, cu multă ceramică interesantă, dar cam puține dintre operele ce le căutam. Orașul m-a fascinat prin centrul vechi, gotic, prin metropola modernă, sistematizată și prin deschiderea largă spre mare. A doua zi, înainte de a pleca mai departe, am vizitat fundația Miró. A fost extraordinar. Pe lîngă clădirea în sine, care e modernă, cu forme cubice, complet albă, cu geamuri în acoperiș și curți interioare, pînzele pe care le adăpostește sînt uluitoare. De fapt e numai Miró înăuntru, pe pînză sau în relief (sculpturi). Cîteva mi-au plăcut tare mult, tata a rămas mai puțin încîntat. Ce-i drept, între Miró și Picasso, geniul celui din urmă m-a impresionat mai mult, prin diversitatea formelor de exprimare.

În noaptea aceea am dormit înainte de Valencia, în cel mai frumos loc de pînă acum: sub portocali. Erau plantații irigate pe mii de hectare. Un drumeag ne-a condus mașinile în livadă, a noastră și a conaționalilor, cu care am călătorit vreo cinci zile împreună. Le-am parcat sub un nuc, iar noi am dormit sub portocalii încărcați de fructe, încă verzi.

În Valencia m-a impresionat mai mult clădirea bursei sau „Lonja" (sec. XV), în stil gotic civil, cu detalii renascentiste, apoi bogăția de produse din hala pieței și m-am bucurat să pot cumpăra aici două discuri. După-masă am ajuns la Toledo, oraș-cetate, înghesuit de un promontoriu stîncos, ce domină cîmpia Castiliei și este înconjurat de rîul Tajo. Forftificațiile cu ziduri crenelate au fost ridicate pe rînd de cuceritorii vizigoți, arabi și spanioli, Toledo devenind capitala regilor Spaniei timp de cinci secole. Numeroasele monumente aparțin fie stilurilor distincte, gotic, maur, Renaștere și baroc, fie unei contopiri a acestora, denumită mudejar. Pe lîngă catedrala gotică, impunătoare și bogat ornată în interior, pe străduțele foarte strîmte sînt biserici, mănăstiri, moschei și sinagogi, din trecutul medieval, ilustrînd dezvoltarea în comun a unor populații și a unor culturi atît de diferite. Ne-a impresionat mai ales incinta etajată a mănăstirii San Juan de Los Reyes, cu arce gotice, care deschid drum privirii spre curțile interioare cu vegetație multicoloră. Alcazarul, reconstruit după războiul civil, arată doar ca o cazarmă mare și rectangulară, cu curți interioare.

Am dormit pe malul apei, apă ce era de fapt un fel de baltă, căci rîul curgea foarte încet. Dar și asta e mult pentru Spania, întrucît, de la părăsirea litoralului, n-am văzut pînă acum decît albii secate și dealuri aride, roșii. Într-un loc am trecut, totuși, și peste un baraj, al cărui lac de acumulare, albastru deschis, avea nivel foarte scăzut, la zeci de metri sub urmele lăsate pe maluri. Dimineața, înainte de a pleca din Toledo, am mai intrat o dată în cetate, pentru a vizita casa memorială El Greco și picturile păstrate acolo; mi-au plăcut mult.

Drumul scurt pînă la Madrid și oprirea întîmplătoare, exact în fața Muzeului Prado, ne-a permis să vizităm în aceeași după-amiază secția clasică, cu bogate colecții ale unor pictori ca Rubens, Goya, Velasquez, El Greco, Ribera, Breugel și un singur autoportret de Rembrandt. Mi-au plăcut în special cele două „Maya" (vestida și desnuda), apoi unele tablouri ale lui Velasquez, iar cu această ocazie am învățat să apreciez și pictura clasică. Pînă acum nu însemna nimic pentru mine. După ce soneria ne-a scos afară de la Prado, ne-am mai plimbat prin centru, am văzut palatul regal și Plaza de España, cu statuia lui Cervantes și a personajelor sale celebre, Don Quijote și Sancho. M-a încîntat metropola, cu etapele sale succesive: medievală, a Habsburgilor, a Burbonilor, romantică și contemporană. Seara, cu puțin efort, am găsit un loc ideal pentru campat, într-un parc din inima Madridului.

A doua zi am văzut „Guernica", rămînînd mut în fața unei atari capodopere. Pînza să tot aibă 5—6 m lungime și 2,5—3 m înălțime. E uriașă; e copleșitoare!

Spre seară am ajuns în El Escorial, reședință de vară și de veci a regilor Spaniei, unde ne-am reîntîlnit cu românii noștri. Aici peisajul se mai schimbă, la altitudinea de peste 1 000 m sînt păduri, deși cam uscate, formate mai ales din pini. Construite de Filip al II-lea, ca omagiu adus Sfîntului Lorenzo, de ziua căruia a obținut victoria asupra Franței, în anul 1557, palatul și catedrala, înglobată în incintă, au fost îmbogățite succesiv cu colecții de tezaur, pictură, tapiserie și sculptură în lemn.

Părăsim Escorialul pe la amiază, intrînd din nou în Madrid, ca să ne îndreptăm spre casă. Am trecut pînă dincolo de Zaragoza, avînd ocazia să-mi completez imaginea despre podișul Spaniei. Peisaj arid, cu sate foarte prăpădite, niște chei asemenea Canionului din Colorado, doar de proporții mai mici. Prin Lerida am continuat drumul spre Andora, unde am ajuns după-masă. Ce comerț se face aici! E de neînchipuit forfota ce poate fi în puzderia asta de magazine! În ziua următoare am pornit „escalada Francia", care ne-a urcat pînă la 2 400 m în Pirinei, apoi am coborît la Toulouse, de unde am plecat spre Roma. O zi întreagă am traversat Franța, cu o scurtă oprire pentru a vedea centrul Lyonului. Am ocolit noaptea luminile Genevei, iar la Lausanne am urcat într-un tren spre Italia, cu biletul „inter-rail" pentru tinere. Părinții, mai grăbiți, din motive de serviciu, și-au continuat drumul spre țară.

Roma! Extraordinar, sînt la Roma! „Roma Tiburtina", așa-i spune stației în care am coborît. Îmi dau seama că nu e gara principală și mă cam neliniștește faptul că nu am nici o liră, iar acum, după-masă, am șanse să găsesc băncile închise, ca și în Spania. Noroc că o vînzătoare de ziare îmi dă un bilet de autobuz și îmi explică în care să mă urc, ca să ajung, numai ea știe unde. Mă urc în orice caz în mașina indicată, iar aceasta mă duce pe tot felul de străzi ce nu par deloc centrale. Pînă la urmă ajung la gară, marea „Stazione Termini". Pornesc să vizitez reședința Papei, de la Castell Gandolfo, la vreo 30 km. Merg pe diverse șosele frumoase, urc o pantă, iar dincolo apare un lac vulcanic, cu pădure de jur-împrejur, cam ca Lacu Sfînta Ana, dar mai mare. Reședința Papei e frumos așezată pe deal, înconjurată de vegetație și păzită, conform tradiției, de garda elvețiană. M-am întors pentru cină, ca apoi să ies la Tivoli, noaptea, unde am vizitat Villa d'Este și grădina acesteia. Are cîteva sute de fîntîni, unele arteziene, altele doar curgătoare, toate feeric luminate, așezate pe pantă destul de accentuată, încît apa curge frumos la vale, printre statui inundate de vegetație, dînd o culoare verde, proaspătă. Ziua următoare m-am plimbat pînă seara prin Roma,

admirînd printre altele și... frumusețea italiencelor. Bineînțeles mi-au rămas în amintire și Piazza del Popolo, cu obeliscurile egiptene și cele două biserici gemene, Via del Corso, cu magazinele de modă, Piazza di Venezia, Columna lui Traian, care din păcate era acoperită de schele, Colosseumul, unde am urcat pînă sus și, mai ales, statuia lui Moise. Am descoperit-o în biserica San Pietro in Vincoli, unde am intrat într-o doară, rupt de oboseală și de căldură, cu picioarele dureroase, ca să mă mai răcoresc și să mă odihnesc. Cînd l-am văzut pe neașteptate, într-o nișă din dreapta, nici măcar n-am vrut să cred că e originalul. Am smuls un receptor cu informații turistice, ca să aud că mă aflu în fața celei mai celebre statui a lui Michelangelo, „Moise", Moise cel viu, Moise care trăiește. Întreaga musculatură a mîinilor lui e încordată, în mișcarea de răsucire pe care o face. Gîtul puternic e inundat de barba ondulată, ce se revarsă pînă pe piept. Moise e puternic, Moise e singurul pămîntean care „l-a văzut pe Dumnezeu", singurul ales căruia „i s-a arătat Dumnezeu". Moise, mîntuitorul poporului său. E atîta vigoare în el, atîta forță, forța supranaturală. Și ce expresie aspră a feței, încruntată! O jumătate de oră nu mi-a ajuns ca să-l privesc.

Fiind deja pe înserate, m-am reîntors la Popolo. În seara aceea m-am mai dus la un local, să mănînc înghețată și să ascult muzică. În ziua următoare am vizitat Vaticanul. De dimineață m-a luat un autocar cu ghid care a făcut o mică prezentare a orașului, apoi am trecut podul spre cetatea papală. Am vizitat muzeul Vaticanului, cu sculpturi grecești și romane, cu niște căzi de baie avînd dimensiuni după rang, cu mozaicuri romane în pardoseală, asemenea celui de la Constanța, cu fresce de Rafael... și cu Capela Sixtină. Doar tavanul și peretele din fund sînt opera lui Michelangelo, cel dintîi în stil renascentist, cel din urmă, mult deosebit de tavan, este realizat cu 29 de ani mai tîrziu, în stil baroc. Pe perete toate personajele au fost pictate goale de Michelangelo și doar sumar „îmbrăcate" mai tîrziu, de alt pictor, din cauza prejudecăților religioase.

„Geneza"... te lasă mut. Este o capodoperă! Personajele, foarte dinamice, ies în relief asemenea unor sculpturi. Se simte pregnant că artistul a fost în adîncul sufletului său sculptor. Adam e frumos, grațios, curat, pur. Scena în care întinde mîna Creatorului, care îi transmite viață, este extraordinară, m-a copleșit pur și simplu. Simți în ea întreaga suferință a lui Michelangelo.

După-masă am vizitat și catedrala Sfîntu Petru, care, deși imensă și bogată, nu m-a impresionat mai mult. Mi-a plăcut îndeosebi „Pietà" care, din păcate, e înconjurată de sticlă, după ce un psihopat a sărit cu daltă și ciocan să o distrugă. Maria este atît de tînără și de frumoasă încît pare mai degrabă iubita, gingașă și rămasă acum singură, a lui Cristos. Gingașă cam ca iubita mea de altădată, aș putea spune. Cînd o vezi, te

îndrăgostești, pur și simplu. Decît mamă și fiu, sînt mai degrabă frate și soră, iubit și iubită, logodnic și logodnică. Am urcat și pe imensa cupolă care impresionează, mai ales (și numai) prin dimensiuni și bogăție.

Spre seară, de pe dealul ce domină Piazza del Popolo, privind un apus de soare așternut peste marele oraș, mi-am luat în gînd rămas bun de la Roma-mamă.

A doua zi de dimineață eram în drum spre Florența, unde am și ajuns în două-trei ore. Florența am văzut-o pe ploaie. Am fost cam tot timpul dezorientat, căci nu știam ce merită să fie văzut în fiecare muzeu. Am intrat pînă la urmă într-un muzeu, unde am văzut cîteva lucrări de Michelangelo, nesemnificative (Bachus, etc.) și Donatello (printre altele, renumita statuie din bronz, care îl reprezintă pe David învingător). Apoi am admirat primăria, cu turnul ei înalt și zvelt, avînd în față pe „David" de Michelangelo (copie) și alte statui. Piața e pietonală, clădirile vechi sînt frumoase. Am mai vizitat și „Cappella dei Medici", unde se găsește cavoul familiei cu sculpturi de Michelangelo. Sînt impresionante! Personajele masculine mi-au plăcut cel mai mult; torsuri răsucite și încordate, musculatură reliefată dur.

O impresie deosebită mi-a lăsat expoziția Roy Lichtenstein cu lucrări din anii 1970—80, expoziție ce se găsea întîmplător la Florența și pe care am avut norocul să o văd. Un stil curat, personal, culori pure, mai ales galben, verde, roșu, albastru, contururi negre pline, clare. Pe alocuri structuri cubiste, pe alocuri pop-art, dar mai ales expresionism. Una din lucrări mi-a adus aminte de tabloul său „Good morning, darling". Era o parte din fața unei femei, cuprinzînd părul și un singur ochi din care picura o lacrimă; fața, cu buline mici roșii, lacrima cu buline mici albastre.

Lucrările din 1981 sînt într-o manieră aparte, suprafețele de culoare haotic aruncate, „curse" oarecum, cu multe insule de culoare sau dungi diverse. Nu m-a impresionat o pînză anume, dar mi-au plăcut mai mult decît tablourile lui Miró. Lichenstein e mai liber în spirit. Acum, notîndu-mi impresiile, îmi amintesc de una din lucrări: se cheamă „Dialog". Are influențe suprarealiste.

După ce m-a plouat bine în Florența, am luat trenul de Bolzano, unde am ajuns la miezul nopții. Somnul din tren l-am continuat chinuit în sala de așteptare pînă ce, spre dimineață, am fost dați afară cu toții, încît mi-am reluat somnul pe peron, așteptînd să se facă ziuă.

Dimineața în Bolzano... Ce să fac? Vreau să merg în Dolomiți și habar n-am unde sînt. Știu doar direcția aproximativă a masivului Marmolada. Mă hotărăsc să merg spre centru, să mănînc și să caut o hartă. Găsesc una chiar la ieșirea din gară. Deci, din Bolzano parcurg bucata

aceea scurtă, pînă la ramificația spre Carezzo-pass, și fac acolo autostop. De mîncare o să găsesc ceva pe drum, căci prin centru nu are rost să mai trec. Doar că n-am găsit nimic pînă ce am ieșit din Bolzano. Iar bucata scurtă pînă la intersecția spre Carezzo nu se mai termină. Cerul e destul de negru, din cînd în cînd picură, foamea mă chinuie tot mai tare. În ceață se văd niște țancuri stîncoase, dar tare mai sînt departe. Mă întorc, nu are nici un rost să continui drumul ăsta pe jos, pierzînd vreo două-trei zile și riscînd să nu văd nimic. Fac o scurtătură spre gară, unde nimeresc exact peste un teren care pleacă spre München (Monaco în italiană), și, după vreo șase ore de călătorie, cobor în Biberach. Este 29 august.

Kassel. Fără să mai zăbovesc, în dimineața următoare sînt din nou în tren și ajung la Kassel unde vizitez colecțiile de artă modernă; notez nume de artiști și anul lor de naștere — sînt în general tineri —, titluri de lucrări, fac fotografii, cîteva schițe și observații proprii. Încep cu cel de-al 7-lea festival al artei moderne „Documenta", găzduit în Museum Fridericianum, cea mai veche clădire ridicată în Europa, avînd de la început destinația de muzeu.

Robert Barry a pictat în anul 1982, direct pe perete, copaci și cuvinte sau expresii scurte, pe care o bandă sonoră le repetă între timp. Anselm Kiefer are o pînză mîzgălită cu lemne arse în foc, iar pe suprafața picturii sînt prinși clești metalici, adevărați. Andy Warhol prezintă „Oxidation", niște pînze „oxidate" cu bronz și cu verde. Mă surprinde plăcut lucrarea „Schiffsteppich" (covor de vase), semnată de Signe Theill, vapoarele tăiate în hîrtie de ziar fiind lipite unul de altul și un mic avion este căzut pe unul din vapoare. Volker Tannert pictează figuri umane lungi, întortocheate, cu membre subțiri ca niște rîme. Îmi place mult lucrarea lui Luigi Mianolfi, reprezentînd copaci; este un tablou reliefat din lut. Compoziția lui Isolde Wawrin, în genul lui Kandisky, este dominată de alb, iar „Still-life" (Natură moartă) a lui Tony Cragg cuprinde obiecte de tot felul: burlan, canistră, cană, butoi, minge, vapor-jucărie — toate în albastru —, apoi un scaun, ladă, sabot de lemn și chiar rotorul unei mașini de spălat rufe.

Parcurg și colecția „Neue Galerie", notînd doar cîteva nume de autori, iar la „Orangerie" găsesc și artă fotografică, pe lîngă cea plastică. Astfel, Robert Maplethorpe expune în alb-negru părți fotografiate din aceleași nuduri; o femeie albă, respectiv un bărbat de culoare (1981). Pe un fundal din panouri de lemn pliate, cu unghiuri între ele, Judy Rifka a întins niște ciorapi la uscat, prinși cu cleme pe o sîrmă, intitulînd tabloul „Kringelsocken" (Șosete). Boyd Webb realizează o compoziție fotografică din urme de picioare murdare, pe pardoseală, iar picioarele se văd intrînd după o draperie.

Martina. Am cunoscut-o în tren, între Kassel și Göttingen. M-a invitat la ea. M-am dus la ea. Am dormit la ea. Am mîncat la ea. Mi-a spălat hainele, m-a îngrijit, m-a culcat, m-a hrănit.

Acum sînt în drum spre Hannover și mă gîndesc la ea. Dar e de necrezut! Parcă am visat, nici nu-mi vine să cred că a fost adevărat. Mi-ar place să fiu și acum cu ea, s-o văd. Ce drăguță a fost Martina!

3 septembrie. Sînt în drum spre Paris. Ultimele trei zile le-am petrecut la Varel. Am făcut și mici plimbări în orășelele vecine, am mai cumpărat cîte ceva.

Paris. La Muzeul Național de Artă Modernă regăsesc nume și lucrări cunoscute din cărți și chiar din expozițiile prezentate în țară. Reîntîlnesc astfel pe Vasarely, printr-un tablou abstract, cu cuburi, din care lipsesc unele fragmente, apoi Jaques Villon cu forme cubiste, în pete mari de culori complementare: violet, portocaliu, galben, albastru. Alături sînt cele trei suite ale „Dansului" de Matisse, șeful școlii foviste, la care mă surprinde voluptatea desenului.

La „Colection Henry Thomas" remarc întîi o mică acuarelă de Raoul Dufy, îmi plac platanii abstractizanți ai lui Maurice de Vlaminck (1906), apoi un peisaj cu vaci, în stil pointilist, al lui Delaunay (1906); trec în revistă lucrări de Delacroix, Rouault, Matisse, și mă frapează crochiul lui Brâncuși „Bust de femeie" prin formele sintetice, manifeste încă în anii 1908—1910. Sînt reținut iarăși de lucrări abstracte ca: „Orga pe fond verde" a lui Franz Kupka (1922), cu dungi late în negru, întrerupte de benzi verzi, în mai multe nuanțe, apoi „Fără titlu" de Serge Poliakoff (1955), constînd din pete mari verzi închis, roșii și una crem, iar la urmă colajul lui Nicolas de Staël (1953), cu petice galbene, roșii, albe și albastru deschis, pe fond bleumarin. Francis Picabia este dadaist prin „Optofon", nud feminin întins peste cercuri concentrice, albastre și albe, apoi abstract prin „Udnie" (1913).

Înainte de a părăsi galeria mă întîmpină „Porumbelul păcii", de Picasso, și mă fascinează Raoul Dufy: nervos, dinamic, grăbit, prin orchestra sa dezlănțuită.

Parcurg și Muzeul de Artă Modernă al Orașului Paris, notînd sculptura metalică cu tentacule și forme rotunde a lui Etienne Hajdu, formele cubiste de Jaques Villon, cu culori șterse inundate de verde, pete nedefinite cu treceri fine între culori, de Hans Hartung, în „Achat de la ville" (1965). Un al doilea tablou de Hartung îmi apare mai definit și mai subtil, tratat cu liniuțe galbene, pe fond închis, iar baza verde deschis contrastează cu negrul umbrei. Întîlnesc apoi picturi naive de Henri Rousseau și Marc Chagall, lucrări expresioniste de Modigliani, iar în final vasta compoziție decorativă „La Fée electricité", pictată de Raoul Dufy în 1937, pentru expoziția universală de la Paris, care este cel mai mare tablou din lume (60×10 m) compus din 250 panouri.

Deasupra intrării la mormîntul lui Napoleon, din „Dôme des invalides", citesc cu emoție dorința lui:

„Je désire que mes cendres reposent sur les bords de la Seine, au milieu de ce peuple Français, que j'ai tant aimé".

Iar sarcofagul roșu, din granit de Carelia, reprezintă generoasa recunoaștere a personalității lui Napoleon de către însuși țarul Rusiei, căruia îi fusese cotropită patria. Tot acolo sînt depuși mareșalul Foch, eroul primului război mondial, și alți mareșali ai Franței.

Muzeul Rodin îmi etalează o bună parte din opera plină de lirism senzual a celui care spune că eliberarea sa de academism s-a făcut prin cunoașterea lui Michelangelo. În „La chute d'un ange" (Căderea unui înger) femeia culcată este arcuită, în formă de pod, iar capul dat peste spate este acoperit de cel care o sărută, el stînd ghemuit alături și rezemîndu-și brațul pe sînii ei. Este extraordinar, gingaș, fantastic, plin de voluptate. „Adam și Eva" (1884) sînt mici, conturați vag într-un bloc mare de piatră, Eva are genunchii lipiți, ridicați în sus, și amîndouă personajele sînt culcate. „Catedrala" (1908) este un studiu impresionant al mîinilor, prin împreunarea acestora în forma bolților gotice. „Torsul de bărbat" este de-a dreptul fantastic, prin încordarea acestuia, iar în celebrul „Sărut", ea e gingașă, el puternic. În studii pentru „Poarta infernului" este fantastică mișcarea unui bărbat, cu capul întors pe spate, cu umerii ridicați, alături de un tors de femeie arcuit. „Danaida" este lucrată în marmură, cu părul despletit, punîndu-i-se în evidență îndeosebi spatele. La ieșire, „Romeo și Julieta" sînt cuprinși amîndoi într-un sărut, iar în parcul muzeului se află „Poarta infernului" și copia „Burghezilor din Calais".

Spre seară ajung la cartierul „Défense 2 000". De la stația trenului subteran am urcat mai multe niveluri cu scări rulante. Apoi am ieșit dintr-o dată pe o platformă cu dale de piatră, întocmai ca pe o altă planetă sau pe un alt continent necunoscut, ceea ce este aproape același lucru. Sînt blocuri înalte și zvelte, cu fațade din sticlă verzui închis, cu linii verticale și orizontale. O întreagă alee comercială se înșiră la etajul al II-lea, în interiorul unei asemenea clădiri de sticlă. Poți merge dintr-un magazin în altul și nu le dai de capăt. La un moment dat ies pe acoperiș. De acolo se vede bine toată minunăția, în lumina roșie a apusului. Clădirile lucesc straniu, aproape nepămîntean; toată acea platformă, cu dale de piatră, coboară într-o parte prin grupuri de cîte 7—10 trepte, apoi sînt fîntîni, fațade colorate și șosele întortocheate ce trec pe sub platformă. Oameni foarte puțini. M-am simțit mic și neînsemnat într-o astfel de lume extraordinară.

Plimbare prin centru: Rue de St. Denis, le Louvre, le Pont Neuf, l'Arc de Triomphe, Champs Elysées, Magasin Renault, cu mașina de formula I și cea care a cîștigat celebra cursă de 24 ore, de la Le Mans.

Înainte de a mă cufunda în marele „Centre Pompidou", ard de curiozitate să vizitez micul „Atelier Brâncuşi" după ce, cu ani în urmă, văzusem retrospectiva prezentată la Bucureşti. Dar constat cu dezolare că tocmai se încheiase programul de vizitare a atelierului şi-mi pun în joc întreaga elocvenţă pînă ce conving supraveghetoarea să-mi deschidă din nou, special mie, românului venit de departe, de pe meleagurile lui Brâncuşi. Îmi schiţez încăperile, notez poarta boltită din lemn, locul bucătăriei şi amplasarea lucrărilor. Aici este „Poarta sărutului" (1930), „Leda", variante de studiu ale „Coloanei fără sfîrşit" (1920, 1925, 1930), ale „Cocoşului mare" (1924, 1930, 1949), ale „Măiastrei", „Cariatida", „Sărutul", „Domnişoara Pogany" şi altele.

Urc apoi la etajele al III-lea şi al IV-lea ale Centrului, unde sînt reprezentate curentele moderne ale artelor plastice, din pragul secolului, pînă în deceniile din urmă. Găsesc simbolişti ca Bonnard, numeroase lucrări foviste de Dufy, Matisse, Derain şi Maurice de Vlaminck, urmate de reacţia contra fovismului, pornită din înşişi Derain şi Vlaminck. Îmi place mult autoportretul lui van Dongen, în faţa unei ferestre.

Din suita cubiştilor mă surprind neplăcut simplele colaje decupate din ziare sau din hîrtii colorate, completate cu cîteva schiţe în cărbune, semnate de Picasso, ca să parcurg în continuare multe din lucrările sale bune, tratate în tonuri maro, cu contururi mai întunecate, iar la urmă cîteva opere abstracte şi celebrul său „Minotaur" (1927). Pe lîngă Ferdinand Léger, aşa cum îl cunoşteam eu, cu forme rotunde, umbrite şi viu colorate, constat şi o manieră diferită, cu contururi negre, de cărbune, pe fond alb, şi suprafeţe mici de culoare, creionate nervos, aproape haşurate, alternînd în dungi roşu-alb-roşu sau verde-alb-verde. Închei şirul cubiştilor cu Albert Gleizes, Delaunay şi mă înviorează „Rugby"-ul dinamic al lui André Lhote. Îmi place şi sculptura cubistă de Jaques Lipchitz, dar sînt fascinat de „Profetul" metalic al lui Pablo Gargallo, cu gura în strigăt, barba decupată, mîna dreaptă ridicată, iar stînga rezemată pe toiag.

Trec în revistă autori futurişti şi dadaişti ca Duchamp, Severini, Balla şi Picabia, expresionişti ca Modigliani şi Marc Chagall. Gruparea „Blaue Reiter" e reprezentată prin Paul Klée şi Wassily Kandinsky, iar pictura abstractă prin Kupka, Mondrian şi acelaşi Kandinsky. Mă opresc îndeosebi în faţa unor lucrări din prima perioadă a lui Kandinsky şi-i admir originalitatea; este diferit de tot ce am văzut pînă acum. Fără contururi certe, culorile sînt creionate, pe alocuri trec treptat din una în alta. „Improvizaţia XIV" (1910) e poate cea mai bună. Se recunoaşte un copac după formă şi culoare, alături o tufă, iar cîmpuri cromatice întinse sînt aşternute în spate. Cîteva forme rotunde şi cîte o pată vie aduc contrast şi distanţă. Dintre tablourile cele mai noi (1923—1940) unele îmi plac, altele nu. Toate sînt abstracte, au simboluri şi semne. Cele trei tablouri ale lui Franz Kupka, din anii 1921—1923, sînt greu de descris. Se joacă cu perspective ca nişte abisuri ce se scufundă undeva departe, în spatele pînzei.

Oamenii de sîrmă ai lui Alexander Calder, cu capete formate aproximativ din patru fire, asemenea meridianelor, îmi sugerează în sculptură genul suprarealist al picturii lui Miró şi mă încîntă la fel ca şi graţia formelor organice ale lui Jean Arp, rotunjite şi abstractizate, din piatră albă şlefuită.

În sectorul de artă contemporană, ultimul pe care îl vizitez din Centrul Pompidou, mă întîmpină sculpturi de Henry Moore şi Alberto Giacometti, două siluete feminine reduse la forme anatomice esenţiale, abstractizate şi totuşi atît de originale şi diferite între ele. Găsesc apoi inedite şi captivante sculpturile metalice sau tablourile în relief ale lui Zoltán Kemény, utilizînd îndeosebi ţevi curbate şi torsionate în şerpuire.

Nicolas de Staël-sînt fascinat. „De la danse" este predominat de griuri şi bejuri, în „La vie dure" se adaugă roşu, iar cel mai mult îmi place „Composition abstraite" (1949), cu suprafeţe mari, lucrate grosier şi delimitate prin contururi negre, aproape acoperite de cîmpurile vecine de culoare, încît abia se văd. În celelalte tablouri tuşele sînt mai conturate. Personajele din „Muzicienii" — omagiu lui Sidney Becket (1953) — au valoarea prospeţimii desenului brut, nefinisat.

Regăsesc aici pe Etienne Hajdu, de data aceasta cu o sculptură, un fel de totem, cu titlul „Zmeul", apoi pe Poliakoff cu „Pictură" (1952), în pete mari negre şi maro, şi pe Giacometti cu pînze şi sculpturi cunoscute. Între lucrările cele mai şocante găsesc „Poarta" lui Jean Tinguely, ornată cu un motor, cu roţi şi alte ciudăţenii metalice, iar la sfîrşit, „Waterlooul lui Chopin" de Armand Fernandéz, constînd din piane zdrobite prinse pe un panou vertical.

Înainte de a pleca din Paris am mai vizitat turnul Saint Jaques, Hôtel de Ville, catedrala Notre Dame, piaţa Bastiliei, piaţa Vosgilor, Moulin Rouge, Montmartre, biserica Sacré Coeur, Luvrul şi halele noi, iar în dimineaţa de 7 septembrie sosesc la Frankfurt pe Main. Vremea e bună, îmi las rucsacul în gară şi pornesc în oraş la plimbare. De acolo am mai alergat pînă la München, unde am reuşit să-mi cumpăr multvisatul cort termo, apoi mi-am luat bagajul, iar în 9 septembrie am plecat din Ulm, cu trenul, spre casă.

Puteam să mai zăbovesc cîteva zile, dar mă atrag Cheile Nerei, unde în 12 septembrie începe concursul de alpinism şi nu vreau să lipsesc.

SINGURĂTATEA VERTICALELOR

O escaladă de iarnă în memoria lui Emilian Cristea

20—23 DECEMBRIE 1982

Privit de jos, așa cum se cuvine a fi privit, muntele este singur și tăcut. Nori albi îl aureolează iar ninsoarea cade fără încetare. Dacă te apropii mult, mult de versanții lui, atunci îi vezi puternici în nemișcarea lor, încărcați de zăpadă. Dacă îți pleci urechea la stîncă, auzi ecoul vîntului.

Acolo jos, undeva, spre baza celui mai mare abrupt, două siluete își croiesc cu greu un drum spre peretele stîncos. În imensa singurătatea muntelui doar ei aduc o umbră de viață. Pas cu pas, înfundîndu-se pînă peste genunchi, cei doi ajung sub stînci. Greul abia acum începe,peretele cel impunător îi respinge cu avalanșe de zăpadă, dar cei doi nu se dau bătuți. Pentru fiecare metru se dă o luptă înverșunată. Capul de coardă a învins, în sfîrșit, vreo zece metri și ajunge, ud leoarcă, la primul piton. Peretele măsoară însă 400 m. E prea mult ! Și e tîrziu. Se retrag.

Seara, în refugiu, amîndoi își usucă hainele la foc și se gîndesc. S-au pregătit din timp acasă și au venit aici să urce un perete în amintirea unui prieten alpinist. Traseul ales este Fisura Albastră — și iată că în prima zi au reușit să urce doar zece metri. Vremea nu e bună, din cauza acesteia au avut dificultăți așa de serioase. Trebuie să se mai aclimatizeze, trebuie să mai încerce, nu pot renunța așa curînd.

A doua zi soarele îi însoțește pînă la baza Fisurii Albastre. De data aceasta moralul e ridicat, soarele dă noi speranțe echipei, care se luptă cu verticala. O primă lungime de coardă este urcată destul de repede. Urmează o nouă lungime. Tavi merge cap. Ajunge la un horn de vreo 20 m, un horn înclinat, plin de zăpadă. După mai multe încercări și eforturi titanice, Tavi încearcă să găsească un drum mai ușor, prin alt horn mai mic, în dreapta. Din nou luptă, din nou eforturi, din nou în zadar. După o a treia încercare, pe o altă variantă, Tavi se întoarce descumpănit. E rîndul lui Cuxi să se lupte. În primul horn e din nou zadarnic, zăpada multă și umedă nu lasă posibilitatea unui drum, de aceea Cuxi preferă să încerce o cale mai expusă soarelui și mai lipsită de zăpadă, chiar

dacă e mai abruptă. El se angajează pe o fisură aeriană între hornuri. Bate un piton, apoi încă unul mai sus, pune scărița, se înalță dar... nu poate trece.

Deasupra, fisura se lărgește și nu permite înțepenirea corectă a unui piton obișnuit. Trebuie căutat deci altceva. Lui Cuxi îi vine ideea: blochează nodul unei bucle de coardă în fisură, asigură, pune scărița și trece. Cu mare atenție, caută mai sus prize sigure în roca friabilă. Pînă la urmă smocurile de iarbă par cele mai de încredere. Dar greul a trecut, în curînd ajunge la o brînă înierbată, unde găsește un piton imens. Obosit se leagă în piton și filează secundul. Cînd, în sfîrșit, sînt amîndoi din nou alături, se sfătuiesc ce-i de făcut. E deja după-amiază, prea tîrziu ca să mai continue acum în cele două-trei ore de lumină, ce le-au mai rămas, și, în plus, sînt amîndoi cu hainele ude și obosiți. Se hotărăsc să lase acolo un rucsac cu materialele necesare și să coboare cele două lungimi, legînd însă o balustradă de corzi fixe, ca în ziua următoare să poată urca rapid și fără efort pînă la acel loc.

Întunericul îi găsește în refugiul Coștila. Își sorb în liniște ceaiul, cu gîndul la încercarea de mîine, în timp ce în sobă trosnesc vreascurile. În fond, ce caută omul prin hornurile pereților? Poate senzația de a pluti la marginea lumii, departe de lumea sa, deși aproape... Poate o lume nouă, nebănuită... Poate un sentiment de prietenie indestructibilă, cu cel cu care își leagă viața și destinul în aceeași coardă.

Cerul înstelat le face mai senin drumul spre Circurile Văii Albe. Soarele încă nici nu a răsărit cînd cei doi încep, de la bază, escaladarea peretelui. Azi au pornit devreme, sînt hotărîți să lupte pînă sus. Au ajuns și la rucsac, acum ei își continuă drumul ascendent, abordînd direct verticalele. Peretele este incomensurabil. Lungime de lungime se cască tot mai adînc abisul de sub ei, dar vîrful pare la fel de sus și de neatins, ca un ideal. Lungime de lungime, rucsacul pare tot mai greu, deși abia sînt niște firimituri de mîncare și cîteva haine înăuntru.

Este clar acum că abia dacă vor reuși să urce pînă la jumătatea peretelui, înainte de înserare. Mai au însă o lungime de extremă dificultate, înainte de a ajunge la o mică grotă, unde ar putea înnopta. Pasajul-cheie, un horn surplombat îngust, se numește „La Tendor". Încet-încet, cu eforturi supraomenești, pasajele cele mai grele sînt trecute și cei doi ating grota. Frînți de oboseală, se pregătesc pentru o noapte pe lespezile tari și reci, bătute de ninsoare și vînt, ale imensului perete. Sub ei, verticalele azvîrlite în jos îi aruncă departe de orice viață. Deasupra, calea spre meterezele înalte ale crestei e întreruptă de surplombe suprapuse. Iar în singurătatea verticalelor, două ființe se cuibăresc una într-alta pentru a-și păstra căldura în sînul pietrei reci. Este o cu totul altă lume, cu farmecul ei de nepătruns, de neînțeles, cu înfiorătoarele perspective ale crestelor zimțate. Iar de acolo, din vale, de departe, cată spre ei lumi-

nile liniștite ale Bușteniului, ca și cînd le-ar spune că, jos, pe Pămînt, totul este în ordine; lumea e în preajma Crăciunului. Și din nou izvorăște întrebarea: „De ce sîntem aici, în frig și vînt? Ce căutăm? De ce nu stăm și noi într-o casă, să cîntăm colinde și să privim pomul de iarnă? Oare ne simțim mai puternici în singurătatea verticalelor?“

Noaptea de iarnă este foarte lungă. Ziua parcă refuză să se mai arate. Înțepeniți de frig, cei doi nu se mișcă nici cînd zorile au mijit de-a binelea. Ce mai așteaptă? După ce rod cîte un măr și glucoză cu nucă, se mai înviorează puțin. Pregătesc corzile și Tavi reia urcușul. Azi n-o să mai fie soare, un vînt aspru i-a luat locul. În scărițe te clatină de-a dreptul și mîinile îngheață mult mai repede. Iar statul în regrupări și filatul corzii au devenit un coșmar. Și, totuși, echipa cîștigă încet-încet teren, cu fiecare nouă lungime se apropie de ultimele și cele mai mari surplombe, ce spînzură amenințătoare deasupra Văii Albe.

Este rîndul lui Cuxi să fie cap de coardă. Piton după piton, surplom ba îl scoate mai afară, suspendat deasupra sutelor de metri de gol. În sfîrșit, a atins buza surplombei. Vîntul îi zgîlțîie scărițele prin aer, picioarele prind cu greu un echilibru instabil. Iar dedesubt e infernul, e cel mai adînc infern ce îl poți vedea în Carpații noștri, e Fisura Albastră.

De acum nu mai e mult. Greul aproape că s-a sfîrșit. Cu ultimele resurse, Tavi și Cuxi vor ieși în Creasta Văii Albe și se vor duce acasă și nu vor uita că au stat suspendați 36 de ore între Cer și Pămînt, iar coarda în care au fost legați în tot acest timp i-a unit definitiv întru prietenie. Și, mai ales, nu vor uita amintirea prietenului alpinist dispărut, cel care a urcat pentru prima dată Fisura Albastră, cel care a fost timp de nenumărați ani părintele alpinismului în România, Emilian Cristea.

„Pentru fiecare metru se dă o luptă înverșunată“. Bucegi, escalada de iarnă a Fisurii Albastre — 20 decembrie 1982. (Foto: *autorul*)

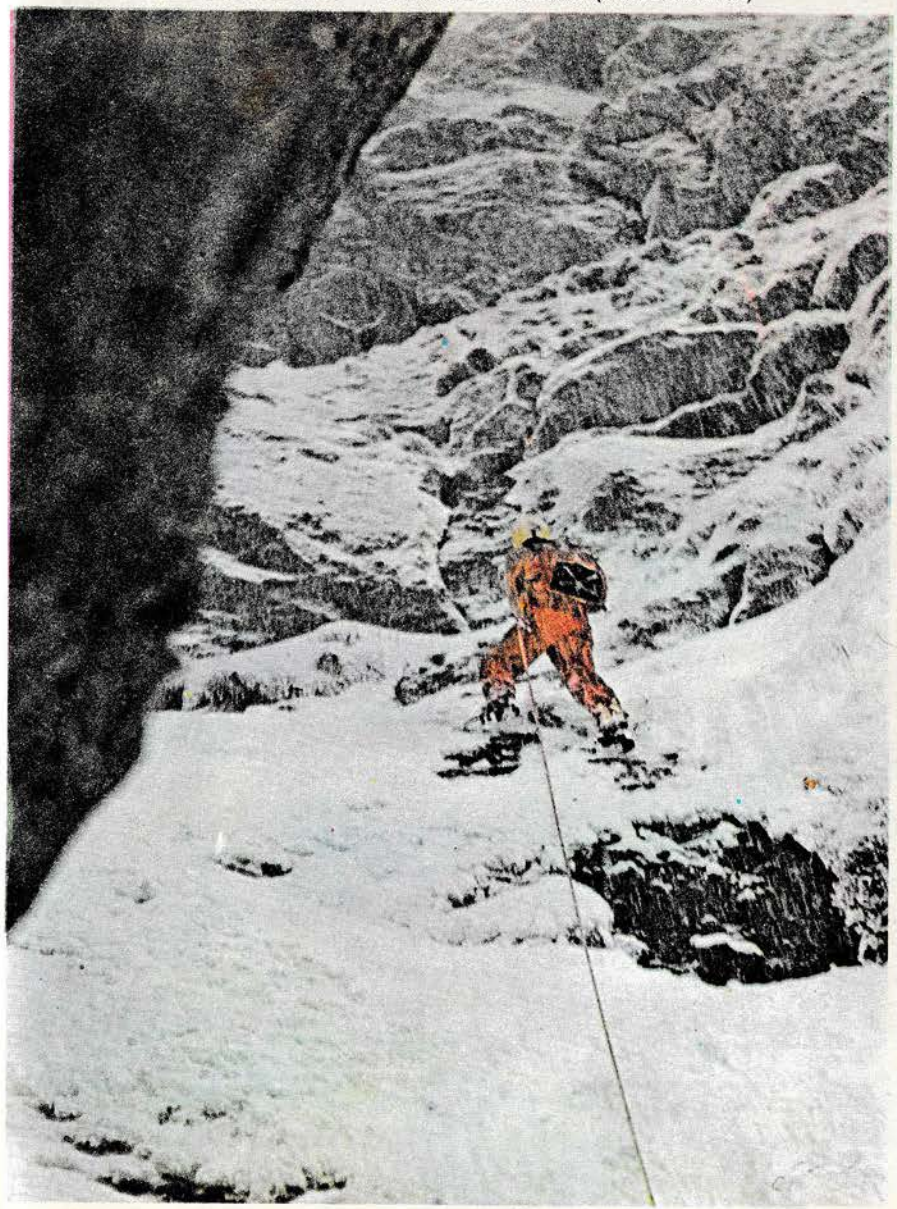

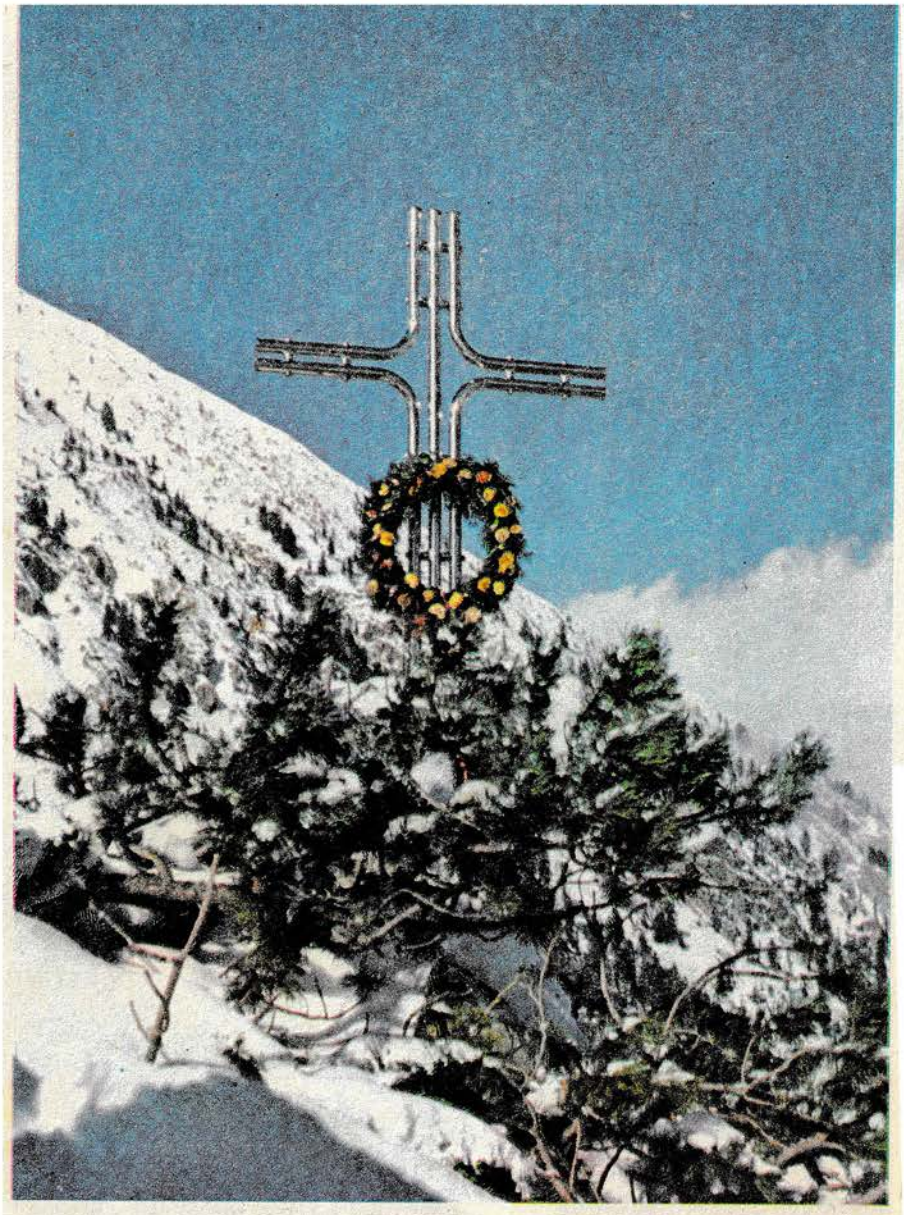

Omagiu peste întinsul de zăpadă — 11 februarie 1983. (Foto: *O. Bortoș*)

ULTIMA ESCALADĂ

Însemnare din agenda autorului:

Duminică 6 februarie Cheile Turzii, Tomi: Turnul Ascuțit (cap, cap schimbat). Dimineața —10° ziua —5° pînă la —6°. Zăpadă nu prea mare, dar ger) dus-întors pe jos, Turda-Chei.

...Gheață și zăpadă. Lumina soarelui din acea dimineață de februarie și apa Hășdatelor, unduindu-se sub carapacea de gheață, sugerau apropiata agonie a unui anotimp.

Noi eram acolo, copii ai acestei lumi fantastice; rîdeam și ne bucuram de spectacolul verticalelor.

Sub cascada încremenită de la Șipot ne-am oprit să mîncăm și să privim ținta noastră din acea dimineață — Peretele Turnului Ascuțit.

Creasta se profila pe cerul senin, undeva sus, ireal de îndepărtată. Eram fascinați. Decorul hibernal schimbase cu totul înfățișarea cheilor. Intrasem parcă într-o altă lume. O lume încremenită în tăcere. Doar ochii nu se mai săturau să privească.

Peretele era relativ curat. Mici brîne de zăpadă brăzdau porțiunea superioară. Vom reuși oare să ajungem pînă sus, unde deja soarele își trimite snopuri de raze incandescente?

Stînca aceasta avea ceva sacru în solitudinea sa. Mă simțeam un intrus. Escaladele mele de pînă atunci nu depășiseră cifra trei, nici ca număr, nici ca grad de dificultate. Și totuși priveam în sus cu dorința și inconștiența proprie începătorilor.

Stăteam pe rucsacuri și mușcam fără poftă din sanvișurile înghețate. Cuxi mi-a arătat pietrele acoperite de gheață din pîrîu. Era singurul loc prin care puteam trece valea. Oare tura noastră se va sfîrși înainte de a începe?

Am pornit fugăriți de gerul ce ne pătrunsese. Urcam încet pe grohotișul Zurușului Lung. Aerul rece era foarte greu de respirat. Un sentiment ciudat mă cuprindea, cu fiecare pas ce mă apropia de perete. Urma să-mi dau seama, mai tîrziu, că era acea tulbure neliniște a marilor încercări. Un amestec necontrolat de încredere nebună în tine și cel de lîngă tine și

teamă de neprevăzut. Toate simțurile îmi erau treze. Devenisem agitat, aveam nevoie de mai mult aer. Treceam prin stări ciudate. Brusc mă linișteam. Atunci, fragmente din visele nopților trecute îmi reveneau în memorie... „Da, clipa asta o visasem. Noi doi urcînd printre bolovani". Totul s-a transpus în real, exact cum am visat!

Într-adevăr eram acolo și numai eu știam ce mult îmi dorisem ziua aceasta și peretele din fața noastră.

Priveam pasul măsurat și sigur al lui Cuxi. Urca tăcut înaintea mea. Oare la ce se gîndea? La Alpii pe care-i trăise o clipă, la Fisura Albastră din decembrie, la Everestul pe care mi-a mărturisit că-l visează?

„Everest este visul oricărui alpinist. Trebuie să știi să visezi și să crezi în vise ca să faci alpinism", îmi spusese el o dată.

Nu știu și nici n-am să știu vreodată unde-i fugeau gîndurile în acea clipă.

Ajunși la baza traseului ne-am așezat din nou pe rucsacuri și am început să ne echipăm. Cuxi și-a dat jos vesta și și-a luat un hanorac albastru de vînt. A scos din rucsac o lampă frontală. Eram pregătiți pentru orice situație.

Rucsacurile cu tot ce ne prisosea, inclusiv lampa, le-am lăsat la baza peretelui și, cu corzile legate, am urcat primii metri pînă la regrupare.

Ritualul legării în coardă l-am efectuat în tăcere și cît mai repede posibil. Mi-era dor de mănuși. Mîinile mele făcuseră cunoștință cu stînca înghețată. Eram îngrozit. Degetele nu mă mai ascultau. Neobișnuit cu așa ceva, am suferit mult de pe urma frigului în acea zi. Au fost momente în care nu mai știam ce să fac cu mîinile care îmi amorțeau mereu. Le loveam de stîncă, le băgam sub hanorac, le frecam pînă simțeam durerea, semn că încă era bine.

Cuxi s-a înălțat puțin din regrupare, a asigurat una din corzi și a pornit în prima lungime. Urca degajat, pe o fisură orientată puțin spre stînga.

L-am oprit să-i fac o poză. În timp ce blocam corzile, mi-a strigat în glumă:

— Stai să iau o poziție acrobatică.

Nu știam că în acea clipă, în acel loc neprimitor și rece, am declanșat mecanismul aparatului care a înregistrat unul din ultimele zîmbete ale aceluia ce continuă să zîmbească în sufletul meu, călăuzindu-mi toate ascensiunile.

A pornit din nou. Era fericit în lumea lui de stîncă și zăpadă. Nimic nu ar fi putut să-l oprească. Avea nevoie de clipele acestea, așa cum păsările au nevoie de aripi.

Cîteva pasaje surplombate și a dispărut. Nu-l mai vedeam, dar știam că este undeva deasupra mea. De altfel îl și auzeam certîndu-se cu niște carabiniere înghețate, lăsate în perete de Călin la începutul iernii.

Ascensiunea în scărițe o distingeam tot mai vag și mai sus. Corzile care se derulau într-un ritm constant îmi spuneau că totul era bine.

Ce mult s-a pregătit băiatul acesta pentru ascensiunile sale! A fost suficientă o strîngere de mînă ca să-mi dau seama de acest lucru. O strîngere de mînă în care i-am simțit nodurile din palmă. Păreau mîinile unui muncitor, nicidecum ale unui student în anul al III-lea la Electronică; antrenamente zilnice, indiferent de ploaia și frigul de afară.

Și eu trebuia să urc bine. Nu se putea să-i înșel încrederea acordată în ziua în care mi-a propus tura...

Un „piuit" scurt m-a trezit din visare. Deși m-am oprit de mai multe ori să-mi dezmorțesc degetele înghețate și am avut probleme la trecerea unui pasaj surplombat, am reușit să urc repede lungimea și astfel să mă prezint onorabil la primul examen. Era ciudat. Într-adevăr mă simțeam ca la un examen. Îmi spuneam că nu am voie să greșesc nici o mișcare. Țineam neapărat să-l cîștig.

A urmat apoi a doua lungime de coardă.

— Aici am avut probleme anul trecut, a ținut să-mi spună Cuxi. Aș vrea să urc tot eu primul. Pasajul delicat este undeva mai sus, am să ți-l arăt.

— Cum adică, tot primul; am să urc și eu cap de coardă?

— Nu ți-ar place?... și a pornit în sus.

Deci îl cîștigasem. Simțeam cum mi se umple sufletul de bucurie. Îl priveam cum se cațără. Bocancii dubli, cu eticheta „Vibram" pe talpă, dansau deasupra capului meu. Deși se cățăra fără mănuși, nu s-a oprit nici măcar o dată să-și încălzească mîinile.

Urca parcă în întîmpinarea soarelui care încălzea deja jumătatea peretelui. Ne-am oprit pe o brînă largă și primitoare. Stăteam cu picioarele atîrnate în gol, povesteam despre traseu, despre mănușile cu degetele tăiate, fredonam melodii și citam din Sorescu. Era atîta liniște în noi. Ne descopeream, destăinuindu-ne micile pasiuni comune.

Mă uitam la el și nu înțelegeam cum de mă poate atrage cineva așa de mult. Mă gîndeam la seara proiecției de la club.

„Haide la noi, la club, joia viitoare. Am să prezint diapozitivele de pe Matternhorn". Mi-a făcut invitația chiar în ziua în care l-am cunoscut și ne-am cățărat împreună în „Gábor Feri".

...Sala era ticsită de bărboși gălăgioși și fete drăguțe. Așa arăta oare o ședință a unui club de alpinism?

Din cadrul ușii unde mă aflam, am încercat să-l găsesc cu privirea pe Cuxi. Nu mi-a fost prea greu. Era singurul care era îmbrăcat ca pentru o seară deosebită și lucra ceva la un aspectomat. Citeam pe fața lui că era puțin îngrijorat. Era oare emoția unui regizor din seara premierei? Poate că da.

Mă simțeam un intrus în lumea oamenilor mari. Nu cunoșteam pe nimeni, iar pe Cuxi consideram că nu era cazul să-l conturb. Nu după mult timp privirile ni s-au întîlnit și l-am salutat fericit. Mă chema insistent prin semne să merg să stau lîngă el. Picioare multe, scaune, mese, trecute cu putință dificultate, și am ajuns lîngă el. Era fericit că nu am uitat invitația pe care mi-o făcuse. Am încercat să mă las jos, lîngă scaunul pe care urma să se așeze Cuxi, ca să nu stînjenesc privirile celor din spate. Observîndu-mă, Cuxi m-a poftit să iau loc pe scaunul său deoarece avea probleme cu aparatul și... „doar ești invitatul meu, nu?" În seara aceea nu a avut nici o problemă cu aparatul și oricum, din poziția incomodă în care stătea, nici nu văd cum ar fi reușit să o rezolve. A fost o lecție de mare politețe din partea lui iar premiera într-adevăr o reușită.

...Din visare m-a trezit tot el.

— Hei, Tomi, nu vrei să urci tu în lungimea asta, cap?

Eram în chei. Deasupra noastră se înălța tot perete, iar soarele nu reușise să înfrîngă frigul de afară. M-am întors înspre fisura ce se deschidea în stînga, puțin îngrijorat. M-am întrebat dacă am să fac față, acceptînd încîntat lungimea. Mi-a potrivit casca lui pe cap, încercînd să-mi aranjeze căciula dedesubt, și apoi mi-a legat-o sub bărbie. Eram atît de încîntat de căldura și grija cu care îmi potrivise casca și de faptul că întîlnisem un om și un coleg de echipă minunat. Cîteva sfaturi tehnice, încurajări și am pornit. Urcam foarte atent să nu „croșetez" corzile. Primii metri nu au fost prea dificili. Traversam ascendent spre stînga, pe o brînă îngustă. A fost mai greu cînd am dat de zăpadă. Mîinile ude îmi înghețau mai repede decît în primele lungimi. M-am oprit în fața unei trepte mai înalte. Pitonul era destul de îndepărtat, dar am încercat să-l ating cu mîna.

Cu o carabinieră în mîna stîngă m-am întins din nou spre „cui". În clipa în care am reușit să agăț carabiniera mi-au alunecat picioarele și m-am trezit suspendat între cer și pămînt. Cu mîna stîngă țineam încă strîns carabiniera iar cu picioarele căutam precipitat un sprijin pe fața verticală. Cuxi părea destul de calm. Nu spunea nimic dar privea atent la mișcările mele. Cred că nu dorea să intru în panică și desigur era pregătit să mă oprească, în cazul în care mi-aș fi dat drumul. Brîna de pe care căzusem era în dreapta mea. Am încercat de mai multe ori să-mi salt picioarele și în cele din urmă am reușit. Stăteam pe brîna îngustă, mîna stîngă îmi amorțise complet și pufăiam ca o locomotivă. Cuxi rîdea. Cred că respirase și el ușurat acolo în regrupare. Am terminat lungimea obosit, filam corzile și nu reușeam să-mi stăpînesc tremurul genunchilor. Eram încă sub influența sperieturii, cînd Cuxi a și ajuns în regrupare.

— Ai fost aspru, Tomi. Eu în locul tău mi-aș fi dat drumul.

— Dă-mi voie să nu te cred.

— Oricum lungimea a fost grea. N-aș fi crezut să fie atîta zăpadă

A patra lungime începea cu un pasaj expus. Încercam să-l privesc pe Cuxi cu un ochi critic. Auzisem destul de multe despre el, fiind la ora aceea unul dintre cei mai controversați alpiniști din Cluj. Părerea mi-am format-o mai tîrziu, cînd am ajuns să cunosc mai bine alpinismul clujean. Consider că Cuxi urca prea bine pentru generația din care făcea parte, lucru care contraria pe mulți așa-ziși experimentați. Maniera acrobatică de abordare a pasajelor, pe cît este de la modă astăzi, pe atît de ciudată părea atunci. O încercare de a sparge tiparele vremii întotdeauna este întîmpinată de suspiciunea celor cărora nu le convin schimbări.

Concepția lui Cuxi despre cățărare, am descoperit-o cu ocazia primei escalade făcute împreună, unde, în timp ce se cățăra, făcea școală cu mine. Printre altele mi-a spus: „Cea mai mare satisfacție ți-o oferă trecerea pasajelor fără să te folosești de pitoane pentru înaintare".

Pasajul expus pe care îl avea acum în față, l-a trecut fără să se folosească de cele două pitoane pentru scărițe, fixate în fisură. Pentru mine a fost un spectacol fantastic, iar pentru el o satisfacție deplină. Era foarte bine dispus, vorbind cu mine în timp ce asigura corzile în pitoane. Îmi împărtășea cîte ceva din tehnica lui, încercînd să-mi corecteze greșelile. Știa să dea lecții, fără să supere pe cel căruia i le oferea.

Ultima lungime am parcurs-o destul de repede, zăpada fiind prezentă pe alocuri. Ajunși sus ne-am grăbit să ne dezlegăm și să strîngem corzile. În timp ce își desfăcea nodurile un obiect negru i s-a desprins de pe umăr și s-a rostogolit la picioarele noastre. Era aparatul de fotografiat a cărui curea se rupsese.

— Îți dai seama, putea să mi se întîmple oriunde pe traseu, remarcă el.

Am coborît Zurușul Lung schiind pe bocanci. Aproape că uitasem de incidentul prin care trecusem, alunecarea printre pietre liniștindumă. Peretele Turnului Ascuțit ne străjuia din nou cu verticala lui.

Spre casă am pornit pe drumul obișnuit, peste dealuri, care te scoate direct în Turda. Discutam despre cele întîmplate, făceam planuri de viitor, în timp ce ne afundam în troienele de zăpadă. Văzînd că Cuxi era mai împovărat decît mine i-am propus să schimbăm rucsacurile. A refuzat categoric, spunînd că pentru el povara face parte din antrenament.

În spatele nostru despicătura cheilor se pierdea în ceața înserării. Lăsam în urma noastră o minunată zi de februarie. Clipe fascinante, ireversibile, înnebunitor de ireversibile, treceau în amintire.

Și acel surîs de rămas bun la coborîrea din autobuzul în care am parcurs drumul de la Turda, pe același scaun:

— Tomi, vino și tu în Retezat.

MARIUS TOMESCU

POSTFAȚĂ

O veste coborîtă năvalnic din munte și prestigiul de care se bucura un tînăr student, în alpinismul clujean, m-au determinat în decursul timpului să caut, la cei ce l-au cunoscut și l-au iubit, fapte și trăsături care să-mi redea ceva din imaginea omului și a împrejurărilor.

Brăduț... un nume parcă predestinat, reflectă dragostea părinților pentru pădure și munte, pentru natură. Copilul a confirmat curînd această predestinare cînd, purtat încă în brațe la Tușnad, cerea să fie dus în „due", atras probabil de formele, de culorile și de cîntecul păsărilor din pădurea de brad, iar la doi ani și jumătate, scăpat de sub supravegherea surorii mai mari, a pornit singur spre munte, pe drumul pe care îl văzuse plecînd pe tatăl său.

Încă înainte de a merge la școală a urcat cu plăcere pînă în Șaua Bucurii, iar în anii următori a fost pe vîrful Retezat și a parcurs drumul lung, dintre căldările Bilei și a Podragului. În adolescență, a încercat să participe și la jocuri sportive, orientîndu-se spre baschet, dar antrenorul nu l-a acceptat, datorită taliei mici, el depășind abia tîrziu înălțimea mijlocie. A rămas cu pasiunea mai veche a schiului, situîndu-se pe locuri fruntașe, în competiții pentru copii și tineret, iar vara practica turismul și înotul.

Mai tîrziu și-a îndemnat tatăl să facă împreună un traseu de creastă în Făgăraș, de la Suru pînă la Urlea, dar nu s-a lăsat cucerit de acesta, pentru pasiunea vînătoarei. L-a însoțit de mai multe ori în partidele sale chiar și la capre negre în golul alpin, care îl atrăgea, dar, pe măsura maturizării, s-a identificat tot mai puțin cu finalul sîngeros al acestui sport. Alexandru Brăduț a căutat un drum propriu și a găsit o pasiune mai pură, în competiție doar cu muntele și cu sine însuși, iar aceasta a fost alpinismul.

Crescînd între băieți mai mari, a cunoscut umilințele celui mai slab și astfel, la rîndul său, a devenit protectorul îndrăgit al celor mici, din taberele de schi și de vacanță, ca apoi alpinismul să-i potențeze această dragoste de oameni, ridicîndu-l la nivelul de entuziast al prieteniei, pentru coechipierii cu care s-a legat în coardă.

În anii de cățărare, prin numărul mare de antrenamente și escalade făcute, s-a călit nu numai fizic ci s-a transformat și sub aspect psihic, constatînd el însuși că, în condiții limită de efort, tăria de caracter este aceea care îi dă puterea să izbîndească. Dragostea pentru munte a crescut cu adîncirea pasiunii pentru alpinism, fiecare escaladă terminîndu-se în descrierile sale cu un extaz al privirii aruncate peste vîrfuri. A ajuns chiar la o comunicare cu natura, atribuind viață stîncii seci și vorbind cu aceasta prin degetele, prin palmele, prin brațele și prin buzele cu care o atinge.

Sus, în munți, și în escalade pe pereții de stîncă, el a găsit senzația de libertate și pace, în refugiu din viața citadină, alpinismul constituind, în scurt timp, echilibrul său sufletesc pe care îl căuta la fiecare sfîrșit de săptămînă. De acolo, unde aerul este mai curat și cerul mai albastru, se întorcea, de fiecare dată, senin și luminos.

Totodată, conștient de seriozitatea necesară alpinismului, citează repetat în agendele sale pe Henri Troyat, privind judecata implacabilă a muntelui, iar pe masa sa de lucru a rămas o lucrare cuprinzînd pericolele de iarnă ale munților, elaborată după un studiu modern despre avalanșe.

... 11 februarie 1983...

Eram în primul an de alpinism. În seara aceea ne-am adunat, vreo 12 oameni, în gara Cluj. Porneam în Retezat unde trebuia să aibă loc un concurs de alpinism. Cu cîteva zile înainte plecaseră o parte din membrii Clubului: Călin, Cuxi, Tavi, Zimbru, Mihai și Sorin.

Ora plecării trenului se apropia și antrenorul nostru, Vali, încă nu sosise. Cu trecerea timpului, în special eu care eram la prima ieșire de iarnă, deveneam tot mai neliniștit. Aș fi vrut să pun întrebări, dar nu îndrăzneam, era „tradiție" ca cei „bătrîni" să-i repeadă pe cei tineri. Stăteam deci retras, cu ochii pe acele ceasornicului gării, urmărind cum se apropie de ora plecării. Vali nu mai venea...

Deodată l-am văzut apărînd la ieșirea pe peron. Era îmbrăcat în „civil", fără rucsac. Avea un aer ciudat, trăsăturile îi erau oarecum crispate. Am căpătat brusc certitudinea că s-a întîmplat ceva grav. În sfîrșit, privirile lui ne-au găsit și s-a îndreptat spre noi cu pași parcă îngreuiați...

„A murit Cuxi", a spus, adăugînd: „Avalanșă". O tăcere adîncă a coborît în noi, nu mai auzeam nici gălăgia peronului, am încercat fiecare să ne așezăm pe ceva, s-au aprins multe țigări... Într-un tîrziu, am luat rucsacurile și schiurile, plecînd pe jos spre casă, pe străzile umede, în mici grupuri tăcute...

...iunie 1984...

Descoperisem de două luni zidurile Bastionului Croitorilor și ale Bisericii Reformate. Mă antrenam intens pe acestea, de cele mai multe ori singur, uneori însoțit de Adi O. Aveam foarte multă ambiție și ajunsesem să depășesc, la joasă înălțime, pasaje extrem de dificile pe atunci.

Într-o seară îmi făceam antrenamentul obișnuit. La un moment dat am simțit că sînt privit, dar nu m-am întors; eram obișnuit cu privirile și remarcile ironice ale trecătorilor. Totuși, prelungindu-se senzația că sînt studiat, m-am întors contrariat. Cel care mă privea era Tavi Borloș.

Nu ne cunoșteam personal, eu îl știam din vedere, el pe mine deloc. Auzisem că, de la moartea lui Cuxi, nu mai făcuse nici o escaladă remarcabilă și nici antrenamente. Probabil i-a plăcut ceea ce făceam, fiindcă, deși ieșise doar la plimbare și nu era în echipament de sport, s-a apropiat și mi-a arătat cîteva pasaje noi și modul în care trebuiau trecute. Locuiam în același cartier și ne-am întors spre casă pe jos, discutînd despre alpinism. Parcă revederea zidurilor și amintirea zecilor de antrenamente făcute pe ele redeșteptaseră în el un demon somnolent: la despărțire am rămas înțeleși să ne antrenăm împreună. Eram fericit, știam că voi învăța multe de la el.

Au urmat perioade lungi petrecute împreună, escalade plăcute, unele chiar dificile. Am învățat într-adevăr multe despre alpinism, în special despre forța morală și psihologia cățărătorului. În tot acest timp am discutat de toate împreună, dar, niciodată, nici unul din noi nu a deschis discuția espre Cuxi.

...septembrie 1984...

Într-o zi cu soare mult, am făcut, cred, cea mai încîntătoare tură din Cheile Turzii, tură care, fără să ceară un efort excepțional, prezintă dificultăți și pasaje variate, de o rară frumusețe. A fost o înlănțuire de trasee, începînd cu Creasta Sanșil (3 A), continuînd cu Peretele Cipcheș (5 A) și sfîrșind cu Peretele 'Suurime (5 A).

Seara, ajungînd la căsuță, am mîncat, am băut cîte o bere și apoi, instalîndu-ne fiecare în pat, eu aprinzîndu-mi o țigară, am început să stăm de vorbă:

— Nu mi-ai vorbit niciodată despre Cuxi! i-am spus.

— Nu m-ai întrebat...

— Povestește-mi cum s-a întîmplat accidentul, nu cunosc amănunte.

Am deschis ușa căsuței. Afară era întuneric; pe cerul spuzit de stele, se vedeau conturul pereților de stîncă și siluetele copacilor. Țîrîitul greierilor și freamătul discret al frunzelor subliniau liniștea, care se lăsase peste cabană o dată cu noaptea. Tavi a început să povestească:

— În dimineața zilei de 11 februarie eu am rămas pe lîngă refugiu ca să schiez cu prietena mea, iar ceilalți au plecat să facă Creasta Pietrile. Ajungînd la stîncile dinspre vîrf, inabordabile datorită faptului că erau acoperite cu gheață, doi dintre ei s-au reîntors prin hățișul de jnepeni al versantului, iar Cuxi, pe schiuri, și Călin, ajutîndu-se doar cu bețele de schi, au pornit direct pe panta lipsită de vegetație, formînd un vîlcel, care îi scotea ceva mai sus de „Gențiana". Imaginea înzăpezită arăta continuitatea pantei pînă în pîrîul Pietrile, totuși avuseseră în vedere eventualitatea frîngerii acesteia în partea inferioară.

Avalanșa s-a declanșat cînd cei doi se aflau în treimea superioară a vîlcelului. Atît Călin, cît și Sorin care încă nu se angajase în vîlcel, au urmărit slalomul lui Cuxi pe zăpada înghețată, unde aproape nu lăsase urme, pînă ce, o dată cu scăderea altitudinii, aceasta își schimbase consistența în pulbere, fiind tăiată adînc și blocînd schiorul. Cuxi a căzut exclamînd: „Extraordinar", dîndu-și probabil seama de pornirea platoșei înghețate, în avalanșă de tip „scîndură". Din ochii lui Sorin au dispărut amîndoi, într-un nor de pulbere.

Știm de la Călin că, el nefiind pe schiuri, a reușit să se mențină o vreme în picioare, la suprafața șuvoiului de zăpadă, care a curs pe vîlcel cîteva sute de metri, apoi l-a aruncat peste o săritoare verticală, zdruncinîndu-l puternic. Pe pantele mai domoale ale morenelor, de sub versantul Pietrile, avalanșa s-a liniștit succesiv, pînă aproape de albia pîrîului. Călin a simțit oprirea, dar nu era capabil să miște din încleștare, nici măcar să mai tragă o gură de aer.

Eram în refugiu cînd Sorin Pop a sosit în fugă, speriat. Coborîse de pe versantul Pietrile, numai el știe cum, și mi-a spus că a pornit o avalanșă, prinzînd în ea pe Cuxi și pe Călin. Sorin spera că au scăpat și sînt la refugiu.

Imediat, luînd un piolet și pufoaica, am alergat amîndoi spre locul unde se oprise avalanșa, dar nu pot și cred că nici nu trebuie să-ți descriu ce am simțit pînă am ajuns acolo...

— Am înțeles că avalanșa a fost foarte mare iar jos s-a ramificat după mai multe viroage; cum ați reușit să-i găsiți?

— La o privire peste șuvoiul revărsat am văzut ceva roșu ieșind din zăpadă. Am alergat acolo și, recunoscînd un genunchi, l-am dezgropat pe Călin, fiind nevoiți să tăiem zăpada compactă cu pioletul. Nu mai sufla dar, ajutat de un alpinist timișorean, venit între timp, i-am făcut respirație gură la gură și în curînd a început să-și revină; la un examen sumar am constatat că nu avea traumatisme grave. Între timp, se strînseseră mai multe persoane, băieți și fete. Am început să sondăm zăpada cu bețele de schi, avînd rozetele smulse. Negăsindu-l pe Cuxi, sentimentul de incertitudine și de neputință care ne apăsa era îngrozitor. Într-un tîrziu, o timișoreancă a zărit degetele unei mîini, ieșind palide din zăpadă. L-am dezgropat imediat. Trecuseră mai bine de două ore de la declanșarea urgiei, dar timpul nu mai avea importanță; murise pe parcursul avalanșei, din cauza unor leziuni interne evidente.

După un răstimp de tăcere, am redeschis discuția:

— Spune-mi, de fapt cum l-ai cunoscut pe Cuxi?

— Venind într-o permisie din armată, Călin mi-a vorbit de el cu multă căldură. Eu îmi schimbasem recent concepția despre alpinism. La început, probabil datorită tinereții și lipsei de experiență, am interpretat alpinismul

într-un mod foarte superficial. Îl vedeam ca pe o competiție în care puneam la bătaie întreaga mea ființă, fizic și psihic, îmi exploatam orgoliul, întregul eu, pînă la epuizare.

După un timp, am început să privesc obiectiv problema și parcă involuntar, cu uimire, am ajuns să distrug tot ceea ce construisem în mine, ani de-a rîndul. Brusc mi-am dat seama că, făcînd alpinism, nu mai luptam cu coechipierii mei, cu alte echipe, cu muntele sau cu condițiile meteorologice. Am descoperit că luptam doar cu mine însumi, că după fiecare victorie nu muntele și nu adversarii mei erau învinși, ci eu însumi. Mă învingeam, mă cuceream nu ca persoană fizică în special, ci psihic, îmi depășeam propriile temeri și posibilități, deschizînd drum altora, mai înalte.

— Înțeleg. Să revenim la Cuxi.

— Călin îmi povestea că este foarte avîntat, perseverent, ambițios și, mai ales, că se cațără extraordinar. Venit într-o altă permisie, ne-am cunoscut la Club și am început să ne studiem reciproc, de la distanță. Toată apropierea noastră pot să o compar cu o spirală în care ne-am învîrtit circumspecți, observîndu-ne evoluția, fără să îndrăznim nici unul o apropiere fermă. Din această spirală implacabilă nu puteam ieși nici unul și, natural, am sfîrșit prin a ne întîlni în centru.

Înainte de a ne cățăra împreună, am mai avut unele contacte de la distanță sau chiar verbale, din care am putut să-mi dau seama aproximativ cum gîndește. Din nou în permisie, am ajuns în Cheile Turzii, unde era și el. Se făceau manșe tari, de gradul 6, iar Cuxi mergea foarte bine. Invitat să mă cațăr, am refuzat; nu aveam antrenamentul necesar pentru așa ceva. Apoi am făcut cu Călin Turnul Ascuțit, de unde l-am urmărit o vreme pe Cuxi, în Peretele Porumbeilor.

Revenit din armată, începînd să merg regulat la Club, o dată mi-a propus o tură în Cheile Turzii. Bănuiam că va dori ceva „tare", de exemplu mai multe trasee de gradul 5 într-o zi și am tras de timp. El mă observa și eu cîștigam încredere în forțele proprii.

— Totuși nu puteai să amîni la nesfîrșit.

— Într-adevăr! Am ajuns să ne cățărăm împreună în Cheile Aiudului. El era la al 100-lea traseu nou pe care îl făcea și voia să fie prima lui premieră. Ne-am hotărît pentru Peretele Data, unde eu mai participasem la cîteva premiere și pe care îl cunoșteam foarte bine, sub aspectul configurației rocii.

Ne-am ridicat cortul sub perete și dimineața am intrat în premieră. A existat la început o tensiune între noi. El nu mă văzuse evoluînd și, cu toate că făcuse solitar Matterhornul și era conștient de posibilitățile sale, era puțin timorat.

Am făcut eu o lungime de coardă ușoară, care ne-a ajutat să ajungem la peretele propriu-zis, am bătut o regrupare și el a plecat în prima lungime

a escaladei, deopotrivă îndîrjit și emoționat. După 5—6 metri, pe care s-a cățărat excepțional, pitonînd prudent, un piton iese cu el și cade cîțiva metri.

Îți dai seama, era prima noastră cățărare, era firesc să fie afectat. Bineînțeles că nu am spus nimic despre căzătură, am făcut glume, am căutat să destind atmosfera. Primul impuls al celui căzut este să se cațere înapoi și să reia escalada. M-am oferit eu să merg și am pitonat pînă în creastă. Din păcate, nu m-am gîndit să-l las, să iasă sus; nu am bănuit că aceasta i-ar oferi o satisfacție deosebită.

A doua zi am intrat într-o altă premieră. Pe prima lungime am mers cu cap și am avut dificultăți. Mergînd în cap schimbat, a continuat el. Urca dezinvolt, cu multă eleganță în mișcări, depășind parcă fără efort pasaje de mare dificultate. Cu o seară înainte mă întrebase: „Cum te simți cînd ieși primul în creastă?" De data aceasta, ultima lungime i-a revenit lui și am citit atunci pe chipul său fericirea pe care ți-o dă parcurgerea unui traseu inedit.

— Ați rămas împreună după acea primă întîlnire?

— După premierele acelea am continuat să ne cățărăm împreună. Colaboram foarte bine, însă ceva parcă lipsea. Eram defazați, eu depășisem perioada pe care o parcurgea el acum. Eram amîndoi dîrji, munceam mult, gîndeam, eram minuțioși, însă nu ne îndreptam eforturile spre același scop. Eu căutam să mă domin pe mine, el era încă animat de spiritul de competiție. Totuși, nu am discutat împreună problema aceasta, am lăsat lucrurile să curgă. Cu timpul am ajuns să formăm o coardă cu posibilități fizice și psihice mari.

— Iartă-mă că te întrerup, cum s-a născut în voi dorința escaladei de iarnă a Fisurii Albastre?

— Ne-a îndemnat gîndul unui omagiu adresat lui Emilian Cristea, iar traseul de iarnă corespundea aspirațiilor noastre și speram să nu ne depășească posibilitățile. Concluzia a fost că „Albastra" era ceea ce ne doream, iar din acel moment am intensificat antrenamentele zilnice. Ca antrenament final pe stîncă, am ales traseul Lespezile Lirei, din Piatra Craiului. Era deja frig, pe munți zăpadă, cînd am hotărît plecarea, spre sfîrșitul lui noiembrie.

Cu o zi înainte de Lespezi, am făcut un traseu mai ușor, a cărui apropiere era de nivel turistic. Dar, pentru a traversa la perete, trebuia trecut un pasaj suspendat deasupra unui gol adînc, în care Cuxi s-a angajat neasigurat și, dispărînd din raza mea vizuală, m-a obligat și pe mine să-l urmez. Discuția pe care am avut-o în seara aceea la refugiu, sub influența incidentului, asupra confuziei dintre dificultate și risc, ne-a determinat să ne acordăm amîndoi „viorile", pentru a nu mai fi doi oameni care formează o echipă și o echipă care formează un tot.

Traseul Lespezile Lirei a decurs normal, ne-a confirmat pregătirea, iar colaborarea a fost perfectă. Escalada Fisurii Albastre se anunța sub cele mai

bune auspicii și simțeam amîndoi că, indiferent de vreme și calitatea materialului de escaladă, vom reuși să ducem la bun sfîrșit ceea ce ne-am propus.

Eram așa de antrenați, încît depășeam necesitățile escaladei. În fiecare seară eram epuizați, alergînd cca 7 km la deal, respectiv la vale, pe Feleac, trecînd peste arături adînci de toamnă și cățărîndu-ne cu mîinile goale în zăpadă. Dar surplusul de condiție fizică era rezerva noastră de siguranță; nu am vrut să ne asumăm nici un risc, totul era calculat cu minuțiozitate.

— Povestește-mi despre „Albastră"... A fost grea?

— Nu, nu a fost grea! Am plecat atît de îndîrjiți pe noi înșine, încît, odată ajunși la fața locului, ne-am dat seama că era mai simplu decît permiteau posibilitățile noastre. Totul s-a desfășurat cum ai citit în „Almanahul turistic '84"; la ieșirea din traseu ne simțeam foarte bine și cu siguranță am fi putut continua lupta. De fapt, drumul de întoarcere la Coștila l-am făcut în fugă, foarte sprinteni și în formă bună, ceea ce dovedea că succesul ne-a mobilizat noi rezerve de putere.

— Avînd în vedere gradul de antrenare la care ați ajuns, cum de nu v-ați gîndit să mai faceți o escaladă în iarna aceea?

— Ne-am gîndit! Ne hotărîsem pentru Traseul Speranței, dar cînd a sosit momentul plecării eu nu eram încă pregătit psihic pentru o tură de așa dificultate. Am amînat pentru a doua jumătate a lui februarie, iar în ziua de 11 a fost accidentul...

După ce cuvintele s-au stins, am rămas cufundați în gînduri. Afară era liniște deplină, doar cîinii mai hămăiau scurt în răstimpuri, păzind cabana.

Cu o voce care nu părea a lui, Tavi rupse tăcerea:

— Știi, mi se întîmplă uneori să visez noaptea că sînt în bivuacul II din „Albastră"; atunci aud vîntul scuturînd foliile de supraviețuire și îl simt pe Cuxi înghesuit în mine, încercînd amîndoi să ne încălzim...

DAN PĂVĂLOIU

ȚI VĂD GLASUL

Ciudat, dar...
îți văd glasul.
Material, minunat de material.
Dicolo de mine,
undeva lîngă zidul ce ne desparte
Se cască ochii minții,
să-ți soarbă cuvintele.
Nimic, decît o poză prăfuită.
Și un glas care se vede,
ca o prelungire
a buzelor pe care le aud,
uscate,
în frigul dimineții.

MARIUS TOMESCU

TREI PROPOZIȚII LA MOARTEA ALPINISTULUI TÎNĂR

călcăm în permanență
printre decoruri ce stau să se prăbușească

cînd ajungem pe platoul cel mai înalt
pereții de mucava sînt uitați sub zăpadă

în pacea eternă
așteptăm să ne ajungă ceilalți din urmă

VIRGIL MIHAIU

COPACUL

Ai observat vreodată la copaci
tendința lor de a-și lua zborul?
Copacii nu au crengi, au aripi
cu care încearcă în zadar
o viață-ntreagă să se ridice.
Ei fac un efort infinit să zboare
dar nu-i lasă rădăcinile.
Rădăcinile sînt prea adînci,
îi țin legați de pămînt,
de pămîntul din care își trag viața,
prin rădăcini.
Dar iată: un copac a reușit,
s-a desprins din țărînă și acum zboară
s-a urcat deasupra celorlalți.
Sărmanul
E doar un spectru, a murit
cînd s-a smuls din glie
iar acum plutește-n inerție.
Va cădea, se va mistui.
Dar ce sînt copacii?
Tentaculele între pămînt și cer
între rădăcini și aripi, viață și veșnicie.
Dar cine sînt copacii? Cine să fie
sînt copaci ca toți oamenii...

30 martie 1978

ALEXANDRU BRĂDUȚ ȘERBAN

ESCALADE EFECTUATE DE ALEXANDRU BRĂDUȚ ȘERBAN

MASIVUL sau ZONA; perioada	Nr. crt.	TRASEUL sau lungimea de coardă din aceasta și poziția în echipă (S = secund; C= cap de coardă) CS=cap schimbat)	Grad de dificultate	Coechipieri nominalizați
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Cheile Turzii oct. 1980	1	Școala Turdeană — 20 m var. ușoară S.	3A	Marius Bob Cristi Oancea
	2	Mansă — Peretele Scorușului —	—	—
	3	Gábor Francisc (Feri) S.	3B	Hans Kunovits Horia Cordiș
Vadu Crișului nov. 1980	4	Crucea de mijloc S	4A	Neluțu Rațiu
	5	Ferenczi (Grota cu Porumbei) S	4B	Neluțu Rațiu
Cheile Turzii nov. 1980	6	Mansă-surplomba mică din dreapta	—	—
	7	Surplomba Sanșil S	4A	Neluțu Rațiu Heinz Willmann
	8	Mansă-surplomba mică din dreapta —	—	—
	9	Surplomba Sanșil C	4A	
Bucegi-Padina, Turnul Seciului febr. 1981	10	Comănescu S	2A	Emilian Cristea
	11	Muchia Estică S	4A	Mirel Domșa
	12	Muchia Vestică S	4A	Bebe Pozdîrcă
Cheile Turzii mart.— apr. 1981	13	Mansă-Peretele Scorușului (1 1.c) —	—	—
	14	Creasta Frumoasă C	3B	Mirel Domșa Dan Cosma (Zimbru)
	15	Hornul Marac S	4A	Bebe Pozdîrcă Dan Cosma
	16	Turnul Ascuțit C	5A	Dan Cosma
	17	Creasta Sanșil C	3B	Iancu Badin
	18	Peretele Scorușului C	4A	Iancu Badin
	19	Gábor Francisc (Feri) C	3B	Iancu Badin
	20	Mansă- Peretele Scorușului—	—	—
	21	Creasta Frumoasă C	3B	Iancu Badin
	22	Peretele Suspendat C	4B	Dan Cosma
	23	Peretele Colțului Crăpat (Peretele Cipcheș) — var. dreapa C	5B	Dan Cosma

1	2	3		4	5
Cheile Nerei	24	Pinten	C	4B	Dan Cosma
	25	Frontal	C	4A	Tilo Wachsmann Heinz Willmann
apr.—mai 1981	26	Manşă contracronometru	—	—	—
	27	Grănicerilor	CS	4B	Mirel Domşa
Cheile Turzii mai—iun. 1981	28	Surplomba Sanşil	CS	4A	Mirel Domşa
	29	Peretele Scorușului	CS	4A	Mirel Domşa
	30	Zburătorul	CS	4A	Mirel Domşa
	31	Şcoala Turdeană (1 1.c.)	C	3A	Mirel Domşa
	32	Peretele Colţului Crăpat (Peretele Cipcheş)	CS	5B	Bebe Pozdîrcă
	33	Grotelor	CS	5B	Bebe Pozdîrcă
	34	Creasta Colţului Crăpat (Creasta Cipcheş)	CS	3B	Nelu Rusu
	35	Metalul	CS	4B	Nelu Rusu
	36	Peretele Suurime	CS	5A	Dinu Mititeanu
	37	Vigh Tibor (Tibi)	CS	5B	Dinu Mititeanu
	38	Peretele Porumbeilor	CS	5B	Dinu Mititeanu
	39	Vigh Tibor (Tibi)	CS	5B	Mircea Nicoară
Bicaz iul. 1981	40	Creasta Vînătorilor de Munte	C	5A	Heinz Willmann
	41	Barem contracronometru	—	—	—
	42	Manşe în: — Surplomba de la Gîtul Iadului	—	6A	—
		— Armata (1 1.c)	—	6B	—
		— Finala 64	—	5B	—
	43	Creasta Vînătorilor de Munte	CS	5A	Călin Călin
	44	Fisura Neagră	CS	5B	Călin Călin
Cheile Rîmeţilor iul.1981	45	Prieteniei	S	5A	Neluţu Raţiu Horia Cordiş
	46	Diedrul Surplombant	CS	5B	Neluţu Raţiu
	47	Manşă contracronometru	—	—	—
Piatra Craiului august. 1981	48	Manşă în Gabriel (1 1.c)	—2	ori —	—
	49	Ciuboţica Ursului	C	5A	Iancu Badin
	50	Fisura Noridcă	C	5A	Iancu Badin
	51	Creasta Şoimilor	C	4A	Iancu Badin
	52	Creasta Frumoasă	C	4A	Iancu Badin
	53	Muchia Hornului Ascuns	C	4B	Iancu Badin,
				4B	Mirela Lung
	54	Floarea de Colţ	C	5A	Iancu Badin
	55	Lespezile Lirei	CS	5B	Dinu Mititeanu
	56	23 August	C	5B	Iancu Badin
	57	Izvorului	C	5B	Iancu Badin

1	2	3		4	5
Bucegi aug. 1981	58	Fisura Răsucită	CS	4B	Iancu Badin
	59	Fisura Însorită	CS	5A	Iancu Badin
	60	Fisura Policandrului	C	5B	Iancu Badin
	61	Fisura Mult Dorită	C	6A	Iancu Badin
	62	Fisura Albastră (tras. II)	C	6B	Iancu Badin
	63	Scorpion		5B	Dinu Mititeanu
	64	Hermann Buhl		5A	Iancu Badin
Piatra Craiului sept. 1981	65	Manşe lîngă Izvorul Orlovski	—	—	—
	66	Fisura Cenuşie	CS	4A	Bebe Pozdîrcă
	67	Manşe tari lîngă Izvorul Orlovski	—	—	—
	68	Alveolelor	CS	5B	Bebe Pozdîrcă
	69	Lespezile Lirei (fără uz de pitoane, cu excepţia traversării)	CS	5B	Bebe Pozdîrcă
	70	Orga Mare	C	4A	Dan Roman
	71	Hornul Răchitei	C	4A	Dan Cosma
	72	Umerii Padinei Popii (2 1.c)	C	5A	Dan Cosma Mirela Lung
Cheile Dîmbovicioarei, sept. 1981	73	Nenumit (2 1.c)	CS	4A	Mirel Domşa
Cheile Crovului sept. 1981	74	Barem contracronometru		—	—
Cheile Turzii Sept.—dec. 1981	75	Peretele Suspendat	C	4B	Emil Platon Mirela Lung
	76	Peretele Coluţului Crăpat — var. uşoară	CS	5A	Engi Lajos
	77	Peretele Sudic al Colţului Rotunjit	C	3B	Mosoni Levente Bagya Zoltán
	78	Peretele Suurime	CS	5A	Bebe Pozdîrcă
	79	Manşe „Băieţi 1 şi 2" —5 ori		—	—
	80	Colţul Estic şi Manşe în Şcoala Turdeană	—	—	—
	81	Peretele Porumbeilor (1, 5 1.c. cu cădere) — 11 oct. 1981	CS	5B	Bebe Pozdîrcă
	82	Surplomba Sanşil (1 1.c) —3 dec. 81	C	4A	Dan Roman
Retezat febr. 1982	83	25 Octombrie	CS	3B	Călin Călin
	84	Gemeni — Colţii Pelegii (2 1.c)	S	3B	Călin Călin

1	2	3		4	5
Cheile Turzii mart.—apr. 1982	85	Creasta Frumoasă	CS	4A	Bebe Pozdîrcă
	86	Zburătorul	CS	4A	Bebe Pozdîrcă
	87	Manşe „Băieţi 2" — 3 ori şi urcarea finală	C	—	Radu Beuran
	88	Hornul Marac		4A	Mirel Domşa
	89	Manşe „Băieţi 2" — 3 ori	—	—	—
	90	Gábor Francisc (Feri)	CS	3B	Bebe Pozîdrcă
	91	Fisura Scorușului	CS	3B	Bebe Pozdîrcă
	92	Turnul Ascuţit (1,5 1.c)	C	5A	Bebe Pozdîrcă
	93	Gábor Francisc (Feri)	C	3B	Şerban Leoca
	94	Manşe — Peretele Scorușului	C	—	Începători
	95	Creasta Frumoasă	CS	4A	Mirel Domşa
	96	Turnul Ascuţit	CS	5A	Mirel Domşa
	97	Manşe „Băieţi 1" — 5 ori	—	—	—
	98	Manşe „Băieţi 2" —4 ori	—	—	—
	99	Creasta Sanşil	CS	3B	Călin Călin
	100	Peretele Colţului Crăpat (Peretele Cipcheş) var. stînga cu ieşire pe vîrf	CS	5B	Călin Călin
Cheile Aiudului mai 1982	101	Creasta Bagameri	C		Mirela Lung
	102	Prieteniei	CS		Mirel Domşa
	103	Halmágy	C	5A	Mirel Domşa Dan Cosma
	104	Szalma	CS	5A	Călin Călin
	105	Manşă — Finală '79 Aiud	—	—	—
Cheile Turzii mai—iun. 1982	106	Ferenczi (Erasmus Nyárády) — 3 1.c.	C	5B	Doru Iuga
	107	Tisei		4B	Doru Iuga
	108	Vigh Tibor (Tibi)	CS	5B	Dan Cosma
	109	Manşă „Băieţi 2"	—	—	—
	110	Creasta Colţului Crăpat (Creasta Cipcheş)	C	3B	Dan Cosma
	111	Metalul	C	4B	Heinz Krempler (R.D.G.)
	112	Manşă Peretele Scorușului (1 1.c)	C	3B	Tineri R.D.G.
	113	Manşă — Finală „Băieţi 1" — 2 ori	—	—	Tineri R.D.G.
	114	Peretele Porumbeilor (cu intrare din Traseul Vigh Tibor)		5B	Dirk Völkel (R.D.G.)
Cheile Bicazului iul. 1982	115	Armata (1 1.c)	C	6B	
	116	Fisura Artei (1 1.c.)	S	6B	
	117	Fisura Neagră (2 1.c)	C	5B	
	118	A 25-a Aniversare	C	6A	Mirel Domşa
	119	Fisura Artei	CS	6B	Călin Călin

1	2	3		4	5
	120	Armata (2 1.c)	CS	6B	Călin Călin Mirel Domşa
	121	Armata	CS	6B	Mirel Domşa
	122	Intersectat, din Turnul de Fildeş	CS	6B	Călin Călin
	123	Manşe în Peretele Poştei	—	—	—
	124	Barem în Peretele Poştei	—	—	—
	125	Finala 1967	C	4B	Neluţu Raţiu Hans Kunovits
ELVEŢIA Munţii Alpi aug. 1982	126	Piz Cristallina, 3128 m solitar		—	—
	127	Matterhorn — Creasta Hörnli, 4478 m	solitar	3B	—
Cheile Turzii sept.—oct. 1982	128	Şcoala Turdeană (fără uz de pitoane)	CS	3B	Călin Călin
	129	Turnul Ascuţit (cu uz de pitoane numai în prima 1.c)	CS	5A	Călin Călin
	130	Vigh Tibor (Tibi)	CS	3B	Călin Călin
	131	Gábor Francisc (Feri)	CS	3B	Marius Tomescu
	132	Şcoala Turdeană (1 1.c.)	C	3A	Feszt Gyuri
	133	Sanşil	CS	3B	Cristi Oancea
	134	Peretele Colţului Crăpat (Peretele Cipcheş)	CS	5A	Cristi Oancea
Cheile Aiudului oct. 1982	135	Peretele Data — Fisura de Vest-premieră	CS	4B	Tavi Bortoş
	136	Traseu în stînga, premieră	CS	3B	Tavi Bortoş
Cheile Turzii oct. 1982	137	Creasta Colţului Crăpat (Creasta Cipcheş)	CS	3B	Dan Cosma
	138	Metalul	C	4B	Neluţu Raţiu
	139	Metalul (1 1.c)	C	4B	Neluţu Raţiu
	140	Manşă — Peretele Scorușului (fără scărițe)	—	—	—
	141	Şcoala Turdeană (fără uz de pitoane)	CS	3A	Hans Kunovits
	142	Colţul Estic	C	3B	Hans Kunovits
	143	Manşe în Colţul Estic — fisura din dreapta (2 ori)	—	—	—
	144	Manşă în Şcoala Turdeană — stînga (fără uz de pitoane)	—	—	—
	145	Gábor Francisc (Feri) — fără uz de pitoane	CS	3B	Tilo Wachsmann
Vadu Crişului nov. 1982	146	Crucea Stîngă	CS	4A	Tavi Bortoş
	147	Obermeyer	CS	5A	Tavi Bortoş
	148	Obermeyer	CS	5A	Tavi Bortoş

1	2	3	4	5
Piatra Craiului nov. 1982	149	Hornul Răchitei (fără uz de pitoane) CS	3B	Tavi Bortoş
	150	Lespezile Lirei (fără uz de pitoane, cu excepţia surplombei) CS	5B	Tavi Bortoş
Bucegi Coştila 20—30 dec. 1982	151	Fisura Albastră CS	6B	Tavi Bortoş
Retezat ian. 1983	152	Creasta 25 Octombrie (1,2 1.c) C	3B	Călin Călin Dan Cosma
Cheile Turzii 6 febr. 1983	153	Turnul Ascuţit CS	5A	Marius Tomescu

Extras din agendele autorului

GLOSAR

Alpiniadă — competiţie sportivă de alpinism.
Asigurare — mijloace de evitare sau de limitare a căderii alpiniştilor, prin coarde, carabiniere, pitoane, pioleţi etc., cu caracter fix, în locuri de regrupare şi odihnă, respectiv mobil, pe parcursul escaladei prin trecerea coardei în carabinierele prinse de pitoane.
Autofilare — manevră a coardei în scopul susţinerii greutăţii celui care o execută.

Bavareză — tehnică de căţărare liberă, prin opoziţie, constînd din tracţionarea prizelor de mînă şi împingerea în prizele de picior, utilizată de regulă în abordarea fisurilor.
Brînă — poliţă într-un perete stîncos.
Brîu — brînă de mari dimensiuni.
Buclă — bucată de coardă sau chingă, avînd capetele înnodate sau cusute între ele.

Cap de coardă — alpinistul care urcă primul în cadrul unei echipe, de regulă cel mai experimentat sau mai informat asupra traseului şi echipează traseul cu materialele necesare.
Cap schimbat — schimbarea capului de coardă, alternativ între doi coechipieri, după fiecare lungime de coardă.
Carabinieră — inel metalic servind la ataşarea coardei, scărîţelor etc., de pitoane, deschis prin apăsarea unei clape care se închide automat.
Căţărare fină — căţărare de mare dificultate, necesitînd echilibru şi aderenţă sporite.
Căţărare liberă — folosirea exclusivă a prizelor naturale în escaladare, fără mijloace artificiale de înaintare, pitoanele servind doar pentru asigurare.
Carst — peisaj specific masivelor calcaroase şi altor roci solubile, în care se dezvoltă o morfologie de teren mai bogată faţă de alte roci (chei, coline, avenuri, peşteri etc); generalizare a regiunii Carst din Slovenia.
Cheie de mînă — blocarea mîinii într-o fisură pentru realizarea unei prize.
Cheie de picior — înţepenirea piciorului într-o fisură pentru realizarea unei prize.
Chingă — bandă textilă din fibre sintetice de mare rezistenţă.
Coardă — funie folosită de alpinişti la asigurarea în căţărare sau la coborîrea în rapel, confecţionată din împletitură de fibre sintetice rezistente, cu diametrul de 8—12 mm.
Coardă fixă — amenajare temporară într-un traseu, folosită în mod repetat la urcare sau ca balustradă.
Colţari — dispozitiv cu colţi de oţel, ce se aplică pe tălpile bocancilor, pentru a mări aderenţa la gheaţă.
Cordelină — coardă subţire, cu diametru de 4—7 mm.
Cornişă — streaşină de zăpadă formată pe creste montane, ca urmare a viscolirii din partea opusă.
Crevaşă — despicătură verticală în corpul gheţarilor, datorită mişcării acestora şi plasticităţii reduse a gheţii.

LEGENDA
semnelor și notațiilor folosite în schițe de trasee alpine

- Regrupare confortabilă
- Regrupare dificilă
- Regrupare în scăriță
- Bivuac confortabil
- Bivuac dificil
- Pietre
- Zăpadă
- Iarbă
- Copaci
- Horn
- Diedru
- Bloc încastrat
- Culoar, jgheab
- Placă
- Muchie în perete
- Brînă
- Grotă
- Nișă
- Surplombă
- Tavan
- Fisură escaladată liber
- Fisură escaladată cu pene de lemn
- Traversare pendulară
- 1A...6B — Grade de dificultate FRTA
- I⁺, II⁺... — Grade de dificultate UIAA de escaladă liberă
- A_1...A_4 — Grade de dificultate UIAA de escaladă artificială
- A_{1e}..A_{4e} — Grade de dificultate UIAA în pasaje cu pitoane de expansiune
- Traseu normal
- Variantă
- Traseu ascuns
- Piton
- Direcție de mers
- Coborîre, rapel

TRASEUL CREASTA FRUMOASĂ
TRASEUL ȘCOALA TURDEANĂ
TRASEUL COLȚUL VESTIC

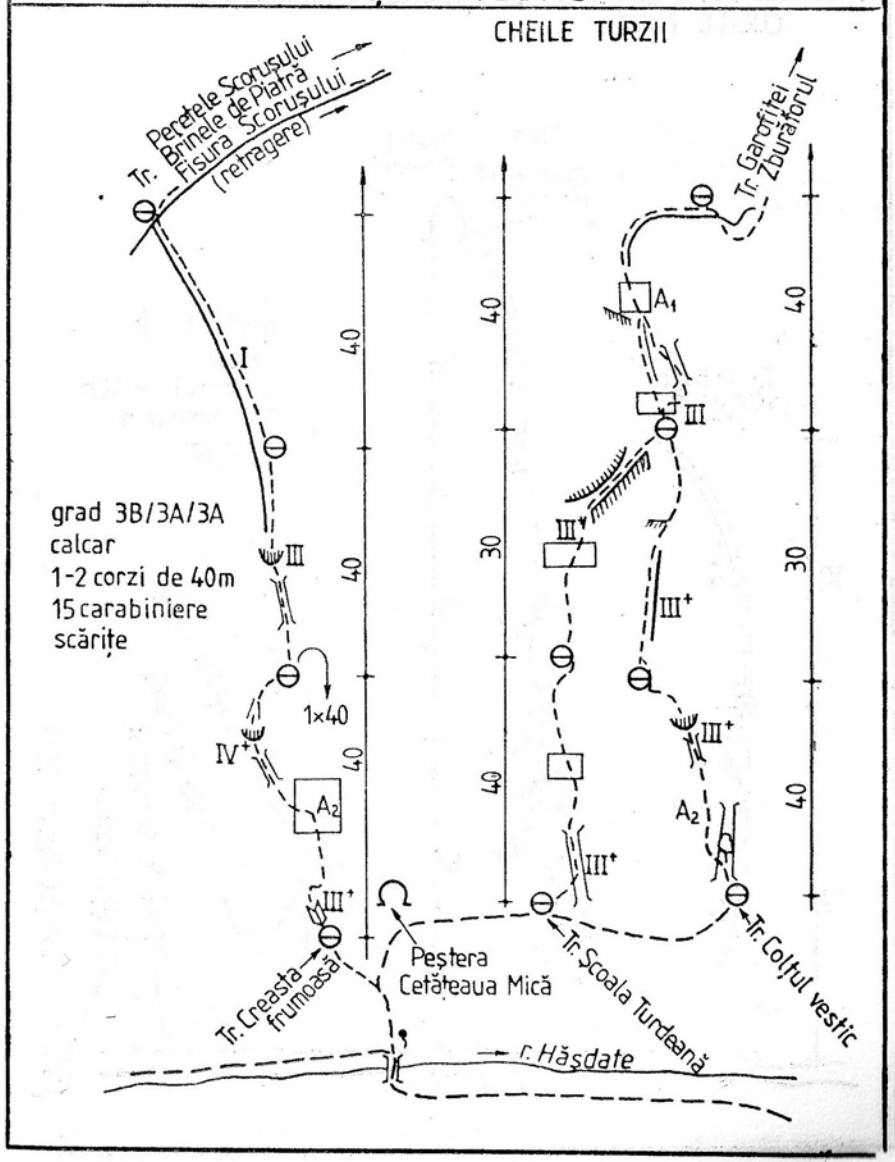

TRASEUL CONCURS
TRASEUL GABOR FRANCISC

CHEILE TURZII

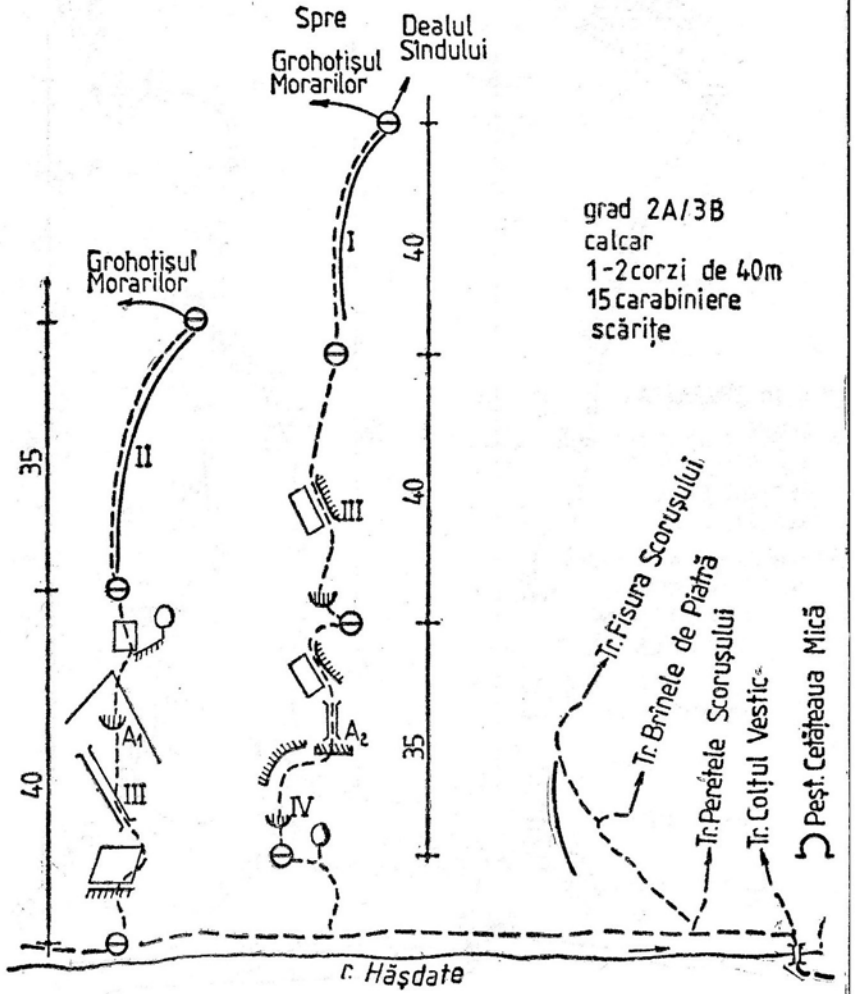

TRASEUL SANȘIL
TRASEUL SURPLOMBA SANȘIL

CHEILE TURZII

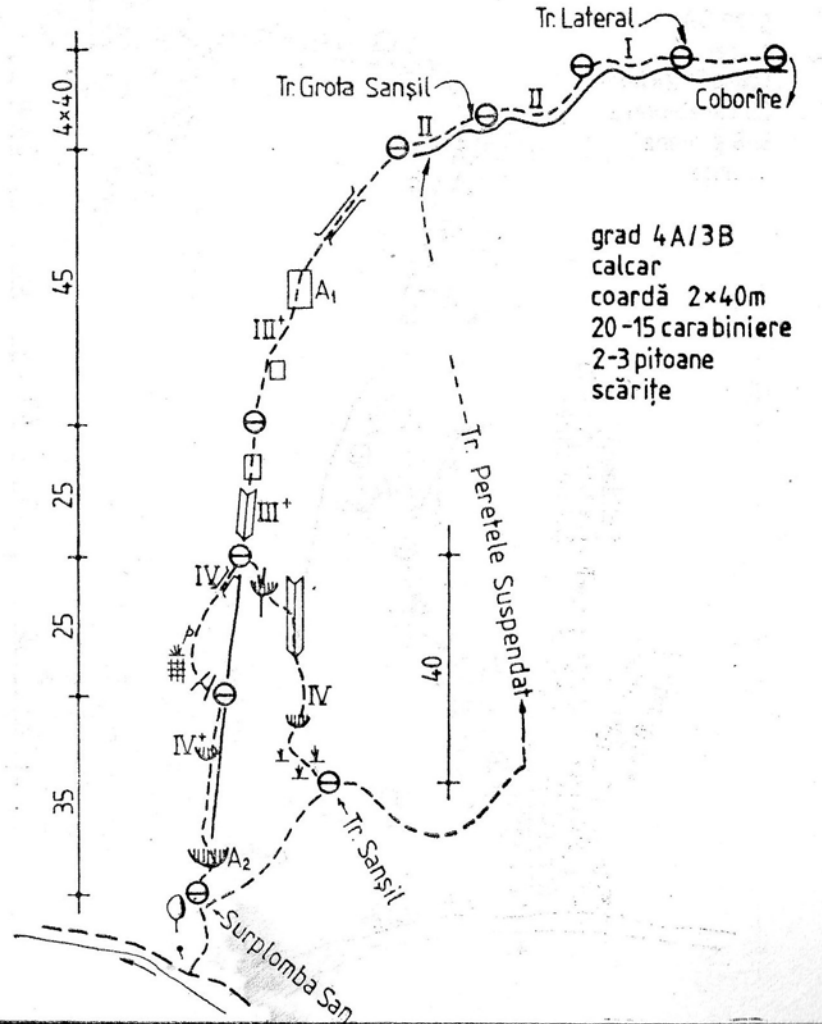

Retezatul. „... vîrful e aproape, ne aruncăm să-l atingem ...“ (Foto: *O. Bortoș*)

Bivuac în Valea Pietrile — Munții Retezat (Foto: *O. Bortoș*)

Peretele nordic al vîrfului Bucura — spre traseul 25 Octombrie și Creasta Vulturilor. (Foto: *C. Mititeanu*)

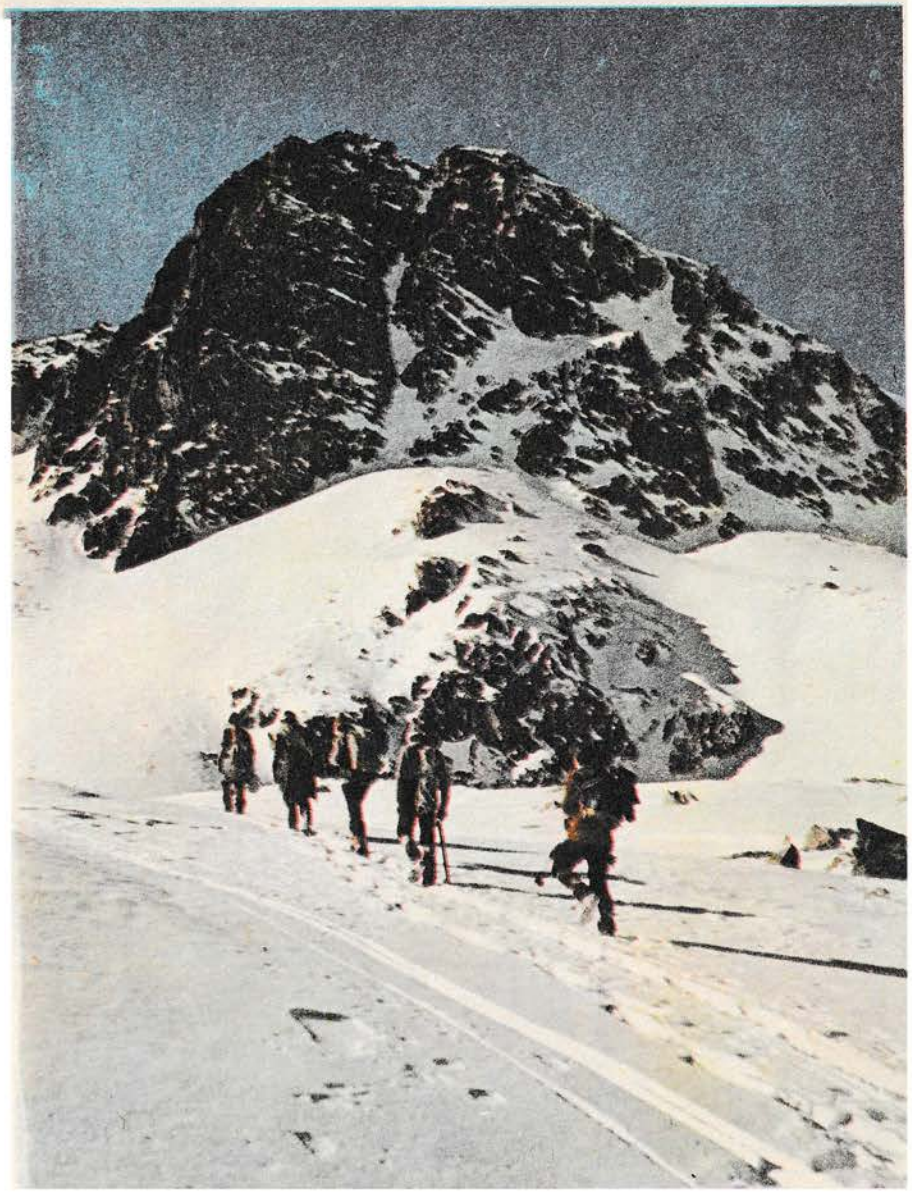

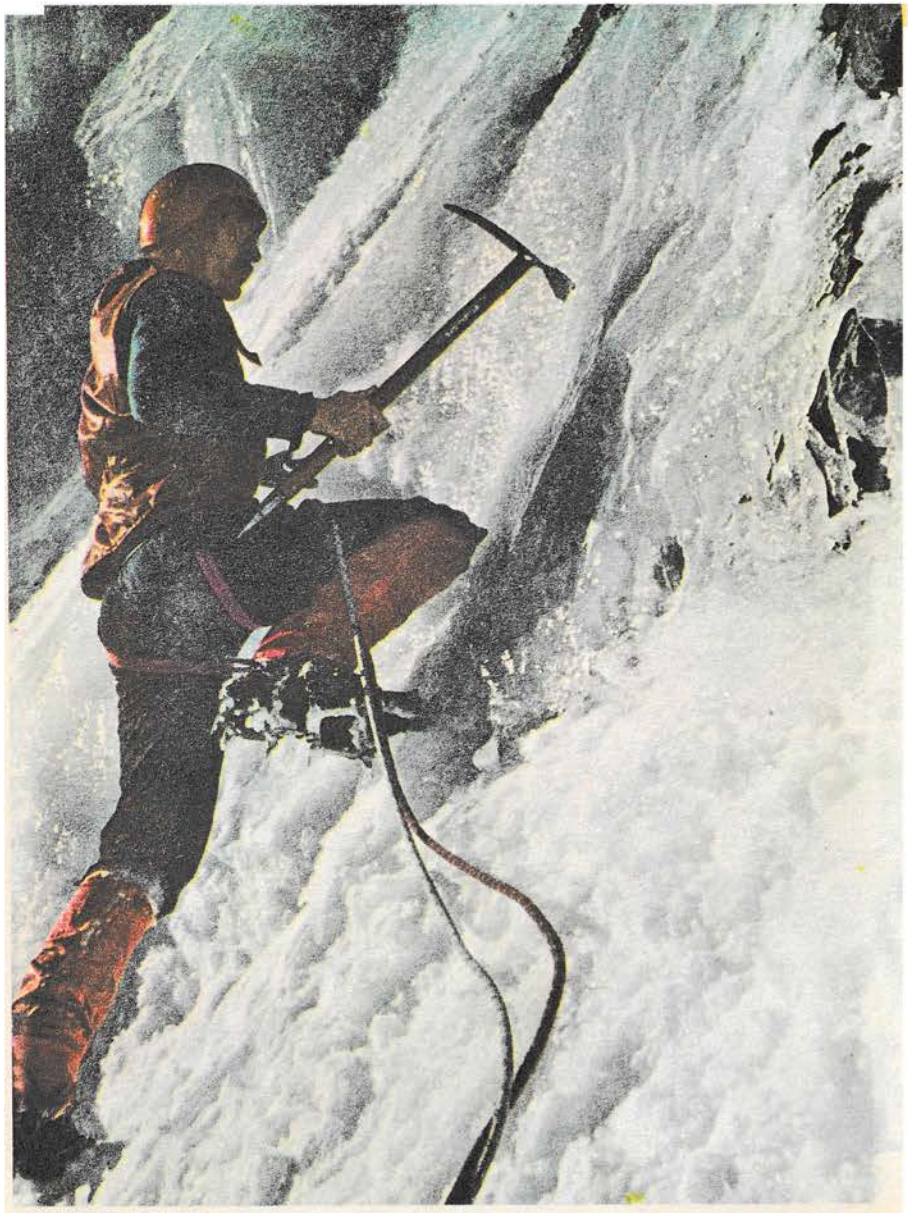

Mircea Nicoară bucurîndu-se în sclipirile unei cascade de gheață. (Foto: *O. Bortoș*)

Escaladă în Colții Pelegii — Munții Retezat. (Foto: *C. Mititeanu*)

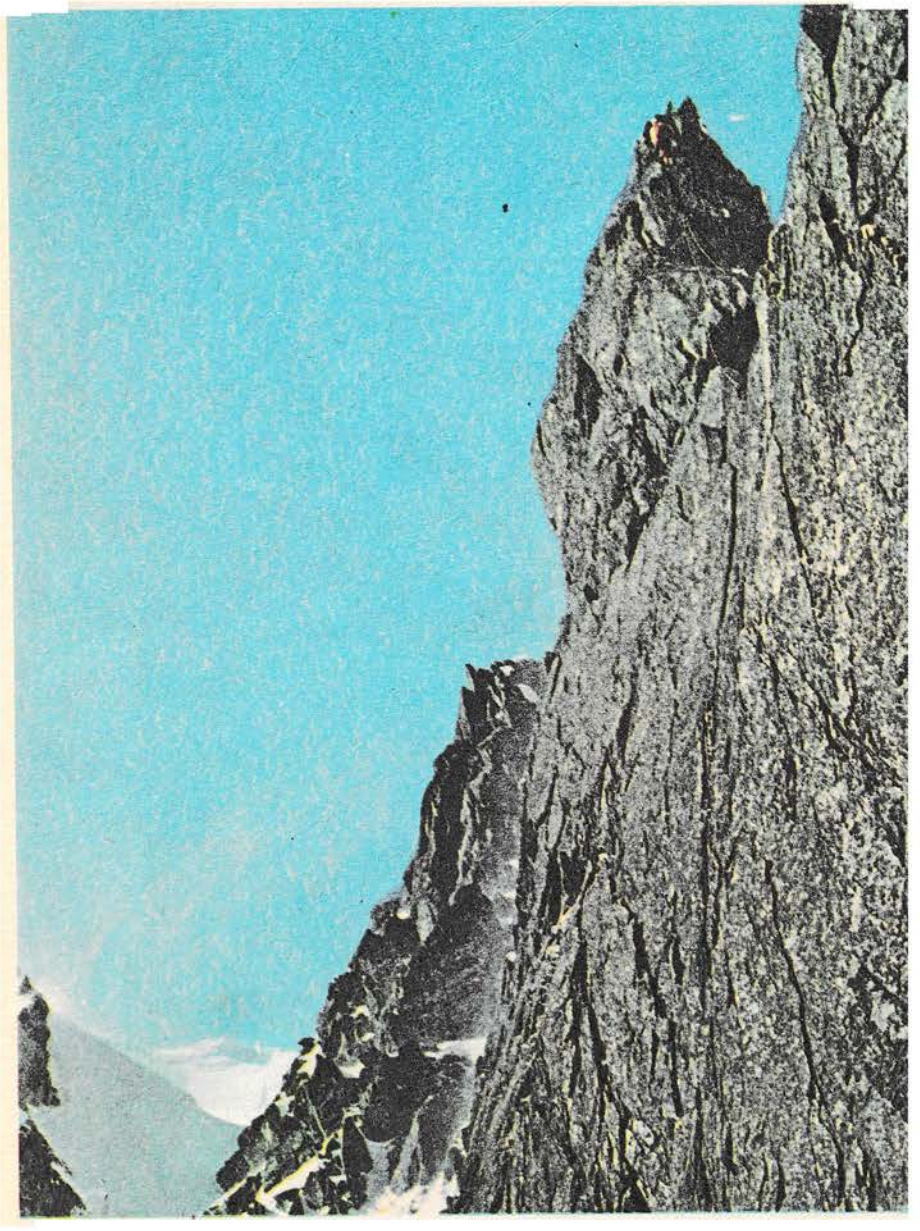

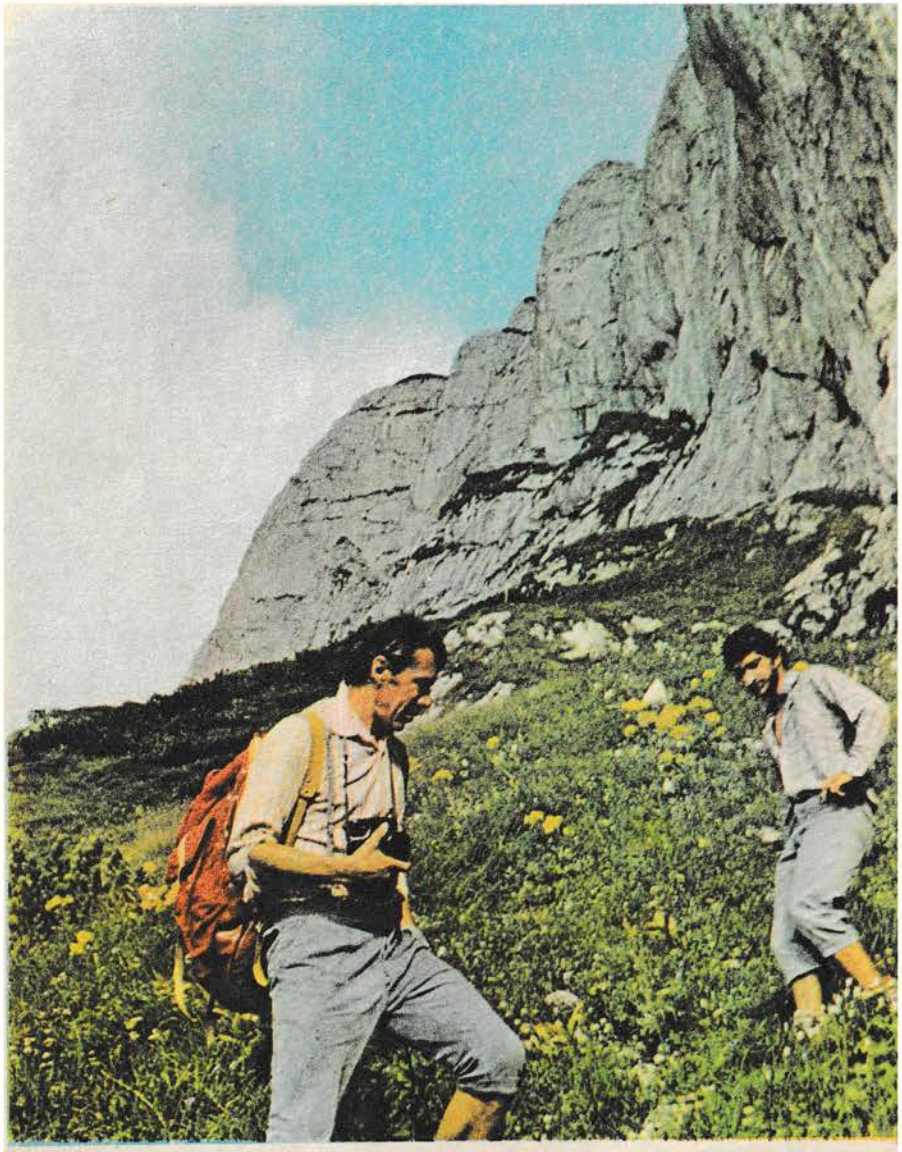

Dinu Mititeanu cu Iancu, traversînd Brîul Ciorînga Mare — Piatra Craiului. (Foto: *autorul)*

Oameni „păianjeni" (Traseul Obermeyer — Vadu Crișului). (Foto: *O. Bortoș)*

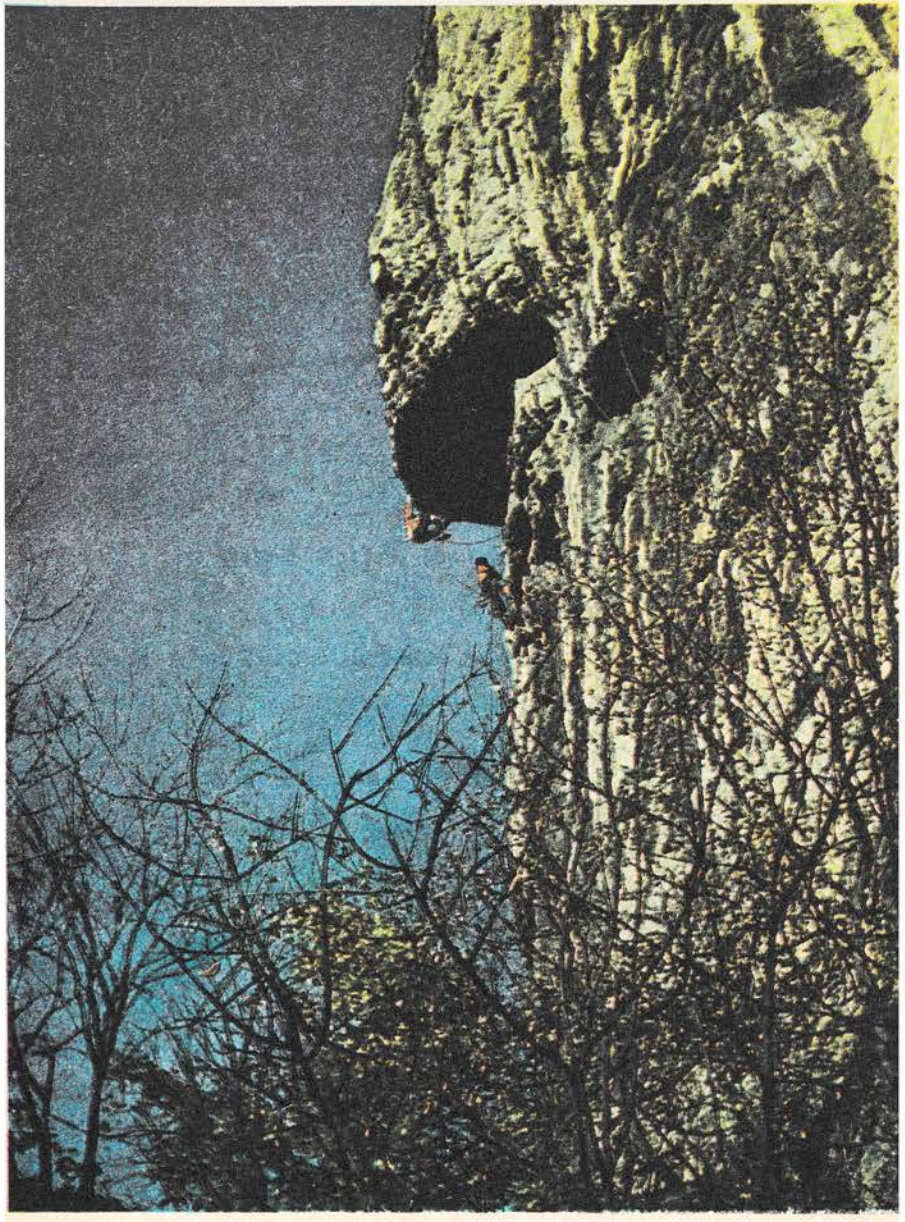

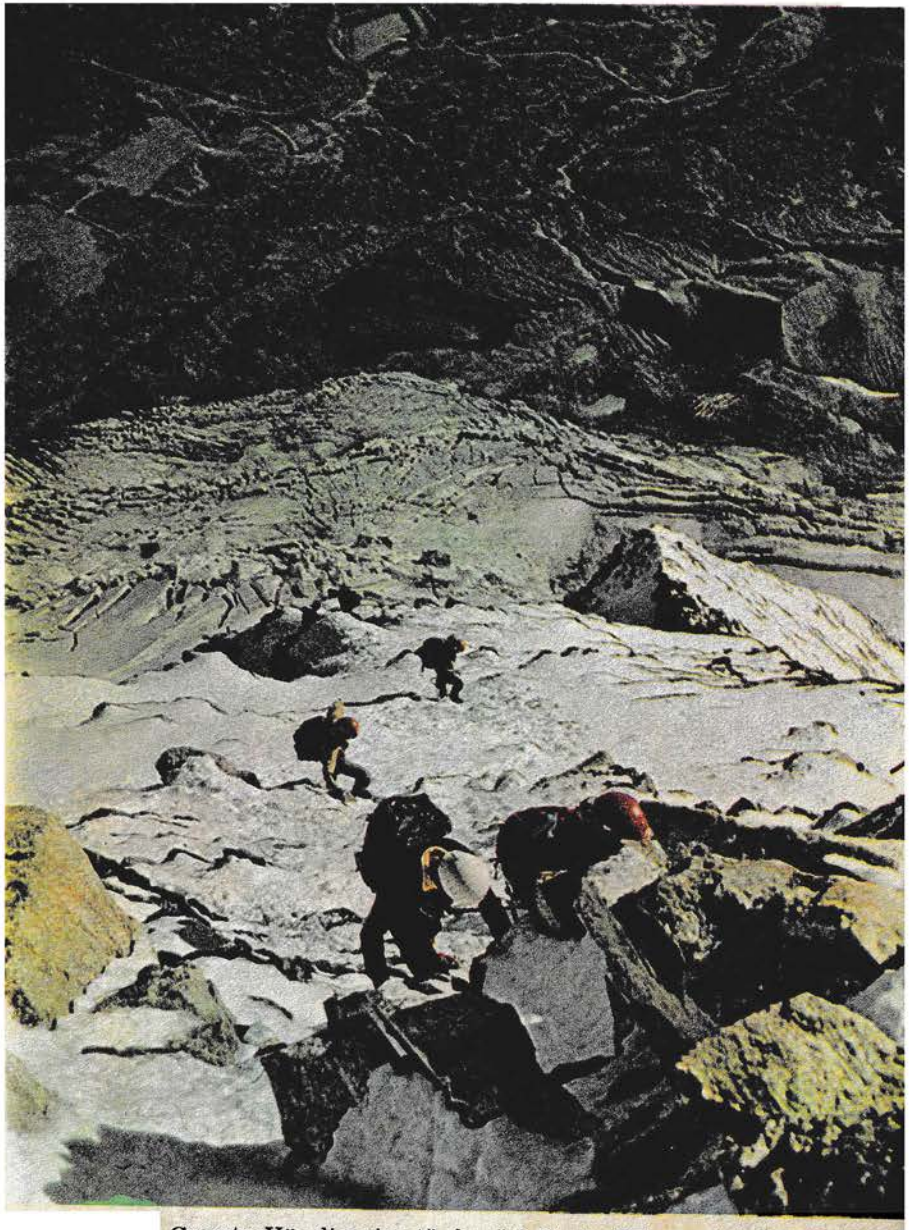

Creasta Hörnli animată de cățărători. (Foto: *autorul)*

„Este într-adevăr o bucurie să ajungi în vîrf, dar, pentru un alpinist, cu aceasta s-a încheiat plăcerea continuă a escaladei, care constă pur și simplu în urcare..."

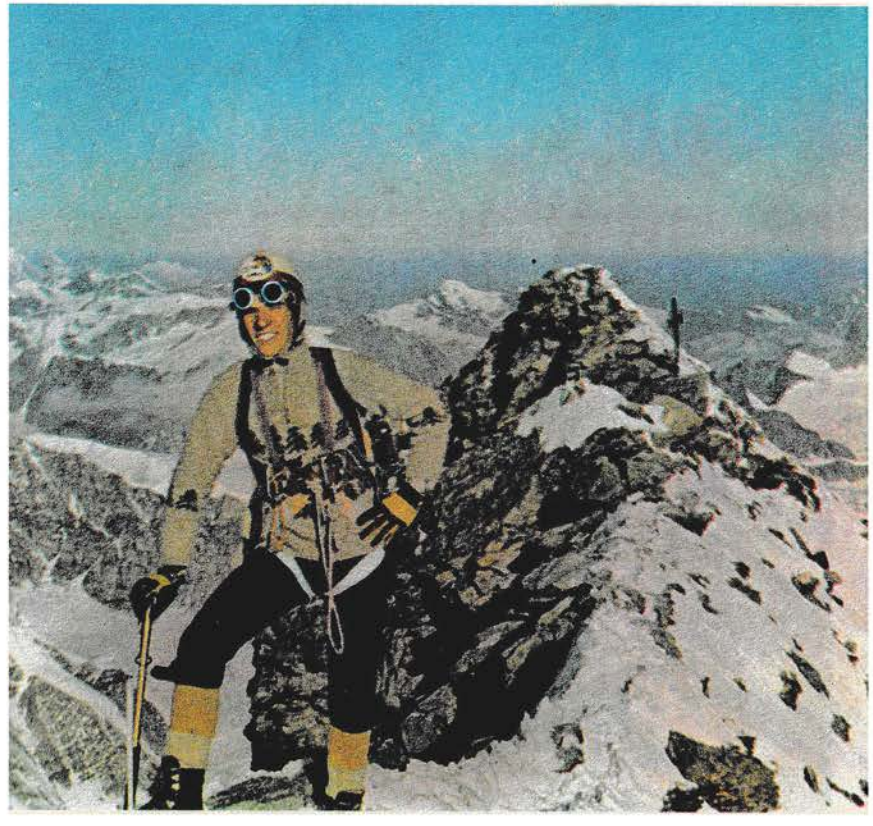

Turnul St. Jaques (sec. XVI) — Centrul George Pompidou (sec. XX): Vechi și nou sfidînd așteptările. (Foto: *autorul)*

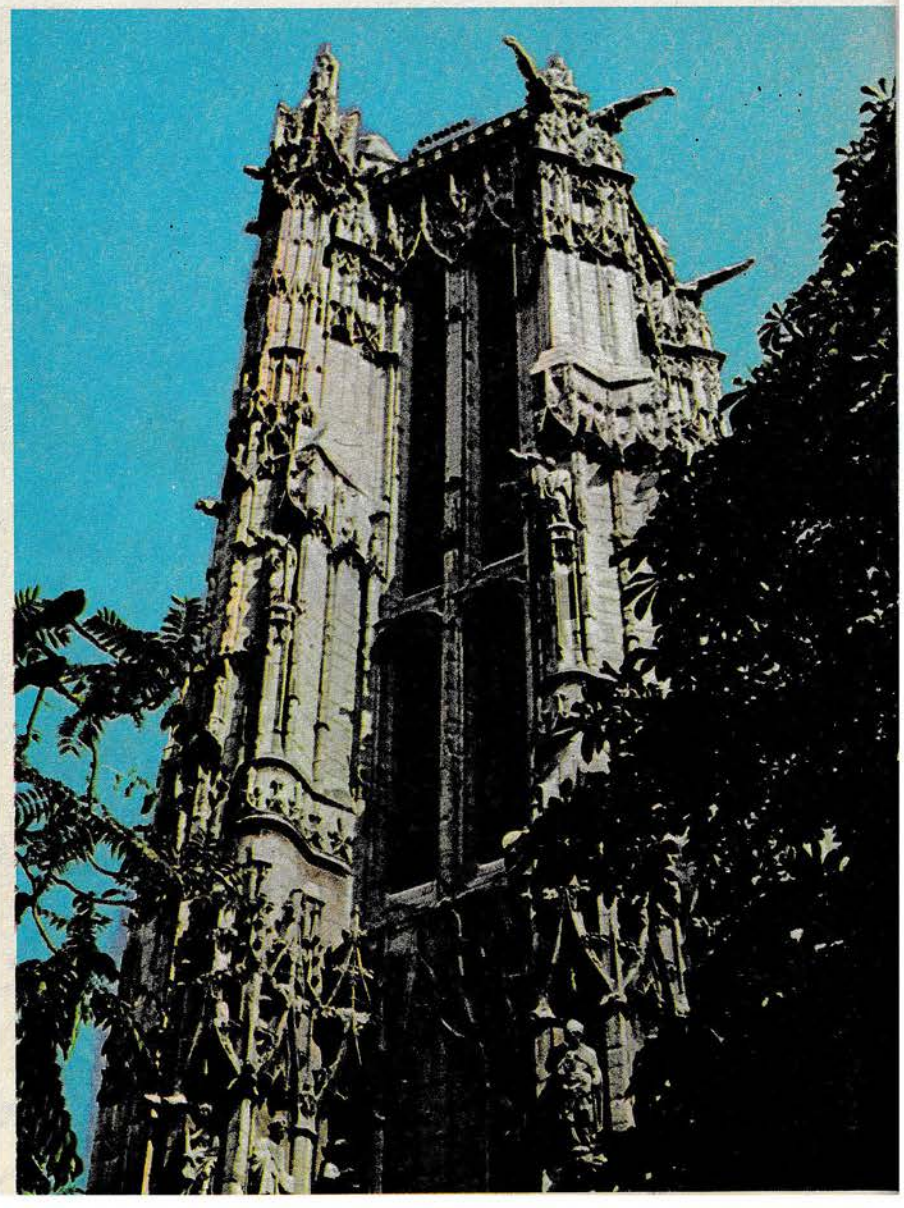

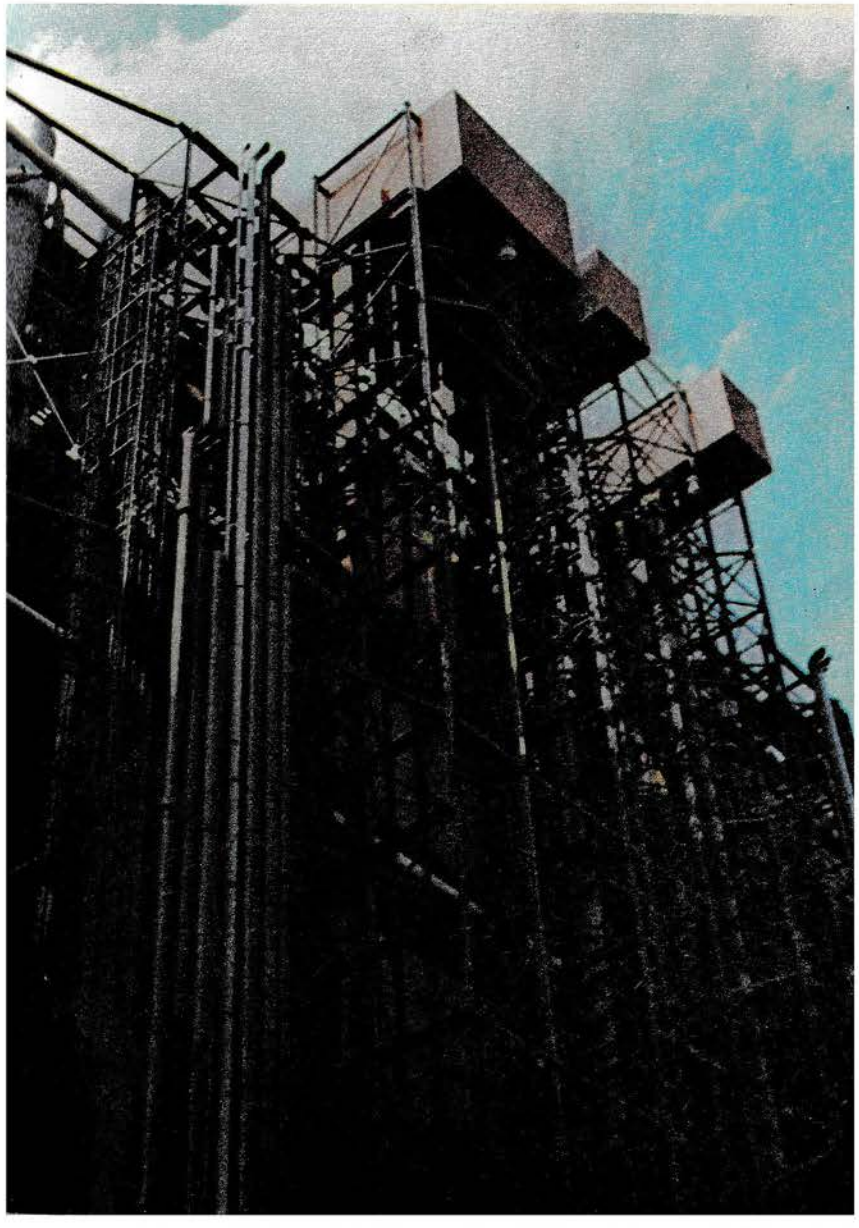

„Nu-ți vine să crezi că există aievea . . .“ Barcelona, Sagrada Familia, arhitec
Antonio Gaudi. (Foto: *autorul)*

Nicholas de Stäel: „Muzicienii“ (1953). Omagiu lui Sidney Becket — Paris, Centrul Pompidou.

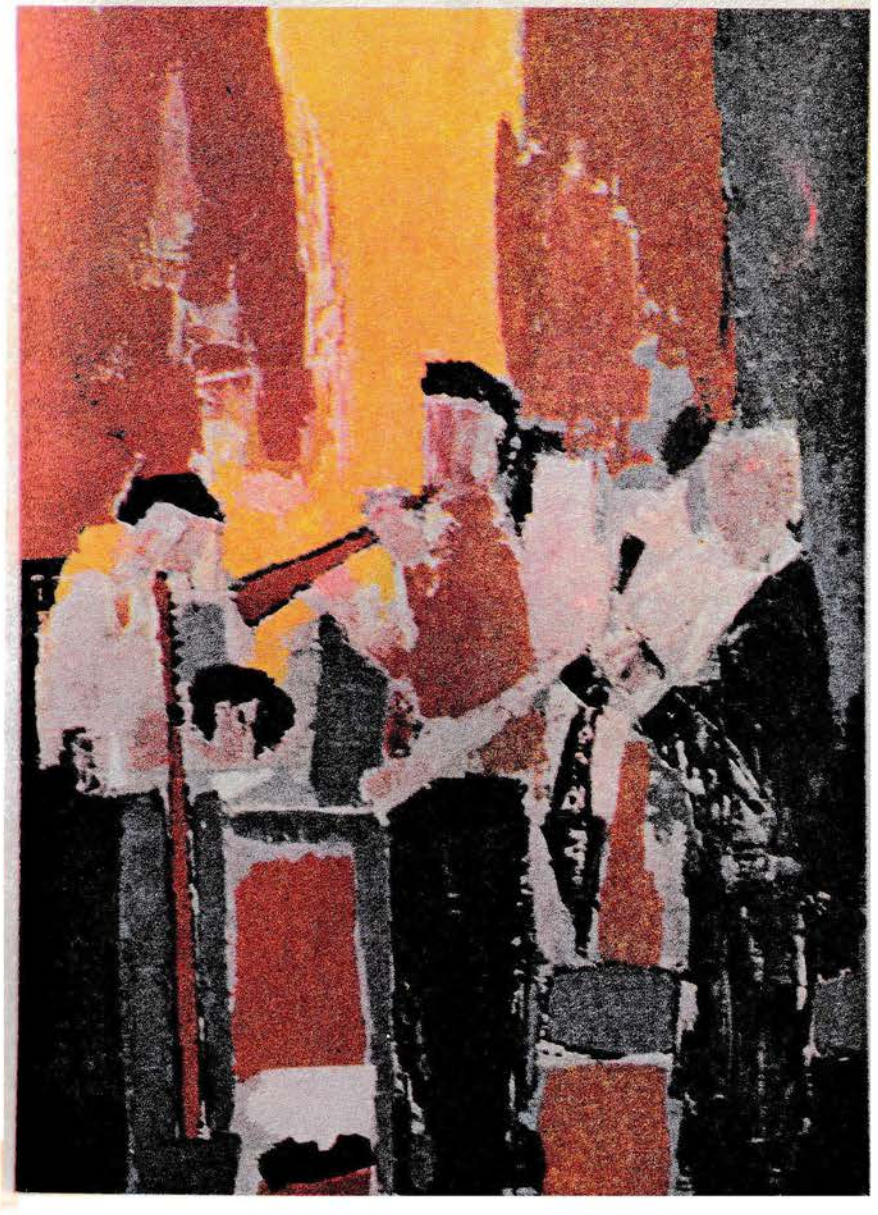

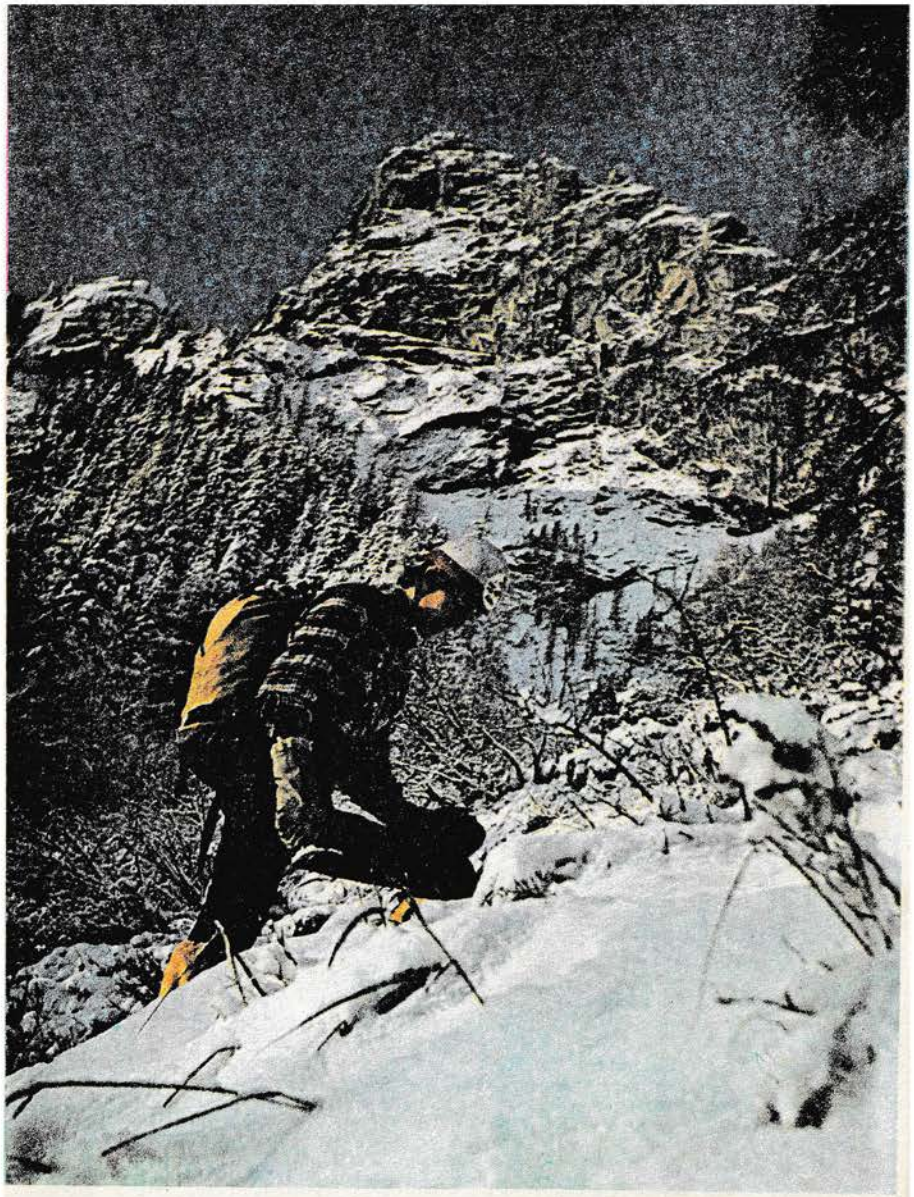

„... A doua zi soarele îi petrece pînă la baza Fisurii Albastre." — 20 decembrie 1982. (Foto: *O. Bortoș*)

Traseul Fisura Albastră din peretele Văii Albe. (Foto: *autorul*)

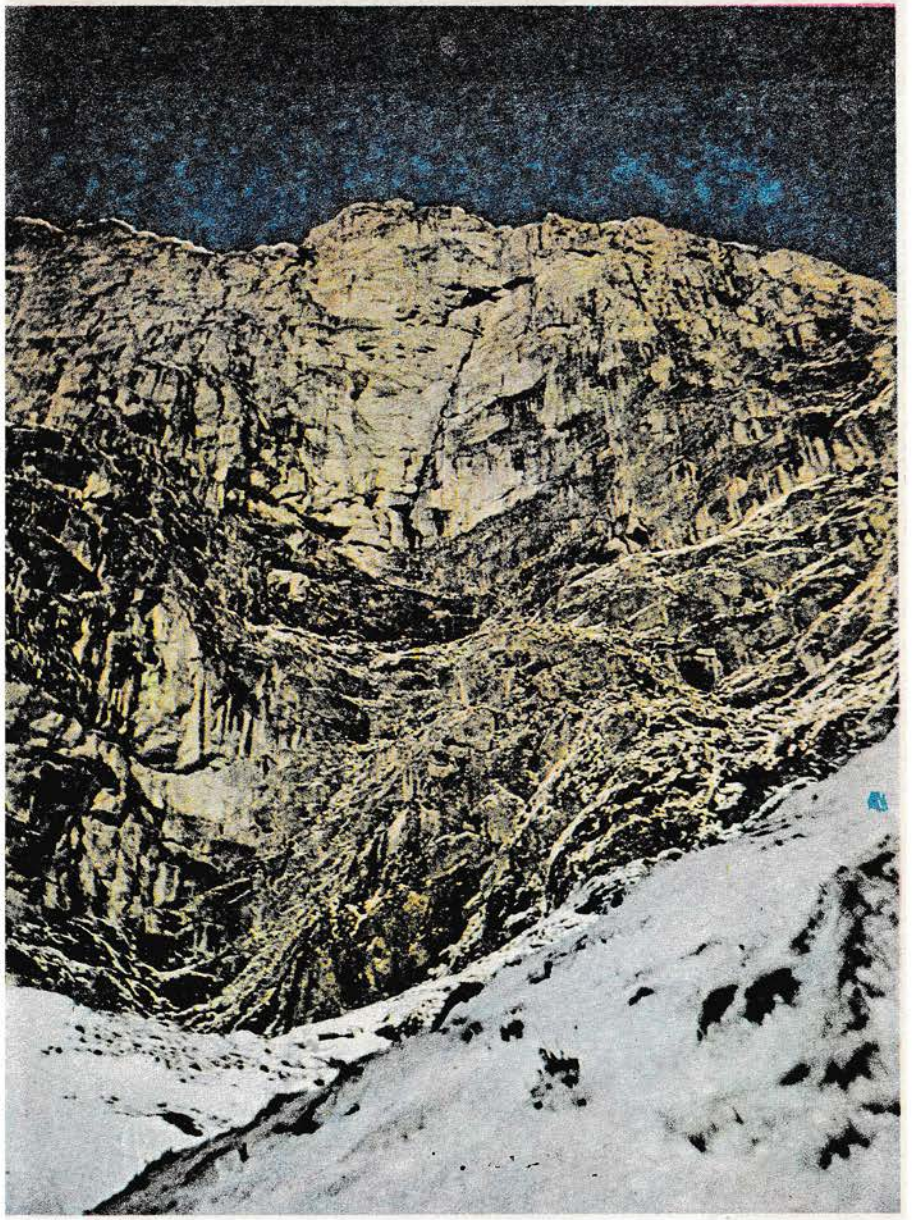

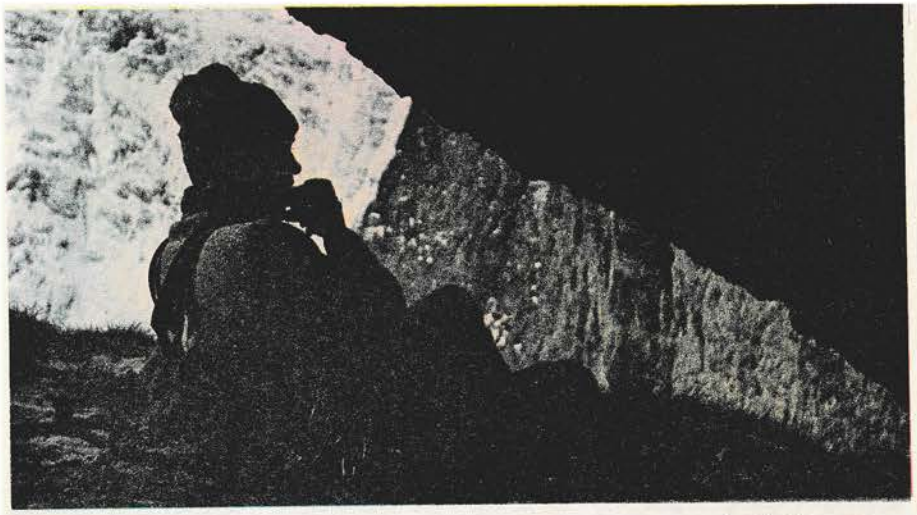

„...De ce sîntem aici în frig și vînt? Ce căutăm?...“ „Bivuacul II“, 22 decembrie 1982. (Foto: *autorul)*

„...și nu vor uita că au stat suspendați 36 de ore între cer și pământ...“ Creasta Văii Albe, 23 decembrie 1982. (Foto: *O. Bortoș)*

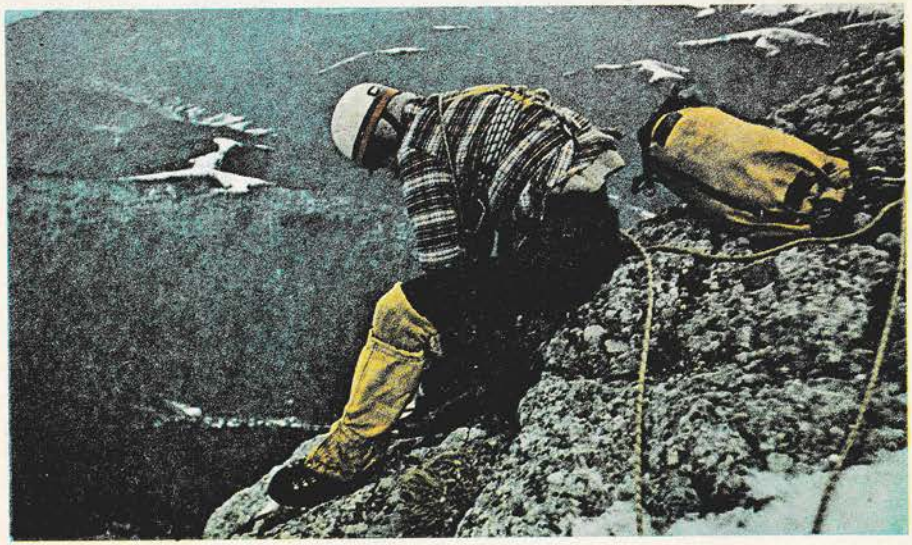

„Vîntul îi zgîlțîie scărițele prin aer, picioarele prind cu greu un echilibru instabil. Iar dedesubt...“ (Foto: *O. Bortoș)*

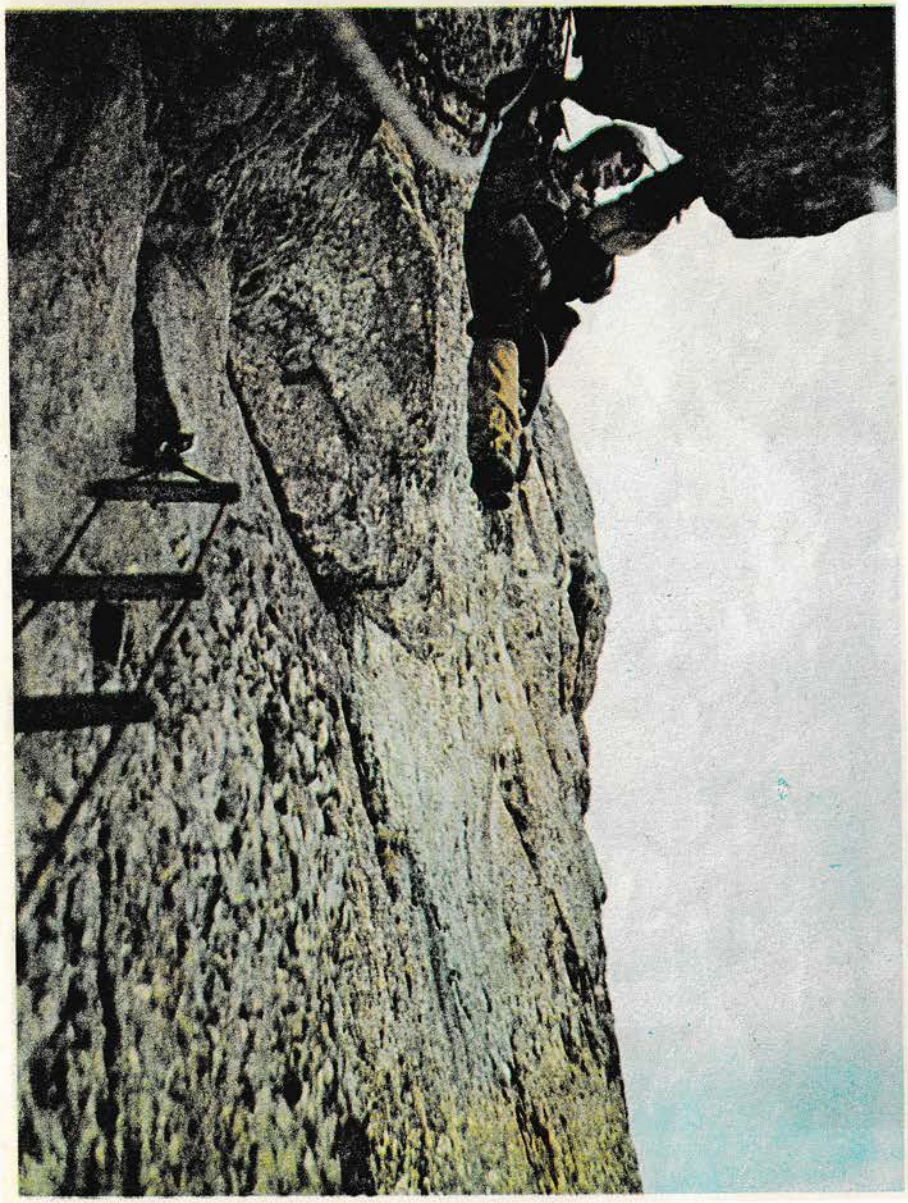

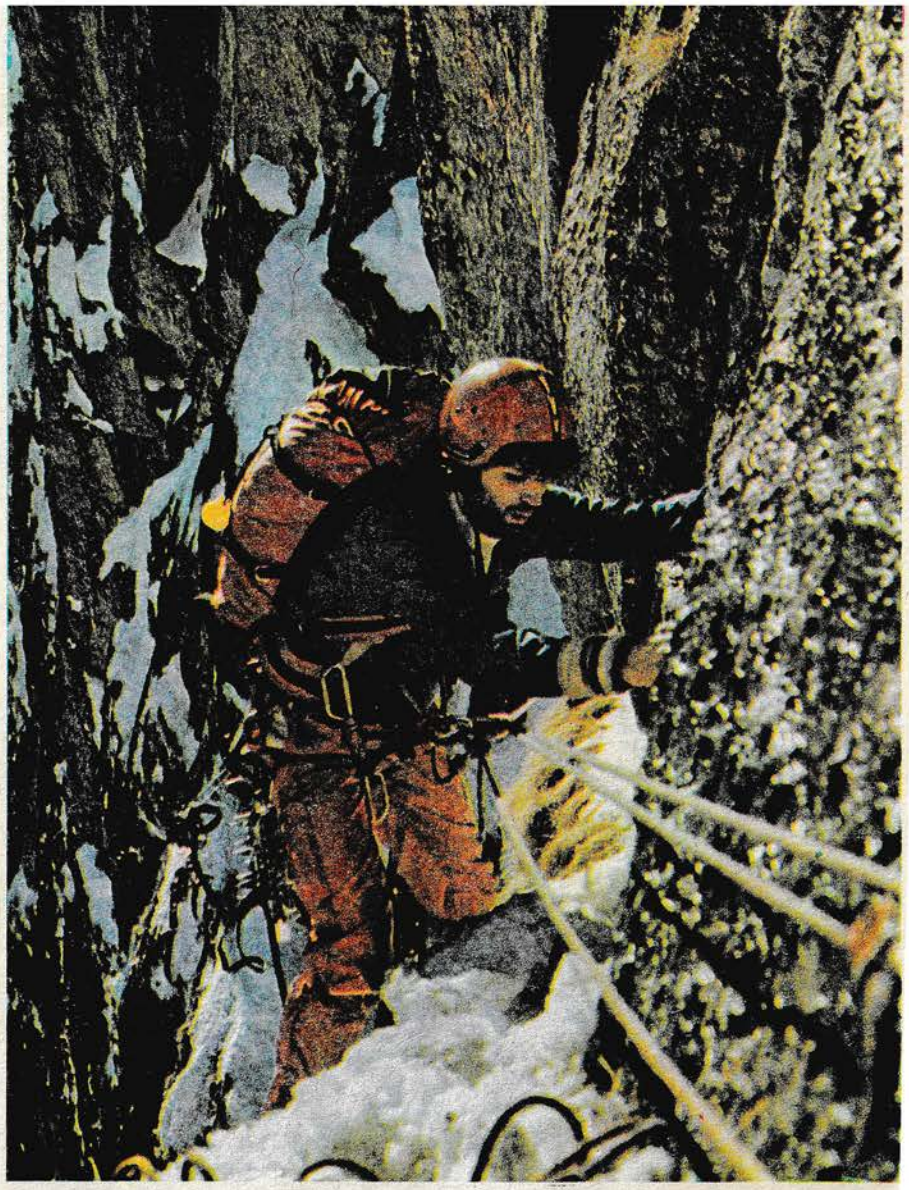

Din escalada de iarnă a Fisurii Albastre, efectuată în februarie 1989 de Marius Tomescu şi Felician Chirilă, în memoria lui Alexandru Brăduţ Şerban. (Foto: *M. Tomescu)*

Scrutînd zările... (Foto: *A. Pozdîrcă)*

In memoriam. (Foto. *Corina Şerban)*